Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia sekä 16:ta siihen liittyvää lakia. Lakeihin tehtäisiin ne välttämättömät muutokset, jotka aiheutuvat markkinavalvontaa ja tuotteiden vaatimustenmukaisuutta koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta, antamalla kansallista täydentävää sääntelyä soveltamisen tueksi. Asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään muun muassa markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista sekä talouden toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon lisäksi esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa markkinavalvontasääntelyä kansallisella tasolla hyödyntämällä horisontaalista markkinavalvontalakia. Sääntelyn yhdenmukaistamisen voidaan arvioida olevan lähtökohtaisesti hyödyllistä kaikkien toimijoiden kannalta.

Markkinavalvontalain soveltamisalaan ehdotetaan lisättävän kahdeksan tuotelakia ja samalla ehdotetaan kumottavaksi päällekkäinen markkinavalvontaa koskeva sääntely sektorilaeista. Markkinavalvontalain soveltamisala laajenisi kattamaan jatkossa myös seuraavien tuoteryhmien valvontaa: huviveneet, radiolaitteet, laivavarusteet, energiaan liittyvät tuotteet, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joissa on vaarallisia aineita, kemikaalit, kosmeettiset valmisteet sekä tupakkalaissa tarkoitetut tuotteet. Markkinavalvontalakiin ehdotetaan lisättäväksi uudet säännökset uusista markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista verkkoympäristössä sekä toimivaltuudesta hankkia tuotenäytteitä valehenkilöllisyyden turvin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan uutta seuraamussääntelyä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettuun lakiin sekä ehdotetaan lisättävän tiettyihin tuotelakeihin seuraamussäännökset markkinavalvonta-asetuksessa säädettyjen talouden toimijan velvollisuuksien rikkomisesta.

Lisäksi esitetään markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon kannalta tarvittavia muutoksia niihin lakeihin, jotka kuuluvat jo nykyisin markkinavalvontalain soveltamisalaan. Lisäksi esitetään ajantasaistettavan sektorilakien muutoksenhakua koskevia säännöksiä vastaamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia sekä tehtävän joitain teknisiä korjauksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....5
1 Asian tausta ja valmistelu....5
1.1 Tausta....5
1.2 Valmistelu....5
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö....7
3 Nykytila ja sen arviointi....8
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset....19
4.1 Keskeiset ehdotukset....19
4.2 Pääasialliset vaikutukset....23
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yritysten toimintaan....23
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan....25
4.2.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset....27
4.2.4 Vaikutukset hallinnonaloittain....28
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot....29
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset....29
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot....31
6 Lausuntopalaute....34
7 Säännöskohtaiset perustelut....39
7.1 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta....39
7.2 Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta....49
7.3 Sähköturvallisuuslaki....54
7.4 Hissiturvallisuuslaki....60
7.5 Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta....61
7.6 Laki räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta....66
7.7 Painelaitelaki....66
7.8 Laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista....71
7.9 Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista....74
7.10 Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista....76
7.11 Laki sähköisen viestinnän palveluista....84
7.12 Laivavarustelaki....88
7.13 Kemikaalilaki....89
7.14 Laki kosmeettisista valmisteista....92
7.15 Tupakkalaki....94
7.16 Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa....96
7.17 Laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle....106
8 Voimaantulo....108
9 Suhde muihin esityksiin....108
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys....109
LAKIEHDOTUKSET....118
1. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta....118

2. Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta 123
3. Laki sähköturvallisuuslain muuttamisesta 125
4. Laki hissiturvallisuuslain muuttamisesta 128
5. Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta 130
6. Laki räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 5 ja 21 §:n muuttamisesta 132
7. Laki painelaitelain muuttamisesta 133
8. Laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain muuttamisesta 135
9. Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta 137
10. Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain muuttamisesta 139
11. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta 143
12. Laki laivavarustelain muuttamisesta 146
13. Laki kemikaalilain muuttamisesta 148
14. Laki kosmeettisista valmisteista annetun lain muuttamisesta 151
15. Laki tupakkalain muuttamisesta 153
16. Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain muuttamisesta 156
17. Laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain muuttamisesta 162
LIITE 165
RINNAKKAISTEKSTIT 165
1. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta 165
2. Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta 174
3. Laki sähköturvallisuuslain muuttamisesta 178
4. Laki hissiturvallisuuslain muuttamisesta 183
5. Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta 186
6. Laki räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 5 ja 21 §:n muuttamisesta 190
7. Laki painelaitelain muuttamisesta 192
8. Laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain muuttamisesta 195
9. Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta 198
10. Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain muuttamisesta 203
11. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta 214
12. Laki laivavarustelain muuttamisesta 220
13. Laki kemikaalilain muuttamisesta 224
14. Laki kosmeettisista valmisteista annetun lain muuttamisesta 230
15. Laki tupakkalain muuttamisesta 238

16. Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain muuttamisesta 243
17. Laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain muuttamisesta 256

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*, ehdotetaan muutettavaksi. Lakiin ehdotetaan täydentävää sääntelyä, joka on tarpeen uuden markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, täytäntöönpanemiseksi ja asetuksen soveltamisen tueksi. Lisäksi markkinavalvontalain soveltamisalaan ehdotetaan lisättävän kahdeksan tuotevaatimuksia sisältävää lakia ja samassa yhteydessä ehdotetaan markkinavalvontaan liittyviä muutoksia näihin lakeihin sekä eräisiin muihin lakeihin, jotka kuuluvat jo nykyisin markkinavalvontalain soveltamisalaan.

Markkinavalvonta-asetus on soveltamisalaltaan laaja ja horisontaalinen eri tuoteryhmien markkinavalvontaa koskeva säädös. Asetuksessa säädetään muun muassa yleisistä yhdenmukaisista puitteista markkinavalvonnalle ja ulkorajavalvonnalle jäsenvaltiossa sekä vähimmäisvaatimuksista markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksille. Markkinavalvonta-asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä, mutta asetuksen tueksi tarvitaan myös kansallista täydentävää sääntelyä. Asetuksen soveltaminen alkaa pääosin 16.7.2021, mutta joiltain osin jo 1.1.2021. Nyt ehdotettu sääntely on tarkoitus saada voimaan syksyllä 2021.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon lisäksi tavoitteena on yhdenmukaistaa markkinavalvontasääntelyä kansallisella tasolla. Horisontaalisen markkinavalvontalain soveltamisalan laajentaminen koskemaan uusia lakeja ja tuotesektoreita on kannatettavaa markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon kannalta ja kansallisen markkinavalvontasääntelyn yhdenmukaistamiseksi. Samalla yhdenmukaistettaisiin viranomaisten valvontamenettelyjä lain soveltamisalaan kuuluvilla tuotesektoreilla tavoitteena varmistaa, että EU:n tuotelainsäädännön täytäntöönpanoa valvotaan tehokkaasti.

Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisen tueksi tarvittavaa täydentävää kansallista sääntelyä on esitetty vaiheittain ja budjettivaikutuksia sisältäneitä muutoksia markkinavalvontalakiin on esitetty jo aiemmassa vaiheessa (HE 154/2020 vp).

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 19.12.2017 ehdotukset vastavuoroisen tunnustamisen asetukseksi (KOM (2017) 796 lopullinen) ja markkinavalvonta-asetukseksi (KOM(2017) 795 lopullinen). Nämä asetusehdotukset olivat osa niin kutsuttua tavarapakettia. Paketti sisälsi myös komission tiedonannon Tavaramarkkinoiden säädöspaketti: lujitetaan luottamusta sisämarkkinoihin (KOM (2017) 787 lopullinen) sekä kaksi komission kertomusta. Aloitteet olivat osa komission sisämarkkinastrategian (KOM (2015) 550 lopullinen) toimeenpanoa.

Ehdotukseen markkinavalvonta-asetukseksi liittyi komission vaikutusten arviointi (SWD (2017) 466 final) sekä tiivistelmä vaikutusten arvioinnista (SWD (2017) 467 final). Ehdotuksella arvioitiin olevan useita positiivisia vaikutuksia. Ehdotuksella arvioitiin kehitettävän ja tehostettavan EU:n markkinavalvontasääntelyä edistäen näin tuotteiden vaatimustenmukaisuutta

sisämarkkinoilla, sisämarkkinoiden häiriötöntä toimintaa ja luottamusta sisämarkkinoiden toimivuuteen.

Komission markkinavalvonta-asetusta koskevan ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä aloitettiin tammikuussa 2018. Asetusehdotusta käsiteltiin neuvoston teknisen harmonisaation työryhmässä. Euroopan unionin neuvosto ja parlamentti hyväksyivät markkinavalvonta-asetuksen kesäkuussa 2019.

Komission ehdotuksia koskeva U-kirjelmäluonnos valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriössä ja sitä käsiteltiin EU-asioiden komitean alaisen EU8-jaoston (sisämarkkinajaosto) kokouksessa 14.2.2018. Ennen kokousta kirjelmäluonnos oli kommentoitavana useilla tuotesääntelyn ja markkinavalvonnan kannalta keskeisillä sidosryhmillä. Markkinavalvonta-asetusehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmä (U 12/2018 vp) maaliskuussa 2018. Talousvaliokunnan lausunto (TaVL 12/2018 vp) suurelle valiokunnalle valmistui 3.4.2018. Talousvaliokunnan lausunnon mukainen eduskunnan kanta hyväksyttiin suuressa valiokunnassa 6.4.2018.

Suomi pääosin kannatti asetusehdotusta ja piti sen tavoitteita hyvin perusteltuina. Suomi piti kannatettavana asetusehdotuksen pyrkimyksiä edistää eri tavoin sitä, että markkinoille saatettavat tuotteet ovat vaatimustenmukaisia. Suomi piti hyvänä asetusehdotuksen lähestymistapaa, jonka arvioitiin mahdollistavan sen, että kansallisten valvontaviranomaisten olisi mahdollista toimia resurssiensa puitteissa tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Suomi piti tärkeänä sitä, etteivät asetuksessa tarkoitetut menettelyt tosiasiassa muodosta tarpeetonta hallinnollista tai muuta taakkaa viranomaisille, valvonnan kohteille tai muille toiminnanharjoittajille. Asetusehdotukseen sisältyvien toimivaltuuksien osalta Suomi piti tärkeänä, että toimivaltuuksien käyttö ei olisi ongelmallista perustuslain säännösten kanssa esimerkiksi kotirauhan piiriin ulotettavien tarkastusten osalta. Myös toimivaltuuksien oikeasuhtaisuus, tarkoituksenmukaisuus ja käytännön toteutettavuus nähtiin tärkeinä varmistaa.

Hallituksen esityksen valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelussa on tehty yhteistyötä erityisesti niiden hallinnonalojen kanssa, joihin liittyviä lakeja esitetään tässä yhteydessä muutettavaksi.

Ehdotusta on käsitelty työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa markkinavalvontasääntelyn koordinaatioryhmässä. Koordinaatioryhmä on perustettu markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon koordinointia varten ja siihen kuuluvat edustajat markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien säädösten toimeenpanosta vastaavista ministeriöistä, joita ovat työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö. Lisäksi koordinaatioryhmässä on edustus valtiovarainministeriöstä erityisesti Tullia koskevan sääntelyn vuoksi sekä oikeusministeriöstä. Koordinaatioryhmän toimintaan osallistuu myös Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustaja.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi 12.3.2021 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Hallituksen esityksestä annetut lausunnot löytyvät työ- ja elinkeinoministeriön internet-sivuilta (https://tem.fi/hankehaku, tunnus TEM106:00/2020) ja lausuntopalvelu.fi -palvelusta. (lausuntopalvelu.fi: diaarinumero VN/18419/2020). Lausuntopalautteesta on laadittu yhteenveto. Suomenkielisen lausuntopyynnön lausuntoaika asiassa oli 12.3.2021 - 23.4.2021 ja ruotsinkielisen lausuntopyynnön lausuntoaika 29.3.2021 - 9.5.2021.

Esitysluonnos oli saatavilla julkishallinnon lausuntopalvelussa (lausuntopalvelu.fi), jossa lausuntoja voivat antaa kaikki organisaatiot ja kansalaiset. Lausunnon saattoi toimittaa myös työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon.

Lausuntoa pyydettiin 90 eri taholta ja lisäksi lausuntokierroksesta tiedotettiin erikseen kuntien ympäristöterveydenhuollon vastuualueita. Lausuntoa pyydettiin lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaistahojen lisäksi keskeisiltä sidosryhmiltä lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvilta tuotesektoreilta.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Markkinavalvonta-asetus on soveltamisalaltaan laaja ja horisontaalinen eri tuoteryhmien markkinavalvontaa koskeva säädös. Lisäksi asetuksessa säädetään ulkorajavalvonnasta sekä asetetaan joitain velvoitteita talouden toimijoille. Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluu 70 eri EU:n tuotesäädöstä. Asetus korvaa sen soveltamisen alkaessa tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, markkinavalvontaa ja ulkorajavalvontaa koskevan sääntelyn. Markkinavalvonta-asetuksella kumotaan muun muassa NLF-asetuksen 15–29 artiklat ja vastaavat kohdat soveltamisalaa koskevasta artiklasta. Markkinavalvonta-asetuksen 39 artiklan 1 kohdan mukaisesti NLF-asetuksen nimike myös korvataan seuraavasti: ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta”.

Markkinavalvonta-asetuksen tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa tehostamalla asetuksen soveltamisalaan kuuluvan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaa. Tällä pyritään varmistamaan, että unionin markkinoilla asetetaan saataville ainoastaan vaatimustenmukaisia tuotteita ja varmistetaan siten muun muassa terveyden ja turvallisuuden suojelun, kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun korkea taso. Samalla varmistetaan tuotteiden vapaata liikkuvuutta unionissa. Asetuksessa säädetään näiden tavoitteiden saavuttamiseksi muun muassa tietyistä talouden toimijoiden velvollisuuksista, markkinavalvontaviranomaisten vähimmäistoimivaltuuksista, rajat ylittävästä yhteistyöstä valvontaviranomaisten kesken sekä yhteistyöstä tulliviranomaisten kanssa.

Markkinavalvonta-asetuksen I lukuun kuuluu yleiset säännökset, eli muun muassa säännökset asetuksen soveltamisalasta. Asetuksen II lukuun sisältyy talouden toimijoiden velvoitteita koskevat säännökset. Asetuksen 4 artiklassa asetetaan tuotteen EU-alueen markkinoille saattamisen edellytykseksi se, että tuotteelle on nimetty EU-alueelle sijoittautunut talouden toimija, joka vastaa tietyistä tuotteen vaatimustenmukaisuuteen liittyvistä tehtävistä ja johon markkinavalvontaviranomainen voi kohdistaa tiettyjä toimenpiteitä. Lisäksi samaan lukuun sisältyy esimerkiksi säännökset talouden toimijoiden velvollisuudesta tehdä yhteistyötä markkinavalvontaviranomaisten kanssa. Asetuksen III luvussa säädetään talouden toimijoille annettavasta avusta ja yhteistyöstä heidän kanssaan. Asetuksen IV luvussa säädetään markkinavalvontaa koskevista organisatorisista ja yleisistä vaatimuksista. Lukuun sisältyy säännöksiä muun muassa kansallisesta yhteyspisteestä ja valvonnan riskiperusteisuudesta sekä kansallisista markkinavalvontastrategioista. Luvussa V säädetään markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista ja tehtävistä. Artikla 14 sisältää kattavan luettelon markkinavalvonnassa tarvittavista toimivaltuuksista, joiden osalta jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että niiden markkinavalvontaviranomaisilla on nämä valtuudet käytettävissään. Lisäksi lukuun sisältyy sääntelyä muun muassa markkinavalvontaviranomaisten kustannusten kattamisesta, nopeasta tietojenvaihtojärjestelmästä ja unionin testauslaitoksista. Asetuksen VI luvun sääntely koskee rajat ylittävää markkinavalvontaviran-

omaisten keskinäistä avunantoa ja VII luvun sääntely taas ulkorajavalvonnassa käytettäviä menettelyjä. Luvussa VIII säädetään asetuksen koordinoidusta täytäntöönpanosta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja IX luvussa unionin rahoituksesta. Asetuksen X luvun säännökset koskevat eräiden muiden säädösten muuttamista ja loppusäännökset sisältävässä XI luvussa säädetään muun muassa seuraamuksista, komiteamenettelystä ja asetuksen voimaantulosta.

Markkinavalvonta-asetuksessa jätetään kansallista liikkumavaraa jäsenvaltioille sen suhteen, miten seuraamussääntely ja kustannusten periminen vaatimustenvastaisuustilanteissa toteutetaan. Markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksien ollessa vähimmäistoimivaltuuksia, niistä voidaan säätää kansallisesti laajemminkin. Toimivallan käytössä on noudettava kansallista oikeutta ja turvattava erityisesti menettelyllisten oikeuksien sekä perusoikeuksien toteutuminen. Lisäksi varsinainen markkinavalvontatoiminnan järjestäminen eli viranomaisten nimeäminen ja työn organisointi toteutetaan kunkin jäsenvaltion parhaaksi katsomalla tavalla. Seuraamuksista säätäminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Markkinavalvontalaissa säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta. Sektorilaeissa säädetään rikosoikeudellisista seuraamuksista ja taloudellisista seuraamuksista.

3 Nykytila ja sen arviointi

Nykytila

Markkinavalvontaa koskeva sääntely on Suomessa pääosin hajautunutta: eri hallinnonaloilla ja eri tuotesektoreilla säädetään erikseen markkinavalvonnasta. Poikkeuksena hajautuneeseen sääntelyyn on markkinavalvontalaki, jossa säädetään sen soveltamisalaan kuuluvien tuotesektorien osalta markkinavalvonnasta.

Markkinavalvontalaki tuli voimaan 1.1.2017. Laki on horisontaalinen ja tiettyjä sektoreita koskeva valvonnan yleislaki. Markkinavalvontalaki perustuu NLF-asetukseen ja usean tuotesektorin erityissääntelyyn. Markkinavalvontalailla on pantu täytäntöön EU-tuotesäädösten markkinavalvontaa, unionin markkinoille tulevien tuotteiden tarkastusta sekä unionin suojamenettelyä koskevaa sääntelyä. Lain soveltamisalaa on laajennettu sen voimaantulon jälkeen koskemaan muita tuoteryhmiä sekä muiden hallinnonalojen lainsäädäntöä.

Markkinavalvontalain 1 luvussa säädetään lain soveltamisalasta ja määritelmistä. Lain 2 luvussa säädetään valvonnan järjestämisestä. Lain 3 luvussa säädetään valvonnan toimenpiteistä ja lain 4 luvussa on erinäisiä säännöksiä. Laki sisältää keskeiset säännökset toimivaltaisista viranomaisista.

Markkinavalvontalain 1 §:ssä säädetään tuotesektorilaeista, joihin lakia sovelletaan. Lakia sovelletaan seuraavien tuoteryhmien markkinavalvontaan: räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviksi tarkoitetut laitteet ja suojausjärjestelmät (ATEX-tuotteet), vaa'at, mittauslaitteet, siviilikäyttöön tarkoitetut räjähteet, hissit, hissien turvakomponentit, pyrotekniset tuotteet, painelaitteet, sähkölaitteet, kuluttajien käyttöön tarkoitetut henkilönsuojaimet, kaasulaitteet, säteilylaissa tarkoitetut tuotteet, ilmailulaissa tarkoitetut tuotteet, aerosolit sekä ajoneuvolaissa tarkoitetut tuotteet.

Markkinavalvontalakia ei sovelleta itsenäisesti ilman sen soveltamisalapykälässä mainittua sektorisääntelyä, vaan lain soveltaminen saa sisältönsä sektorisääntelystä. Markkinavalvontalain suhde sen soveltamisalaan kuuluvien sektorilakien valvontasääntelyyn vaihtelee sektoreittain, koska sektorilakien soveltamisalat poikkeavat laajuudeltaan toisistaan. Siltä osin kuin sektorilaeissa erikseen säädetään markkinavalvontaa koskien poikkeavasti tai erityisiä lisävaatimuksia

tai toimivaltuuksia, sovelletaan tuotelaissa säädettyä. Lisäksi esimerkiksi sähköturvallisuuslaissa, hissiturvallisuuslaissa, mittauslaitelaissa ja painelaitelaissa säädetään tuotteiden ja laitteistojen käytönaikaisesta vaatimustenmukaisuudesta ja turvallisuudesta ja siihen kuuluvasta valvonnasta, mikä perustuu kansalliseen sääntelyyn.

Lain 3 §:ssä säädetään valvonnan ylimmästä ohjauksesta, mikä kuuluu lain mukaan työ- ja elinkeinoministeriölle. Lain 4 §:ssä säädetään valvontaviranomaisista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Säteilyturvakeskus sekä Liikenne- ja viestintävirasto ovat lain markkinavalvontaviranomaisia niiden 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sektorilakien tuoteryhmien osalta kuten pykälässä säädetään. Tulli on markkinavalvontalaissa säädetty ulkorajavalvontaviranomainen.

Laissa on markkinavalvonnan perussäännökset. Laki sisältää yleiset säännökset viranomaisten toimivaltuuksista ja markkinavalvontaviranomaisen valvontakeinoista ja hallintopakkokeinoista erilaisissa markkinoilla olevien tuotteiden vaatimustenvastaisuustilanteissa. Laissa on säännökset varmistamaan yhteistyömenettelyn tehokkuutta markkinavalvontaviranomaisten ja Tullin välillä ulkorajavalvonnassa (Lain 4.2 §, 5 §, 8–11 §). Lisäksi laissa on säännökset ohjaamaan ja korostamaan markkinavalvonnan riskiperusteisuutta ja valvonnan suunnitelmallisuutta (6 ja 7 §). Näin varmistetaan viranomaisten resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä ja valvonnan avoimuutta ja näkyvyyttä.

Valvontaviranomaisen oikeudesta tiedonsaantiin talouden toimijalta säädetään lain 8 §:ssä. Lisäksi markkinavalvontaviranomaisella on oikeus saada tietoja laissa tarkoitetulta ilmoitetulta laitokselta (12§). Markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja säädetään lain 13 §:ssä. Valvontaviranomaisen oikeudesta tehdä tarkastuksia, oikeudesta tehdä tutkimuksia ja ottaa näytteitä sekä periä kustannuksia talouden toimijalta säädetään lain 9–10 §:ssä. Markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta käyttää ulkopuolista asiantuntijaa säädetään lain 14 §:ssä. Lisäksi poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua markkinavalvontaviranomaiselle säädetään lain 15 §:ssä.

Valvontaviranomaisella on kattavat keinot puuttua tuotteen vaatimustenvastaisuuteen ja riskin aiheuttavaan tuotteeseen markkinavalvontalain 16–25 §:n nojalla. Markkinavalvontaviranomainen voi tehostaa lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella (28 §). Valvontaviranomaisen toimenpiteet kohdistetaan talouden toimijaan, joka on vastuussa tuotteesta. Vaatimusten vastaisten ja riskin aiheuttavan tuotteen tilanteissa laki mahdollistaa markkinavalvontaviranomaiselle mahdollisuuden antaa toimenpidemääräys (17 §) sekä määrätä tuotetta koskevasta kiellosta joko pysyvästi tai väliaikaisesti (18 ja 21 §:t). Lisäksi markkinavalvontaviranomainen voi antaa kieltoja ja toimenpiteitä täydentäviä määräyksiä (20 §) sekä määrätä talouden toimijaa ottamaan tuote takaisin markkinoilta ja loppukäyttäjiltä markkinavalvontalain 19 §:n mukaisesti. Lisäksi markkinavalvontaviranomainen voi tietyin edellytyksin määrätä talouden toimijaa tiedottamaan määräämällään tavalla tai tiedottaa tietyin edellytyksin talouden toimijan kustannuksella esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen antamasta määräyksestä tai kiellosta (22 §).

Ankarampien valvontakeinojen käytölle markkinavalvontalaissa asetetut edellytykset ovat tiukat. Markkinavalvontaviranomainen voi määrätä maastavientikiellosta ja markkinavalvontatoimenpiteiden teettämisestä talouden toimijan kustannuksella sekä tuotteen hävittämisestä tietyin edellytyksin (23–25 §:t). Lisäksi vakavan riskin tilanteissa, vaikka tuote olisi vaatimustenmukainen ja tuote täyttää 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa säädetyt vaatimukset, markkinavalvontaviranomainen voi lain 16 §:n nojalla antaa 17–22 §:ssä tarkoitetun määräyksen tai kiellon, jos osoittautuu, että tuote tästä huolimatta aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetulle yleiselle edulle.

Markkinavalvontalain 27 §:ssä säädetään Euroopan unionin suojalauseke- ja suojamenettelyn huomioon ottamisesta markkinavalvonnassa. Markkinavalvontalain 28 §:ssä säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta. Lain 29 §:ssä on säädetty muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisen päätökseen sekä markkinavalvontaviranomaisen päätöksen täytäntöönpanosta valituksesta huolimatta.

Markkinavalvonta-asetuksesta johtuvat muutostarpeet

Markkinavalvonta-asetus edellyttää markkinavalvontalain säännöksiin muutoksia. Ensinnäkin markkinavalvontalain viittaukset NLF-asetukseen ja sen artikloihin on tarpeen korvata useissa kohdin viittauksilla markkinavalvonta-asetukseen. Lisäksi markkinavalvontalain 2 §:n määritelmiä on tietyiltä osin tarpeen täsmentää ja sisällyttää 2 §:ään uusi verkkorajapinnan määritelmä. Markkinavalvontalakiin olisi tarpeen ottaa myös paikoin informatiivisia viittauksia markkinavalvonta-asetuksen säännöksiin tukemaan asetuksen ja kansallisen lain soveltamista rinnakkain.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdassa säädetään vähimmäistoimivaltuuksista, jotka jäsenvaltioissa tulee olla markkinavalvontaviranomaisten käytettävissä. Näiden toimivaltuuksien osalta kansallinen täydentävä sääntely on tarpeen ja edellyttää laissa säätämistä. Asetus velvoittaa jäsenmaita suoraan, eikä asetuksen 14 artiklan 4 kohdan sääntely ole riittävää markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksien käytön kannalta kansallisesti. Osa artiklan vähimmäistoimivaltuuksista sisältyy jo voimassa olevaan markkinavalvontalain sääntelyyn ja osa edellyttää muutoksia tai lisäyksiä markkinavalvontalakiin. Artiklan 4 kohdan d ja e alakohtien toimivaltuudet, jotka koskevat tarkastuksia, sisältyvät jo markkinavalvontalain 9 §:ään, minkä lisäksi hallintolaissa (434/2003) on 39 §:ssä d alakohtaa vastaavaa sääntelyä siitä, milloin viranomainen voi tehdä tarkastuksia ilman ennakkoilmoitusta. Artiklan 4 kohdan f alakohdassa tarkoitettu toimivaltuus käynnistää omasta aloitteesta tutkimuksia voidaan katsoa sisältyvän markkinavalvontaviranomaiselle säädettyyn valvontatehtävään, minkä lisäksi esimerkiksi markkinavalvontalain 10 §:n sääntely tukee tätä toimivaltuutta. Artiklan 4 kohdan g alakohdan toimivaltuus vaatia talouden toimijoita ryhtymään asianmukaisiin toimiin vaatimustenvastaisuustapauksien korjaamiseksi tai poistamiseksi sisältyy markkinavalvontalain 17 §:ään ja h alakohdan toimivaltuudet, jotka liittyvät erilaisiin toimenpiteisiin vaatimustenvastaisuustapauksissa, sisältyvät markkinavalvontalain 18 ja 19 §:ään. Artiklan 4 kohdan i alakohdan valtuus määrätä seuraamuksia olisi tarkoituksenmukaista jatkossakin sisällyttää sektorilakeihin, kuten nykyisessäkin sääntelyssä on toimittu. Monen sektorin osalta kyse on kuitenkin rikosoikeudellisista seuraamuksista, joita markkinavalvontaviranomaisella ei ole itsenäisesti valtuuksia määrätä. Tämän osalta on merkityksellinen markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 3 kohta, joka mahdollistaa toimivaltuuksien jaon jäsenvaltioissa esimerkiksi siten, että tuomioistuin ratkaisee asian. Muiden 14 artiklan 4 kohdan toimivaltuuksien osalta on tarpeen esittää markkinavalvontalakiin täydentävää sääntelyä tai viittauksia markkinavalvonta-asetukseen ja ehdotuksia käsitellään jäljempänä tässä esityksessä luvuissa 4.1 ja 7.

Markkinavalvonta-asetuksen 15 artiklassa säädetään markkinavalvonnan kustannusten kattamisesta vaatimustenvastaisuustapauksissa. Artiklassa jätetään jäsenmaille liikkumavaraa sen suhteen, annetaanko markkinavalvontaviranomaisille oikeus periä kustannuksia ja minkä kululajien osalta. Voimassa olevassa markkinavalvontalain 10 §:ssä on säädetty kustannusten perimisestä, eikä sääntelyä ole tarpeen muuttaa.

Markkinavalvonta-asetuksen 16 artiklassa säädetään markkinavalvontatoimenpiteistä ja artiklaan sisältyy sääntelyä esimerkiksi siitä, millaisiin korjaaviin toimiin talouden toimijaa voi-

daan vaatia ryhtymään, mikäli tuote on omiaan vaarantamaan käyttäjien terveyden tai turvallisuuden tai jos tuote ei ole sovellettavan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön mukainen. Asetuksen 16 artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä osa edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä on täydentävää sääntelyä soveltamisen tueksi. Markkinavalvontalain voimassa oleva sääntely sisältää jo 16 artiklaa vastaavaa sääntelyä 17–22 §:ssä sekä 24, 25 ja 28 §:ssä, joten markkinavalvontalakia ei ole tarpeen muuttaa 16 artiklan täytäntöönpanemiseksi.

Markkinavalvonta-asetuksen 16 artiklan 1 ja 2 kohtien säännöksiä täsmennetään kyseisen artiklan 3 kohdassa. Markkinavalvonta-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan a alakohdan toimenpiteet tuotteen saattamisesta vaatimustenmukaiseksi voidaan toteuttaa markkinavalvontalain 17 §:n sääntelyn nojalla ja asetuksen 16 artiklan 3 kohdan b alakohdan toimenpiteet tuotteen markkinoille saataville asettamisen estämisestä voidaan toteuttaa markkinavalvontalain 18, 19 ja 21 §:n toimivaltuuksia soveltamalla. Asetuksen 16 artiklan 3 kohdan c alakohdan toimenpide tuotteen poistamisesta markkinoilta ja palautusmenettelystä sekä varoittamisesta voidaan toteuttaa markkinavalvontalain 18, 19 ja 22 §:n toimivaltuuksien nojalla ja asetuksen 16 artiklan 3 kohdan d alakohdan toimenpiteet tuotteen hävittämisestä voidaan määrätä markkinavalvontalain 25 §:n nojalla. Lisäksi asetuksen 16 artiklan 3 kohdan e alakohdan toimenpiteet tuotteeseen liitettävistä varoituksista voidaan määrätä 17 ja 22 §:n perusteella, asetuksen 16 artiklan 3 kohdan f alakohdan toimenpide ennakkoehtojen asettamisesta voidaan toteuttaa markkinavalvontalain 18 §:n toimivaltuuksia soveltamalla huomioiden samalla sektorilakien sääntely ennakkoehtoihin liittyen ja asetuksen 16 artiklan 3 kohdan g alakohdan toimenpide tiedottamisesta voidaan toteuttaa markkinavalvontalain 22 §:n perusteella. Asetuksen 16 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut markkinavalvontaviranomaisen varmistavat toimet voidaan toteuttaa esimerkiksi määräämällä markkinavalvontalain 24 §:n mukaisesta toimenpiteen teettämisestä taikka tehostamalla määräystä markkinavalvontalain 28 §:n mukaisella uhkasakolla tai teettämisuhalla. Asetuksen 16 artiklan 4, 6 ja 7 kohtien ei arvioida edellyttävän soveltamisen tueksi kansallista täydentävää sääntelyä.

Markkinavalvonta-asetuksen 18 artiklan muutoksenhakua ja asianosaisen kuulemista koskevan sääntelyn soveltamisen tueksi tarvittavien kansallisten säännösten voidaan katsoa sisältyvän markkinavalvontalain 29 §:n säännöksiin, minkä lisäksi hallintolain 8 luvun virheen korjaamista koskevien säännösten voidaan katsoa varmistavan asianosaisten oikeusturva tässä yhteydessä markkinavalvonta-asetuksen edellyttämällä tavalla.

Markkinavalvonta-asetuksen 19 artiklan säännösten soveltamisen tueksi tarvittava kansallinen sääntely sisältyy voimassa olevan markkinavalvontalain 16–25 §:ään. Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan sisältyy säännöksiä markkinavalvontaviranomaisten nopeasta tietojenvaihtojärjestelmästä (ns. RAPEX-järjestelmä). Voimassa olevassa markkinavalvontalaissa viitataan järjestelmää koskevien menettelyjen osalta lakiin eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle (1197/2009). Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan sääntely on kuitenkin täsmällisempää kuin sitä edeltänyt NLF-asetuksen vastaava sääntely, minkä vuoksi voidaan arvioida, ettei 20 artiklan soveltaminen enää vaadi tuekseen kansallista täydentävää sääntelyä vaan asetuksen sääntely sellaisenaan on riittävää. Tämän vuoksi markkinavalvontalaista voidaan poistaa viittaus lakiin (1197/2009) ja korvata se informatiivisella viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan.

Ulkorajavalvontaa koskevien markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklojen osalta markkinavalvontalaissa olevia viittauksia NLF-asetuksen kumottuihin ulkorajavalvontaa koskeviin artikloihin on tarpeen korvata viittauksilla markkinavalvonta-asetuksen artikloihin. Lisäksi markkinavalvontalaissa olevia Tullin toimivaltuuksia on syytä arvioida uudelleen, sillä myös unionin tullisääntely on kehittynyt, minkä myötä toimivaltuudet tulevat suoraan Tullia koskevasta yleisestä lainsäädännöstä. Arvion perusteella Tullin toimivaltuus markkinavalvontalain 9 ja 10 §:stä

voidaan poistaa, mutta Tullin toimivaltuus markkinavalvontalain 8 ja 11 §:ssä on edelleen tarpeen riittävien toimintamahdollisuuksien varmistamiseksi.

Seuraamuksia koskeva sääntely markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa edellyttää jäsenmaita asettamaan tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia markkinavalvonta-asetuksen velvoitteiden sekä asetuksen liitteessä II luetellun sektorisääntelyn velvoitteiden rikkomisesta. Tämä jäsenmaille asetettu velvoite edellyttää seuraamuksia koskevan sääntelyn sisällyttämistä kansalliseen lainsäädäntöön markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvien sektorien osalta kyseisen artiklan rikkomisesta sekä niiden liitteessä II lueteltujen sektorisäädösten velvoitteiden rikkomisesta, joista ei ole vielä säädetty seuraamuksia.

Muilta osin markkinavalvonta-asetuksen säännösten ei arvioida edellyttävän kansallista täydentävää sääntelyä asetuksen soveltamisen tueksi markkinavalvontalakiin. Tarpeellisten muutosten osalta on kuitenkin huomioitava, että markkinavalvontalakiin esitettävät muutokset soveltuvat vain niiden tuotesektorien osalta, jotka kuuluvat markkinavalvontalain soveltamisalaan. Voimassa olevassa markkinavalvontalaissa soveltamisalaan sisällytettyjen tuotesektorien lisäksi tässä yhteydessä on tarkoitus lisätä markkinavalvontalain soveltamisalaan myös uusia tuotesektorikohtaisia lakeja, joita markkinavalvontalain täydentävä sääntely myös jatkossa koskisi. Samassa yhteydessä on tarve muuttaa tai kumota näissä tuotesektorikohtaisissa laeissa olevaa markkinavalvontalain kanssa päällekkäistä sääntelyä, mikäli sen katsotaan olevan jatkossa tarpeetonta markkinavalvontalain soveltamisalan laajenemisen myötä.

Perustuslaki asettaa joitain rajoitteita asetuksen täytäntöönpanolle. Tämän vuoksi esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen oikeutta tehdä tarkastuksia ei ole markkinavalvontalaissa ulotettu pysyväisluontoiseen asumiseen käytettäviin tiloihin voimassa olevassa sääntelyssä, eikä tähän lähtökohtaan ole tarkoitus esittää muutosta, vaikka markkinavalvonta-asetuksen mukaan tarkastuksia tulisi voida ulottaa kaikkiin tiloihin, joita talouden toimija käyttää elinkeinotoiminnassaan. Mikäli toimivaltuus tehdä tarkastuksia pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin jollain tuotesektorilla on sen erityispiirteistä johtuen tarpeen, tästä toimivaltuudesta säädetään erikseen sektorilaissa. Markkinavalvontalain 9 §:n 2 momentin mukaan markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta ulottaa tarkastus pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin säädetään tarvittaessa erikseen 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa. Toimivaltuuden suppeampi täytäntöönpano markkinavalvontalaissa perustuu perustuslain kotirauhan suojaa koskevaan sääntelyyn. Lisäksi tässä yhteydessä esitetään käytettäväksi markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 3 kohdan b alakohdan liikkumavaraa seuraamusten määräämisen osalta. Markkinavalvontaviranomaisilla ei olisi toimivaltuutta määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, vaan tämä kuuluisi tuomioistuinten toimivaltaan. Tähän esitykseen ei sisälly muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta sellaisia ehdotuksia sääntelyn muuttamiseksi, jotka perustuisivat puhtaasti kansallisiin syihin. Asetuksen minimisääntely kuitenkin ylitettäisiin verkkorajapintaan pääsyn rajoittamista koskevan pykälän yhteydessä, sillä toimivaltuus on tarkoituksenmukaista ulottaa asetuksen sääntelyä pidemmälle verkkotunnuksen merkitsemistä viranomaisen nimiin koskevan säännöksen osalta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Markkinavalvontalain soveltamisalan tuotesääntely

Monet työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuotelait kuuluvat jo markkinavalvontalain soveltamisalaan. Markkinavalvontalain soveltamisalalle kuuluu hissiturvallisuuslaki (1134/2016), mittauslaitelaki (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja

suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (1139/2016), painelaitelaki (1144/2016), sähköturvallisuuslaki (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annettu laki (218/2018), kaasulaitelaki (502/2018), säteilylaki (859/2018), ilmailulaki (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (794/2020) ja ajoneuvolaki (82/2021). Tuotesääntelyä on mukautettu vuodesta 2017 lukien vaiheittain hyödyntämällä horisontaalista markkinavalvontalakia ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien lisäksi soveltamisalaan on jo lisätty muilta hallinnonaloilta säteilylaki sekä ilmailulaki ja ajoneuvolaki.

Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista

Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asettavista vaatimuksista (1005/2008, jäljempänä *ekosuunnittelulaki*) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Sillä pantiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/32/EY energiaa käyttävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista sekä neuvoston direktiivien 96/57/EY ja 2000/55/EY muuttamisesta (jäljempänä *ekosuunnitteludirektiivi*). Ekologisen suunnittelun vaatimusten lisäksi ekosuunnittelulaki sisältää säännökset energiaan liittyvien tuotteiden energiamerkinnästä.

Ekosuunnittelulaki on puitelaki, jota sovelletaan energiaan liittyviin tuotteisiin (energy related products, ErP). Laki sisältää energiatehokkuutta ja energiamerkintää sekä niihin liittyvää tarkastustoimintaa koskevat säännökset. Laki ei sisällä yksittäisiä tuoteryhmiä koskevia vaatimuksia, vaan sitovat tuoteryhmäkohtaiset vaatimukset annetaan tuoteryhmäkohtaisina täytäntöönpanotoimenpiteinä. Tällainen on esimerkiksi Euroopan komission antama, tiettyä tuoteryhmää koskeva asetus. Kun tuoteryhmälle on annettu täytäntöönpanosäädös, on kyseisten tuotteiden kohdalla sovellettava ekosuunnittelulain säännöksiä.

Ekosuunnittelulaki sisältää säännökset muun muassa energiaan liittyvien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevista vaatimuksista, energiaan liittyvien tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, energiaan liittyvien tuotteiden energiamerkintää koskevista vaatimuksista, tarkastuslaitoksista ja valvonnasta. Lain mukaisena valvontaviranomaisen toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), ja muita toimivaltaisia viranomaisia ovat työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö.

Lainsäädäntöä on pidetty pääosin toimivana, eivätkä havaitut muutostarpeet ole olleet sellaisia, että ne edellyttäisivät järjestelmän perusteellisempaa uudelleen ajattelua. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano ekosuunnittelulain osalta on arvioitu tarkoituksenmukaisimmaksi toteuttaa sisällyttämällä ekosuunnittelulaki horisontaalisen markkinavalvontalain soveltamisalaan. Tässä esityksessä ehdotetaan lakia muutettavaksi ainoastaan niiltä osin kuin markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano sekä lain mukauttaminen markkinavalvontalain soveltamisalaan edellyttää.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista

Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista (1712/2015) sisältää sääntelyn huviveneiden, vesiskoottereiden sekä niiden varusteiden ja moottoreiden vaatimustenmukaisuudesta, vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja sen osoittamisesta sekä tuotteiden markkinavalvonnasta. Lailla on pantu täytäntöön vuonna 2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston

direktiivi 2013/53/EU huviveneistä ja vesiskoottereista sekä direktiivin 94/25/EY kumoamisesta (jäljempänä *huvivenedirektiivi*).

Lain markkinavalvontaa koskeva sääntely poikkeaa joiltain osin yleisen markkinavalvonnan sääntelystä. Markkinavalvonnassa ensisijainen vastuu tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta on valmistajilla, maahantuojilla sekä palvelujen osalta palvelun tarjoajilla.

Huvivenelaki sisältää sen sijaan paitsi toiminnanharjoittajia myös yksityisiä maahantuojia koskevia velvollisuuksia.

Venealan yhtenä erityispiirteenä on, että yksityiset henkilöt tuovat unionin ulkopuolelta omaan käyttöönsä huviveneitä ja vesiskoottereita. Huvivenedirektiivissä ja siten myös huvivenelaissa on siksi myös yksityisiä maahantuojia koskevia velvoitteita sekä toimenpiteitä, joita markkinavalvontaviranomainen voi heille määrätä.

Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan huvivenelaissa valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa.

Maahantuojalla tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolisesta maasta tuotavan tuotteen markkinoille.

Yksityisellä maahantuojalla tarkoitetaan sen sijaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tuo huviveneen tai vesiskootterin Euroopan unionin ulkopuolelta aikoen ottaa sen omaan käyttöönsä. Tällaisessa tilanteessa yksityisellä maahantuojalla on vastaavia velvoitteita kuin valmistajalla, jos valmistaja ei ota vastuuta siitä, että tuote on unionin lainsäädännön mukainen. Hänen tulee muun muassa varmistaa, että tuote on vaatimusten mukainen, tuotteeseen kiinnitetään CE-merkintä ja tuotteesta laaditaan tarvittavat asiakirjat. Yksityisen maahantuojan tulee käyttää näissä tehtävissä apunaan ilmoitettua laitosta.

Huvivenelaki koskee myös yksityisen henkilön omaan käyttöön rakentamaa venettä, jos se saatetaan markkinoille ennen kuin viisi vuotta on kulunut sen käyttöön ottamisesta sekä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä silloin, kun CE-merkittyyn veneeseen tai moottoriin on tehty merkittävä muutos. Tällöin tulee suorittaa huvivenelain mukainen vaatimustenmukaisuuden arviointi ja laadittava vaadittavat dokumentit. Tästä säädetään lain 7 §:ssä.

Laki sähköisen viestinnän palveluista

Radiolaitteiden vaatimustenmukaisuudesta ja markkinavalvonnasta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 30 luvussa. Radiolaitteiden osalta toimivaltainen markkinavalvontaviranomainen on Liikenne- ja viestintävirasto. Virasto käyttää tällä hetkellä radiolaitteiden markkinavalvontaan vuositasolla noin kolme henkilötyövuotta. Vuosittain virasto tarkastaa noin 50-70 radiolaitetta. Tarkastuksia kohdennetaan sekä myymälätiloihin että verkossa tapahtuvaan laitekauppaan. Radiolaitteiden markkinavalvonta käsittää tarkastusten ohella talouden toimijoiden neuvonnan ja ohjauksen sekä viranomaisten väliseen ja EU-yhteistyöhön osallistumisen. Valvonnassa ei ole toistaiseksi ollut tarpeen määrätä sanktioita talouden toimijoille.

Radiolaitteiden markkinavalvonnan osalta esityksen tavoitteena on viedä radiolaitteiden markkinavalvontaa koskeva sääntely mahdollisimman pitkälti horisontaalisen markkinavalvontalain

alle. Tavoitteena on välttää päällekkäistä sääntelyä ja sitä, että samoista EU:n markkinavalvonta-asetuksen edellyttämistä muutoksista säädettäisiin eri sektorilaeissa. Tavoitteena on, että keskeinen markkinavalvontaa koskeva sääntely olisi jatkossa markkinavalvontalaissa, ja ainoastaan valvontaa koskevista erityistarpeista säädettäisiin sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa.

Laivavarustelaki

Laivavarustelaissa säädetään laivavarusteille säädetyistä vaatimuksista, valvonnasta, ilmoitetuista laitoksista, vaatimustenvastaisia laivavarusteita koskevista kielloista ja rajoituksista sekä pakkokeinoista ja seuraamuksista. Laivavarustelailla on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/90/EU laivavarusteista ja neuvoston direktiivin 96/98/EY kumoamisesta, jonka yleisenä tavoitteena on lisätä merenkulun turvallisuutta ja ehkäistä ympäristön pilaantumista tehostamalla laivavarusteita koskevan sääntelyn täytäntöönpanoa ja sitä myöten sisämarkkinoiden toimintaa laivavarusteiden vapaan liikkuvuuden kautta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Kemikaalilaki ja laki kosmeettisista valmisteista

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvoma kemikaali- ja kosmetiikkalainsäädäntö perustuu Euroopan unionin sääntelyyn, jonka täytäntöönpanosta säädetään kansallisesti kemikaalilaissa (599/2013) ja sen nojalla annetuissa alemman asteisissa säädöksissä sekä kosmeettisista valmisteista annetussa laissa (492/2013).

EU:n kemikaali- ja kosmetiikkasäädökset ovat seuraavat:

a) kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*;

b) aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008, jäljempänä *CLP-asetus*;

c) biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 528/2012, jäljempänä *biosidiasetus*;

d) pesuaineista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2004, jäljempänä *pesuaineasetus*;

e) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 649/2012, jäljempänä *PIC-asetus*;

f) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 850/2004, jäljempänä *POP-asetus*;

g) elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/852, jäljempänä *elohopea-asetus*; ja

h) kosmeettisista valmisteista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009, jäljempänä *kosmetiikka-asetus*.

Kemikaalilaissa säädetään REACH-, CLP-, biosidi-, pesuaine-, PIC-, POP-, ja elohopeasetuksen kansallisesta valvonnasta ja valvontakeinoista. Kosmeettisista valmisteista annetussa laissa säädetään vastaavasti EU:n kosmetiikka-asetuksen mukaisesta valvonnasta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kemikaalien ja kosmeettisten valmisteiden ns. tuotevalvonta on riskiperusteista markkinavalvontaa. Riskiperusteisuudella tarkoitetaan sitä, että valvonta kohdennetaan sellaiseen toimintaan tai sellaisiin tuotteisiin, joista voi aiheutua merkittävää terveys- tai ympäristöriskiä tilanteessa, jossa lainsäädäntöä ei noudateta. Kemikaalien ja kosmeettisten valmisteiden markkinavalvonta toteutetaan suunnitelmallisena valvontana. Proaktiivista valvontaa ovat esimerkiksi viranomaislähtöiset valvontaprojektit, jotka usein liittyvät EU-laajuisiin komissiovetoisiin tai pohjoismaisiin valvontahankkeisiin. Reaktiivinen markkinavalvonta perustuu kuluttajien, viranomaisten tai yritysten tekemiin ilmoituksiin mahdollisista lainsäädännön vaatimusten vastaisuuksista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo kemikaalien ja kosmeettisten valmisteiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta. Kemikaaleille ja kosmeettisille valmisteille ei lähtökohtaisesti ole säädetty viranomaisen ennakkotarkastusta tai -hyväksyntää (pl. biosidit, ja REACH-asetuksen mukaiset lupa-aineet), vaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo pistokoemaisesti Suomessa EU-alueelle maahantuotujen ja EU-alueella valmistettujen kemikaalien ja kosmeettisten valmisteiden vaatimuksenmukaisuutta, myyntiä ja valmistusta.

Ylläkuvatun kemikaali- ja kosmetiikkasääntelyn valvontamenettelyjen ja keinojen siirtäminen kansalliseen markkinavalvontalakiin yhdenmukaistaa markkinavalvontaa EU:n markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotesektoreiden kesken. Markkinavalvonta-asetus ja voimassa oleva markkinavalvontalaki laajentavat kemikaalien ja kosmeettisten valmisteiden valvonnassa käytettäviä keinoja esimerkiksi verkkokaupan valvonnan osalta. Jatkossa myös valehenkilöllisyyden käyttäminen mahdollistetaan markkinavalvonta-asetuksen myötä. Kosmeettisten valmisteiden valvonnan osalta uhkasakon tuomitseminen maksettavaksi myös yksinkertaistuu, koska Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi jatkossa tehdä sen itse.

Kemikaalilain sekä kosmeettisista valmisteista annetun lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden (kemikaalit ja niitä sisältävät esineet, biosidivalmisteet ja käsitellyt esineet sekä kosmeettiset valmisteet) osalta valvontaa on suorittanut sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto että Tulli itsenäisesti kumpikin omalla toimialallaan mainituissa laeissa säädetyn mukaisesti. Molemmilla viranomaisilla on myös itsenäinen päätösvalta valvontatapausten osalta. Esityksen tarkoituksena on jatkaa mainittujen viranomaisten valvontatehtäviä ja käytäntöä, koska tämä yhteistyömalli on osoittautunut mainittujen viranomaisten osaamisen ja resurssien käytön kannalta tehokkaaksi ja tarkoituksenmukaiseksi toimintatavaksi. Tämä yhteistyömalli on komission tiedossa. Tullin valvontarooli on raportoitu komissiolle EU:n kosmetiikka-asetuksen 22 artiklan ja REACH-asetuksen 117 artiklan mukaisesti tehtävän valvontaraportoinnin yhteydessä.

Nykyisellä toimivallan jaolla Tulli ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat pystyneet itsenäisinä toimijoina kumpikin kohdistamaan resurssinsa täysmääräisesti valvontaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on voinut kohdentaa valvontaa kuluttajilta tulleiden ilmoitusten lisäksi proaktiivisesti ja riskiperusteisesti sellaisiin tuotteisiin, joiden osalta on ollut epäilystä turvallisuudesta.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle kuluttajaturvallisuuslaiksi ja laiksi rikoslain 44 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 99/2010 vp) todetaan, että Tulli toimii markkinavalvontaviranomaisena EU:n sisämarkkinoilla. Kulutustavaroiden osalta sisämarkkinavalvonnassa on otettava huomioon yhteisöoikeudellinen lähtökohta, jonka mukaan tavaroiden on voitava liikkua EU-alueella vapaasti. Tulli valvoo kulutustavaroita kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 14 §:n nojalla sekä kolmasmaatuonnin että sisämarkkinoiden osalta vastaavasti kuin kemikaalien ja kosmeettisten valmisteiden osalta ehdotetaan edelleen säädettäväksi. Tullin ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston väliseen toimivallan jakoon ei ehdoteta muutosta.

Kemikaalit

Kemikaalilain mukaisen toimivaltansa nojalla Tulli on valvonut oma-aloitteisesti esimerkiksi REACH-rajoitusten noudattamista erilaisissa tuotteissa (arviolta useita satoja valvontatapauksia/vuosi) ja lähettänyt päätökset tiedoksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Lisäksi Tulli valvoo mm. biosidivalmisteiden (kuten hyttysmyrkyt) kuluttajamaahantuontia. Näin ollen Tullin osuus kemikaalivalvonnassa on merkittävä.

Kosmeettiset valmisteet:

Nykyisellä toimivallan jaolla, jossa Tulli pystyy tekemään itsenäisesti päätökset valvottavaksi otetuissa tapauksissa kosmetiikkatuotteiden osalta, ovat valvontamäärät jakautuneet vuosina 2018-2020 siten, että kosmeettisten valmisteiden markkinavalvonnasta vuosina 2018-2020 Tullin osuus on ollut 49,5%. Tukes on käsitellyt yhteensä 567 kosmeettisten valmisteiden markkinavalvontatapausta vuosina 2018-2020. Tulli on käsitellyt yhteensä 552 kosmeettisten valmisteiden markkinavalvontatapausta vuosina 2018-2020, joista 392 oli kolmasmaavalvontaa eli niin sanottuja ulkorajatapauksia. Tulli lähettää kosmetiikkavalvontapäätökset tiedoksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

EU:n komission ylläpitämään vaarallisten tuotteiden hälytysjärjestelmään eli ns. RAPEX-notifikaatiojärjestelmään (engl. Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products) Suomi teki vuosina 2018−2020 yhteensä 29 ilmoitusta kosmeettisista valmisteista. Näistä 7 oli Tullin tekemiä ilmoituksia.

Myös kemikaaleja ja kosmeettisia valmisteita koskeva komission uusi kemikaalistrategia (COM(2020) 667 final) painottaa valvonnan tehostamista kolmansista maista tulevien kemikaalien valvonnassa. Strategiassa viitataan Safety Gate -järjestelmästä saatuihin tietoihin, joiden mukaan lähes 30 prosenttiin markkinoilla olevista vaarallisista tuotteista liittyy kemikaaleista aiheutuvia riskejä, ja lähes 90 prosenttia näistä tuotteista on peräisin EU:n ulkopuolelta.

Tupakkalaki

Tupakkalaissa (549/2016) ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetään useita vaatimuksia tupakkatuotteille ja vastaaville tuotteille sekä niiden vähittäismyyntipakkauksille ja myyntipäällyksille. Vaatimukset perustuvat valtaosin tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistapaa ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä sekä direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2014/40/EU, jäljempänä *tupakkatuotedirektiivi*.

Tupakkalain mukaisia markkinavalvontaviranomaisia ovat kunnat, jotka voivat tupakkalain 96 §:n mukaan kieltää tupakkalain vastaisen toiminnan alueellaan, sekä Sosiaali- ja terveysalan

lupa- ja valvontavirasto, jäljempänä *Valvira*. Tupakkalain 6 §:n 1 kohdan mukaan Valvira valvoo tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevien säännösten noudattamista ja pykälän 2 kohdan mukaan 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksia koskevien säännösten noudattamista.

Tupakkalain mukaisten tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten markkinavalvonnassa on voimassa olevan tupakkalain nojalla käytössä seuraavia valvontakeinoja ja hallintopakkokeinoja: 86 §:n mukainen tarkastus- ja näytteenotto-oikeus, 87 §:n mukainen tiedonsaantioikeus, 88 §:n mukainen tietojen luovuttaminen, 89 §:n mukainen virka-apu, 96 §:n mukainen kunnan oikeus kieltää tupakkalain vastainen toiminta alueellaan, 97 §:n mukainen vähittäismyyntiluvan peruuttaminen, 100 §:n mukainen myyntikielto, 100 a §:n mukainen vaatimus turvaominaisuuden korvaamisesta tai muuttamisesta, 101 §:n mukainen markkinoilta poistaminen, 102 §:n mukainen väliaikainen kielto, 103 §:n mukainen oikaisu sekä 105 §:n mukainen uhkasakko ja teettämisuhka.

Tupakkalaissa on markkinavalvontaan soveltuvaa sääntelyä, joka on päällekkäistä markkinavalvontalain kanssa. Toisaalta tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten markkinavalvontaan liittyy myös erityispiirteitä, joiden osalta sääntely poikkeaa markkinavalvontalain sääntelystä.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa

Ympäristöministeriön hallinnonalalta tässä esityksessä esitetään muutoksia lakiin vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (387/2013, jäljempänä *RoHS -laki*). Lailla on toimeenpantu tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisestä sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU (jäljempänä *RoHS-direktiivi*). Säädös kuuluu markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. RoHS-laki olisi tarkoituksenmukaista liittää tähän markkinavalvontalain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen, sillä RoHS-lain muutoksilla ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen. Ympäristöministeriöstä valmistellaan erillinen hallituksen esitys ympäristönsuojelulakiin ja jätelakiin liittyvien tuoteryhmien sekä EU-ympäristömerkittyjen tuotteiden osalta, koska niihin tehtävillä muutoksilla olisi vaikutuksia julkiseen talouteen. RoHS-direktiivissä säädetään vaarallisten aineiden käytön rajoituksista ja niihin liittyvistä vaatimuksista sähkö- ja elektroniikkalaitteille. Näitä vaatimuksia valvotaan RoHS-lain nojalla. RoHS-lain mukaan edellytetään muun muassa, että sähkö- ja elektroniikkalaitteet ovat vaatimusten mukaisia, niissä olevat merkinnät ovat sääntelyn mukaisia ja että valmistajat, maahantuojat, jakelijat ja muut relevantit toimijat toimivat sääntelyn edellytysten mukaisesti tuotteiden markkinoille saattamisen ja niiden markkinoilla olon näkökulmasta.

RoHS –lain nykyiset markkinavalvontavaltuudet vastaavat pitkälti markkinavalvonta-asetuksen markkinavalvontavaltuuksia. Markkinavalvontalaki on horisontaali markkinavalvonnan yleissäädös, joten olisi tarkoituksenmukaista, että myös sähkö- ja elektroniikkalaitteiden markkinavalvonta niiden sisältämien vaarallisten aineiden näkökulmasta hoidettaisiin eri tuoteryhmille yhteisten markkinavalvontasäännösten mukaisesti.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Tällä esityksellä ehdotetaan laajennettavan markkinavalvontalain soveltamisalaa lisäämällä soveltamisalaan kahdeksan tuotelakia sekä säädettävän tarpeellisista toimivaltuuksista valvontaviranomaisille markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi ja asetuksen soveltamisen tueksi. Lisäksi ehdotetaan markkinavalvontaan liittyviä tarpeellisia muutoksia tuotelakeihin. Muutokset olisivat osittain lakiteknisiä ja liittyisivät siihen, että ko. tuotesektorilla markkinavalvonnassa sovellettaisiin jatkossa markkinavalvontalakia ja kumottaisiin päällekkäinen tarpeeton sääntely sektorilaista. Lisäksi säädettäisiin muista sektorikohtaisista erityistarpeista markkinavalvonnassa, jotka olisivat esimerkiksi sektorikohtaisessa EU-tuotesäädöksistä johtuvista syistä tarpeellisia mutta joista ei säädetä horisontaalisessa lainsäädännössä. Lisäksi ehdotetaan eräitä muutoksia tuotelakeihin, jotka kuuluvat jo nykyisin markkinavalvontalain soveltamisalaan. Lain keskeisiin periaatteisiin ei tässä yhteydessä esitetä muutoksia.

Markkinavalvontalain nojalla markkinavalvontaviranomainen valvoisi pistokokeenluonteisesti ja riskiperusteisesti markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvien sektorilakien soveltamisaloihin kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuutta. Markkinavalvonta ei ole ennakollista, eikä kattavaa täysvalvontaa. Markkinavalvontaviranomaisen selvittäessä tuotteen vaatimustenmukaisuutta soveltuvan sektorilain nojalla tuotteen testaaminen viranomaisen toimesta kattaisi tällöinkin usein vain jotkut valitut tuotteen ominaisuudet tai tietyt asiat esimerkiksi tuotetta koskevat asiakirjat ja tuotteen testaus voitaisiin keskeyttää, kun tuotetta tutkittaessa havaitaan ensimmäinen vakava puute. Näin käytettäisiin markkinavalvontaviranomaisen käytettävissä olevat resurssit mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Vastuu tuotteen vaatimustenmukaisuudesta on talouden toimijalla.

Markkinavalvonta-asetuksen tueksi tarvittava kansallinen täydentävä sääntely olisi jatkossa markkinavalvontalaissa niiden tuotesektorien osalta, joihin markkinavalvontalakia sovelletaan. Seuraamuksia koskeva sääntely sekä tuotesektoreiden erityispiirteisiin perustuva markkinavalvontaa koskeva, mutta markkinavalvontalaista poikkeava sääntely olisi kuitenkin jatkossakin nykytilaa vastaavasti sektorilaeissa. Seuraamuksia koskeva sääntely on tarpeen sisällyttää sektorilakeihin, sillä seuraamuksia koskevaa sääntelyä ei tulisi lähtökohtaisesti sisällyttää eri lakiin niiden velvoitteiden kanssa, joiden rikkomisesta seuraamus on säädetty.

Markkinavalvontalain määritelmiä koskevaan 2 §:ään esitetään erityisesti markkinavalvonta-asetuksesta johtuvia teknisiä muutoksia, minkä lisäksi pykälään ehdotetaan lisättävän uusi verkkorajapinnan määritelmä, joka on tarpeen ehdotettua uutta 22 a §:ää sekä 8 §:n ehdotettua uutta 2 momenttia varten. Voimassa olevan markkinavalvontalain 3 § ehdotetaan kumottavan tässä yhteydessä. Pykälässä säädetään lain säännösten noudattamista koskevan valvonnan ylimmän ohjauksen kuuluvan työ- ja elinkeinoministeriölle. Markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa koskemaan kattavammin myös muiden hallinnonalojen tuotesektoreiden valvontaa, ei säännös työ- ja elinkeinoministeriön ohjausvastuusta ole enää jatkossa tarkoituksenmukainen.

Valvontaviranomaisia koskevaan 4 §:ään esitetään lisättävän uusia valvontaviranomaisia sekä lisäyksiä pykälässä jo mainittujen viranomaisten valvontavastuisiin. Nämä muutokset ovat tarpeen markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa, jotta kunkin tuotesektorin valvontaviranomaisilla on käytettävissään laissa säädetyt toimivaltuudet. Useisiin markkinavalvontalain pykäliin ehdotetaan lisäksi lisättävän informatiivinen viittaus markkinavalvonta-asetukseen, jotta voidaan varmistaa asetuksen tiettyjen säännösten ja kansallisen lainsäädännön mahdollisimman tehokas soveltaminen rinnakkain.

Markkinavalvontalakiin ehdotetaan lisäksi säännöksiä uusista toimivaltuuksista, jotka jäsenvaltioiden tulee siirtää markkinavalvontaviranomaisille markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohdan mukaan. Markkinavalvontalain 8 §:ään ehdotetaan lisättävän uusi 2 momentti, joka koskisi markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuutta saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, jotka tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen. Lisäksi markkinavalvontalakiin ehdotetaan uutta 10 a §:ää, joka koskisi markkinavalvontaviranomaisen oikeutta hankkia tuotteita tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen sekä uutta 22 a §:ää, joka koskisi markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksia verkkorajapinnan kautta saatavilla olevien vaarallisten tuotteiden aiheuttamiin riskeihin puuttumisesta. Lisäksi eräisiin markkinavalvontalaissa säädettyihin toimivaltuuksiin ehdotetaan tässä yhteydessä muutoksia tai täsmennyksiä. Markkinavalvontalain 17 §:ään ehdotetaan lisättävän uusi 2 momentti, mikä koskisi markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuutta määrätä talouden toimijan ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin kyseistä tuotetta koskevien laissa säädettyjen menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi.

Markkinavalvontalain 27 §:stä ehdotetaan lisäksi poistettavan viittaus eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annettuun lakiin (1197/2009) ja korvattavan se informatiivisella viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan. Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan sääntely on täsmällisempää kuin sitä edeltänyt NLF-asetuksen vastaava sääntely, minkä vuoksi voidaan arvioida, ettei 20 artiklan soveltaminen enää vaadi tuekseen kansallista täydentävää sääntelyä vaan asetuksen sääntely sellaisenaan on riittävää.

Ne markkinavalvonta-asetuksen säännökset, jotka edellyttävät soveltamisen tueksi täydentävää kansallista sääntelyä, jättävät pääosin jäsenvaltioille jonkin verran liikkumavaraa täytäntöönpanossa. Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdassa luetellut toimivaltuudet ovat minimisääntelyä ja jäsenvaltioiden tulee siirtää markkinavalvontaviranomaisille vähintään mainitussa kohdassa luetellut toimivaltuudet. Useiden toimivaltuuksien osalta markkinavalvontalain voimassa olevan sääntelyn voidaan arvioida jo kattavan kyseisen kohdan vähimmäistoimivaltuudet. Markkinavalvontalakiin ehdotettavien täysin uusien toimivaltuuksien osalta on pääosin tarkoitus pitäytyä markkinavalvonta-asetuksessa säädetyssä vähimmäistasossa. Poikkeuksena on markkinavalvontalain 22 a §:ssä ehdotettu mahdollisuus määrätä verkkotunnus merkittäväksi viranomaisen nimiin. Kyseinen toimivaltuus on viimesijainen ja sitä voidaan käyttää ainoastaan vakavan riskin poistamiseksi, mikäli muut pykälässä ehdotetut keinot eivät ole olleet tehokkaita. Verkkotunnuksen merkitseminen viranomaisen nimiin ehkäisisi tilanteita, joissa verkkotunnus poistetaan käytöstä, mutta myöhemmin sama toimija ottaisi saman verkkotunnuksen uudelleen käyttöön ja jatkaisi aiempaa toimintaansa. Kun verkkotunnus on merkitty viranomaisen nimiin, muu toimija ei voi hankkia tunnusta itselleen.

Myös markkinavalvonta-asetuksen 15 artiklan kustannusten kattamista ja 16 artiklan markkinavalvontatoimenpiteitä koskevat säännökset jättävät jäsenvaltioille liikkumavaraa. Näiden osalta liikkumavaraa ehdotetaan markkinavalvontalain yhteydessä käytettävän siten, että pitäydyttäisiin voimassa olevan markkinavalvontalain sääntelyssä. Lisäksi seuraamuksia koskevan sääntelyn osalta markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa seuraamuksista säätämisessä. Tältä osin pitäydyttäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvilla tuotesektoreilla myös pääosin voimassa olevassa seuraamussääntelyssä. Seuraamuksia koskeva sääntely sisältyy markkinavalvontalain sijaan sektorilakeihin, eikä seuraamuksia koskevaa sääntelyä ole tarkoitus täysin yhdenmukaistaa sektorien välillä. Tämä johtuu siitä, että esimerkiksi kriminalisointien oikeasuhtaisuus ja tarpeellisuus tulee harkita kullakin sektorilla erikseen. Riittävä peruste kriminalisoinnille ei ole yhdenmukaisuus muiden tuotesektorien kanssa, vaan sääntelyssä on käytettävä tapauskohtaista harkintaa. Joiltain osin tässä yhteydessä on tarpeen tehdä muutoksia seuraamuksia koskevaan sääntelyyn markkinavalvonta-asetuksen

johdosta. Erityisesti markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa talouden toimijoille asetettujen velvoitteiden rikkomisen seuraamuksista säätäminen aiheuttaa muutostarpeita voimassa olevaan seuraamussääntelyyn niillä sektoreilla, joilla markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklaa sovelletaan.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia myös lakiin eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle. Lakiin ehdotettavat muutokset ovat tarpeen erityisesti markkinavalvonta-asetuksen 20 ja 34 artiklan kanssa päällekkäisen sääntelyn kumoamiseksi kansallisesta laista. Markkinavalvonta-asetuksen 20 ja 34 artiklan arvioidaan olevan siinä määrin täsmälliset, ettei niiden soveltamisen tueksi pääosin tarvita enää jatkossa kansallista sääntelyä markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta.

Lisäksi esitetään ajantasaistettavan sektorilakien muutoksenhakua koskevia säännöksiä vastaamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia sekä tehtävän joitain teknisiä korjauksia.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Markkinavalvontalain soveltamisalan tuotesääntely

Esityksessä ehdotetaan pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun lakiin, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettuun lakiin, painelaitelakiin, sähköturvallisuuslakiin, räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun lakiin sekä kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annettuun lakiin lisättävän seuraamussääntelyä markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijan velvollisuuksien rikkomisesta ja korjattavan laeissa olevat viittaukset NLF-asetukseen viittauksilla markkinavalvonta-asetuksen vastaavaan sääntelyyn. Lisäksi vastaavat viittaukset ehdotetaan korjattavaksi hissiturvallisuuslaista. Lisäksi ajantasaistettaisiin tässä yhteydessä muutoksenhakua koskevia säännöksiä tietyillä tuotesektoreilla.

Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista

Esityksessä ehdotetaan ekosuunnittelulakia muutettavaksi EU:n markkinavalvonta-asetuksen johdosta. Käytännössä tämä tapahtuisi lain seuraamuksia koskevan säännöksen täydentämistä asetuksen edellyttämällä tavalla sekä lisäämällä laki markkinavalvontalain soveltamisalaan sekä kumoamalla päällekkäiset säännökset ekosuunnittelulaista, joiden sisällöstä säädetään jatkossa kattavasti markkinavalvontalaissa.

Liikenne ja viestintäministeriön hallinnonala

Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista

Esityksessä ehdotetaan, että huviveneiden markkinavalvontaa koskeva sääntely siirrettäisiin huvivenelaista markkinavalvontalain soveltamisalan piiriin. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano on arvioitu tarkoituksenmukaisimmaksi toteuttaa hyödyntämällä horisontaalista markkinavalvontalakia. Esityksessä ehdotetaan, että huvivenelaista kumotaan sellaiset säännökset, joiden sisällöstä säädetään jatkossa kattavasti markkinavalvontalaissa. Huvivenelakiin ehdotetaan kuitenkin jätettävän säännöksiä sellaisiin erityispiirteisiin liittyen, joista ei säädetä markkinavalvontalaissa. Yksityisen maahantuojan omaan käyttöön tuoman huviveneen valvonta on tällainen erityispiirre, jonka osalta sääntelyä ehdotetaan jätettäväksi huvivenelakiin.

Lisäksi esitetään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan velvoitteiden rikkomisen johdosta tarpeelliset seuraamussäännökset.

Laki sähköisen viestinnän palveluista

Radiolaitteiden markkinavalvonnan osalta esityksessä ehdotetaan, että radiolaitteiden markkinavalvontaa koskeva sääntely siirrettäisiin sähköisen viestinnän palveluista annetusta laista markkinavalvontalain soveltamisalan piiriin. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano on arvioitu tarkoituksenmukaisimmaksi toteuttaa hyödyntämällä horisontaalista markkinavalvontalakia. Esityksessä ehdotetaan, että sähköisen viestinnän palveluista annetusta laista kumotaan sellaiset säännökset, joiden sisällöstä säädetään jatkossa kattavasti markkinavalvontalaissa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin lisättävän seuraamussääntelyä markkinavalvonta-asetuksessa säädettyjen talouden toimijan velvollisuuksien rikkomisesta.

Laivavarustelaki

Esityksessä ehdotetaan, että laivavarustelaki lisättäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano on arvioitu tarkoituksenmukaisimmaksi toteuttaa hyödyntämällä horisontaalista markkinavalvontalakia. Tällöin laivavarustelain tarkoittamien tuotteiden markkinavalvontaan sovellettaisiin jatkossa markkinavalvontalakia. Esityksessä ehdotetaan, että laivavarustelaista kumotaan sellaiset säännökset, joiden sisällöstä säädetään jatkossa kattavasti markkinavalvontalaissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Kemikaalilaki ja laki kosmeettisista valmisteista

Markkinavalvonnan yhdenmukaistamiseksi on tarpeen kumota kemikaalilaista sekä kosmeettisista valmisteista annetusta laista markkinavalvontalain kanssa päällekkäinen sääntely. Kemikaalilain 7 lukua sovellettaisiin jatkossa muuhun valvontaan kuin kemikaalien markkinavalvontaan lukuun ottamatta sen 45 a ja 45 b §:n 3 momenttia. Muulla valvonnalla kuin markkinavalvonnalla tarkoitetaan esim. kemikaalien käyttöön liittyvää valvontaa. Lisäksi eräisiin pykäliin olisi tarpeen tehdä teknisluonteisia päivityksiä johtuen ensisijaisesti markkinavalvonta-asetuksen uudistamisesta.

Tupakkalaki

Tupakkalakia muutettaisiin poistamalla siitä sääntely, joka on päällekkäistä markkinavalvontalain sääntelyn kanssa. Lisäksi tupakkalaissa täsmennettäisiin tiettyjen valvontakeinojen osalta, että ne eivät koske markkinavalvontaa.

Tietyiltä osin tupakkalakiin jätettäisiin kuitenkin markkinavalvontaa koskevaa erityissääntelyä. Tupakkalain 89 §:ssä säädetty virka-apu koskisi jatkossakin myös markkinavalvontaa, sillä markkinavalvontalain 15 §:ssä säädetään vain poliisin antamasta virka-avusta mutta tupakkalain mukaisessa markkinavalvonnassa saattaa olla tarpeen saada virka-apua myös esimerkiksi Tullilta. Tupakkalain 89 § mahdollistaa virka-avun saamisen muiltakin viranomaisilta kuin poliisilta, mutta markkinavalvontalain 15 § ei.

Tupakkalain 106 ja 107 § koskisivat jatkossakin muutoksenhakua myös markkinavalvontaan liittyviin päätöksiin. Tupakkalain 106 §:n 3 momentissa säädetään Valviran valitusoikeudesta

korkeimpaan hallinto-oikeuteen tietyissä markkinavalvonta-asioissa, ja tämä erityissääntely on tarpeen säilyttää. Lisäksi tupakkalain 107 §:n mukaan tietyissä markkinavalvonta-asioissa muutoksenhaku tapahtuu saattamalla asia hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tämä markkinaoikeudellisia asioita koskeva muutoksenhakusääntely on tarpeen jättää tupakkalaissa voimaan, sillä markkinavalvontalaissa säädetään muutoksenhausta vain hallinto-oikeuteen. Tähän liittyen voimaan jätettäisiin myös tupakkalain 105 §:n 2 momentti, jonka mukaan markkinaoikeudellisissa asioissa uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää markkinaoikeus.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa

RoHS-laki lisättäisiin markkinavalvontalain soveltamisalaan, jolloin uusina toimivaltuuksina markkinavalvontaviranomaiselle tulisi mahdollisuus käyttää valehenkilöllisyyttä sekä puuttua tuotteen verkkorajapinnassa oleviin puutteisiin markkinavalvonnan näkökulmasta. Koska muut markkinavalvontaa koskevat toimivaltuudet markkinavalvontalaissa vastaavat pitkälti RoHS-laissa olevia toimivaltuuksia, kumottaisiin RoHS-lain päällekkäiset säännökset, ja jatkossa RoHS-lain tuotteiden markkinavalvonnassa sovellettaisiin markkinavalvontalain säännöksiä sekä markkinavalvonta-asetuksen velvoitteita. Lisäksi RoHS-lakiin lisättäisiin uusi rangaistussäännös 28 a §.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yritysten toimintaan

Suomessa markkinavalvonta on jo nykyään hyvällä tasolla, ja uusi markkinavalvonta-asetus vaikuttaa ennen kaikkea kolmansista maista ja verkkokaupan välityksellä markkinoitujen tuotteiden markkinavalvontaan. Suurin osa uudesta sääntelystä koskee markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksia ja velvollisuuksia, joten vaikutukset muuhun kuin viranomaistoimintaan ovat rajalliset. Myös tämä esitys sisältää näin ollen pääosin muihin kuin yrityksiin suoraan kohdistuvia vaikutuksia, mutta valvontaviranomaisten toimivaltuuksia koskevilla säännöksillä arvioidaan olevan joitain välillisiä vaikutuksia myös talouden toimijoihin. Markkinavalvonta-asetuksessa ja markkinavalvontalaissa talouden toimijalla tarkoitetaan tuotekohtaisesta sektorisääntelystä riippuen yleensä tuotteen valmistajaa, maahantuojaa, jakelijaa sekä jakelupalvelujen tarjoajaa. Kyseessä on hyvin heterogeeninen joukko, sillä markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluu useita eri tuotesektoreita. Kaiken kaikkiaan ehdotetut muutokset huomioiden markkinavalvontalain vaikutuspiirissä on kymmeniä tuhansia talouden toimijoita.

Voimassa oleva markkinavalvontalaki koskee muun muassa seuraavia tuoteryhmiä: hissit, mittauslaitteet, pyrotekniset laitteet, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet ja järjestelmät, painelaitteet, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, siviilikäyttöön tarkoitetut räjähteet, kuluttajien käyttöön tarkoitetut henkilönsuojaimet, kaasulaitteet, tuotteet, joiden osalta on huomioitava säteilyturvallisuus, aerosolit sekä ilma-alukset. Tässä esityksessä ehdotetun mukaisesti soveltamisala laajenisi kattamaan myös seuraavat tuoteryhmät: huviveneet, radiolaitteet, laivavarusteet, energiaan liittyvät tuotteet, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joissa on vaarallisia aineita, kemikaalit, kosmeettiset valmisteet ja tupakkalaissa tarkoitetut tuotteet. Koska täytäntöönpanoa tehdään vaiheittain, markkinavalvontalain kattamat tuoteryhmät tulevat edelleen laajenemaan, kun tämän esityksen ulkopuolella ehdotettavat muutokset tulevat voimaan.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden velvollisuuksien täytäntöönpanosta aiheutuu tarve muuttaa nykyisiä menettelyjä pääasiassa EU-alueen ulkopuolelle sijoittautuneille toimijoille, joilla ei ole artiklassa tarkoitettua vastuutahoa EU-alueella. Artiklassa asetetaan EU-alueelle saattamisen edellytykseksi tiettyjen tuoteryhmien osalta se, että niille on nimetty EU-alueelle sijoittautunut talouden toimija, joka vastaa tietyistä tuotteen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen ja osoittamiseen liittyvistä tehtävistä. Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa EU-säädöksissä ja niiden kansallisissa täytäntöönpanosäädöksissä on kuitenkin jo säädetty talouden toimijoiden velvoitteista vastaavasti. Suomeen sijoittautuneiden talouden toimijoiden sääntelytaakan ei siten arvioida tältä osin kasvavan eikä esityksessä ehdoteta lisättävän uusia velvoitteita talouden toimijoille. Asetuksen 4 artiklan rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista sen sijaan ehdotetaan säädettävän erikseen niillä sektoreilla, joilla artikla soveltuu. Talouden toimijoille 4 artiklassa asetetuilla velvollisuuksilla voidaan arvioida olevan myös positiivisia vaikutuksia, sillä ne tasapuolistavat kilpailunedellytyksiä Suomeen ja EU-alueen ulkopuolelle sijoittautuneiden toimijoiden välillä, kun samat vaatimustenmukaisuuden osoittamista koskevat velvollisuudet pätevät molempiin markkinavalvonta-asetuksen soveltuessa.

Niille talouden toimijoille, joiden toimialaa koskeva sektorisääntely lisätään uutena markkinavalvontalain soveltamisalaan, aiheutunee joitain muutokseen perehtymisen edellyttämiä ajallisia sopeutumiskustannuksia, kun kyseistä tuoteryhmää koskeva markkinavalvontasääntely siirtyy sektorilaista yleislakiin. Muita sopeutumiskuluja ei arvioida syntyvän, sillä sektorilakien valvontasääntely on pitkälti markkinavalvontalain sääntelyä vastaavaa siltä osin kuin se siirretään markkinavalvontalakiin. Siltä osin kuin kyseessä olevalla sektorilla on erityispiirteitä, sääntely pysyy sektorilaissa. Talouden toimijoihin ei kohdistu ehdotettujen muutosten myötä uusia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen liittyviä velvollisuuksia, koska ne sisältyvät sektorilakeihin. Talouden toimijoiden on kuitenkin ryhdyttävä markkinavalvontaviranomaisten edellyttämiin toimiin vaatimustenvastaisuustilanteissa. Myös markkinavalvontalain soveltamisalaan lisättäväksi ehdotetut sektorit ovat olleet markkinavalvonnan piirissä sektorisääntelyn nojalla, joten uusia välillisiä vaikutuksia aiheutuu lähinnä ehdotettujen uusien toimivaltuuksien käytöstä.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdassa säädetään markkinavalvontaviranomaisten vähimmäistoimivaltuuksista, joiden toimeenpanemiseksi ehdotetaan sääntelyä markkinavalvontalakiin. Tässä esityksessä markkinavalvontalakiin ehdotetaan lisättäväksi kahta uutta toimivaltuutta: oikeutta hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen (ehdotettu 10 a §) ja oikeutta rajoittaa verkkorajapintaan pääsyä (ehdotettu 22 a §). Valehenkilöllisyyden käyttöä koskevalla toimivaltuudella ei arvioida olevan huomattavia yritysvaikutuksia, sillä tuotteet tulee edelleen hankkia normaalia maksua vastaan ja valvonnasta aiheutuneet kulut voidaan periä ainoastaan, jos tuote todetaan merkittävällä tavalla vaatimustenvastaiseksi. Verkkorajapintaan kohdistettujen määräyksien toimeenpano voi sen sijaan paitsi aiheuttaa itsessään kuluja, myös johtaa välillisiin ansionmenetyksiin sekä palveluntarjoajalle että tuotteesta vastaavalle talouden toimijalle joko mainehaitan vuoksi tai siksi, että pääsy verkkorajapintaan tai sen osaan on rajattu. Tästä syystä toimivaltuutta voidaan käyttää ainoastaan viimesijaisesti tilanteissa, joissa tuotteen on katsottu aiheuttavan vakavan riskin. Samoin määräys on ensi sijassa kohdistettava vain siihen verkkorajapinnan osaan, jonka välityksellä kyseisiä tuotteita markkinoidaan. Tämä on tärkeää myös sen huomioimiseksi, ettei palveluntarjoaja, johon määräys kohdistuu, ole välttämättä vastuussa tuotteen vaatimustenvastaisuudesta.

Markkinavalvonta-asetuksen 15 artikla mahdollistaa kustannusten perimisen kaikista vaatimustenvastaisuustapausten käsittelystä aiheutuneista markkinavalvontakustannuksista. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan voimassa olevan markkinavalvontalain sääntelyssä pitäytymistä tältä osin, eli markkinavalvontaviranomainen voi velvoittaa talouden toimijan korvaamaan ainoastaan

tuotteen hankinnasta, testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset tilanteissa, joissa tuote osoittautuu merkittävällä tavalla vaatimustenvastaiseksi. Näihin kustannuksiin sisältyvät myös kuljetus-, hävitys- ja säilytyskustannukset. Näin ollen sääntelyn nykytila säilyy niiden tuoteryhmien osalta, jotka kuuluvat voimassa olevan markkinavalvontalain soveltamisalaan. Kustannusten perimistä koskeva sääntely muuttuu sen sijaan joidenkin niiden sektorien osalta, joita ehdotetaan lisättäväksi markkinavalvontalain soveltamisalaan. Keskeisin muutos on se, että tietyillä sektoreilla vaatimustenvastaisuuden merkittävyys ei ole ollut kustannusten perimisen edellytys, joten merkittävyyskynnyksen nostamisen myötä viranomaistoimien oikeasuhtaisuuden vaatimus toteutuu yhdenmukaisemmin eri sektorien kesken (PeVL 36/2016 vp). Kysymys on tilanteista, joissa määrätään tai tullaan määräämään esimerkiksi tuotetta koskeva kielto, markkinoilta poisto tai palautusmenettely, jollei yritys ryhdy markkinavalvontaviranomaisen edellyttämiin toimenpiteisiin vapaaehtoisesti. Niissäkin tilanteissa, joissa edellytykset tuotteen merkittävästä vaatimustenvastaisuudesta täyttyvät, mutta talouden toimija tekee viranomaisen edellyttämät toimet vapaaehtoisesti, voi olla perusteltua, että viranomainen laskuttaa tuotteen testaus-, tutkimus- ja hankintakulut talouden toimijalta (TaVM 19/2016 vp).

Markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla velvoittaa säätämään asetuksen ja sen liitteessä II luetellun unionin yhdenmukaistamislainsäädännön rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista kansallisesti. Nykyisessä markkinavalvontalaissa ei säädetä seuraamuksista, vaan ainoastaan uhkasakosta ja teettämisuhasta. Sen sijaan sektorilaeissa on säädetty mahdollisista taloudellisista ja rikosoikeudellisista seuraamuksista. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset ehdotetaan lisättäväksi niihin sektorilakeihin, joilla on täytäntöönpantu 4 artiklan 5 kohdassa luetellut säädökset. Lisäksi RoHS-lakiin lisättäisiin uusi rangaistussäännös 28 a §. Tällä voidaan arvioida olevan välillisiä taloudellisia vaikutuksia niille talouden toimijoille, jotka eivät noudata soveltuvaa sääntelyä. Yleisesti ottaen kansallisen markkinavalvontasääntelyn yhdenmukaistaminen ja markkinavalvontaviranomaisten välisen yhteistyön sekä toimivaltuuksien tehostaminen kuitenkin parantavat markkinavalvonnan laatua Suomessa. Sääntelyn selkeys ja tehokas toimeenpano voi vähentää vaatimustenvastaisuustilanteita ja sitä kautta mahdollisesti ehkäisee vaatimustenvastaisuustilanteista syntyviä kustannuksia. Yhdenmukaistetun sääntelyn voidaan myös jossain määrin arvioida keventävän yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa sekä edistävän oikeusvarmuutta. Lisäksi markkinavalvontaviranomaisten ehdotettu uusi verkkorajapintaa koskeva toimivaltuus tehostaa verkon välityksellä myytävien tuotteiden valvontaa, mikä tasapuolistaa kilpailunedellytyksiä verkkoympäristössä.

Ne markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanosta johtuvat markkinavalvontalain muutokset, joilla on arvioitu olevan budjettivaikutuksia erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla, on esitetty eduskunnalle erikseen (HE 154/2020 vp). On kuitenkin tiettyjä sektorilakeja, joihin edelletyistä muutoksista voi seurata budjettivaikutuksia johtuen tarpeesta joko nimetä uusi markkinavalvontaviranomainen tai laajentaa jo olemassa olevien viranomaisten toimivaltuuksia merkittävästi. Siltä osin kuin näistä muutoksista on arvioitu seuraavan lisäresurssitarve, kyseistä sektoria koskeva muutos esitetään erillisellä hallituksen esityksellä. Vaikutusten voidaan arvioida olevan kokonaisuudessaan positiivisia markkinavalvontamenettelyjen yhdenmukaistamisesta aiheutuvien tehokkuusetujen, yleisten etujen suojaamisen, sekä käytännön työn helpottumisen vuoksi.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Voimassa olevan markkinavalvontalain markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuudet ovat pitkälti markkinavalvonta-asetuksessa säädettyjä toimivaltuuksia vastaavat. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi ehdotetaan kuitenkin säädettävän kahdesta täysin uudesta toimivaltuudesta, eli oikeudesta hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen sekä oikeudesta rajoittaa verkkorajapintaan pääsyä. Uudet toimivaltuudet helpottavat valvontaviranomaisten työtä

sekä antavat tarkoituksenmukaisemmat ja laajemmat keinot vaatimustenvastaisuustilanteisiin puuttumiseen myös verkossa. Uusien toimivaltuuksien käyttöönoton ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä lisäresurssitarpeita, mutta niiden käyttöönotto edellyttää erityisesti alkuvaiheessa henkilökunnan perehdyttämistä ja uusien toimintamallien luomista. Viranomaisten tietoteknisen osaamisen lisäksi toimivaltuuksien käyttö edellyttää tarkoitukseen sopivaa IT-välineistöä. Viranomaisten työmäärän voidaan siten arvioida jossain määrin lisääntyvän uusien toimivaltuuksien käyttöönoton yhteydessä.

Markkinavalvonta-asetus jättää liikkumavaraa sen suhteen, käyttääkö verkkorajapintaan pääsyn rajoittamista koskevaa toimivaltuutta viranomainen vai esimerkiksi tuomioistuin. Nopean reagointimahdollisuuden ja valvontatoimien tehokkuuden varmistamiseksi esityksessä ehdotetaan, että markkinavalvontaviranomainen päättää toimivaltuuden käytöstä. Tämä on luonteva ratkaisu myös siinä mielessä, että kaikki markkinavalvonnan tehtävät pysyvät markkinavalvontaviranomaisilla. Markkinavalvontaviranomaisen päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon myötä markkinavalvontalain soveltamisalaan lisätään uusia tuotesektoreita ja samalla markkinavalvontasääntelyä yhdenmukaistetaan myös kansallisella tasolla. Sen sijaan, että markkinavalvonta-asetus pantaisiin täytäntöön sen soveltamisalaan kuuluvien asetusten tai direktiivien kansallisissa täytäntöönpanosäädöksissä erikseen, sääntely kootaan keskitetysti markkinavalvontalakiin niin pitkälti kuin sektorien erityispiirteet huomioiden on mahdollista. Koska markkinavalvontalain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan, myös markkinavalvontaviranomaisten toimialan voidaan arvioida jossain määrin laajenevan. Vaikutusten ei arvioida olevan kokonaisuudessaan merkittäviä, sillä lähes kaikilla markkinavalvontalain ehdotetun soveltamisalan mukaisilla sektoreilla on aiemminkin säädetty markkinavalvonnasta niitä koskevissa erityislaeissa.

On arvioitavissa, että markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa kattamaan useampia tuotelakeja lisääntyy myös lain toimivuuden seurantaan ja lainvalmisteluun liittyvän koordinoinnin tarve. Lain toimivuutta arvioitaessa ja lakimuutoksia harkittaessa sekä valmisteltaessa tulisi jatkossa huomioida aiempaa useamman tuotesektorin sekä hallinnonalan näkökulmat asiaan. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa markkinavalvontalaista ja soveltamisalan laajenemisen voidaan arvioida lisäävän työ- ja elinkeinoministeriön edellä kuvattuun koordinoivaan rooliin liittyviä tehtäviä. Toisaalta myös eri hallinnonalojen tulevissa säädöshankkeissa, jotka koskevat markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvia lakeja, on jatkossa huomioitava myös markkinavalvontalain soveltamisesta johtuvat näkökulmat ja toteutettava säädösmuutokset myös markkinavalvontalain kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Myös tästä näkökulmasta edellytyksenä on hallinnonalojen välillä tehtävä tiivis yhteistyö säädösmuutoksia valmisteltaessa.

Markkinavalvonta-asetuksessa säädetään laajennetuista tietojenvaihto- ja yhteistyövelvoitteista, jotka helpottavat valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja vaatimustenvastaisuustilanteisiin puuttumista erityisesti rajat ylittävissä tilanteissa. Samalla velvoitteista arvioidaan aiheutuvan jossain määrin lisääntyviä hallinnollisia kuluja, joiden arvioidaan olevan suhteessa saavutettaviin tehokkuusetuihin. Vastaavia velvoitteita on ollut jo nykyisen sääntelyn nojalla ja tehostetussa tietojenvaihdossa hyödynnetään pääosin jo olemassa olevia verkostoja ja tietojenvaihtokanavia, joten lisäresurssitarvetta ei arvioida syntyvän. Pidemmällä aikavälillä sähköisten tietojärjestelmien tulisi tehostaa toimintaa.

Markkinavalvonta-asetuksen myötä perustetaan uusi tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevä unionin verkosto, ja lisäksi komissiota avustaa asetuksen toimeenpanossa markkinavalvontakomitea. Näiltä osin vaikutusten arviointi on tehty hallituksen esityksessä (HE 154/2020 vp).

Tulli toimii Suomessa markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitettuna ulkorajaviranomaisena. NLF-asetus on edellyttänyt jo aiemmin tiivistä yhteistyötä markkinavalvontaviranomaisten ja tulliviranomaisten välillä, ja markkinavalvonta-asetuksen myötä sääntely selkeytyy EU-tasolla. Voidaan arvioida, että asetus selkeyttää ja tehostaa yhteistyötä markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin välillä markkinavalvonta-asetuksen ja markkinavalvontalain ja tullilainsäädännön nojalla tehtävässä ulkorajavalvonnassa. Lisäksi tässä yhteydessä ehdotetaan poistettavaksi Tullin toimivaltuuksia koskeva sääntely markkinavalvontalaista siltä osin, kuin se on päällekkäinen ja tarpeeton unionin tullikoodeksin eli asetuksen (EU) N:o 952/2013 ja sitä täydentävän kansallisen tullilain (304/2016) sääntelyn kanssa. Tällä voidaan arvioida olevan jonkin verran vaikutuksia markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin tekemän valvonnan yksityiskohtiin ja menettelyihin.

Kemikaali- ja kosmetiikkasektori

Tulli sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voivat nykyisellä rinnakkaisella valvontavaltuudella, jossa kumpikin toimivat omalla toimialallaan, jakaa kemikaaleja ja kosmeettisia valmisteista koskevan valvonnan painopisteitä keskenään sekä täydentää toistensa tekemää valvontaa siten, että jos Tullin valvonnassa on yhtenä vuotena havaittu paljon vaatimusten vastaisuuksia, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi kohdentaa kyseiseen tuoteryhmään markkinavalvontaa seuraavana vuonna.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kemikaalien markkinavalvonnassa on pyritty entistä enemmän suunnitelmalliseen valvontaan. Tullin rooli valvonnassa on puolestaan luonteeltaan reaktiivista. Nykyisen toimivallanjaon, jossa Tulli toimii itsenäisenä markkinavalvontaviranomaisena, etuina on pidetty nimenomaan sitä, että tuotteita on pystytty valvomaan enemmän ja näin paremmin suojelemaan ihmisten terveyttä ja ympäristöä sekä takaamaan reilun kilpailun edellytyksiä talouden toimijoille.

Merkittävä tekijä nykyisen toimivallan jaon tehokkuuden takaajana on se, että Tulli on voinut käsitellä ulkorajapysäytystapaukset Tullin omissa tietojärjestelmissä. Ulkorajavalvontaviranomaisen tehtävänä on tehdä tarkastuksia Unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluville tuotteille, jotka asetetaan tullimenettelyyn ”luovutus vapaaseen liikkeeseen” ja niiden on keskeytettävä tuotteen luovutus vapaaseen liikkeeseen, jos ne havaitsevat tai epäilevät tuotteiden olevan vaatimusten vastaisia. Tällä hetkellä Suomessa ei ole sellaista viranomaisrajat ylittävää tietojärjestelmää, jonka kautta Suomessa ulkorajavalvontaviranomaiset pystyisivät välittämään tiedon pysäytyksestä markkinavalvontaviranomaisille. Komissiossa on kehitteillä tietojärjestelmä tulli- ja markkinavalvontaviranomaisten yhteistyötä varten, mutta se palvelee toimijoita vasta myöhemmässä vaiheessa.

Eräissä muissa jäsenmaissa kuten Ranskassa, Italiassa ja Puolassa Tulli toimii myös markkinavalvontaviranomaisena kemikaalien osalta.

4.2.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä voidaan arvioida olevan yhteiskunnallisia vaikutuksia, joista merkittävin on yleisten etujen tehostunut suojelu. Ehdotettujen muutosten myötä voidaan entistä paremmin ehkäistä ihmisen henkeä ja terveyttä, yleistä turvallisuutta, kuluttajansuojaa tai ympäristöä vaarantavien tuotteiden tarjontaa markkinoilla. Lisäksi valvonnan tehostuminen edesauttaa riskienhallintaa, reilua kilpailua sekä ennakollista puuttumista mahdollisiin vaatimustenvastaisuustapauksiin.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon voidaan arvioida johtavan kuluttajansuojan tason nousuun EU:ssa, mikä on myös suomalaisten kuluttajien eduksi. Esimerkiksi tilanteissa, joissa tuote tilataan internetin välityksellä kolmannesta maasta Suomessa sijaitsevalle loppukäyttäjälle, kyseisen talouden toimijan tulee voida osoittaa sen vaatimustenmukaisuus markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaisesti. Lisäksi 4 artiklassa tarkoitetun talouden toimijan nimen, rekisteröidyn tuotenimen tai tavaramerkin sekä yhteystietojen on käytävä ilmi tuotteesta, sen pakkauksesta taikka mukana olevasta asiakirjasta. Tämän voidaan arvioida edistävän paitsi kuluttajansuojaa ja kuluttajien tiedonsaantia, myös yleisesti tuotteen jäljitettävyyttä globaalissa tavaraketjussa. Kokonaisuudessaan asetus tehostaa ja sujuvoittaa edelleen sisämarkkinoiden toimintaa sekä tuotteiden loppukäyttäjien, kuluttajien ja työntekijöiden suojelua EU:ssa.

Edellä kuvatulla seuraamussääntelyllä sekä markkinavalvontaviranomaisten tehostetuilla toimivaltuuksilla voidaan arvioida olevan varoittava vaikutus, joka voi kannustaa talouden toimijoita vaatimustenmukaisuuden varmistamiseen ja lainmukaiseen toimintaan. Mitä tulee seuraamusten asettamiseen sekä markkinavalvontaviranomaisten toimivallan käyttöön, on tärkeää, että suhteellisuusperiaatetta ja yleisiä perusoikeuksien rajoitusedellytyksiä kunnioitetaan. Markkinavalvontaviranomaisten on arvioitava tapauskohtaisesti, että käsillä olevan yleisiin etuihin kohdistuvan riskin vakavuus on oikeassa suhteessa valittuun toimenpiteeseen nähden eikä toimenpide rajoita perusoikeuksia enemmän kuin se on välttämätöntä. Myös talouden toimijoiden menettelylliset oikeudet on turvattava.

Ehdotettujen uusien toimivaltuuksien perustuslainmukaisuus on arvioitu tämän esityksen jaksossa 12. Uusien toimivaltuuksien toimeenpanolla voidaan arvioida olevan myös joitain perusoikeusvaikutuksia, sillä ne osaltaan edistävät ihmisten terveyttä, turvallisuutta sekä oikeutta terveelliseen ympäristöön.

4.2.4 Vaikutukset hallinnonaloittain

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Kemikaalilakiin ja lakiin kosmeettisista valmisteista esitetyt muutokset

Esityksen johdosta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ei ole lisäresurssitarpeita kemikaalien eikä kosmeettisten valmisteiden valvonnan osalta eikä esityksellä ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia elinkeinoelämälle tai viranomaisille. Esityksellä tehostettaisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontaa uusien markkinavalvontakeinojen käyttöön ottamisella, mikä johdosta viranomaisvalvonnalla voitaisiin entistä tehokkaammin edistää terveyden- ja ympäristönsuojelua kemikaalivalvonnan ja kosmeettisten valmisteiden valvonnan osalta.

Tupakkalakiin esitetyt muutokset

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten markkinavalvonnassa kokonaan uusia valvontakeinoja olisivat ehdotetun markkinavalvontalain 10 a §:n mukainen oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen ja 22 a §:n mukainen verkkorajapintaan pääsyn rajoittaminen. Lisäksi voimassa olevan markkinavalvontalain 17, 20, 22 ja 25 §:n mukaiset määräykset olisivat uusia valvontakeinoja tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden valvonnassa. Ehdotettu sääntely tehostaa siis kuntien ja Valviran mahdollisuuksia puuttua sellaisiin tuotteisiin, jotka ovat tupakkalain vastaisia tai jotka voivat aiheuttaa vakavaa riskiä esimerkiksi ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Markkinavalvontalain 22 a §:n mukaisen valvontakeinon merkittävyyttä tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvonnassa rajoittaa tosin se, että tupakkalain 58 §:n mukaan tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen. Verkkorajapintaan pääsyn rajoittaminen saattaa kuitenkin olla tarpeen myös tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvonnassa sen vuoksi, että tupakkalaissa tarkoitettu etämyyntikielto koskee vain osaa niistä tuotteista, joihin kohdistetaan markkinavalvontaa.

Uutena asiana Valviraa koskisi markkinavalvontalain 7 §:n velvoite laatia valvontasuunnitelma tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten markkinavalvonnasta.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Lakiin vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa esitetyt muutokset

Markkinavalvonta RoHS-lain piiriin kuuluvien laitteiden osalta toteutuu Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksessa vakiintuneiden toimintamallien mukaisesti. Viranomaisten tehtävien ei nykytilanteeseen verrattuna arvioida lisääntyvän. Ehdotuksella ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia, koska markkinavalvonta-asetuksesta ei aiheudu uusia tehtäviä markkinavalvontaviranomaisille. Ehdotus yhdenmukaistaa markkinavalvontamenettelyjä ja siten helpottaa markkinavalvontaviranomaisten työtä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Lakiin sähköisen viestinnän palveluista esitetyt muutokset

Lakimuutoksella ei arvioida olevan välittömiä vaikutuksia radiolaitteiden markkinavalvontaan. Sääntelyn yhdenmukaistaminen tuotesektoreilla, joiden markkinavalvontaviranomaisena toimii Liikenne- ja viestintävirasto, vähentää näiden tuotesektoreiden valvontatoimesta markkinavalvontaviranomaiselle aiheutuvaa sääntelytaakkaa. Valvontamenettelyjen yhdenmukaistaminen helpottaa valvontaviranomaisen toimintaa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksellä on tarkoitus antaa täydentävää sääntelyä suoraan sovellettavan EU-asetuksen soveltamisen tueksi, mikä osaltaan rajaa käytettävissä olevien toteuttamisvaihtoehtojen joukkoa. Erilaisia malleja asetuksen täytäntöönpanemiseksi on kuitenkin ollut esillä erityisesti sääntelyn rakenteen osalta. Markkinavalvonta-asetuksen tueksi tarvittava täydentävä sääntely on mahdollista sisällyttää sektorikohtaiseen tuotelakiin tai täytäntöönpano voidaan toteuttaa tässä esityksessä kuvatulla tavalla sisällyttämällä tuotekohtainen sektorilaki markkinavalvontalain soveltamisalaan ja tekemällä tarpeelliset muutokset markkinavalvontalain säännöksiin.

Asetuksen säännösten täytäntöönpaneminen erikseen kullakin sektorilla johtaisi todennäköisesti siihen, että esimerkiksi EU-asetuksessa olevia toimivaltuuksia koskeva kansallinen sään-

tely vaihtelisi toteutustavaltaan hieman kullakin sektorilla. Säännösten keskittäminen mahdollisimman laajasti horisontaaliseen markkinavalvontalakiin taas olisi kannatettavaa erityisesti sääntelyn yhdenmukaisuuden kannalta. Yhdenmukainen sääntely eri sektoreilla olisi erityisesti sääntelyn selkeyden vuoksi hyödyllistä markkinavalvontaviranomaisten ja talouden toimijoiden kannalta. Toisaalta eri tuotesektorien erityispiirteet, jotka saattavat edellyttää joillain sektoreilla muista sektoreista poikkeavaa sääntelyä, saattaisi olla helpompi huomioida, mikäli markkinavalvontaa koskeva täydentävä sääntely sisällytettäisiin sektorilakeihin. Toisaalta myös keskitetyssä horisontaalisen markkinavalvontalain mallissa sektorien erityispiirteet on mahdollista huomioida ottamalla erityispiirteistä johtuvaa sääntelyä sektorilakiin, sillä markkinavalvontalaki on yleislainsäädäntöä suhteessa sektorisääntelyyn ja soveltuu vain, mikäli sektorilaissa ei ole siitä poikkeavaa sääntelyä. Tämän vuoksi erityislaissa oleva sektorin erityispiirteistä johtuva markkinavalvontaa koskeva sääntely soveltuu, vaikka kyseinen sektorilaki kuuluisi markkinavalvontalain soveltamisalaan.

Markkinavalvonta-asetus mahdollistaa kulujen perimisen toimijalta laajemmin kuin kansallisesti on Suomessa säädetty markkinavalvontalain 10 §:ssä. Esityksessä ei esitetä nykytilaan muutoksia oikeudesta periä kustannuksia talouden toimijalta.

Ehdotukseen uudeksi 10 a §:ksi ei sisälly säännöstä, jonka perusteella markkinavalvontaviranomainen voisi saada käyttöönsä valehenkilöllisyyden käyttöä varten laadittuja tai valmistettuja vääriä asiakirjoja (henkilötunnus, luottokortti jne.). Käytännössä tämä rajoittaa valehenkilöllisyyden käyttöä monissa tilanteissa. Tällaisen mahdollisuuden luominen valvontaviranomaisille olisi periaatteellisesti merkittävä muutos nykytilaan. Valmistelun aikana on arvioitu, että käytännössä laajemman valehenkilöllisyyden toteuttaminen vaatisi laajempaa lainsäädännön tarkastelua, joten uudistusta ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa tässä yhteydessä.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohdan mukaan verkkorajapintaan liittyvien toimivaltuuksien käytössä markkinavalvontaviranomainen voi vaatia tiettyjä toimenpiteitä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajilta ja asiaankuuluvilta kolmansilta osapuolilta. Tässä esityksessä ehdotetaan kyseistä alakohtaan vastaavaa kansallista täydentävää sääntelyä markkinavalvontalain 22 a §:ään. Kyseisessä pykälässä ne tahot, joihin markkinavalvontaviranomainen voisi määräyksen kohdistaa, olisivat palveluntarjoaja eli hosting-, internet- ja alustapalveluntarjoajat sekä teleyritykset tai muuten tiedon julkaisusta, välittämisestä tai sen verkossa esilläolosta vastaavat toimijat sekä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjä tai verkkotunnusvälittäjä. Näin kansallisessa sääntelyssä täsmennettäisiin markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohdan mukaisia tahoja erityisesti asiaankuuluvan kolmannen osapuolen osalta. Lisäksi markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuus merkitä verkkotunnus viranomaisen nimiin olisi kansallinen lisä markkinavalvonta-asetuksessa säädettyyn vähimmäistoimivaltuuteen nähden. Toimivaltuus olisi tarpeen, sillä se ehkäisisi tilanteita, joissa verkkotunnuksen käytöstä poistamisen jälkeen sama toimija ottaisi verkkotunnuksen uudelleen käyttöönsä ja jatkaisi siten aiempaa toimintaansa.

Valmistelun aikana on ollut esillä mahdollisuus hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönotosta niillä sektoreilla, joihin esitetään uutta seuraamussääntelyä. Arvioinnin perusteella on todettu, ettei hallinnollisten seuraamusten käyttöönotolle ole tällä hetkellä mahdollisuuksia. Seuraamusjärjestelmää koskeva uudistus vaatisi laajaa tarkastelua eikä sen toteutukselle ole markkinavalvonta-asetuksen kansallisten täytäntöönpanoon liittyvällä aikataululla edellytyksiä. On myös huomioitava, että voimassaolevassa sääntelyssä on säädetty ainoastaan rikosoikeudellisista seuraamuksista. Rikosoikeudellisten seuraamusten käyttö on arvioitu valmistelun aikana perustelluksi sanktioitavaksi ehdotettavan toiminnan luonteesta johtuvista syistä. Valmistelun aikana on myös todettu, ettei tässä vaiheessa ole myöskään kansallisesta seuraamusjärjestel-

mästä tulevaa painetta yhdenmukaistaa ja yhtenäistää sääntelyä hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönottamiseksi EU:n markkinavalvonta-asetuksen tuotesektoreilla, vaan seuraamusmaksun käyttöönottoa voidaan harkita sektorikohtaisesti. Seuraamuksia koskevan sääntelyn osalta kullakin sektorilla on harkittava erikseen sääntelyn oikeasuhtaisuutta.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Ruotsi

Sääntelyratkaisu

Ruotsissa ei ole markkinavalvontaa koskevaa yleislakia. Alkuun Ruotsin tavoitteena oli säätää uudesta markkinavalvonta-asetusta täydentävästä laista (*Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning)*, johon koottaisiin markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valvontaa koskevat säännöt sekä markkinavalvontaa koskevat yleiset säännöt. Tästä on sittemmin luovuttu, ja toukokuun 2021 tietojen mukaan markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano aiotaan toteuttaa säätämällä tarpeellisista täydennyksistä kussakin markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvassa sektorilaissa erikseen.

Tanska

Sääntelyratkaisu

Tanskassa annettiin laki tuotteista ja markkinavalvonnasta kesäkuussa 2020 (lov nr. 799 af 09/06/2020). Yleislaki täydentää markkinavalvonta-asetuksen sääntelyä, mutta siinä on myös muuta markkinavalvontaa sekä tuotevaatimuksia koskevaa sääntelyä. Toisin kuin Ruotsissa, laissa ei niinkään viitata suoraan markkinavalvonta-asetuksen artikloihin, vaan niiden sisältämä sääntely on kirjattu auki osaksi kansallista lakia.

Markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuudet

Pääsääntöiseksi täytäntöönpanoviranomaiseksi on asetettu Tanskan turvallisuustekniikkaviranomainen *(Danish Safety Technology Authority).* Täytäntöönpanoviranomainen voi väliaikaisesti kieltää tuotteen toimittamisen, kaupan pitämisen, näyttämisen tai muun saataville asettamisen, jos tuotteen katsotaan aiheuttavan riskin. Riskin vakavuutta ei nimenomaisesti tässä yhteydessä edellytetä. Päätös voidaan kohdistaa kehen tahansa toimijaan, joka on saattanut tuotteen markkinoille, mutta sen kesto ei voi ylittää sitä, mikä on tarpeen valvontatoimenpiteiden toteuttamiseksi. Mikäli talouden toimija ei noudata yleislain, soveltuvien erityislakien tai markkinavalvonta-asetuksen sääntöjä, täytäntöönpanoviranomainen voi antaa täydentäviä määräyksiä. Tarkastusoikeus on ulotettu myös yksityisiin tiloihin, mutta vain siltä osin kuin hissien, muiden nostolaitteiden, painelaitteiden, sähkölaitteiden tai kaasulaitteiden lakisääteisen valvonnan suorittaminen sitä edellyttää.

Yleislain 17–19 §:ssä säädetään verkkorajapintaan pääsyn rajoittamisesta jossain määrin markkinavalvonta-asetusta tiukemmin. Täytäntöönpanoviranomainen voi määrätä verkkorajapinnan omistajan muuttamaan tai poistamaan sisältöä, joka viittaa tuotteeseen, joka ei ole vaatimustenmukainen. Mikäli määräystä ei noudateta tai verkkorajapinnan välityksellä on toistuvasti myyty tai välitetty vakavan riskin aiheuttavia tuotteita, päätös verkkorajapinnan estämisestä tehdään tuomioistuimen määräyksellä. Samoin mikäli toimenpiteen kohteena ollut talouden toimija pyytää eston purkamista, asia on saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi. Täytäntöönpanoviran-

omainen voi määrätä seuraamusmaksun tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajille toimien täytäntöönpanemiseksi. Tarvittaessa täytäntöönpanoviranomainen voi kohdistaa päätöksensä kehen tahansa tuotteeseen liittyvään talouden toimijaan eikä ainoastaan siihen, joka on saattanut tuotteen markkinoille tai asettanut sen muutoin saataville.

Oikeuteen hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen ei ole asetettu varsinaista vaatimusta välttämättömyydestä, mutta sen tarpeellisuus on arvioitava suhteessa käsillä olevaan riskiin, ja tarkoituksenmukaisuus- sekä suhteellisuusharkintaa edellytetään.

Kustannusten kattaminen

Kun markkinavalvontaviranomainen ostaa tuotteen sen testaamista varten, se voi periä hankinnasta aiheutuvat kustannukset. Mikäli tuote otetaan tutkittavaksi, talouden toimijan on markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava se markkinavalvontaviranomaiselle.

Mitä tulee teknisistä tutkimuksista, tarkastuksista ja asiantuntija-arvioista aiheutuviin kustannuksiin, markkinavalvontaviranomainen voi vaatia niiden korvaamista talouden toimijalta, mikäli tuote todetaan vaatimustenvastaiseksi. Samoin kustannukset voidaan periä toimista, joita on täytynyt määrätä tai joihin on täytynyt ryhtyä siitä syystä, ettei talouden toimija ole noudattanut ensisijaisia määräyksiä. Talouden toimija vastaa myös vaatimustenvastaisen tuotteen hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Seuraamukset

Yleislaissa säädetyt seuraamukset soveltuvat toissijaisesti erityislakeihin nähden. Seuraamussääntely on ankarampaa kuin Ruotsissa. Tuomioistuimen asettama sakkorangaistus on pääasiallinen seuraamus laissa listatuista rikkeistä, mutta raskauttavissa olosuhteissa rangaistus voi olla enimmillään kahden vuoden vankeusrangaistus. Useista rikkomuksista voidaan rangaista sekä yleislain että tuotekohtaisen erityislain mukaisesti. Mikäli joku on rikkonut useaan otteeseen yleislakia tai sen nojalla annettuja sääntöjä ja yksi rikkomuksista johtaa vankeusrangaistukseen ja toinen sakkoon, tuomioistuin voi määrätä vankeusrangaistuksen lisäksi sakon.

Viro

Sääntelyratkaisu

Virossa markkinavalvontaa ja tuoteturvallisuutta sääntelee TNVS-yleislaki (*toote nõuetele vastavuse seadust)*, minkä lisäksi tuotevaatimuksista on säännelty tarkemmin erityislaeissa.

Markkinavalvonta-asetus pannaan pääosin täytäntöön tekemällä tarpeelliset muutokset TNVS-yleislakiin osin suorin viittauksin asetukseen ja osin säätämällä uusista sisällöllisistä muutoksista; esimerkiksi valvontaviranomaisten uudet toimivaltuudet kirjataan yleislakiin. Tiettyihin sektorilakeihin tehdään myös tarpeelliset muutokset. Yleislaki soveltuu sekä unionin yhdenmukaistamislainsäädännön että kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valvontaan. Markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuudet soveltuvat yhtä lailla kaikkien tuotesektorien valvontaan.

Verkkorajapintaan pääsyn rajoittaminen

Markkinavalvontaviranomaisilla on jo voimassa olevan yleislain nojalla toimivalta muun muassa rajoittaa tuotteen saatavilla oloa, vaatia varoitusten esittämistä tuotteen tarjoamisen yhtey-

dessä tai vetää tuote pois markkinoilta. Toimivalta kuitenkin ulotetaan uudistuksen myötä nimenomaisesti myös verkkorajapintaan pääsyn rajoittamista koskeviin toimiin. Tässä yhteydessä säädetään myös oikeudesta tarvittaessa tunnistaa tietyin edellytyksin verkossa olevat loppukäyttäjät. Verkkorajapintaan pääsyn rajoittamista koskevan toimivallan käytön tulee olla viimesijaista. Valvontaviranomaisilla on käytettävissä markkinavalvonta-asetuksen toimivaltuuksia täydentävää sääntelyä, mikä mahdollistaa esimerkiksi verkkotunnuksen merkitsemisen toimivaltaisen viranomaisen nimiin. Verkkotunnus voidaan myös poistaa ja saattaa uudelleen rekisteröitäväksi.

Muuta huomioitavaa

Yleislaissa on säädetty talouden toimijan velvollisuuksista pitkälti samaan tapaan kuin markkinavalvonta-asetuksessa. Lain 14–17 §:ssä luetellaan valmistajaa, maahantuojaa, valtuutettua edustajaa sekä jakelijaa koskevista täydentävistä velvollisuuksista yhdenmukaistetun tuotelainsäädännön soveltuessa. Esimerkiksi jakelijan on ennen tuotteen markkinoille saattamista huolehdittava siitä, että valmistaja ja maahantuoja ovat täyttäneet omat TNVS-lain mukaiset velvollisuutensa. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa talouden toimijalle asetetut velvollisuudet lisätään täydentävästi jo olemassa olevien velvoitteiden rinnalle, minkä lisäksi ne ulotetaan myös jakelupalvelujen tarjoajiin. Velvoitteet rajataan siis markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin; yleislaki sisältää myös talouden toimijoille asetettuja kaikissa tilanteissa soveltuvia yleisiä velvollisuuksia.

Markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista on samoin säädetty lain 54 §:ssä siinä määrin kattavasti, että varsinaisia uusia toimivaltuuksia tulevat olemaan mahdollisuus valeostoon sekä verkkorajapintaan pääsyn rajoittamiseen vastaavalla tavalla kuin Suomessa. Takaisinperinnän mahdollisuutta laajennetaan ulottamalla se kaikkiin loppukäyttäjiin eikä ainoastaan kuluttajiin. Tehostettuun yhteistyöhön viitateen lisätään myös maininta siitä, ettei tuotteeseen, joka on katsottu toisen jäsenvaltion markkinavalvontaviranomaisen puolesta vaatimustenvastaiseksi, voida soveltaa vaatimustenmukaisuusolettamaa.

Talouden toimijoita voidaan pyytää toimittamaan tuotenäytteitä ilmaiseksi, mutta muuten markkinavalvonnan kustannukset voidaan periä ainoastaan vaatimustenvastaisuustilanteissa. Yleislain rikkomuksista voidaan määrätä sakkorangaistus, jonka suuruus vaihtelee rikkomuksen mukaan.

Saksa

Yleisiä huomioita sääntelymallista

Yleisiä säännöksiä markkinavalvonnasta on kirjattu tuoteturvallisuuslain (*Produktsicherheitsgesetz*, ProdSG) jaksoon 6 ja sen nojalla annettuihin säädöksiin. Suurin osa tästä sääntelystä siirretään markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon yhteydessä laadittavaan uuteen koko liittovaltiossa sovellettavaan markkinavalvontalakiin (*Marktüberwachungsgesetz,* MÜG). Uusi markkinavalvontalaki on yleislaki, ja tuoteturvallisuuslaki muuttuu erityislaiksi markkinavalvontaa koskevien säännösten osalta. Myös nykyisen tuoteturvallisuuslain 7 jakson sääntely tiedonanto- ja ilmoitusvelvollisuuksista on määrä siirtää uuteen markkinavalvontalakiin. Uusi markkinavalvontalaki tulee sisältämään säännökset sekä unionin yhdenmukaistamislainsäädännön että kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valvonnasta.

Päävastuu markkinavalvonnan toimeenpanosta on Saksan osavaltioiden viranomaisilla, mutta osa vastuista on jaettu myös liittovaltion viranomaisen kesken, kuten esimerkiksi kemikaalien ja rakennustuotteiden vaatimustenmukaisuusvalvonta.

Lisäksi tuoteturvallisuuslain uudistamisen yhteydessä sen jaksoon 9 sisältyvät laitosten ja valvontajärjestelmien valvontaa koskevat kansalliset säännökset siirretään uuteen lakiin valvontaa edellyttävistä järjestelmistä (*Gesetz über überwachungsbedürftige Anlagen*, ÜAnlG). Uudistuksen jälkeen tuoteturvallisuuslaki tulee sisältämään nimensä mukaisesti ainoastaan tuoteturvallisuutta koskevia säännöksiä.

6 Lausuntopalaute

Lausuntoja annettiin yhteensä 44 kappaletta, joista 13:ssa ei ollut huomioita ehdotuksesta. Esitystä pidettiin kokonaisuudessaan kannatettavana.

Vaikutusten arvioinnin osalta useissa lausunnoissa todettiin, että markkinavalvontaviranomaisten riittävään resursointiin tulee kiinnittää huomiota erityisesti kolmansista maista markkinoitujen tuotteiden ja verkkokaupan valvonnan osalta. Viranomaisvaikutusten osalta korostettiin uusien toimivaltuuksien käyttöönoton edellyttämää tietoteknistä osaamista ja välineistöä. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esiin se, että yrityksille jää niukasti aikaa varautua uusien säännösten voimaantuloon, vaikka niille ei esitetäkään uusia velvollisuuksia.

Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016)

Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen lausunnoissa ehdotettiin markkinavalvontalain 3 §:n sääntelyn säilyttämistä tai muuttamista kumoamisen sijaan. Lausunnoissa katsotaan viranomaisten välisen työnjaon kannalta tarpeelliseksi, että työ- ja elinkeinoministeriö olisi jatkossakin nimenomaisesti vastuullisena markkinavalvontalain säännösten noudattamisen valvonnan ohjauksesta. Pykälää ehdotetaan tässä esityksessä kumottavaksi, sillä markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa koskemaan myös muiden hallinnonalojen tuotesektoreiden valvontaa, ei säännös työ- ja elinkeinoministeriön ohjausvastuusta ole enää tarkoituksenmukainen. Kukin vastuuministeriö vastaa toimialaansa kuuluvasta tuotesektorisääntelystä ja siihen liittyvästä markkinavalvonnasta omalla hallinnonalallaan. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa jatkossakin markkinavalvontalaista ja hoitaa siihen liittyvän lainvalmisteluun koordinointia. Pykälän kumoamisella ei muuteta hallinnonalojen välistä vastuunjakoa tai ohjausvastuuta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ehdotti lausunnossaan, että markkinavalvontaviranomaisista säädettäisiin markkinavalvontalain 4 §:n sijaan sektorilaeissa. Ehdotus on huomioitu 4 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa, joissa täsmennetään markkinavalvontaviranomaisten toimivallan jakoa eri sektorilakien nojalla. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoi myös, ettei voimassaolevan markkinavalvontalain 7 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma ole enää tarpeellinen ainakaan kaikilla sektoreilla. Pykälän perusteluja on täsmennetty siten, että niistä käy paremmin ilmi valvontasuunnitelman tarkoitus sekä tarpeellisuus markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa tarkoitetun markkinavalvontastrategian ohella.

Erityisesti Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnossa kiinnitettiin huomiota tarpeeseen käsitellä markkinavalvontalain 8 §:n valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevan sääntelyn suhdetta henkilötietojen suojaa koskevaan sääntelyyn. Pykälän säännöskohtaisia perusteluja sekä säätämisjärjestysjaksoa on täydennetty tämän mukaisesti.

Ehdotettua uutta markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuutta hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen kannatetaan ja sitä pidetään tarkoituksenmukaisena. Pykälän perusteluja on täsmennetty lyhyesti sen suhteen, miten toimivaltuuden käyttö käytännössä tapahtuu.

Ehdotettua uutta 17 §:n 2 momenttia pidettiin lausunnoissa kannatettavana. Lisäksi kyseisen toimivaltuuden osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että perusteluista tulisi käydä

ilmi, että kyse on laissa säädettyjen menettelyjen valvonnasta. Lisäksi toimivaltuuden suhdetta kemikaalilain 46 §:n 1 momenttiin ehdotettiin selvennettävän. Jatkovalmistelussa on tarkastettu, että perusteluissa kiinnitetään huomiota näihin seikkoihin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ehdotti säännökselle uutta sanamuotoa, jonka arvioitiin jatkovalmistelussa olevan mahdollisesti liian suppea säännöksen tavoitteisiin nähden.

Ehdotettua uutta 22 a §:ää ja verkkorajapintaa koskevista toimivaltuuksista säätämistä kannatettiin yleisesti, mutta terminologiaan sekä toimivaltuuden käytön edellytyksiin toivottiin joitain täsmennyksiä, joiden perusteella esityksen perusteluja on täydennetty. Lausunnoissa esitettiin erityisesti, että toimivaltuuksien käytön viimesijaisuuden ja porrasteisuuden tulee käydä esityksestä selkeästi ilmi. Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry sekä Elinkeinoelämän keskusliitto ry FiComin lausuntoon viitaten kiinnittivät huomiota siihen, että markkinavalvontalain ehdotetun 22 a §:n toimivaltuuksia voisi käyttää huomattavan laaja joukko viranomaisia, eli markkinavalvontalain 4 §:n luetellut viranomaiset sekä kaikki Suomen kunnat. Laaja soveltajajoukko tekee toimivaltuuksien käytön yhdenmukaisesta tulkinnasta haasteellista, minkä on katsottu heikentävän määräyksen kohteena olevien elinkeinonharjoittajien oikeussuojaa sekä oikeusvarmuutta. Lisäksi ehdotetuilla toimivaltuuksilla on vaikutuksia elinkeinovapauteen ja sananvapauteen, miksi niiden käytön asianmukaisuudesta ja viimesijaisuudesta on erityisesti huolehdittava. Tästä syystä ja lausuntopalautteen huomioimiseksi jatkovalmistelussa on päädytty ehdottamaan kuntien rajausta ehdotetun 22 a §:n toimivaltuuksien käytön ulkopuolelle. Kuntien sijaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira olisi ainoa toimivaltainen viranomainen verkkorajapintaa koskevien toimivaltuuksien käytössä tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten valvonnan osalta.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan erityistä huomiota ehdotettuun rangaistussääntelyyn. Oikeusministeriö katsoi, että ehdotettua rangaistussääntelyä tulee täsmentää muun muassa siten, että esityksestä käy paremmin ilmi, miksi velvollisuuksien ja säännösten rikkomisesta olisi tarpeen säätää nimenomaan rikosoikeudellisia seuraamuksia. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota myös kriminalisoinnin perusteiden ja valitun syyksiluettavuuden asteen perustelemiseen sekä teonkuvausten täsmällisyyteen. Lisäksi lausunnossa kiinnitettiin huomiota markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohtaan viittaamisen osalta muun muassa sanamuotojen yhdenmukaisuuteen. Ehdotettua rangaistussääntelyä koskevia perusteluja on täsmennetty oikeusministeriön lausunnon johdosta. Lausunnon perusteella tarvittavat täsmennykset on tehty myös niihin sektorilakeihin, joihin ehdotetaan uutta rangaistussääntelyä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto esitti seuraamusmaksusta säätämistä rikosoikeudellisen rangaistuksen sijaan. Perusteluista käy ilmi, miksi tässä esityksessä on päädytty rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annettu laki (218/2018)

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota lakiin markkinavalvonta-asetuksen johdosta ehdotettavaan rangaistussääntelyyn. Lausunnossa esitettyjen yleisten rangaistussääntelyä koskevien huomioiden lisäksi oikeusministeriö toteaa, että säännöskohtaisia perusteluita tuli täsmentää syyksiluettavuuden asteen osalta. Oikeusministeriön lausunto on otettu huomioon ja säännöstä ja perusteluja on kehitetty.

Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1105/2008)

Ekosuunnittelulakiin ottivat lausunnoissaan kantaa oikeusministeriö, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Ahvenanmaan maakuntahallitus.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota lakiin markkinavalvonta-asetuksen johdosta ehdotettavaan rangaistussääntelyyn. Palautteen johdosta ei havaittu tarvetta tehdä muutoksia valmisteltuihin säännöksiin, mutta niiden perusteluja kehitettiin edelleen.

Ahvenanmaan maakuntahallitus esitti, että merkintöjen tulisi olla ruotsiksi Ahvenanmaalla. Ekosuunnittelulain 20 §:n on katsottu täyttävän edellytyksen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto esitti, että termien talouden toimija ja elinkeinonharjoittaja suhdetta selvennettäisiin. Termiä talouden toimija ei kuitenkaan ole päädytty ottamaan mukaan lakiin, vaan on pidetty riittävänä sen määrittelyä, mihin ekosuunnittelulain viitekehyksessä viittaa markkinavalvontalaissa määritelty talouden toimijan käsite.

Tupakkalaki (549/2016)

Lausuntopalautteessa oli yksittäisiä mainintoja tupakkalakiin ehdotettuihin muutoksiin liittyen. Lausuntopalautteen perusteella tupakkalakiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös markkinavalvonta-asetukseen.

Kemikaalilaki (599/2013)

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat todenneet lausunnoissaan, että kemikaalilaissa käytetään termiä ”käsitelty esine”, jota lausunnoissa esitetään käytettäväksi laissa ja sen perusteluissa luonnoksessa käytetyn termin ”kemikaalilla käsitelty esine” sijaan. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat lisäksi lausunnoissaan esittäneet kemikaalilain 45 a §:ssä tarkoitetun talouden toimijan määritelmää täsmennettäväksi mainitun pykälän 2 momentissa. Talouden toimijoihin kuuluisi myös REACH-asetuksen 8 artiklassa tarkoitettu ns. ainoa edustaja. Kemikaalilain 45 b §:ään mainitut lausunnonantajat ovat esittäneet tarkennettavaksi siten, että oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa koskisi myös asiantuntijavirastoja ja -laitoksia terveyshaitan tai terveydellisen riskin arviointia varten. Oikeusministeriö on lausunnossaan esittänyt tarkennettavaksi 45 b §:n perusteluihin sitä, liittyykö tietojen luovuttamiseen arkaluonteisia tietoja. Oikeusministeriö on myös esittänyt 46 §:n 2 momentin perusteluihin täsmennettäväksi, miltä osin PIC-asetuksen ja lain 23 §:n 2 momentissa tarkoitetut Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Suomen ympäristökeskuksen valvontavaltuudet ovat rinnakkaisia.

Jatkovalmistelussa on arvioitu myös, että Tullin rooli markkinavalvonnassa olisi tarpeen säilyttää jatkossakin. Tullin rooli markkinavalvontaviranomaisena on kirjattu kemikaalilain 13 §:ään ja Tullin nykyistä roolia markkinavalvontaviranomaisena kemikaalisektorilla on arvioitu esityksen nykytilaa koskevassa jaksossa. Samoin Tullin kaksoisroolia ulkorajavalvonnasta vastaavana viranomaisena sekä markkinavalvontaviranomaisena on arvioitu EU-oikeuden mukaisuuden näkökulmasta. Lisäksi Tullin roolia muissa EU-maissa on tarkasteltu esityksen jaksossa 5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.

Laki kosmeettisista valmisteista (492/2013)

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on todennut lausunnossaan, että se vastaa EU:n kosmetiikka-asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön valvonnasta. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus pitää tärkeänä, että lakiin tehtävien muutosten yhteydessä sille turvataan mahdollisuus käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa valvontatehtäviä suorittaessaan ja että sillä on oikeus tässä yhteydessä saada tietoja toisilta viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä. Sosiaali- ja terveysministeriö on lausunnossaan esittänyt

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen huolen johdosta lain 5 §:n 4 momenttia muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tiedonsaannin ja tietojen luovuttamisen sekä asiantuntijan käyttämisen osalta markkinavalvontalain 12−14 §:ään, koska kosmeettisista valmisteista annetun lain 15 ja 16 §, joissa näistä asioista säädetään, ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto esittää lain 7 §:n 2 momentin perusteluihin lisättäväksi maininnan siitä, että voimassa olevan lain 8 §:ssä säädetään väliaikaisesta kiellosta, joka koskee nykyistä 7 §:n 2 momenttia. Vaikkakaan voimassa olevan lain väliaikainen kielto ei koske 7 §:n 1 momenttia, joka ehdotuksessa siirretään 2 momentiksi, olisi lain 8 §:n säännös kuitenkin edelleen toimiva. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on lisäksi esittänyt lausunnossaan lain 13 §:n nimikettä muutettavaksi muotoon ”oikeus tehdä tarkastuksia pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin”. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat lisäksi tuoneet esille, että hallituksen esityksen jatkovalmistelussa on selvitettävä, pitäisikö Tulli lisätä markkinavalvontaviranomaisiin markkinavalvontalain 4 §:ään. Jos Tullia ei lisättäisi markkinavalvontalain markkinavalvontaviranomaisiin, jäisi Tullille tullilain valvontakeinot, jotka eivät kuitenkaan olisi riittävät nykymuotoisen valvonnan jatkamiseen.

Tullin rooli markkinavalvontaviranomaisena on kirjattu kosmeettisista valmisteista annetun lain 5 §:ään. Tullin nykyistä roolia markkinavalvontaviranomaisena kosmetiikkasektoreilla on arvioitu esityksen nykytilaa koskevassa jaksossa. Samoin Tullin kaksoisroolia ulkorajavalvonnasta vastaavana viranomaisena sekä markkinavalvontaviranomaisena on arvioitu EU-oikeuden mukaisuuden näkökulmasta. Lisäksi Tullin roolia muissa EU-maissa on tarkasteltu esityksen jaksossa 5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.

Lausunnonantajien palaute on otettu huomioon esityksen viimeistelyssä ja esitykseen on tehty lausuntopalautteen perusteella tarvittavat tekniset täsmennykset. Tästä johtuen myös kemikaalilain 13 §:ään sekä kosmeettisista valmisteista annetun lain 5 §:ään on täsmennetty Tullin tehtäviä koskevaa sääntelyä.

Laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014)

Sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia koskevaan esitykseen saatiin kaksi lausuntoa. Liikenne- ja viestintävirasto katsoi, että esitykseen tulisi tehdä teknisluontoisia tarkennuksia sanamuotojen ja viittausten osalta. Nämä on otettu huomioon ja esitystä on korjattu näiltä osin.

Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto katsoi, että ehdotetut 348 §:n 5–8 kohdat rangaistussäännökseen laajentavat rikosoikeudellisten seuraamusten soveltamisalaa huomattavasti nykyisestä eikä niitä ole pidettävä oikeasuhtaisina ja tarpeellisina ottaen huomioon, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 42 luvun valvontapäätöksiä ja pakkokeinoja koskevat säännökset soveltuvat myös radiolaitteiden valvontaan.

Jatkovalmistelussa on arvioitu, että ehdotettujen kohtien lisääminen on perusteltua. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, joiden on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. On otettava huomioon, että ehdotetut rangaistussäännökset ovat blankotyyppisiä. Tällöin edellytyksenä on 1) viittaus- ja valtuutusketjujen asianmukaisuus, 2) sen käyttäytymisnormin tarkkarajaisuus, jonka rikkominen on tarkoitus säätää rangaistavaksi, 3) jonkinlainen asiallinen luonnehdinta siitä myös itse rangaistussäännöksessä sekä 4) viittaaminen käyttäytymisnormissa takaisin rangaistussäännökseen. Näin ollen ehdotettujen 348 §:n 5–8 kohtien lisääminen lakiin on perusteltua, jotta täytetään markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan ja rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Lausunnossaan oikeusministeriö katsoi, että säännöksessä tulisi mainita syyksiluettavuuden aste ja 348 §:n rangaistussäännöksen osalta, että ehdotetun 1 momentin 6 kohdan viittausta sähköisen viestinnän palveluista annettuun lain 253 d §:n 2 momenttiin tulisi tarkentaa kattamaan vain ne lainkohdat, joissa säädetyn kiellon tai määräyksen rikkominen on tarkoitus säätää rangaistavaksi. Oikeusministeriön lausunto on otettu huomioon ja syyksiluettavuuden aste on lisätty säännökseen sekä lakiviittausta on tarkennettu siten, että se kattaa vain ne lainkohdat, joiden rikkominen on rangaistavaa.

Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista (1712/2015)

Huvivenelain muuttamisen osalta oikeusministeriö huomautti siitä, että viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista koskevaa sääntelyä huvivenelain 52 §:n mukaan eli Onnettomuustutkintakeskuksen oikeutta saada tietoja salassapitovelvollisuudesta huolimatta, olisi täsmennettävä sen osalta, ketkä tietoja luovuttaisivat ja millaista tiedoista tarkemmin voisi olla kyse. Tarpeellisten tietojen sijaan tiedonsaanti tulisi rajata välttämättömiin tietoihin. Pykälää ja sen säännöskohtaisia perusteluja on muutettu lausunnon mukaisesti.

Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomioita myös huvivenelain 56 §:n rangaistussäännöksen perusteluihin. Lausunnon mukaan säännöskohtaisia perusteluita tulisi täsmentää syyksiluettavuuden asteen osalta. Lisäksi oikeusministeriön lausunnossa katsottiin, että 56 §:n rangaistussäännöksen tulee sisältää jonkinlainen luonnehdinta rangaistavaksi säädettävästä teosta ja että 42 §:n osalta epäselväksi jää, mikä on se teko tai laiminlyönti, jota rangaistusuhka koskee. Oikeusministeriön lausunnossa katsottiin myös, että rangaistusuhka olisi asianmukaista rangaistussäännöksessä täsmentää kohdistumaan vain niihin lainkohtiin, joissa säädetty teko tai laiminlyönti on tarkoitus säätää rangaistavaksi. Oikeusministeriön lausunto on otettu huomioon ja syyksiluettavuutta koskevia perusteluja on täydennetty ja 42 §:ssä on tarkemmin kuvattu toimenpiteen suorittamisvelvollisuuden sisältöä, jota rangaistusuhka koskee sekä lakiviittauksia on tarkennettu siten, että ne kattavat vain ne lainkohdat, joiden rikkominen on rangaistavaa.

Laivavarustelaki

Laivavarustelakia koskevaan esitykseen saatiin Teknologiateollisuus ry:n lausunto, jossa todetaan, että laivavarusteita koskevien tuotteiden markkinavalvonnassa tulee huomioida vapaan liikkuvuuden ja resilienssin merkitys osana sisämarkkinoita. Lausunnon johdosta ei havaittu tarvetta tehdä muutoksia valmisteltuihin säännöksiin.

Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (387/2013)

RoHS-lakia koskevia huomioita esitettiin erityisesti kahdessa lausunnossa, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä oikeusministeriön lausunnoissa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kiinnitti huomiota erityisesti RoHS-lakia koskeviin yleisperusteluihin sekä säännöskohtaisiin perusteluihin, ja ehdotti muun muassa 6, 9-14 §:ien sekä 23 §:n säännöskohtaisten perustelujen tarkentamista kirjaamalla selvemmin, että RoHS-lain mukainen valvonta on kokonaisuudessaan markkinavalvontaa, sekä tarkentamalla 20 §:n perusteluihin tuotteiden tutkittavaksi ottamisen sekä tarkastuksen yhteydessä tehtävien tuotteiden tutkimisen välistä suhdetta. Oikeusministeriön lausunnossa lausuttiin useista korjausehdotuksista muiden liitelakien ohella RoHS-lakiin ehdotettavaan uuteen rangaistussäännökseen. Lausuntopalautteen perusteella pykälän teonkuvauksia koskevia sanamuotoja on tarkennettu ja säännöskohtaisissa perusteluissa on avattu selkeämmin ja tarkemmin, millaisista RoHS-lain vastaisista teoista voisi aiheutua säännöksen mukainen seuraamus. Myös rangaistussäännöksen syyksiluettavuuden astetta, toissijaisuuslauseketta sekä rangaistussääntelyn tarpeellisuutta on perusteltu oikeusministeriön lausumien huomioiden perusteella aiempaa selkeämmin.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta

1 §. *Soveltamisala*. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin kahdeksan uutta lakia, joiden soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden valvontaan markkinavalvontalakia sovellettaisiin, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä. Soveltamisalaan lisättäisiin huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annettu laki (1712/2015), sähköisen viestinnän palveluista annettu laki (917/2014), laivavarustelaki (1503/2011), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annettu laki (1005/2008), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettu laki (387/2013), kemikaalilaki (599/2013), laki kosmeettisista valmisteista (492/2013) sekä tupakkalaki (549/2016). Soveltamisalan laajentaminen koskemaan uusia markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotesektoreita koskevia kansallisia lakeja on perusteltua, jotta markkinavalvontaa koskeva sääntely olisi myös kansallisella tasolla jatkossa mahdollisimman yhdenmukaista. Lakia sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta täydentävästi markkinavalvonnan toimenpiteisiin. Markkinavalvonta-asetus korvaa jatkossa NLF-asetuksen markkinavalvontaa koskevat 15–24 artiklat, joita on sovellettu osalla niistä tuotesektoreista, jotka kuuluvat markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus NLF-asetuksen 27–29 artikloihin korvattaisiin viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artikloihin. Lakia sovellettaisiin valvontaviranomaisten toimenpiteisiin ulkorajavalvonnassa markkinavalvonta-asetuksen VII luvun osalta, asetuksen 25–28 artiklan tarkoittamissa tilanteissa. Aiemmin lakia on sovellettu vastaavalla tavalla valvontaviranomaisen toimenpiteisiin ulkorajavalvonnassa NLF-asetuksen III luvun osalta. Aiempi viittaus on tarpeen korvata viittauksella markkinavalvonta-asetukseen, sillä markkinavalvonta-asetuksen VII luvun sääntely korvaa NLF-asetuksen III luvun sääntelyn. Lakia sovellettaisiin edelleen ulkorajavalvontaa koskeviin toimenpiteisiin.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan lakia sovellettaisiin markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden valvontaan, jollei muualla toisin säädetä. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädetään eräiden talouden toimijoiden tehtävistä, jotka soveltuvat artiklassa erikseen lueteltujen tuotesäädösten soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden saattamiseen unionin markkinoille. Artiklaa sovelletaan yhteensä 18 eri EU:n tuotesäädöksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin ja nämä EU-säädökset koskevat rakennustuotteita, henkilönsuojaimia, kaasulaitteita, ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä, koneita, leluja, energiaan liittyvien tuotteiden ekosuunnittelua, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamista sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (RoHS-direktiivi), pyroteknisiä tuotteita, huviveneitä ja vesiskoottereita, yksinkertaisia painesäiliöitä, sähkömagneettista yhteensopivuutta (EMC-direktiivi), muita kuin automaattisia vaakoja (vaakadirektiivi), mittauslaitteita, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäviksi tarkoitettuja laitteita ja suojajärjestelmiä (ATEX-direktiivi), sähkölaitteita (pienjännitedirektiivi, LVD-direktiivi), radiolaitteita sekä painelaitteita.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaan sen soveltamisalaan kuuluvan tuotteen saa saattaa markkinoille EU:n alueella vain, jos artiklan 2 kohdassa mainittu talouden toimija vastaa artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Näiden talouden toimijoiden velvoitteiden valvontaan sovellettaisiin jatkossa markkinavalvonta-asetuksen lisäksi myös markkinavalvontalain säännöksiä. Markkinavalvontalain soveltaminen olisi kuitenkin toissijaista, mikäli asiasta säädetään esimerkiksi tuotekohtaisissa sektorilaeissa toisin.

2 §. *Määritelmät*. Esityksessä ehdotetaan muutettavan markkinavalvonnan, talouden toimijan, ulkorajatarkastuksen ja vaatimustenvastaisen tuotteen määritelmiä. Lisäksi poistettaisiin palau-

tusmenettelyn määritelmä tarpeettomana, sillä termiä ei käytetä lain säännöksissä 19 §:n otsikkoa lukuun ottamatta. Tämän johdosta myös muiden kohtien numerointi pykälässä muuttuisi nykytilaan verrattuna. Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättävän uusi verkkorajapinnan määritelmä, joka liittyisi ehdotettuihin uusiin 8.2 § ja 22 a §:ään. Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä uudelleen.

Markkinavalvonnan määritelmää on tarpeen muuttaa, sillä se on nykyisin kytketty NLF-asetuksessa olevaan markkinavalvonnan määritelmään, joka kumoutuu markkinavalvonta-asetuksen myötä. Tässä yhteydessä pidetään myös tarkoituksenmukaisena markkinavalvonnan määritelmän kirjaamista lakiin ilman viittausta EU-säädökseen, jotta määritelmä soveltuisi paremmin myös sellaiseen markkinavalvontaan, joka ei perustu EU-sääntelyyn tai markkinavalvonta-asetukseen. Näin mahdollistetaan se, että myös harmonisoimattomia tuotesektoreita voidaan tulevaisuudessa sisällyttää markkinavalvontalain soveltamisalaan. Markkinavalvonnan määritelmä vastaisi kuitenkin sisällöltään markkinavalvonta-asetuksen määritelmää markkinavalvonnasta.

Talouden toimijan määritelmään lisättäisiin 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettujen talouden toimijoiden lisäksi myös markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut talouden toimijat. Määritelmä on tarpeen, jotta markkinavalvontalaissa olevia talouden toimijaan kohdistuvia valvontakeinoja voidaan soveltaa myös markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden valvontaan. Talouden toimijoiden joukko markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa poikkeaa jonkin verran eri tuotesektorien talouden toimijoiden vastuutahoista, joista säädetään sektorilaeissa.

Ulkorajatarkastuksen määritelmässä korvattaisiin viittaus NLF-asetuksen 27–29 artikloihin viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artikloihin. Markkinavalvonta-asetuksella kumottiin NLF-asetuksen ulkorajavalvontaa koskevat säännökset ja niiden sijaan ulkorajavalvontaan sovelletaan jatkossa markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artikloja.

Vaatimustenvastaisen tuotteen määritelmään lisättäisiin maininta sovellettavasta unionin yhdenmukaistamislainsäädännöstä. Nykyisin määritelmä huomioi vaatimustenvastaisuuden arvioinnissa ainoastaan soveltamisalaan kuuluvissa laeissa tuotteille säädetyt vaatimukset. Muutoksella huomioitaisiin paremmin suoraan sovellettavassa EU-lainsäädännössä tuotteille asetetut vaatimukset, joiden valvontaan markkinavalvontalakia myös sovelletaan.

Pykälään lisättäisiin uusi verkkorajapinnan määritelmä, joka vastaisi markkinavalvonta-asetuksessa säädettyä verkkorajapinnan määritelmää. Ohjelma voi olla esimerkiksi tietokoneen tietojenkäsittelyohjelma. Uusi määritelmä on tarpeen ehdotetun uuden 8 §:n 2 momentin ja 22 a §:n soveltamiseksi. Uusi 8 §:n 2 momentti koskisi markkinavalvontaviranomaisen oikeutta saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, joita tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen. Uusi 22 a § pykälä koskisi verkkorajapintaan pääsyn rajoittamista ja säännös sisältäisi valvontaviranomaisen toimivaltuuksia verkkorajapinnassa saatavilla oleviin tuotteisiin liittyen.

3 §. *Valvonnan ylin ohjaus*. Voimassa olevan markkinavalvontalain 3 § ehdotetaan kumottavan tässä yhteydessä. Pykälässä säädetään lain säännösten noudattamista koskevan valvonnan ylimmän ohjauksen kuuluvan työ- ja elinkeinoministeriölle, ja säännöksen ei katsota olevan enää jatkossa tarpeellinen. Markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa koskemaan myös muiden hallinnonalojen tuotesektoreiden valvontaa, ei säännös työ- ja elinkeinoministeriön ohjausvastuusta ole enää jatkossa tarkoituksenmukainen. Voimassa oleva säännös nähtiin aikanaan tarpeelliseksi, koska lain voimaantultua kyse oli vain työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle kuuluvasta sääntelystä, lain rakenne oli uusi ja tarkoitus oli säilyttää silloinen nykytila, jossa eri tuotesektorien sääntelyyn sisältyi vastaavia ohjausvastuuta koskevia pykäliä.

Vastuuministeriöiden ohjaussuhteita ei ole tarkoitus tässä yhteydessä muuttaa. Vaikka eri hallinnonalojen tuotesektoreilla on tarkoitus ottaa markkinavalvontalaki laajemmin käyttöön, kyseessä on monilta osin lainsäädäntötekninen ratkaisu ja markkinavalvontalain soveltaminen on vahvasti riippuvainen sen soveltamisalaan kuuluvasta sektorisääntelystä. Kukin vastuuministeriö vastaa toimialaansa kuuluvasta tuotesektorisääntelystä ja siihen liittyvästä markkinavalvonnasta omalla hallinnonalallaan ja ohjaa alaista hallintoaan. Valtiovarainministeriö vastaa tullilainsäädännöstä ja ohjaa Tullia.

On arvioitavissa, että markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa kattamaan useampia tuotelakeja lisääntyy myös lain toimivuuden seurantaan ja lainvalmisteluun liittyvän koordinoinnin tarve. Lain toimivuutta arvioitaessa ja lakimuutoksia harkittaessa sekä valmisteltaessa tulisi jatkossa huomioida aiempaa useamman tuotesektorin sekä hallinnonalan näkökulmat asiaan. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa markkinavalvontalaista ja hoitaa siten markkinavalvontalain ollessa kyseessä lainvalmisteluun liittyvää koordinointia.

4 §. *Valvontaviranomaiset*. Markkinavalvontalain soveltamisalan laajentuessa pykälän soveltamisala laajenee jatkossa kattamaan useita eri markkinavalvontaviranomaisia. Pykälän rakennetta selkeytettäisiin siten, että pykälän sanamuoto vastaisi markkinavalvontaviranomaisten toimivallan jakoa eri sektorilakien nojalla. Pykälän 1 momenttiin ei esitetä muutoksia. Momentin mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi jatkossakin markkinavalvontaviranomainen suuressa osassa markkinavalvontalain 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettuja tuotteita. Tukes on markkinavalvontaviranomainen seuraavien lakien osalta: hissiturvallisuuslaki (1134/2016), mittauslaitelaki (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (1139/2016), painelaitelaki (1144/2016),sähköturvallisuuslaki (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annettu laki (218/2018), kaasulaitelaki (502/2018), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (794/2020), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annettu laki (1005/2008),vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettu laki (387/2013), kemikaalilaki (599/2013) ja kosmeettisista valmisteista annettu laki (492/2013). Jäljempänä ehdotetuissa 3–4 ja 6 momenteissa säädettäisiin muista lain markkinavalvontaviranomaisista, jotka ovat toimivaltaisia kyseisessä momentissa mainittujen sektorilakien osalta. Nämä olisivat poikkeuksia 1 momentissa säädettyyn, eikä Tukesilla siten ole roolia markkinavalvontaviranomaisena näiden sektorilakien osalta. Ehdotettu ei poissulje tai rajoita 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lakien samanaikaista soveltamista samaan tuotteeseen. Tuotetta saattaa samanaikaisesti koskea kahden sektorilain vaatimukset. Tuotteeseen saattaa esimerkiksi soveltua sähköturvallisuuslain sähkölaitteita koskevat vaatimukset sekä säteilylain säteilyä aiheuttavia tuotteita koskevat vaatimukset. Esimerkiksi tällöin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sähköturvallisuuslain markkinavalvontaviranomaisena sekä Säteilyturvakeskus säteilylain markkinavalvontaviranomaisena voivat kohdistaa samaan tuotteeseen markkinavalvontalain toimenpiteitä samanaikaisesti.

Pykälän 2 momentin viittaus NLF-asetuksen 27–29 artikloihin korvattaisiin viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 1 kohtaan. NLF-asetuksen 27–29 artiklat on korvattu markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskevilla säännöksillä. Markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi viranomainen, joka vastaa unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnasta. Tällaisena ulkorajavalvontaviranomaisena toimisi jatkossakin Tulli.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin alkuun lisättäisiin täsmennys, jonka mukaan Säteilyturvakeskuksen toimivalta säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena on poikkeus 1 momentissa säädettyyn Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan. Ehdotetulla lisäyksellä ei muutettaisi viranomaisten tehtävänjakoa, sillä Säteilyturvakeskuksella on jo nykyisin yksinomainen toimivalta säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena. Muutoksen tarkoituksena on selkiyttää pykälän sanamuoto vastaamaan viranomaisten toimivallan jakoa.

Pykälän 4 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto on markkinavalvontaviranomainen ilmailulaissa ja ajoneuvolaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Momenttiin ehdotetaan lisättävän myös huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annettu laki, sähköisen viestinnän palveluista annettu laki sekä laivavarustelaki, joiden osalta Liikenne- ja viestintävirasto toimisi markkinavalvontaviranomaisena. Lisäys liittyy mainittujen lakien lisäämiseen markkinavalvontalain soveltamisalaan, eikä sillä muutettaisi nykytilaa valvontaviranomaisen osalta, sillä Liikenne- ja viestintävirasto toimii jo nykyisin kyseisten tuotesektorien markkinavalvontaviranomaisena. Myös 4 momentin alkuun ehdotetaan 3 momenttia vastaavasti täsmennys siitä, että Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta näillä sektoreilla on poikkeus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston 1 momentissa säädettyyn toimivaltaan nähden.

Pykälään ehdotetaan uutta 5 momenttia, jonka mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus olisi markkinavalvontaviranomainen RoHS-laissa tarkoitettujen tuotteiden osalta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohella. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on markkinavalvontaviranomainen, kun on kyse RoHS-lain 17 §:ssä säädetyn mukaisesti terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain soveltamisalaan kuuluvista terveydenhuollon laitteista. Lisäys liittyisi siihen, että RoHS-laki ehdotetaan tässä yhteydessä lisättäväksi markkinavalvontalain soveltamisalaan. Ehdotus vastaisi nykytilaa, sillä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus toimivat jo tällä hetkellä molemmat RoHS-laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvontaviranomaisina.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 6 momentti, jonka mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja kunnat alueellaan olisivat markkinavalvontaviranomaisia tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Ehdotus vastaa nykytilaa, sillä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä kunnat toimivat jo nykyisin markkinavalvontaviranomaisina tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Momentin alkuun ehdotetaan täsmennystä siitä, että viranomaisten toimivalta on poikkeus 1 momentissa säädettyyn Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan nähden.

5 §. *Yhteistyömenettely unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa*. Viittaus NLF-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 27-29 artikloihin korvattaisiin viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 25-28 artikloihin. NLF-asetuksen ulkorajavalvontaa koskevat artiklat on kumottu ja korvattu markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskevilla 25-28 artikloilla. Kyse olisi informatiivisesta viittauksesta markkinavalvonta-asetukseen samoin kuin NLF-asetuksenkin osalta kyse on ollut informatiivisesta viittauksesta.

6 §. *Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys*. Pykälään lisättäisiin viittaus markkinavalvonta-asetuksen riskinarviointia koskevaan 11 artiklan 3 kohtaan. Nykyään pykälän mukaan markkinavalvontaviranomaisen on hoidettava tehtävänsä riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla ja tehtävät on tarvittaessa asetettava tärkeysjärjestykseen. Jatkossa riskinarvioinnissa huomioitavista seikoista säädetään tarkemmin markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa, jota markkinavalvontaviranomaisen on myös sovellettava. Viittaus olisi informatiivinen.

7 §. *Valvontasuunnitelma*. Pykälästä poistettaisiin viittaus NLF-asetuksen 18 artiklaan, joka on kumottu markkinavalvonta-asetuksella. Sen sijaan ehdotetaan, että valvontasuunnitelmaa laadittaessa olisi jatkossa huomioitava markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa tarkoitettu markkinavalvontastrategia, joka tulee laatia jokaisessa jäsenvaltiossa. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättävän, että kunnilla ei olisi velvollisuutta laatia valvontasuunnitelmaa. Kunnat toimisivat ehdotuksen mukaan markkinavalvontaviranomaisina Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ohella tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Valvontasuunnitelman laatiminen on perusteltua jatkossakin valvonnan suunnitelmallisuuden takia. Valvontasuunnitelma tukee viranomaisen työtä. Voimassaolevassa 7 §:ssä ei ole asetettu tarkkoja muotovaatimuksia valvontasuunnitelmalle tai sen laajuudelle, eikä tähän periaatteeseen esitetä muutoksia. Markkinavalvontaviranomainen voisi laatia valvontasuunnitelman oman valvontansa kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla eikä velvoitteesta aiheutuisi tarpeetonta hallinnollista taakkaa viranomaiselle. Kuten nykyäänkin perinteisen valvonnan lisäksi voivat tulla kyseeseen myös muut vaikuttamisen keinot, joilla tähdätään markkinoilla olevien vaatimustenvastaisten tuotteiden määrän vähentämiseen. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa olisi jatkossa otettava huomioon mitä uudessa markkinavalvontastrategiassa kansallisesti linjattaisiin esimerkiksi valvonnan suuntaviivoista ja painopisteistä ja mahdollisista muista valvonnan vaikuttamistoimista. Tämä edesauttaisi osaltaan markkinavalvontatoimenpiteiden riskiperusteista kohdentamista sekä markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin valvontatoimenpiteiden yhteensovittamista eri tuotesektoreilla. Näin valvontasuunnitelma tehostaisi myös valvonnan vaikuttavuutta. Nykyisten markkinavalvontaohjelmien yhtenä tarkoituksena on ollut auttaa muiden maiden viranomaisia ja yleisesti kansalaisia ymmärtämään, miten, milloin, missä ja millä aloilla markkinoiden valvontaa suoritetaan, kun markkinavalvontaohjelmia koskevat tiedot ovat verkossa saatavilla. Markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa tarkoitettu markkinavalvontastrategia korvaa jatkossa markkinavalvontaohjelman. Markkinavalvontastrategia tulee ilmoittaa komissiolle ja muille jäsenvaltioille ja kunkin jäsenvaltion on julkaistava jatkossa yhteenveto strategiastaan, mikä edesauttaa valvonnan näkyvyyttä. Suomessa kansallinen yhteyspiste valmistelisi strategian yhteistyössä yhteistyöryhmän kanssa. Jäsenvaltioiden markkinavalvontaviranomaisten harkinnassa olisi viestiä valvonnastaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

8 §. *Viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijalta*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdassa on lueteltu toimivaltuuksia, jotka jäsenvaltion tulee vähintään siirtää markkinavalvontaviranomaisille. Toimivallan siirto kansallisille markkinavalvontaviranomaisille edellyttää sääntelyä laissa. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaus markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a ja b alakohtiin, joihin sisältyy säännökset talouden toimijoilta pyydettävistä tiedoista. Alakohdissa mainittuja tietoja ovat muun muassa asiaankuuluvat asiakirjat, tekniset eritelmät ja tiedot tuotteen vaatimustenmukaisuudesta tai esimerkiksi toimitusketjusta ja tuotemääristä. Toimivalta perustuisi jatkossa markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta lain 8 §:n 1 momenttiin, jossa jo nykyisin säädetään markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin oikeudesta saada valvontaa varten välttämättömiä tietoja talouden toimijoilta. Viittauksella asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a ja b alakohtiin täsmennettäisiin, että myös kyseisissä alakohdissa mainitut tiedot voivat kuulua markkinavalvontalain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tietoihin ja valvontaviranomaisella on siten oikeus tämän säännöksen perusteella saada kyseiset tiedot talouden toimijalta.

Edellytyksenä markkinavalvontalain 8 §:n 1 momentin mukaan olisi jatkossakin, että tiedot ovat välttämättömiä markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin toteuttamaa valvontaa varten. Viranomaisen tiedonsaantioikeus on jo nykyään kattanut asetuksessa tarkoitettuja tietoja. Voimassa olevan lain 8 §:ssä säädetään, että viranomaisen tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa

ollessaan julkisuuslain (621/1999) nojalla salassa pidettäviä. Usein näissä on kyse talouden toimijan liikesalaisuuksista tai esimerkiksi onnettomuustiedoista, jos tuotteesta on aiheutunut vahinkoa henkilölle (HE 40/2016 vp).

Pykälään lisättäisiin myös uusi 2 momentti, jonka mukaan markkinavalvontaviranomaisella olisi oikeus saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, joita tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen. Säännös on tarpeen markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdan soveltamiseksi. Kyseisessä alakohdassa tarkoitettu kansallisen markkinavalvontaviranomaisen toimivalta perustuisi jatkossa lain 8 §:n 2 momenttiin markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvien tuotesektorien osalta. Edellytyksenä olisi, että tiedot ovat välttämättömiä valvontaa varten. Verkkorajapintojen omistajien varmentamiseksi tarvittavat tiedot voivat olla välttämättömiä tuotteen vaatimustenmukaisuuden selvittämisessä ja markkinavalvontalain ehdotetun 22 a §:ssä tarkoitettujen verkkorajapintaa koskevien määräysten täsmälliseksi kohdentamiseksi. Kyseeseen voi näin ollen tulla esimerkiksi verkkotunnuksen haltijan tiedot. Ehdotettu markkinavalvontalain 22 a § perustuu markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohtaan.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että artiklassa säädettyjä toimivaltuuksia on käytettävä noudattaen yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 vaatimuksia. Silloin kun tiedonsaantioikeutta koskevan toimivaltuuden käytön yhteydessä käsitellään henkilötietoja, käsittelyssä on siten noudatettava henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita ja rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta tulee huolehtia yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain (1050/2018) mukaisesti. Näin on silloin, jos luonnollinen henkilö voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa tiedonsaantioikeuden käytön yhteydessä saatavien tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, osoitteen taikka verkkotunnistetietojen perusteella. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on tässä tapauksessa tietosuoja-asetuksen joko tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite tai 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettu tarve yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

Voimassa olevan markkinavalvontalain 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimivaltuuden käytön yhteydessä voi olla poikkeuksellisesti välttämätöntä käsitellä myös erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja. Tällöin on noudatettava, mitä yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa ja tietosuojalain 6 §:ssä säädetään. Tällaisia tietoja voivat olla lain 8 §:n 1 momentissa mainitut henkilön terveydentilaa koskevat tiedot, joita voi olla välttämätöntä käsitellä esimerkiksi onnettomuustutkinnan yhteydessä. Ehdotettu uusi 8 §:n 2 momentin toimivaltuus ei oikeuttaisi erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn, sillä se ei ole välttämätöntä verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen.

Valvontaviranomaisen tulee perustella tiedonsaannin välttämättömyys valvontatarkoituksen toteutumiseksi sekä käsittelyn lainmukaisuus siten kuin siitä on tietosuoja-asetuksessa ja sitä täydentävässä kansallisessa tietosuojalaissa säädetty. Valvontaviranomaisen tulee erityisesti arvioida käsittelyn tarpeellisuus ja oikeasuhtaisuus markkinavalvontatehtävää hoitaessaan yleisen edun mukaisen tehtävän suorittamiseksi tietosuojalain 4 §:n 1 kohdan 2 momentin mukaisesti. Markkinavalvontalain 8 §:n mukaisesti rajatun tiedonsaantioikeuden käyttö katsotaan oikeasuhtaiseksi silloin, kun se on valvontatarkoituksen toteuttamiseksi välttämätöntä yleisten etujen turvaamiseksi.

9 §. *Oikeus tehdä tarkastuksia*. Tässä yhteydessä ehdotetaan poistettavan pykälän 1 momentista Tullin toimivaltuus päästä valvontaa varten tiloihin, joissa harjoitetaan soveltamisalaan kuuluvissa laeissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja ja tehdä valvonnassa tarvittavia tarkastuksia, sillä vastaavista toimivaltuuksista on säädetty jo

muualla Tullia koskevassa lainsäädännössä. Markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 3 kohdan mukaan unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluville tuotteille, jotka asetetaan tullimenettelyyn ”luovutus vapaaseen liikkeeseen”, on tehtävä nimettyjen viranomaisten suorittamat tarkastukset. Suomi on nimennyt Tullin tällaiseksi viranomaiseksi. Sanotun 25 artiklan 3 kohdan mukaan tarkastukset on suoritettava riskianalyysin pohjalta unionin tullikoodeksin eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 46 ja 47 artiklan mukaisesti ja tarvittaessa markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti. Tullikoodeksin sanotuissa artikloissa säädetään muun muassa tullitarkastuksista ja niihin kuuluvista tarkastustoimenpiteistä. Samanaikaisesti kuin unionin tullikoodeksia alettiin soveltaa, tuli voimaan myös tullikoodeksia täydentävä kansallinen tullilaki (304/2016), jossa muun muassa säädetään Tullin toimivaltuudet tullikoodeksin mukaisten tullitarkastusten suorittamiseksi. Kun markkinavalvonta-asetus edellyttää tarkastusten tekemistä tullikoodeksissa säädetyn mukaisesti, Tullille ei olisi tarvetta enää säätää markkinavalvontalakiin tai eri EU-tuotesäädösten täytäntöönpanolakeihin valvonnan edellyttämiä toimivaltuuksia, koska Tullilain (304/2016) 3–6 lukujen mukaiset toimivaltuudet tulisivat käyttöön markkinavalvonta-asetuksen, tullikoodeksin ja tullilain muodostaman kokonaisuuden kautta. Markkinavalvontalaissa ei siten ole tarvetta säätää Tullille samoista tarkastustoimivaltuuksista kuin on jo säädetty tullilaissa.

Markkinavalvontaviranomaisten osalta pykälässä säädetyt toimivaltuudet ovat edelleen tarpeen markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan d ja e alakohdissa tarkoitettujen toimivaltuuksien siirtämiseksi markkinavalvontaviranomaisille.

10 §. *Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi*. Tässä yhteydessä ehdotetaan poistettavan pykälän 1 momentista Tullin toimivaltuus ottaa tuotteita tutkittavaksi, sillä vastaava toimivaltuus on säädetty jo muualla Tullia koskevassa lainsäädännössä. Tilanne on vastaava kuin edellä 9 §:n osalta esitetty, joten samat perustelut koskevat myös 10 §:ää.

Markkinavalvontaviranomaisen osalta pykälässä säädetyt toimivaltuudet ovat edelleen tarpeen muun pykälään sisältyvän sääntelyn ohella myös markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen toimivaltuuksien siirtämiseksi markkinavalvontaviranomaisille.

10 a §. *Oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen*. Markkinavalvontalakiin ehdotetaan lisättävän uusi 10 a §. Säännöksellä siirrettäisiin markkinavalvontaviranomaisille markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan j alakohdassa tarkoitettu toimivaltuus käyttää valehenkilöllisyyttä tuotenäytteiden hankkimisen yhteydessä. Pykälän 1 momentin mukaan markkinavalvontaviranomaisella olisi oikeus hankkia tuotteita tutkittavaksi myös valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä. Säännöksen perusteella olisi mahdollista käyttää tuotteen hankkimista varten keksittyä nimeä ja esimerkiksi mainittua tarkoitusta varten luotua sähköpostitiliä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valehenkilöllisyyden käytöstä ilmoittamisesta talouden toimijalle ja tietosuoja-asetuksessa tarkoitetulle rekisterinpitäjälle niin pian, kuin se valehenkilöllisyyden käytön tarkoitusta vaarantamatta on mahdollista.

Valehenkilöllisyyden käyttäminen voi olla välttämätöntä erityisesti verkon välityksellä tehtävissä tuotteiden hankinnoissa, sillä hankintojen tekeminen verkossa edellyttää usein henkilötietojen syöttämistä ja tietyt tuotteet voivat olla saatavilla ainoastaan verkossa. Viranomaisvalvonnan tarkoitus voi jäädä toteutumatta, mikäli ostotapahtumassa esiinnytään viranomaisena. Ei myöskään voida pitää kohtuullisena, että markkinavalvontaviranomaisena toimivien henkilöi-

den tulisi käyttää omia henkilötietojaan tuotenäytteitä hankkiessa. Valehenkilöllisyyttä voitaisiin tarvita myös tilanteessa, jossa talouden toimija ei suostu toimittamaan tuotetta viranomaisen sitä pyytäessä.

Hallinnon lainalaisuuden kannalta on tärkeää, että valvontaviranomaisen toimivaltuudet rajoittuvat tavallisten siviilioikeudellisten oikeustoimien suorittamiseen. Valehenkilöllisyyden käyttö ei siis vastaisi laajuudeltaan esimerkiksi poliisilla olevia toimivaltuuksia valehenkilöllisyyden käyttöön liittyen. Valehenkilöllisyyden käytöltä edellytettäisiin välttämättömyyttä tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvomiseksi. Ehdotukseen ei sisälly säännöstä, jonka perusteella markkinavalvontaviranomainen voisi saada käyttöönsä valehenkilöllisyyden käyttöä varten laadittuja tai valmistettuja vääriä asiakirjoja (henkilötunnus, luottokortti jne.). Käytännössä tämä rajoittaa valehenkilöllisyyden käyttöä monissa tilanteissa. Tällaisen mahdollisuuden luominen valvontaviranomaisille olisi periaatteellisesti merkittävä muutos nykytilaan ja käytännössä vaatisi laajempaa lainsäädännön tarkastelua, joten uudistusta ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa tässä yhteydessä. Kuitenkin esimerkiksi valvontatarkoitusta varten hankitun prepaid-luottokortin käyttäminen voisi olla mahdollista, sillä se ei edellytä sitoutumista tietyn pankin asiakkaaksi tai tiettyyn luottotiliin. On huomattava, ettei tehtyä kauppaa voida jälkikäteen perua valehenkilöllisyyden nojalla tehtyyn ostoon vedoten.

Käytännössä yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä käsittelisi markkinavalvontaviranomaisen tuotteen hankintaa varten käyttämiä tietoja henkilötietoina. Sen varmistamiseksi, että rekisterinpitäjä saisi asianmukaisen kuvan rekisterin tietojen sisällöstä, toimivaltaisella viranomaisella olisi ehdotuksen mukaan velvollisuus ilmoittaa valehenkilöllisyyden käytöstä rekisterinpitäjälle niin pian kuin se on tuotteen hankinnan tarkoitusta vaarantamatta mahdollista. Tätä pidetään asianmukaisena myös hallinnon avoimuuden ja viranomaistoiminnan luotettavuuden näkökulmasta. Koska on mahdollista, että rekisterinpitäjänä toimii muu kuin sopimuksen osapuolena ollut talouden toimija kuten tuotteen valmistaja tai maahantuoja, momentissa säädettäisiin erikseen velvollisuudesta ilmoittaa valehenkilöllisyyden käytöstä myös kyseiselle talouden toimijalle.

17 §. *Toimenpidemääräys.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin uudesta toimivaltuudesta, jonka nojalla markkinavalvontaviranomaisella olisi mahdollisuus määrätä talouden toimija ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin tuotetta koskevien markkinavalvontalain 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa säädettyjen menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Uuden toimivaltuuden lisääminen tukee myös osaltaan markkinavalvontaasetuksen 14 artiklan 4 kohdan g alakohdan sekä 16 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanoa.

Menettelyjä koskevan toimenpidemääräyksen arvioidaan olevan tarpeellinen silloin, kun tuotteen markkinoilla ollessa sitä koskeville menettelyille on asetettu lainsäädännössä vaatimuksia, joita markkinavalvontaviranomaisen olisi tarkoituksenmukaista valvoa samalla kun valvotaan itse tuotteen ja sitä koskevien tietojen sekä asiakirjojen vaatimustenmukaisuutta. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että markkinavalvonnan painopiste siirtyisi uuden toimivaltuuden myötä talouden toimijoiden menettelyjen valvontaan, vaan markkinavalvontaa ohjaisi edelleen riskiperusteinen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen lähestymistapa. Tarkoituksena ei myöskään ole, että markkinavalvontaviranomainen valvoisi tuotteen käytölle tai käytön aikaisille olosuhteille lainsäädännössä mahdollisesti asetettujen vaatimusten noudattamista. Uuden toimivaltuuden nojalla ei olisi mahdollista antaa yleisluontoista määräystä siitä, että talouden toimijan pitäisi noudattaa yleisesti ao. menettelysäännöstä, vaan menettelyjä koskeva toimenpidemääräys koskisi aina vain tapauskohtaisesti havaittua menettelyvirhettä.

Toimivaltuus määrätä tuotetta koskevien menettelyjen saattamisesta vaatimusten mukaiseksi on tarpeen esimerkiksi kemikaalien markkinavalvonnassa. Laissa säädettyjen menettelyjen vaatimustenmukaisuutta valvotaan tällä hetkellä kemikaalilain nojalla, joka esitetään lisättäväksi markkinavalvontalain soveltamisalaan tällä esityksellä. Kemikaalilainsäädännössä säädetään paljon erilaisia menettelyllisiä velvoitteita toimitusketjun toimijoille, joihin markkinavalvontaviranomaisella tulee olla mahdollisuus puuttua, jos se havaitsee valvontansa yhteydessä, että talouden toimija on menetellyt lainsäädännön vastaisesti. Käytännössä markkinavalvontaviranomaisella on ollut tarve määrätä kemikaalilain 46 §:n 1 momentin nojalla toiminnanharjoittaja täyttämään lainsäädännössä asetetut velvoitteet esimerkiksi seuraavissa tilanteissa: kemikaalin toimittaja on laiminlyönyt REACH-asetuksen 31 artiklassa säädetyn toimitusketjussa tiedottamista koskevan velvollisuutensa toimittaa käyttöturvallisuustiedote vastaanottajalle, valmistaja tai maahantuoja on laiminlyönyt CLP-asetuksen 40 artiklaan perustuvan velvollisuutensa toimittaa luokitusilmoituksen Euroopan kemikaalivirastolle sekä tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja on laiminlyönyt kemikaalia koskevassa mainonnassaan vaarallisen kemikaalin mainontaa koskevat CLP-asetuksen 48 artiklassa säädetyt vaatimukset. Kemikaalilain 46 §:n 1 momenttia ei enää jatkossa sovellettaisi markkinavalvontaan, vaan vastaavat määräykset myös kemikaalien osalta tehtäisiin jatkossa markkinavalvontalain 17 §:n 2 momentin perusteella.

Menettelyjä koskevalla toimenpidemääräyksellä arvioidaan kuitenkin olevan tarvetta horisontaalisesti myös muilla markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvilla tuotesektoreilla, minkä vuoksi uuden toimivaltuuden lisääminen on perusteltua myös eri sektorien markkinavalvonnan yhdenmukaistamisen näkökulmasta. Esimerkiksi NLF-mukautetuissa tuotesäädöksissä on säädetty muun muassa seuraavista menettelyllisistä velvoitteista, joiden laiminlyöntiin markkinavalvontaviranomaisella arvioidaan olevan tarpeen tarvittaessa puuttua: jakelijalle asetettu velvollisuus ilmoittaa valmistajalle tai maahantuojalle, jos tuote aiheuttaa vaaraa/riskin (esimerkiksi ATEX-lain 15 §:n 2 momentti, pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 14 §:n 3 momentti ja EU:n henkilönsuojainasetuksen 11 artiklan 2 kohta) ja talouden toimijoille asetettu velvollisuus tiedottaa välittömästi riskin aiheuttavasta tuotteesta niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa ne ovat asettaneet tuotteen saataville markkinoilla, ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä (esim. sähköturvallisuuslain 25 §:n 3 momentti, hissiturvallisuuslain 23 § ja EU:n kaasulaiteasetuksen 9 artiklan 7 kohta).

22 a §. *Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet*. Markkinavalvontalakiin ehdotetaan lisättävän uusi 22 a §. Säännöksellä siirrettäisiin markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohdassa tarkoitetut toimivaltuudet markkinavalvontaviranomaisille.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta päätöksellään velvoittaa palveluntarjoaja poistamaan tuotteeseen viittaavaa sisältöä verkkorajapinnalta tai varoittamaan loppukäyttäjää selkeästi verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä. Pykälä mahdollistaisi myös näistä toimenpiteistä määräämisen samanaikaisesti. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimivaltuuksista, joita voitaisiin käyttää vasta silloin, jos 1 momentissa tarkoitettua määräystä ei ole noudatettu. Tällöin markkinavalvontaviranomainen voisi määrätä palveluntarjoajan estämään tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan tai määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen markkinavalvontaviranomaisen nimiin. Pykälän 2 momentissa tarkoitetut toimivaltuudet olisivat vaihtoehtoiset, eikä markkinavalvontaviranomainen voi siten samanaikaisesti määrätä momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuista toimenpiteistä. Pykälän mukaiset toimivaltuudet muodostaisivat edellä kuvatulla tavalla kaksiportaisen kokonaisuuden. Markkinavalvontaviranomaisen olisi siis ensin käytettävä 1 momentin mukaisia toimivaltuuksia vakavan riskin poistamiseksi. Vasta tämän jälkeen olisi mahdollista turvautua 2

momentin mukaisiin ankarampiin toimivaltuuksiin. Toimivaltuuksia käytettäessä markkinavalvontaviranomainen antaisi määräykset hallintopäätöksinä.

Verkkorajapintoihin kohdistuvat toimivaltuudet on markkinavalvonta-asetuksessa määritelty viimesijaiseksi keinoksi tilanteessa, jossa vakavan riskin poistamiseksi ei ole käytettävissä muita tehokkaita keinoja. Kynnys toimivaltuuksien käyttöön esitetään asetettavaksi verrattain korkealle. Edellytyksenä momentin mukaisten toimivaltuuksien käytölle olisi ensinnäkin, että kyse olisi sisällöstä, jossa viitataan tuotteisiin, jotka aiheuttavat vakavan riskin terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle lain 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetulle yleiselle edulle. Kyseisen toimivaltuuden käytön tulisi lisäksi olla välttämätöntä kyseisen vakavan riskin poistamiseksi eli toimivaltuuden käytön edellytyksenä olisi, että muita tehokkaita keinoja ei olisi käytettävissä. Toimivaltuuden käyttäminen voisi siis tulla kyseeseen tilanteissa, joissa talouden toimija ei suostu toimimaan markkinavalvontaviranomaisen ensisijaisesti asettamien velvoitteiden kuten toimenpidemääräyksen tai kiellon edellyttämällä tavalla. Jos siis vakava riski olisi asianmukaisesti poistettavissa talouden toimijan toimintaedellytyksiin vähäisemmässä määrin puuttuvilla keinoilla, pykälässä säädettyjen toimivaltuuksien käytöstä tulisi pidättäytyä. Toimivaltuuksien käytön vaikutukset kohteena olevan talouden toimijan elinkeinonvapauden harjoittamiseen tulee sisällyttää osaksi määräyksen oikeasuhtaisuuden arviointia. Lisäksi 2 momentissa tarkoitettujen toimivaltuuksien osalta tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisten esto- ja rajoitusmääräysten tarkkaan kohdentamiseen sekä mahdollisiin vaikutuksiin tietosuoja-asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitettuihin rekisteröityjen oikeuksiin.

Pykälässä tarkoitettuja palveluntarjoajia olisivat hosting-, internet- ja alustapalveluntarjoajat sekä teleyritykset tai muuten tiedon julkaisusta, välittämisestä tai sen verkossa esilläolosta vastaavat toimijat. Lähtökohtana säännöksessä on, että markkinavalvontaviranomaisen päätös voi kohdistua tahoihin, joilla on tosiasiallinen mahdollisuus säännöksessä mainittujen keinojen käyttöön, minkä vuoksi kyseeseen tulevia palveluntarjoajia ei ole tarkoituksenmukaista määritellä tyhjentävästi. Markkinavalvontaviranomaisen tulee pyrkiä siihen, että päätös kohdistetaan tahoon, joka tosiasiassa hallinnoi sisältöä, joka koskee säädettyjen vaatimusten vastaisena vakavan riskin aiheuttavaa tuotetta koskevaa sisältöä. Markkinavalvontaviranomaisen tulee myös kohdistaa päätös siihen tahoon, jonka on mahdollista toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joilla rajoitetaan verkkorajapinnan toimintaa niin vähän kuin on mahdollista päätöksellä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Mikäli määräys kohdistettaisiin esimerkiksi teleyritykseen, harkittavaksi voisi tulla nimipalvelujärjestelmän osoitteet nimipalvelimelta poistava esto, joka aiheuttaisi verkkoliikenteelle vähemmän haittaa kuin muut teleyrityksen käytettävissä olevat keinot.

Markkinavalvonta-asetuksen vähimmäistoimivaltuuksiin ei sisälly toimivaltuutta määrätä verkkotunnuksen merkitsemisestä toimivaltaisen viranomaisen nimiin. Tällainen toimivaltuus kuitenkin ehkäisisi tilanteita, joissa verkkotunnuksen käytöstä poistamisen jälkeen sama toimija ottaisi verkkotunnuksen uudelleen käyttöönsä ja jatkaisi siten aiempaa toimintaansa. Muut tahot eivät voisi ottaa verkkotunnusta uudelleen käyttöön, kun se olisi merkitty markkinavalvontaviranomaisen nimiin. Kyseessä olisi kansallinen lisä markkinavalvonta-asetuksessa esitettyyn vähimmäistoimivaltuuteen nähden. Mikäli markkinavalvontaviranomainen käyttäisi kyseistä toimivaltuutta, tulisi sen myös vastata verkkotunnuksen merkitsemisestä viranomaisen nimiin aiheutuvista kustannuksista.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 164 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusrekisteriä Suomen maatunnukseen eli fi-maatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista. Kyseisten verkkotunnusten osalta Liikenne- ja viestintävirasto poistaa tarvittaessa verkkotunnuksen käytöstä poistamalla sen verkkotunnusrekisteristä. Markkinavalvontaviranomainen voisi antaa määräyksen verkkotunnuksen käytöstä poistamiseksi myös muiden verkkotunnuspäätteiden osalta kohdistaen sen verkkotunnuspäätteitä hallinnoivalle tai

verkkotunnuksia välittävälle taholle. Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohdan mukaan markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksiin tulee kuulua myös valtuus vaatia verkkorajapintaan pääsyn rajoittamista myös pyytämällä asiaankuuluvaa kolmatta osapuolta toteuttamaan tällaisia toimenpiteitä. Verkkotunnusvälittäjä ja verkkotunnusrekisterin ylläpitäjä toimisivat jatkossa tällaisina kolmansina osapuolina, joilta markkinavalvontaviranomainen voisi viimesijaisesti vaatia toimenpiteitä.

Markkinavalvonta-asetus jättää liikkumavaraa sen suhteen, käyttääkö toimivaltuutta viranomainen vai esimerkiksi tuomioistuin viranomaisen hakemuksesta. Nopean reagointimahdollisuuden ja valvontatoimien tehokkuuden varmistamiseksi vakavan riskin tilanteissa, tässä esityksessä ehdotetaan, että markkinavalvontaviranomainen käyttäisi toimivaltuutta.

Markkinavalvontaviranomainen voisi pykälän 3 momentin mukaan antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin päätös olisi voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu. Markkinavalvontaviranomaisen olisi ratkaistava asia kiireellisesti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin markkinavalvontaviranomaisen velvollisuudesta varata päätöksen saajalle sekä asianomaiselle talouden toimijalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen 1-3 momentin mukaisen päätöksen antamista. Kuulemisesta voitaisiin poiketa 3 momentin mukaista väliaikaista määräystä annettaessa, jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Lisäksi pykälän 5 momentissa pykälässä tarkoitettujen toimivaltuuksien käyttö rajattaisiin tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten valvonnan osalta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Rajaus katsotaan tarkoituksenmukaiseksi siksi, että tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden etämyynti on erittäin rajoitettua ja siten ennakoitu tarve toimivaltuuden käytölle tällä sektorilla on hyvin vähäinen. Näin ollen kunnat rajattaisiin pykälän soveltamisalan ulkopuolelle. Rajausta perustelee myös se, että 1-2 momentissa ehdotettujen toimivaltuuksien käytöllä puututaan merkittävästi määräysten kohteena olevien elinkeinonharjoittajan elinkeinovapauteen, miksi niiden käytön yhdenmukaisuuteen ja viimesijaisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

27 §. *Ilmoittaminen Euroopan komissiolle.* Tässä yhteydessä korvattaisiin pykälän 2 momentissa oleva viittaus lakiin eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle (1197/2009) viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan. Mainitussa laissa säädetään kansallisista menettelyistä, joita sovelletaan ilmoitettaessa riskin aiheuttavista tuotteista Euroopan komissiolle. Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa säädetään vastaavista ilmoituksista. Arvion mukaan asetuksen sääntely on niin täsmällistä, ettei kansallinen sääntely ilmoituksiin liittyvistä menettelyistä ole enää tarpeen markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta. Tämän vuoksi aiempi viittaus kansalliseen lakiin korvattaisiin viittauksella markkinavalvonta-asetukseen. Viittaus olisi informatiivinen.

7.2 Laki räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta

4 §. *Määritelmät.* Pykälään lisättäisiin uusi 23 kohta. Kohdassa määritellään jakelupalvelujen tarjoaja. Jakelupalvelujen tarjoajalla tarkoitetaan markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.

5 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen. Pykälän 1 momenttiin korjattaisiin viittaus NLF-asetuksessa säädettyyn huomioiden EU:n markkinavalvonta-asetuksesta aiheutuvat muutokset NLF-asetukseen ja sen soveltamisalaan. NLF-asetuksessa säädetään jatkossa vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän 2 momenttiin korjattaisiin säädösviittaus. NLF- asetuksen ulkorajavalvontaa koskevien artiklojen 27–29 sijaan viitattaisiin jatkossa EU:n markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 25–28 artikloihin. Momentti siirrettäisiin uudeksi 3 momentiksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä on informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. ATEX-tuotteisiin sovelletaan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2019/1020.

Pykälän 3-6 momentit siirtyisivät uudeksi 4–7 momentiksi.

23 §. *Muutoksenhaku.* Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

24 §. *Rangaistussäännös.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän kaksi uutta kohtaa, minkä lisäksi pykälän 2- ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Nämä muutokset koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta. ATEX-direktiivin (2014/34/EU) soveltamisalan mukaiset räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitetut laitteet ja suojausjärjestelmät kuuluvat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa edellytetään jäsenvaltioita säätämään seuraamuksista, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Tiettyjen ATEX-lain mukaisten talouden toimijoiden velvoitteiden rikkominen on nähty tarpeen säätää rangaistavaksi, sillä ATEX-lain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen, minkä vuoksi huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia. Tässä yhteydessä on tarpeen laajentaa rangaistussäännöstä koskemaan myös markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen talouden toimijoiden velvoitteiden laiminlyöntejä. Tämä olisi yhdenvertaista ja tasapuolista, jotta samalla tuotesektorilla rangaistussääntely kohdistuisi talouden toimijoihin tasapuolisesti niille toimijaketjussa porrastettujen ja erikseen säädettyjen vastuiden mukaan.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaan sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden estämättä tuote, johon sovelletaan 5 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä, voidaan saattaa markkinoille vain, jos unioniin sijoittautunut talouden toimija vastaa tätä tuotetta koskevista 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Vastuut on artiklan mukaan porrastettu, eivätkä 4 artiklassa tarkoitetun yhteystahon roolissa toimivan talouden toimijan velvollisuudet rajoita muiden toimijoiden velvollisuuksia.

Asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu taho on tuotteen yhteyshenkilö. Koska ATEX-laissa on jo pääosin huomioitu valmistajan, maahantuojan ja jakelijan velvollisuuksien rikkomisen rangaistavuus, tässä yhteydessä on tarpeen säätää valmistajan ja maahantuojan velvoitteiden rikkomisen kriminalisoinnista vain tietyiltä osin. Sen sijaan 4 artiklassa tarkoitetun valtuutetun edustajan asetuksessa säädettyjen velvollisuuksien rikkomista ei ole aiemmin sanktioitu, vaikka ATEX-laissa on säädetty eräistä valtuutetun edustajan velvollisuuksista. Jakelupalvelun tarjoajalle ei ole säädetty velvollisuuksia ATEX-direktiivissä tai ATEX-laissa, joten kyseinen talouden toimija on uusi ATEX-tuotesektorilla.

Valmistelun aikana on ollut esillä myös mahdollisuus hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönotosta ATEX-sektorilla. Arvioinnin perusteella on valmistelun aikana todettu, ettei hallinnollisten seuraamusten käyttöönotolle ATEX-lain sääntelyssä ole mahdollisuuksia tällä hetkellä. Seuraamusjärjestelmää koskeva uudistus vaatisi laajaa tarkastelua eikä sen toteutukselle ole markkinavalvonta-asetuksen kansallisten täytäntöönpanoon liittyvällä aikataululla edellytyksiä. On myös huomioitava, että voimassaolevassa ATEX-lain sääntelyssä on säädetty ainoastaan rikosoikeudellisista seuraamuksista. Rikosoikeudellisten seuraamusten käyttö on arvioitu valmistelun aikana perustelluksi sanktioitavaksi ehdotettavan toiminnan luonteesta johtuvista syistä.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta voisi ehdotuksen mukaan seurata sakkorangaistus, jos muualla laissa ei säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoiden velvoitteita, joita ATEX-lain sektorikohtainen sääntely ja rangaistussääntely ei kata. Tällaisia talouden toimijoita ovat ATEX-tuotteiden osalta markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu valtuutettu edustaja ja jakelupalvelun tarjoaja kaikkien 4 artiklan 3 kohdan velvoitteiden osalta ja lisäksi valmistaja ja maahantuoja tiettyjen 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdissa säädettyjen velvoitteiden osalta.

Ehdotetun 1 momentin uuden 14 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos valmistaja tai maahantuoja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 4 kohdan a alakohdan velvollisuuttaan pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä markkinavalvontaviranomaisen saataville. Velvollisuudesta säädetään myös valmistajan osalta lain 9 §:ssä ja maahantuojan osalta lain 14 §:ssä. Kymmenen vuoden aika alkaa valmistajaa koskevan säännöksen mukaan kulua siitä, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön ja maahantuojaa koskevan säännöksen mukaan siitä, kun tuote on saatettu markkinoille. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan toimijan tulee myös varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Tätä velvoitetta ei kuitenkaan esitetä tässä yhteydessä kriminalisoitavaksi valmistajan ja maahantuojan osalta, sillä vastaavan velvoitteen rikkomisen rangaistavuus sisältyy jo pykälän 1 momentin kohtiin 4 ja 8 valmistajan ja maahantuojan osalta.

Ehdotetun 1 momentin uuden 15 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan ja maahantuojan velvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet, tiedot tuotteen alkuperäisestä valmistajasta, tuotteen tilausasiakirjat, pääsyn tuotteen sisältämiin ohjelmistoihin, tiedot toimitusketjusta ja tuotemääristä tai

muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Kielivaatimuksen täyttäminen tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Selvää on, että markkinavalvontaviranomaiselle suomen tai ruotsin kielellä toimitetut asiakirjat täyttävät kielivaatimuksen. Myös englanniksi toimitettujen tietojen ja asiakirjojen voidaan katsoa täyttävän markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitetun kielivaatimuksen siltä osin, kun kyse on markkinavalvontaviranomaiselle toimitettavista asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tiedoista.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tai suoritustasoilmoitus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus tai suoritustasoilmoitus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville, jos tuotteeseen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta tai suoritustasoilmoituksesta ja teknisistä asiakirjoista. ATEX-lain mukaisten tuotteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään ATEX-direktiivissä ja ATEX-laissa, joiden mukaan vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat tulee pitää valvovan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Sen sijaan suoritustasoilmoitusta ei vaadita ATEX-tuotteilta. Sen vuoksi ATEX-tuotteiden osalta rangaistavaa olisi valtuutetun edustajan tai jakelupalvelun tarjoajan menettely, jos kyseinen toimija ei varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos kyseinen toimija ei pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos kyseinen toimija ei varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta olisi rangaistavaa.

Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelun tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa velvollisuutta. Kyse on saman velvoitteen rikkomisesta, joka kriminalisoitaisiin valmistajan ja maahantuojan osalta ehdotetussa uudessa 1 momentin 15 kohdassa. Velvollisuuden rikkomista arvioitaisiin samalla tavalla kuin kyseisessä kohdassa.

Ehdotetun 2 momentin 3 kohdan mukaan rangaistavaa olisi lisäksi, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelun tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus markkinavalvontaviranomaisille tulee tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta.

Ehdotetun 2 momentin 4 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelun tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä korjaaviin toimiin ryhtymistä tai riskien

vähentämistä koskevaa velvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Valmistelussa on arvioitu, että talouden toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen siis ei olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista.

Rangaistavaa olisi, mikäli toimija ei ryhdy asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan säännöksen mukaisesti välittömästi korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään se, että toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin, vaan rangaistusvastuuta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon myös se, että mikäli korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, toimijan tulee vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksessa mainituin ehdoin. Mikäli toimija esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä vähentäisi tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksen mukaisesti, vaikka korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa. Sitä, milloin toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin, arvioitaisiin samalla tavalla kuin momentin 3 kohdan osalta.

Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan 1 momenttiin lisättävien kohtien osalta tahallisuutta tai huolimattomuutta. Myös muiden ATEX-laissa sanktioitujen velvollisuuksien laiminlyönnit, jotka koskevat räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien valmistajaa, maahantuojaa ja jakelijaa, on sanktioitu siten, että niiden osalta syyksiluettavuuden asteena on tahallisuus tai huolimattomuus. Näiltä toimijoilta vaaditaan erikoisosaamista ja erikoisammattipätevyyttä, joissa edellytetään huolellisuutta. Lain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa.

Arvion mukaan uuteen 2 momenttiin ehdotettujen velvollisuuksien sanktiontien osalta perusteltu syyksiluettavuuden aste olisi sen sijaan tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Valtuutetulta edustajalta ja jakelupalvelujen tarjoajalta ei arvion mukaan ole perusteltua edellyttää rangaistuksen uhalla aivan yhtä korkeaa huolellisuuden tasoa kuin tuotteesta ensisijaisesti vastuussa olevalta valmistajalta taikka maahantuojalta tai jakelijalta. Mikäli tuotteen valmistaja tai maahantuoja ei ole sijoittautunut unioniin, 4 artiklan mukaisena vastuutahona toimii valtuutettu edustaja tai viimesijaisesti jakelupalvelun tarjoaja. Toisaalta myös valtuutetulta edustajalta ja jakelupalvelujen tarjoajalta on perusteltua edellyttää huolellisuutta niiden ollessa toimijaroolinsa mukaisesti vastuussa ATEX-tuotteesta, joka voi vaatimustenvastaisena aiheuttaa merkittävän turvallisuusriskin.

ATEX-lain rikkomustapauksissa periaatteena on, että ensisijaisesti käytetään hallinnollisia pakkokeinoja ja lain mukaisiin sakkorangaistuksiin turvauduttaisiin vain vakavimmissa rikkomustapauksissa. Vastaavaa periaatetta olisi perusteltua käyttää myös talouden toimijan rikkoessa

asetuksen 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita. Valvontaviranomaisen hallinnollisista pakkokeinoista näiden tuotteiden valvonnassa säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Myös tähän mennessä vastaavissa rikkomistapauksissa on käytetty hallinnollisia pakkokeinoja. Rangaistussäännöksen merkityksen onkin nähtävä olevan ensi sijassa ennaltaehkäisevä ja varoittava.

Pykälän 1 momenttiin sisältyy toissijaisuuslauseke, joka koskisi myös momenttiin lisättäviä uusia 14 ja 15 kohtia. Ehdotettujen kohtien mukaisesti rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisivat soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antamista viranomaiselle koskeva rangaistussäännös, 33 luvun väärennysrikoksia koskevat säännökset tai 44 luvun 11 §:n räjähderikosta koskeva rangaistussäännös.

Ehdotetussa 2 momentissa olisi toissijaisuuslauseke, jonka mukaan 2 momentissa tarkoitetuista teoista tuomitaan, jollei muualla laissa säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Vastaava toissijaisuuslauseke sisältyy myös pykälän 1 momenttiin. Ehdotetun momentin mukaisesti rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisivat soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antamista viranomaiselle koskeva rangaistussäännös tai 33 luvun väärennysrikoksia koskevat säännökset.

Voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentit siirtyisivät 3 ja 4 momentiksi. Ehdotettua 3 momenttia tarkennettaisiin kattamaan 1 momentin lisäksi myös 2 momentissa säädetvt rikkomukset. Pykälän 3 momentin nojalla rangaistukseen ei voitaisi tuomita samasta teosta sitä, joka rikkoo uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta.

Ehdotettu uusi 4 momentti vastaisi nykyistä 3 momenttia.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.3 Sähköturvallisuuslaki

2 §. *Lain soveltamisala*. Pykälän 2 momentin säädösnimeke tietoyhteiskuntakaari muutettaisiin säädöksen voimassa olevaksi nimekkeeksi. Tietoyhteiskuntakaari -nimeke muutettiin tietoyhteiskuntakaaren muutoksella 68/2018 nimekkeeksi laki sähköisen viestinnän palveluista. Muutos tuli voimaan 1.6.2018.

4 §. *Määritelmät*. Pykälän 12 kohdassa oleva viittaus NLF -asetukseen muutettaisiin vastaamaan asetuksen voimassa olevaa otsikkoa. Asetuksen (EY) N:o 765/2008 otsikko korvattiin markkinavalvonta-asetuksen 39 artiklan mukaisesti otsikolla ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta”.

5 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen. Pykälän 1 momentin viittaus NLF-asetuksessa säädettyyn annettaisiin ottamalla huomioon muutokset, joita EU:n markkinavalvonta-asetus aiheuttaa NLF- asetukseen ja sen soveltamisalaan. NLF-asetuksessa säädetään jatkossa vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän uudessa 2 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä on informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toi-

mista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Sähkölaitteisiin sovelletaan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1020/2019.

Pykälän 3 ja 4 momentit vastaisivat nykyisen 5 §:n 2 ja 3 momentteja.

Uudessa 5 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 25–28 artikloihin. Momentti vastaa nykyisen 5 §:n 4 momenttia, jossa viittaus kohdistuu NLF- asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin artikloihin 27–29.

Pykälän 6–8 momentit vastaisivat nykyisen 5 §:n 5–7 momentteja.

Uuden 9 momentin säädösviittaus vastaa nykyisen 5 §:n 8 momentin säädösviittausta. Tietoyhteiskuntakaari –nimeke kuitenkin korvattaisiin säädöksen voimassa olevalla nimekkeellä laki sähköisen viestinnän palveluista.

117 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälä sisältää rangaistussäännöksen sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uudet kohdat 31 ja 32, jotka koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta valmistajan ja maahantuoja osalta. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka säännökset koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta valtuutetun edustajan tai jakelupalvelun tarjoajan osalta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteiden rikkomista, joita sähköturvallisuuslaki ei jo nykyisellään kata.

EU:n markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvat myös sähkölaitteet, joiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (uudelleenlaadittu) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/30/EU, jäljempänä *EMC-direktiivi*, ja tietyllä jännitealueella toimivien sähkölaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/35/EU, jäljempänä *pienjännitedirektiivi*. EU:n markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää, että asetuksen ja sen soveltamisalaan kuuluvien sektorisäännösten rikkomisesta säädetään seuraamukset, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Tiettyjen sähköturvallisuuslain mukaisten talouden toimijoiden velvoitteiden rikkominen on nähty tarpeen säätää rangaistavaksi, koska sähköturvallisuuslain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen. Joiltain osin talouden toimijoiden velvollisuuksien noudattaminen pyritään kuitenkin varmistamaan markkinavalvontalakiin sisältyvän hallinnollisen pakkokeinosääntelyn avulla.

Tässä yhteydessä nähtäisiin tarpeelliseksi laajentaa rangaistussäännös koskemaan sellaisia markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja talouden toimijoita ja niille säädettyjä velvoitteita, joiden laiminlyöntiä ei vielä ole sähköturvallisuuslaissa säädetty rangaistavaksi. Tämä olisi yhdenvertaista ja tasapuolista, jotta samalla tuotesektorilla rangaistussääntely kohdistuisi

talouden toimijoihin tasapuolisesti niille toimijaketjussa porrastettujen ja erikseen säädettyjen vastuiden mukaisesti.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaan sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden estämättä tuote, johon sovelletaan 5 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä, voidaan saattaa markkinoille vain, jos unioniin sijoittautunut talouden toimija vastaa tätä tuotetta koskevista 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Vastuut on artiklan mukaisesti porrastettu, eivätkä 4 artiklassa tarkoitetun yhteystahon roolissa toimivan talouden toimijan velvollisuudet rajoita muiden toimijoiden velvollisuuksia.

Asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu taho on tuotteen yhteyshenkilö. Sähköturvallisuuslaissa on jo tietyin osin huomioitu valmistajan, maahantuojan ja valtuutetun edustajan velvollisuuksien laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset. Sen vuoksi tässä yhteydessä ei ole tarpeen säätää valmistajan ja maahantuojan 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen laatimisvelvoitteen laiminlyönnin kriminalisoinnista. Tilanne on sama myös 4 artiklan 3 kohdan c ja d alakohtien osalta. Asetuksessa tarkoitetun valtuutetun edustajan velvollisuuksista 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetty ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti on jo sanktioitu sähköturvallisuuslaissa. Jakelupalvelun tarjoajalle ei ole säädetty velvollisuuksia EMC-direktiivissä, pienjännitedirektiivissä tai sähköturvallisuuslaissa, joten kyseinen talouden toimija on uusi sähkölaitesektorilla.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta voisi ehdotuksen mukaan seurata sakkorangaistus, jos muualla laissa ei säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteita, joita EMC-direktiivin, pienjännitedirektiivin ja sähköturvallisuuslain sektorikohtainen sääntely ei kata. Tällaisia talouden toimijoita ovat sähkölatteiden osalta markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu valtuutettu edustaja 4 artiklan 3 kohdan a, b ja d alakohtien osalta sekä jakelupalvelujen tarjoaja 3 kohdan a-d alakohtien osalta. Rangaistusseuraamus on arvioitu tasapuolisuuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi tarpeelliseksi säätää koskemaan myös valmistajaa ja maahantuojaa siltä osin, kuin kysymyksessä on 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdissa tarkoitettuihin asiakirjoihin liittyvistä muista velvoitteista kuin laatimisvelvoitteesta, jonka laiminlyönti on jo entuudestaan sähköturvallisuuslaissa kriminalisoitu.

Ehdotetun uuden 2 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa ensinnäkin olisi, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoisi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelun tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Sähkölaitteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään EMC-direktiivissä, pienjännitedirektiivissä ja sähköturvallisuuslaissa Sen sijaan sähkölaitteiden osalta ei vaadita suoritustasoilmoitusta. Sen vuoksi sähkölaitteiden osalta rangaistavaa olisi valtuutetun edustajan tai jakelupalvelun tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Valmistajan osalta rangaistus asiakirjojen laatimatta jättämisestä säädetään lain 117 §:n 4 ja 5 kohdassa. Maahantuojan osalta rangaistuksesta säädetään 117 §:n 9 kohdassa.

Ehdotetun 1 momentin uuden 31 kohdan sekä ehdotetun uuden 2 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa lisäksi olisi, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta pitää vaati-

mustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville, jos tuotteeseen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista. Sähkölaitteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään EMC-direktiivissä, pienjännitedirektiivissä ja sähköturvallisuuslaissa. Säännökset edellyttävät, että vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat tulee pitää valvovan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Sen sijaan sähkölaitteiden osalta ei vaadita suoritustasoilmoitusta. Sen vuoksi sähkölaitteiden osalta rangaistavaa olisi valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelun tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos ne eivät pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos ne eivät varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai huolimattomuudesta voisi olla rangaistavaa valmistajan ja maahantuojan osalta. Valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta rangaistavuus edellyttäisi kuitenkin tahallisuuden ohella törkeää huolimattomuutta. Säädöstekninen ratkaisu säätää teon rangaistavuudesta valmistajan ja maahantuojan osalta 1 momentissa ja valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta uudessa 2 momentissa perustuu ehdotettuun syyksiluettavuuden aste-eroon näiden toimijoiden välillä.

Ehdotetun 1 momentin uuden 32 kohdan sekä ehdotetun uuden 2 momentin 2 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet, tiedot tuotteen alkuperäisestä valmistajasta, tuotteen tilausasiakirjat tai muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Kielivaatimuksen täyttäminen tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Selvää on, että markkinavalvontaviranomaiselle suomen tai ruotsin kielellä toimitetut asiakirjat täyttävät kielivaatimuksen. Myös englanniksi toimitettujen tietojen ja asiakirjojen voitaisiin katsoa täyttävän markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitetun kielivaatimuksen siltä osin, kuin kyse on markkinavalvontaviranomaiselle toimitettavista asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tiedoista.

Ehdotetun 2 momentin 3 kohdan mukaan rangaistavaa olisi lisäksi, jos jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus markkinavalvontaviranomaisille tulee tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta. Sähköturvallisuuslain 25 § 3 momentissa säädetään talouden toimijan velvollisuudesta ilmoittaa sähkölaitteen aiheuttamasta riskistä valvontaviranomaiselle. Säännöksen rikkomisesta on säädetty rangaistus 117 §:n 1 momentin 15 koh-

dassa. Lain 4 §:n 7 kohdan määritelmäsäännöksen mukaan talouden toimijalla tarkoitetaan valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Jakelupalvelujen tarjoaja on näin ollen ainoa 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista talouden toimijoista, johon ei voida soveltaa voimassa olevaa 117 §:n 1 momentin 15 kohdan rangaistussäännöstä.

Ehdotetun 2 momentin 4 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelun tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä korjaaviin toimiin ryhtymistä tai riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Valmistelussa on arvioitu, että talouden toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen siis ei olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista.

Rangaistavaa olisi, mikäli toimija ei ryhdy asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan säännöksen mukaisesti välittömästi korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomainen niin pyytää tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään se, että toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin. Jos korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, rangaistusvastuuta arvioitaessa otettaisiin huomioon myös se, että, toimijan tulee vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksessa mainituin ehdoin. Mikäli toimija esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä vähentäisi tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksen mukaisesti, kun korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa. Sitä, milloin toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin, arvioitaisiin samalla tavalla kuin momentin 3 kohdan osalta. Valmistajan ja maahantuojan osalta vastaavasta velvoitteesta säädetään sähköturvallisuuslain 25 §:n 1 momentissa. Sen mukaan valmistajan ja maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin sähkölaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi, jos valmistajalla tai maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkölaite ei täytä vaatimuksia. Säännöksen rikkomisesta säädetään rangaistus 117 §:n 1 momentin 13 kohdassa.

Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Muiden sähköturvallisuuslaissa sanktioitujen velvollisuuksien laiminlyönnit koskevat sähkölaitteen valmistajaa, maahantuojaa ja jakelijaa sekä edellä mainitun riskin ilmoittamisvelvollisuuden osalta myös valtuutettua edustajaa. Syyksiluettavuuden asteena on tältä osin tahallisuus tai huolimattomuus. Näiltä toimijoilta vaaditaan erikoisosaamista ja erikoisammattipätevyyttä, joissa edellytetään huolellisuutta, myös valtuutetun edustajan osalta, kun kysymyksessä on riskin ilmoittamisvelvoitteesta. Lain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa.

Uuteen 2 momenttiin ehdotettujen sanktiontien osalta perustelluksi syyksiluettavuuden asteeksi arvioitaisiin valtuutetun edustajan ja jakelupalvelun tarjoajan osalta sen sijaan tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Valtuutetulta edustajalta (riskin ilmoittamisvelvoitetta lukuun ottamatta) ja jakelupalvelujen tarjoajalta ei arvion mukaan ole perusteltua edellyttää rangaistuksen uhalla aivan yhtä korkeaa huolellisuuden tasoa kuin tuotteesta ensisijaisesti vastuussa olevalta valmistajalta taikka maahantuojalta tai jakelijalta. Mikäli tuotteen valmistaja tai maahantuoja ei ole sijoittautunut unioniin, 4 artiklan mukaisena vastuutahona toimii valtuutettu edustaja tai viimesijaisesti jakelupalvelujen tarjoaja. Toisaalta myös valtuutetulta edustajalta ja jakelupalvelujen tarjoajalta on perusteltua edellyttää huolellisuutta niiden ollessa toimijaroolinsa mukaisesti vastuussa sähkölaitteesta, joka voi vaatimustenvastaisena aiheuttaa merkittävän turvallisuusriskin.

Kun kysymyksessä on sähköturvallisuussäännösten rikkominen, markkinavalvontaviranomainen harvoin ensi toimenaan ilmoittaa siitä poliisille ja vaatii rangaistusta. Ilmoitus poliisille on ankarimmasta päästä oleva reaktiokeino ja hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaan sitä ei käytetä, jos kysymyksessä on lievä puute. Ensisijaisesti markkinavalvontaviranomainen turvautuisi hallinnollisiin pakkokeinoihin. Tarkoituksenmukaisinta olisi jatkossakin, että sähköturvallisuuslain rikkomustapauksissa käytettäisiin ensisijaisesti hallinnollisia pakkokeinoja ja sakkorangaistuksiin turvauduttaisiin vain vakavammissa rikkomustapauksissa. Sähköturvallisuuslain velvoitteiden noudattamisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että vakavissa sähköturvallisuuslain rikkomustapauksissa voitaisiin tuomita sakkorangaistus. Sähköturvallisuussäännösten rikkomisesta tuomittava sakko olisi käytännössä tarkoituksenmukaisin sanktio, silloin kun esimerkiksi uhkasakolla ei kaikissa tilanteissa enää voida saavuttaa haluttua tarkoitusta.

Vastaavaa periaatetta olisi perusteltua käyttää myös talouden toimijan rikkoessa asetuksen 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita. Valvontaviranomaisen hallinnollisista pakkokeinoista näiden tuotteiden valvonnassa säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Myös tähän mennessä vastaavissa rikkomistapauksissa on pääasiassa käytetty hallinnollisia pakkokeinoja. Rangaistussäännöksen merkityksen onkin nähtävä olevan ensi sijassa ennaltaehkäisevä ja varoittava.

Ehdotetussa 2 momentissa olisi toissijaisuuslauseke, jonka mukaan 2 momentissa tarkoitetuista teoista tuomitaan, jollei muualla laissa säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Vastaava toissijaisuuslauseke sisältyy myös pykälän 1 momenttiin. Ehdotetun momentin rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisi soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antaminen viranomaiselle tai 33 luvun väärennysrikokset.

Voimassa olevan pykälän 2 ja 3 momentit siirtyisivät 3 ja 4 momentiksi. Ehdotettu 3 momentti tarkennettaisiin kattamaan 1 momentin lisäksi myös 2 momentissa säädetyt rikkomukset. Pykälän 3 momentin mukaan, sitä joka rikkoo uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voitaisi tuomita rangaistukseen samasta teosta.

Ehdotettu uusi 4 momentti vastaisi nykyistä 3 momenttia.

118 §. *Muutoksenhaku sähköturvallisuusviranomaisen päätökseen.* Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

119 §. *Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen.* Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.4 Hissiturvallisuuslaki

4 §. *Määritelmät*. Pykälän 5 kohdassa oleva viittaus NLF -asetukseen muutettaisiin vastaamaan asetuksen voimassa olevaa otsikkoa. Asetuksen (EY) N:o 765/2008 otsikko korvattiin markkinavalvonta-asetuksen 39 artiklan mukaisesti otsikolla ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta”.

5 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen ja sen otsikkoa muutettaisiin. Pykälän 1 momentti vastaisi nykyistä 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin viittaus NLF-asetuksessa säädettyyn annettaisiin ottamalla huomioon muutokset, joita EU:n markkinavalvonta-asetus aiheuttaa NLF-asetukseen ja sen soveltamisalaan. NLF-asetuksessa säädetään jatkossa vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän uudessa 3 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä on informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Hisseihin sovelletaan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1020/2019. Pykälän momentit 3–8 siirtyisivät momenteiksi 4–9.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 25–28 artikloihin. Säännös vastaa nykyisen 5 §:n 4 momenttia mutta NLF-asetuksen ulkorajavalvontaa koskevien artiklojen 27–29 sijaan 4 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetuksen artikloihin.

Pykälän 5 momentti vastaisi nykyistä 3 momenttia.

Pykälän momentit 6–9 vastaisivat nykyisen 5 §:n 5–8 momentteja.

85 §. *Muutoksenhaku hissiturvallisuusviranomaisen päätökseen.* Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

86 §. *Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan päätökseen.* Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.5 Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta

4 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön*. Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen. Pykälän 1 momentin viittaus NLF-asetuksessa säädettyyn annettaisiin ottamalla huomioon muutokset, joita EU:n markkinavalvonta-asetus aiheuttaa NLF-asetukseen ja sen soveltamisalaan. NLF-asetuksessa säädetään jatkossa vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän uudessa 2 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä on informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Pyroteknisiin tuotteisiin sovelletaan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1020/2019.

Pykälän 3–6 momentit vastaisivat nykyisen 4 §:n 2–5 momentteja.

Uudessa 7 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 25–28 artikloihin. Momentti vastaa nykyisen 4 §:n 6 momenttia, jossa viittaus kohdistuu NLF-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin artikloihin 27–29.

Pykälän 8 momentti vastaisi nykyisen 4 §:n 7 momenttia.

46 §. *Rangaistussäännökset*. Pykälä sisältää rangaistussäännöksen pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisätään uudet kohdat 15,16 ja 17, joista 15 ja 16 koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta valmistajan ja maahantuoja osalta. Kohta 17 koskisi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetyn velvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuutta valmistajan osalta. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka säännökset koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteiden rikkomista, joita laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta (jäljempänä pyrotekniikkalaki) ei jo nykyisellään kata.

EU:n markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvat myös pyrotekniset tuotteet, joiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään pyroteknisten tuotteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/29/EU, jäljempänä *pyrotekniikkadirektiivi*. EU:n markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää, että asetuksen ja sen soveltamisalaan kuuluvien sektorisäännösten rikkomisesta säädetään seuraamukset, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Tiettyjen pyrotekniikkalain mukaisten talouden toimijoiden velvoitteiden

rikkominen on nähty tarpeen säätää rangaistavaksi, koska pyrotekniikkalain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen, minkä vuoksi huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia. Joiltain osin talouden toimijoiden velvollisuuksien noudattaminen pyritään kuitenkin varmistamaan markkinavalvontalakiin sisältyvän hallinnollisen pakkokeinosääntelyn avulla.

Tässä yhteydessä nähtäisiin tarpeelliseksi laajentaa rangaistussäännös koskemaan sellaisia markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja talouden toimijoita ja niille säädettyjä velvoitteita, joiden laiminlyöntiä ei vielä ole pyrotekniikkalaissa säädetty rangaistavaksi. Tämä olisi yhdenvertaista ja tasapuolista, jotta samalla tuotesektorilla rangaistussääntely kohdistuisi talouden toimijoihin tasapuolisesti niille toimijaketjussa porrastettujen ja erikseen säädettyjen vastuiden mukaisesti.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaan sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden estämättä tuote, johon sovelletaan 5 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä, voidaan saattaa markkinoille vain, jos unioniin sijoittautunut talouden toimija vastaa tätä tuotetta koskevista 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Vastuut ovat artiklan mukaan porrastettu, eivätkä 4 artiklassa tarkoitetun yhteystahon roolissa toimivan talouden toimijan velvollisuudet rajoita muiden toimijoiden velvollisuuksia.

Asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu taho on tuotteen yhteyshenkilö. Pyrotekniikkalaissa on jo tietyin osin huomioitu valmistajan ja maahantuojan velvollisuuksien laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset. Sen vuoksi tässä yhteydessä ei ole tarkoitus säätää valmistajan ja maahantuojan osalta 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen laatimisvelvoitteen laiminlyönnin kriminalisoinnista. Tilanne on valmistajan ja maahantuojan osalta sama myös 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan korjaaviin toimiin ryhtymisvelvoitteen osalta sekä maahantuojan osalta c alakohdan ilmoittamisvelvollisuuden osalta. Asetuksessa tarkoitetun maahantuojan velvollisuuksista 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetty ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti on jo sanktioitu pyrotekniikkalaissa. Valtuutetulle edustajalle tai jakelupalvelujen tarjoajalle ei ole säädetty velvollisuuksia pyrotekniikkadirektiivissä tai pyrotekniikkalaissa, joten kyseiset talouden toimijat ovat uusia pyrotekniikkasektorilla.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta voisi ehdotuksen mukaan seurata sakkorangaistus, jos muualla laissa ei säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteita, joita pyrotekniikkadirektiivin ja pyrotekniikkalain sektorikohtainen sääntely ei kata. Tällaisia talouden toimijoita ovat pyroteknisten tuotteiden osalta markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu valtuutettu edustaja sekä jakelupalvelujen tarjoaja. Rangaistusseuraamus on arvioitu tasapuolisuuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi tarpeelliseksi säätää koskemaan myös valmistajaa silloin, kun on kysymyksessä 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetystä valmistajan ilmoittamisvelvollisuudesta sekä valmistajaa ja maahantuojaa siltä osin, kuin kysymyksessä on 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdissa tarkoitettuihin asiakirjoihin liittyvistä muista velvoitteista kuin laatimisvelvoitteesta, jonka laiminlyönti on jo entuudestaan pyrotekniikkalaissa kriminalisoitu.

Ehdotetun uuden 3 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa ensinnäkin olisi, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoisi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Pyroteknisten tuotteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään pyrotekniikkadirektiivissä ja pyrotekniikkalaissa.

Sen sijaan pyroteknisten tuotteiden osalta ei vaadita suoritustasoilmoitusta. Sen vuoksi pyroteknisten tuotteiden osalta rangaistavaa olisi valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Valmistajan osalta rangaistus asiakirjojen laatimatta jättämisestä säädetään lain 46 §:n 2 momentin 3 kohdassa. Maahantuojan osalta rangaistuksesta säädetään 46 §:n 2 momentin 9 kohdassa.

Ehdotetun 2 momentin uuden 15 kohdan sekä ehdotetun uuden 3 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa lisäksi olisi, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville, jos tuotteeseen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista. Pyroteknisten tuotteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään pyrotekniikkadirektiivissä ja pyrotekniikkalaissa. Säännökset edellyttävät, että vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat tulee pitää valvovan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Sen sijaan pyroteknisten tuotteiden osalta ei vaadita suoritustasoilmoitusta. Sen vuoksi pyroteknisten tuotteiden osalta rangaistavaa olisi valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos ne eivät pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos ne eivät varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai huolimattomuudesta voisi olla rangaistavaa valmistajan ja maahantuojan osalta. Valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta rangaistavuus edellyttäisi kuitenkin tahallisuuden ohella törkeää huolimattomuutta. Säädöstekninen ratkaisu säätää teon rangaistavuudesta valmistajan ja maahantuojan osalta 2 momentissa ja valtuutetun edustajan osalta uudessa 3 momentissa perustuu ehdotettuun syyksiluettavuuden aste-eroon näiden toimijoiden välillä.

Ehdotetun 2 momentin uuden 16 kohdan sekä ehdotetun uuden 3 momentin 2 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet tai muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Kielivaatimuksen täyttäminen tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Selvää on, että markkinavalvontaviranomaiselle suomen tai ruotsin kielellä toimitetut asiakirjat täyttävät kielivaatimuksen. Myös englanniksi toimitettujen tietojen ja asiakirjojen voidaan katsoa täyttävän markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitetun kielivaatimuksen siltä osin, kun kyse on markkinavalvontaviranomaiselle toimitettavista asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tiedoista.

Ehdotetun 2 momentin 17 kohdan sekä ehdotetun uuden 3 momentin 3 kohdan mukaan rangaistavaa olisi lisäksi, jos valmistaja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai

törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus markkinavalvontaviranomaisille tulee tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta. Pyrotekniikkalain 13 § 3 momentissa säädetään maahantuojan velvollisuudesta ilmoittaa pyroteknisen tuotteen aiheuttamasta riskistä valvontaviranomaiselle ja valmistajalle. Säännöksen rikkomisesta on säädetty rangaistus 46 §:n 2 momentin 10 kohdassa.

Ehdotetun 3 momentin 4 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä korjaaviin toimiin ryhtymistä tai riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Valmistelussa on arvioitu, että talouden toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen siis ei olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista.

Rangaistavaa olisi, mikäli toimija ei ryhdy asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan säännöksen mukaisesti välittömästi korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomainen niin pyytää tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään, jos toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin. Jos korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, rangaistusvastuuta arvioitaessa otettaisiin huomioon myös, että, toimijan tulee vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksessa mainituin ehdoin. Mikäli toimija esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä vähentäisi tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksen mukaisesti, kun korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa. Sitä, milloin toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin, arvioitaisiin samalla tavalla kuin momentin 3 kohdan osalta. Valmistajan ja maahantuojan osalta vastaavasta velvoitteesta säädetään lain 16 §:n 1 momentissa. Sen mukaan valmistajan ja maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin pyroteknisen tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi, jos valmistajalla tai maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama pyrotekninen tuote ei täytä vaatimuksia. Säännöksen rikkomisesta säädetään rangaistus lain 46 §:n 2 momentin 13 kohdassa.

Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Muiden pyrotekniikkalaissa sanktioitujen vel-

vollisuuksien laiminlyönnit koskevat pyroteknisen tuotteen valmistajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Syyksiluettavuuden asteena on tältä osin tahallisuus tai huolimattomuus. Näiltä toimijoilta vaaditaan erikoisosaamista ja erikoisammattipätevyyttä, joissa edellytetään huolellisuutta. Lain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa.

Uuteen 3 momenttiin ehdotettujen sanktiontien osalta perustelluksi syyksiluettavuuden asteeksi arvioitaisiin valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan osalta sen sijaan tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Valtuutetulta edustajalta ja jakelupalvelujen tarjoajalta ei arvion mukaan ole perusteltua edellyttää rangaistuksen uhalla aivan yhtä korkeaa huolellisuuden tasoa kuin tuotteesta ensisijaisesti vastuussa olevalta valmistajalta taikka maahantuojalta tai jakelijalta. Mikäli tuotteen valmistaja tai maahantuoja ei ole sijoittautunut unioniin, 4 artiklan mukaisena vastuutahona toimii valtuutettu edustaja tai viimesijaisesti jakelupalvelujen tarjoaja. Toisaalta myös valtuutetulta edustajalta ja jakelupalvelujen tarjoajalta on perusteltua edellyttää huolellisuutta niiden ollessa toimijaroolinsa mukaisesti vastuussa pyroteknisestä tuotteesta, joka voi vaatimustenvastaisena aiheuttaa merkittävän turvallisuusriskin.

Kun kysymyksessä on pyroteknisinä tuotteita koskevien säännösten rikkominen, markkinavalvontaviranomainen harvoin ensi toimenaan ilmoittaa siitä poliisille ja vaatii rangaistusta. Ilmoitus poliisille on ankarimmasta päästä oleva reaktiokeino ja hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaan sitä ei käytetä, jos kysymyksessä on lievä puute. Ensisijaisesti markkinavalvontaviranomainen turvautuisi hallinnollisiin pakkokeinoihin. Tarkoituksenmukaisinta olisi jatkossakin, että pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomustapauksissa käytettäisiin ensisijaisesti hallinnollisia pakkokeinoja ja sakkorangaistuksiin turvauduttaisiin vain vakavammissa rikkomustapauksissa. Pyrotekniikkalain velvoitteiden noudattamisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että vakavissa pyrotekniikkalain rikkomustapauksissa voitaisiin tuomita sakkorangaistus. Pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta tuomittava sakko olisi käytännössä tarkoituksenmukaisin sanktio, silloin kun esimerkiksi uhkasakolla ei kaikissa tilanteissa enää voida saavuttaa haluttua tarkoitusta.

Vastaavaa periaatetta olisi perusteltua käyttää myös talouden toimijan rikkoessa asetuksen 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita. Valvontaviranomaisen hallinnollisista pakkokeinoista näiden tuotteiden valvonnassa säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Myös tähän mennessä vastaavissa rikkomistapauksissa on pääasiassa käytetty hallinnollisia pakkokeinoja. Rangaistussäännöksen merkityksen onkin nähtävä olevan ensi sijassa ennaltaehkäisevä ja varoittava.

Ehdotetussa 3 momentissa olisi toissijaisuuslauseke, jonka mukaan 3 momentissa tarkoitetuista teoista tuomitaan, jollei muualla laissa säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Vastaava toissijaisuuslauseke sisältyy myös pykälän 1 momenttiin. Ehdotetun momentin rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisi soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antaminen viranomaiselle tai 33 luvun väärennysrikokset.

Voimassa olevan pykälän 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

Ehdotettu 4 momentti tarkennettaisiin kattamaan 2 momentin lisäksi myös 3 momentissa säädetyt rikkomukset. Pykälän 4 momentin mukaan sitä, joka rikkoo uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voitaisi tuomita rangaistukseen samasta teosta.

48 §. *Muutoksenhaku*. Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.6 Laki räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta

5 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön*. Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen. Pykälän 1 momentin viittaus NLF-asetuksessa säädettyyn annettaisiin ottamalla huomioon muutokset, joita EU:n markkinavalvonta-asetus aiheuttaa NLF- asetukseen ja sen soveltamisalaan. NLF-asetuksessa säädetään jatkossa vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän uudessa 2 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä on informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Räjähteisiin sovelletaan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1020/2019.

Uudessa 3 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 25–28 artikloihin. Momentti vastaa nykyisen 5 §:n 2 momenttia, jossa viittaus kohdistuu NLF- asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin artikloihin 27–29.

Pykälän 4–7 momentit vastaisivat nykyisen 5 §:n 3 momenttia sekä 5–7 momentteja. Nykyisen 5 §:n 4 momentin uudelleen antamista ei pidettäisi säädösteknisistä syistä tarpeellisena, koska lain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa jo säädetään, että pyroteknistä tuotteista säädetään pyroteknisistä tuotteista annetussa laissa (180/2015).

21 §. *Muutoksenhaku*. Pykälä päivitettäisiin uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiseksi. Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) kumosi hallintolainkäyttölain vuoden 2020 alusta lukien.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.7 Painelaitelaki

2 §. *Määritelmät*. Pykälän 11 kohdassa oleva viittaus NLF -asetukseen muutettaisiin vastaamaan asetuksen voimassa olevaa otsikkoa. Asetuksen (EY) N:o 765/2008 otsikko on korvattu markkinavalvonta-asetuksen 39 artiklan mukaisesti otsikolla ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta”.

3 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen. Pykälän uudessa 1 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Kyseessä on informatiivinen viittaus. EU:n markkinavalvonta-asetus on sellaisenaan velvoittavaa sääntelyä jäsenvaltioissa, ja sisältää viranomaisia koskevia säännöksiä markkinavalvontaan liittyvistä toimista, kuten vakavaa riskiä aiheuttavien tuotteiden poistamisesta markkinoilta, tullitarkastuksista sekä tiedonvaihdosta ja yhteydenpidosta muiden Euroopan unionin jäsenmaiden ja Euroopan komission kesken. Painelaitteisiin sovelletaan markkinavalvonta-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat unionin markkinavalvontaa, talouden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja unionin markkinoille tuleville tuotteille tehtäviä tarkastuksia. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1020/2019.

Uudessa 2 momentissa viitattaisiin EU:n markkinavalvonta-asetuksen ulkorajavalvontaa koskeviin 25–28 artikloihin. Momentti vastaa nykyisen 3 §:n 1 momenttia, jossa viittaus kohdistuu NLF- asetukseen.

Pykälä 3 momentin viittaus NLF-asetuksessa säädettyyn annettaisiin ottamalla huomioon muutokset, joita EU:n markkinavalvonta-asetus aiheuttaa NLF-asetukseen ja sen soveltamisalaan. NLF-asetuksessa säädetään jatkossa vain vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista.

Pykälän 4 momentti vastaisi nykyisen 3 §:n 2 momenttia.

Pykälän 5 ja 6 momentit vastaisivat nykyisen 3 §:n 4 ja 5 momentteja.

104 §. *Rangaistussäännös*. Pykälä sisältää rangaistussäännöksen painelaiterikkomuksesta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin uudet 23–27 kohdat. Lisättävät kohdat koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisen rangaistavuutta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteiden rikkomista, joita painelaitelaki ei jo nykyisellään kata.

EU:n markkinavalvonta-asetuksen uudessa 4 artiklassa tarkoitettujen tiettyjen talouden toimijoita koskevien velvoitteiden noudattamatta jättäminen sanktioitaisiin vastaavalla tavalla kuin nykyisin ko. sektorisääntelyssä on rikkomuksista säädetty. EU:n markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvat myös painelaitteet, joiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään painelaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/68/EU, jäljempänä *painelaitedirektiivi* sekä yksinkertaisten painesäiliöiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/29/EU, jäljempänä *yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivi*. EU:n markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää, että asetuksen ja sen soveltamisalaan kuuluvien sektorisäännösten rikkomisesta säädetään seuraamukset, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Tiettyjen painelaitelain mukaisten talouden toimijoiden velvoitteiden rikkominen on nähty tarpeen säätää rangaistavaksi. Kaikki rangaistavaksi säädetyt laiminlyönnit ovat sellaisia, että ne yksinäänkin voivat johtaa painelaiteturvallisuuden heikentymiseen. Joiltain osin talouden toimijoiden velvollisuuksien noudattaminen pyritään kuitenkin varmistamaan markkinavalvontalakiin sisältyvän hallinnollisen pakkokeinosääntelyn avulla.

Tässä yhteydessä nähtäisiin tarpeelliseksi laajentaa rangaistussäännös koskemaan sellaisia markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja talouden toimijoita ja niille säädettyjä velvoitteita, joiden laiminlyöntiä ei painelaitelaissa vielä ole säädetty rangaistavaksi. Tämä olisi yhdenvertaista ja tasapuolista, jotta samalla tuotesektorilla rangaistussääntely kohdistuisi talouden toimijoihin tasapuolisesti niille toimijaketjussa porrastettujen ja erikseen säädettyjen vastuiden mukaisesti.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaan sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden estämättä tuote, johon sovelletaan 5 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä, voidaan saattaa markkinoille vain, jos unioniin sijoittautunut talouden toimija vastaa tätä tuotetta koskevista 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Vastuut ovat artiklan mukaan porrastettu, eivätkä 4 artiklassa tarkoitetun yhteystahon roolissa toimivan talouden toimijan velvollisuudet rajoita muiden toimijoiden velvollisuuksia.

Asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu taho on tuotteen yhteyshenkilö. Painelaitelaissa on jo tietyin osin huomioitu valmistajan ja maahantuojan velvollisuuksien laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset. Sen vuoksi tässä yhteydessä ei ole tarpeen säätää valmistajan ja maahantuojan 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen laatimisvelvoitteen laiminlyönnin kriminalisoinnista. Tilanne on maahantuojan osalta sama myös 4 artiklan 3 kohdan c alakohdan ilmoittamisvelvollisuuden osalta. Asetuksessa tarkoitetun maahantuojan velvollisuuksista 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetty ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti on jo sanktioitu painelaitelaissa. Jakelupalvelujen tarjoajalle ei ole säädetty velvollisuuksia painelaitedirektiivissä, yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä tai painelaitelaissa, joten kyseinen talouden toimija on uusi painelaitesektorilla.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta voisi ehdotuksen mukaan seurata sakkorangaistus, jos muualla laissa ei säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteiden rikkomista, joita painelaitedirektiivin, yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivin ja painelaitelain sektorikohtainen sääntely ei kata. Tällaisia talouden toimijoita ovat painelaitteiden osalta markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu valtuutettu edustaja sekä jakelupalvelujen tarjoaja. Rangaistusseuraamus arvioitaisiin tasapuolisuuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi tarpeelliseksi säätää koskemaan myös valmistajaa silloin, kun on kysymyksessä 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetystä valmistajan ilmoittamisvelvollisuudesta sekä valmistajaa ja maahantuojaa siltä osin, kuin kysymyksessä on 4 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdissa tarkoitettuihin asiakirjoihin liittyvistä muista velvoitteista kuin laatimisvelvoitteesta, jonka laiminlyönti on jo entuudestaan painelaitelaissa kriminalisoitu. Rangaistussääntely arvioitaisiin tarpeelliseksi ulottaa myös valmistajaan ja maahantuojaan siltä osin, kuin kysymyksessä on 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitetusta korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevasta velvollisuudesta.

Ehdotetun 1 momentin uuden 23 kohdan mukaan rangaistavaa ensinnäkin olisi, jos valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoisi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelun tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Painelaitteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään painelaitedirektiivissä, yksinkertaiset painesäiliöt -direktiivissä ja painelaitelaissa. Sen sijaan painelaitteiden osalta ei vaadita suoritustasoilmoitusta. Sen vuoksi painelaitteiden osalta rangaistavaa olisi valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

ja tekniset asiakirjat on laadittu. Valmistajan osalta rangaistus asiakirjojen laatimatta jättämisestä säädetään lain 104 §:n 2 momentin 6 kohdassa. Maahantuojan osalta rangaistuksesta säädetään 104 §:n 2 momentin 11 kohdassa.

Ehdotetun 24 kohdan mukaan rangaistavaa lisäksi olisi, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville, jos tuotteeseen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista. Painelaitteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään painelaitedirektiivissä, yksinkertaiset painelaitteet -direktiivissä ja painelaitelaissa. Säännökset edellyttävät, että vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat tulee pitää valvovan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Sen sijaan painelaitteiden osalta ei vaadita suoritustasoilmoitusta. Sen vuoksi painelaitteiden osalta rangaistavaa olisi valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos ne eivät pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos ne eivät varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta voisi olla rangaistavaa.

Ehdotetun 1 momentin uuden 25 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet tai muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Kielivaatimuksen täyttäminen tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Selvää on, että markkinavalvontaviranomaiselle suomen tai ruotsin kielellä toimitetut asiakirjat täyttävät kielivaatimuksen. Myös englanniksi toimitettujen tietojen ja asiakirjojen voidaan katsoa täyttävän markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitetun kielivaatimuksen siltä osin, kun kyse on markkinavalvontaviranomaiselle toimitettavista asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tiedoista.

Painelaitelain 35 §:n mukaan valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on pyynnöstä luovutettava valvontavalvontaviranomaiselle painelaitelain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Valtuutetun edustajan osalta vastaavista velvoitteista säädetään lain 33 §:n 3 momentissa. Näiden säännösten rikkomista ei kuitenkaan ole säädetty rangaistavaksi.

Ehdotetun 1 momentin uuden 26 kohdan mukaan rangaistavaa olisi lisäksi, jos valmistaja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus markkinavalvontaviranomaisille tulee tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta. Painelaitelain 30 § 3 momentissa säädetään maahantuojan velvollisuudesta ilmoittaa painelaitteen aiheuttamasta vaarasta valvontaviranomaiselle. Säännöksen rikkomisesta on säädetty rangaistus 104 §:n 2 momentin 12 kohdassa. Maahantuoja on näin ollen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista talouden toimijoista ainoa, jonka osalta vaarailmoitusvelvoitteen rikkominen on jo säädetty rangaistavaksi.

Ehdotetun 1 momentin uuden 27 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä korjaaviin toimiin ryhtymistä tai riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta. Kyseisen lainkohdan mukaan talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Valmistelussa on arvioitu, että talouden toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen siis ei olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista.

Rangaistavaa olisi, mikäli toimija ei ryhdy asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan säännöksen mukaisesti välittömästi korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomainen niin pyytää tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään se, että toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin. Jos korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, rangaistusvastuuta arvioitaessa otettaisiin huomioon myös se, että, toimijan tulee vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksessa mainituin ehdoin. Mikäli toimija esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä vähentäisi tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksen mukaisesti, kun korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa. Sitä, milloin toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin, arvioitaisiin samalla tavalla kuin momentin 26 kohdan osalta. Valmistajan ja maahantuojan osalta vastaavasta velvoitteesta säädetään painelaitelain 20 ja 34 §:ssä. Niiden mukaan valmistajan ja maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin painelaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi, jos valmistajalla tai maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama painelaite ei täytä vaatimuksia. Näiden säännösten rikkomista ei kuitenkaan ole säädetty rangaistavaksi.

Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan tahallisuutta ja törkeää huolimattomuutta vastaavasti kuin muissakin 104 §:n mukaisissa rikkomuksissa säädetään. Painelaitelaissa sanktioitujen velvollisuuksien laiminlyönnit koskevat painelaitteiden valmistajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Näiltä toimijoilta vaaditaan erikoisosaamista ja erikoisammattipätevyyttä, joissa edellytetään huolellisuutta. Lain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia huolellisuutta tehtävien hoidossa. Tämän vuoksi painelaitteita koskevien säännösten rikkominen on rangaistavaa paitsi tahallisesti myös tuottamuksellisesti tehtynä. Painelaite voi vaatimustenvastaisena aiheuttaa merkittävän turvallisuusriskin.

Kun kysymyksessä on painelaitteita koskevien säännösten rikkominen, markkinavalvontaviranomainen harvoin ensi toimenaan ilmoittaa siitä poliisille ja vaatii rangaistusta. Ilmoitus poliisille on ankarimmasta päästä oleva reaktiokeino ja hallinnon suhteellisuusperiaatteen mukaan sitä ei käytetä, jos kysymyksessä on lievä puute. Ensisijaisesti markkinavalvontaviranomainen turvautuisi hallinnollisiin pakkokeinoihin. Tarkoituksenmukaisinta olisi jatkossakin, että painelaitteita koskevien säännösten rikkomustapauksissa käytettäisiin ensisijaisesti hallinnollisia pakkokeinoja ja sakkorangaistuksiin turvauduttaisiin vain vakavammissa rikkomustapauksissa. Painelaitelain velvoitteiden noudattamisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että vakavissa painelaitelain rikkomustapauksissa voitaisiin tuomita sakkorangaistus. Painelaitteita koskevien säännösten rikkomisesta tuomittava sakko olisi käytännössä tarkoituksenmukaisin sanktio, silloin kun esimerkiksi uhkasakolla ei kaikissa tilanteissa enää voida saavuttaa haluttua tarkoitusta.

Vastaavaa periaatetta olisi perusteltua käyttää myös talouden toimijan rikkoessa asetuksen 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita. Valvontaviranomaisen hallinnollisista pakkokeinoista näiden tuotteiden valvonnassa säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Myös tähän mennessä vastaavissa rikkomistapauksissa on pääasiassa käytetty hallinnollisia pakkokeinoja. Rangaistussäännöksen merkityksen onkin nähtävä olevan ensi sijassa ennaltaehkäisevä ja varoittava.

Ehdotetussa 1 momentissa oleva toissijaisuuslauseke koskisi myös nyt ehdotettavia uusia säädöskohtia. Toissijaisuuslausekkeen mukaan 1 momentissa tarkoitetuista teoista tuomitaan, jollei muualla laissa säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Ehdotetun momentin rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisi soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antaminen viranomaiselle tai 33 luvun väärennysrikokset.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.8 Laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista

2 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Säilytetään pykälän 1 momentti voimassa olevan mukaisena. Muutetaan voimassa oleva 2 momentti sisällöllisesti viittaamalla markkinavalvonta-asetukseen. Siirretään voimassa oleva 2 momentti viittauksesta NLF-asetukseen uudeksi 4 momentiksi ja ajantasaistamalla lakiviittaus. Muutetaan voimassa oleva 3 momentti korvaamalla viittaukset NLF-asetukseen viittauksilla uuteen markkinavalvonta-asetukseen. Voimassa oleva 4 momentti siirrettäisiin uudeksi 5 momentiksi.

6 §. *Valvonta.* Muutettaisiin voimassa oleva pykälä korvaamalla viittaus NLF-asetukseen viittauksella markkinavalvonta-asetukseen.

9 §. *Rangaistussäännös.* Pykälä sisältää rangaistussäännöksen laiteturvallisuusrikkomuksesta. Voimassa olevan pykälän 1 momentti sisältää EU:n henkilönsuojainasetuksen säännösten rikkomisen rangaistavuutta koskevan teonkuvauksen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momenttiin lisättäisiin uudet 7-11 kohdat, joiden säännökset koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen talouden toimijoiden velvollisuuksien rikkomisen rangaistavuutta. Rangaistussäännös rajattaisiin koskemaan 4 artiklan tilanteissa sellaisia talouden toimijoita ja talouden toimijoiden velvoitteita, joita kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain mukainen sääntely taikka henkilönsuojainasetuksen sektorikohtainen sääntely ei jo nykyisellään kata. Tämä olisi yhdenvertaista ja tasapuolista, jotta samalla tuotesektorilla rangaistussääntely kohdistuisi talouden toimijoihin tasapuolisesti niille toimijaketjussa porrastettujen ja erikseen säädettyjen vastuiden mukaan.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momenttiin lisättäisiin uudet 7-11 kohdat, joiden säännökset koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen talouden toimijoiden velvollisuuksien rikkomisen rangaistavuutta. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvat myös kuluttajien käyttöön tarkoitetut henkilönsuojaimet, joiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään EU:n henkilönsuojainasetuksessa. EU:n markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää, että asetuksen rikkomisesta säädetään seuraamukset, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta voisi seurata sakkorangaistus. Ehdotetut uudet 7-11 kohdat koskisivat valmistajalle, maahantuojalle, valtuutetulle edustajalle ja jakelupalvelujen tarjoajalle markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa asetettujen velvollisuuksien laiminlyöntiä. Poikkeuksena edellä lueteltujen velvoitettujen tahojen piiristä olisi ehdotettu 7 kohta, jossa laiminlyönnin rangaistavuus rajoittuu valtuutettuun edustajaan ja jakelupalvelujen tarjoajaan. Tämä on seurausta siitä, että 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen laatimiseen liittyvän varmentamisvelvollisuuden laiminlyönti on jo tällä hetkellä säädetty valmistajan ja maahantuojan osalta rangaistavaksi 1 momentin 1-2 ja 5 kohdassa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo markkinavalvontaviranomaisena kuluttajien käyttöön tarkoitettujen henkilönsuojaimien vaatimustenmukaisuutta.

1 momenttiin lisättävässä 7 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu. Momenttiin lisättävässä 8 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä markkinavalvontaviranomaisen saataville. EU:n henkilönsuojainasetuksen mukaan valmistajan on laadittava kirjallinen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus henkilönsuojainmallille ja pidettävä se yhdessä teknisten asiakirjojen kanssa kansallisten viranomaisten saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun henkilönsuojain on saatettu markkinoille. Maahantuojan on kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun henkilönsuojain on saatettu markkinoille, pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös markkinavalvontaviranomaisten saatavilla ja varmistettava, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville. Rangaistavaa olisi, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelun tarjoaja ei varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos kyseinen toimija ei pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos kyseinen toimija ei varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta olisi rangaistavaa. Pykälän 1 momenttiin lisättävissä 7 ja 8 kohtien velvoitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa. Momentin 9 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä

tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Tästä säädetään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa. Momenttiin lisättävässä 10 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta markkinavalvontaviranomaiselle. Tästä säädetään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa. Momentin 11 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyönti varmistaa, että valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja ryhtyy viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä. Tästä säädetään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa.

Momenttiin lisättäväksi ehdotettujen kohtien 7-11 osalta tulee huomioida, että niitä sovellettaisiin markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti ainoastaan henkilönsuojaimien osalta. Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan 1 momenttiin lisättävien 7-11 kohtien tarkoittamien menettelyjen osalta tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Voimassa olevan laiteturvallisuusrikkomuksen edellytyksenä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Myös muiden laissa sanktioitujen velvollisuuksien laiminlyönnit, jotka koskevat henkilönsuojainten valmistajaa, maahantuojaa ja jakelijaa, on sanktioitu siten, että niiden osalta syyksiluettavuuden asteena on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus. Näiltä toimijoilta vaaditaan erikoisosaamista ja erikoisammattipätevyyttä, joissa edellytetään huolellisuutta. Henkilönsuojainasetuksen ja lain vaatimukset kohdistuvat tuotteiden turvallisuuteen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen.

Rikoslain 3 luvun 5 §:n mukaan rangaistavuuden edellytyksenä on tahallisuus tai tuottamus. Kyseisen säännöksen mukaan rikoslaissa tarkoitettu teko on vain tahallisena rangaistava, jollei toisin säädetä. Tämä koskee myös rikoslain ulkopuolisessa laissa rangaistavaksi säädettyä tekoa, jos siitä on säädetty enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta tai jota koskeva rangaistussäännös on annettu rikoslain voimaantulon jälkeen. Jos teko on tarkoitus säätää rangaistavaksi myös tuottamuksellisena, siitä on nimenomaan säädettävä. Rikoslain 3 luvun 7 §:ssä on määritelty tuottamus ja törkeä tuottamus. Tekijän menettely on huolimatonta, jos hän rikkoo olosuhteiden edellyttämää ja häneltä vaadittavaa huolellisuusvelvoitetta, vaikka hän olisi kyennyt sitä noudattamaan. Se, pidetäänkö huolimattomuutta törkeänä, ratkaistaan kokonaisarvostelun perusteella. Arvostelussa otetaan huomioon rikotun huolellisuusvelvollisuuden merkittävyys, vaarannettujen etujen tärkeys ja loukkauksen todennäköisyys, riskinoton tietoisuus sekä muut tekoon ja tekijään liittyvät olosuhteet. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut, että tuottamuksen säätäminen rangaistavaksi on merkityksellistä sekä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen että yleisiin perusoikeuksiin sisältyvän suhteellisuusvaatimuksen kannalta. Jos muu kuin tahallinen teko on tarpeen säätää rangaistavaksi, tulee lähtökohdaksi ottaa törkeän huolimattomuuden edellyttäminen.

Ehdotetussa laissa sanktioiduiksi ehdotetut velvollisuuksien laiminlyönnit koskevat henkilönsuojaimien valmistajaa, maahantuojaa, valtuutettua edustajaa tai jakelupalvelujen tarjoajaa. Näiltä toimijoilta voidaan edellyttää erityisosaamista ja huolellisuutta henkilönsuojaimen turvallisuuden varmistamisen takaamiseksi. Kyseisille tahoille asetuksessa säädetyt velvollisuudet kohdistuvat henkilönsuojaimien turvallisuuden varmistamiseen ja vaaran ennaltaehkäisemiseen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla hyvin vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa. Tämän vuoksi asetuksen 4 artiklan sisältämien velvollisuuksien laiminlyöminen olisi rangaistavaa paitsi tahallisesti myös törkeästä tuottamuksesta tehtynä. Ehdotettu syyksiluettavuuden taso olisi myös yhdenmukainen nykyisen laiteturvallisuusrikkomusta koskevan sääntelyn kanssa. Momenttiin lisättäväksi ehdotetuissa kohdissa 7-11 vastaisivat paitsi syyksiluettavuuden asteen osalta niin myös sisällöllisesti sitä mitä henkilönsuojainasetuksen osalta säädettäisiin eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun lakiin (1016/2004, jäljempänä laitelaki) ehdotetussa uudessa

13 §:n 3 momentissa. Tämän vuoksi myös rikkomuksen nimike olisi yhdenmukainen. Laitelakiin ehdotetusta poiketen kuluttajien käyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten osalta nähdään kuitenkin perustelluksi toissijaisuuslausekkeesta säätäminen.

Tavoitteena lain rikkomustapauksissa on, että käytettäisiin ensisijaisesti hallinnollisia pakkokeinoja ja lain mukaisiin sakkorangaistuksiin turvauduttaisiin vain vakavimmissa rikkomustapauksissa. Vastaavaa periaatetta olisi perusteltua käyttää myös talouden toimijan rikkoessa asetuksen 4 artiklassa säädettyjä velvoitteita. Markkinavalvontaviranomaisen hallinnollisista pakkokeinoista näiden tuotteiden valvonnassa säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Myös tähän mennessä vastaavissa rikkomistapauksissa on pääasiassa käytetty hallinnollisia pakkokeinoja. Rangaistussäännöksen merkityksen onkin nähtävä olevan ensi sijassa ennaltaehkäisevä ja varoittava.

Pykälän 1 momenttiin sisältyy toissijaisuuslauseke, joka koskisi myös momenttiin lisättäviä uusia 7-11 kohtia. Ehdotettujen kohtien mukaisesti rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisivat soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antamista viranomaiselle koskeva rangaistussäännös tai 33 luvun väärennysrikoksia koskevat säännökset.

Ehdotettu säännös on pääosin yhdenmukainen eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun lakiin ehdotetun seuraamussääntelyn (HE 94/2021 vp) sekä eräille muille markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaisille kansallisille tuotesektoreille ehdotetun seuraamussääntelyn kanssa.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.9 Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista

3 a §. Lakiin otettaisiin uusi 3 a §, jonka 1 momentissa säädettäisiin lain suhteesta lakiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta (1137/2016, jäljempänä *markkinavalvontalaki*) sekä markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1020/2019 (jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*).

Lisäksi säädettäisiin siitä, mitä toimijoita pidetään markkinavalvonta-asetuksessa ja markkinavalvontalaissa tarkoitettuina talouden toimijoina.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin yleisesti markkinavalvonta-asetukseen.

27 §. *Valvontaviranomainen.* Pykälä muutettaisiin viittaussäännökseksi, jossa viitattaisiin markkinavalvontalain 4 §:n 1 momenttiin, ja säännös olisi luonteeltaan informatiivinen. Voimassa olevassa 27 §:ssä säädetään Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asemasta lain valvontaviranomaisena. Se olisi päällekkäinen mainitun markkinavalvontalain säännöksen kanssa. Markkinavalvontalain 4 §:n 1 momentin mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on mainitussa laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen, joka on toimivaltainen myös tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

28 §. *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonsaantioikeus.* Pykälä kumottaisiin. Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a-c alakohdissa säädetään markkinavalvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta, ja markkinavalvontalakiin ehdotetussa 8 §:ssä säädettäisiin viranomaisen oikeudesta saada tietoja talouden toimijalta. Säännökset olisivat päällekkäisiä ekosuunnittelulain 28 §:n kanssa.

29 §. *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tarkastusoikeus.* Pykälä kumottaisiin. Markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa on markkinavalvontaviranomaiselle säädetty velvollisuus tarkastusten tekemiseen. Markkinavalvontalakiin ehdotetussa 9 §:ssä säädettäisiin oikeudesta tehdä tarkastuksia. Säännökset olisivat päällekkäiset ekosuunnittelulain 29 §:n kanssa.

31 §. *Ulkopuoliselle asiantuntijalle asetetut vaatimukset.* Pykälä kumottaisiin. Markkinavalvontalain voimassa olevassa 14 §:ssä säädetään ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisestä valvonnassa. Säännös on päällekkäinen ekosuunnittelulain 31 §:n kanssa.

32 §. *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälä kumottaisiin. Markkinavalvontalain 12 §:ssä säädetään oikeudesta saada tietoja ilmoitetulta laitokselta, 13 §:ssä oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Säännökset ovat päällekkäisiä ekosuunnittelulain 32 §:n kanssa.

37 §. *Rangaistussäännökset.* Ekosuunnittelulain 37 §:n rangaistussäännöksiä täydennettäisiin uusilla, markkinavalvonta-asetuksesta johtuvilla 14–17 kohdilla. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa edellytetään jäsenvaltioita säätämään seuraamuksista, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Ekosuunnitteludirektiivin (2009/125/EY) soveltamisalan mukaiset energiaan liittyvät tuotteet kuuluvat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan. Tässä yhteydessä on tarpeen laajentaa rangaistussäännöstä koskemaan myös markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen talouden toimijoiden velvoitteiden laiminlyöntejä. Tämä olisi yhdenvertaista ja tasapuolista, jotta samalla tuotesektorilla rangaistussääntely kohdistuisi talouden toimijoihin tasapuolisesti niille toimijaketjussa porrastettujen ja erikseen säädettyjen vastuiden mukaan.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan mukaan sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden estämättä tuote, johon sovelletaan 5 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä, voidaan saattaa markkinoille vain, jos unioniin sijoittautunut talouden toimija vastaa tätä tuotetta koskevista 3 kohdassa tarkoitetuista tehtävistä. Koska vastuut on porrastettu, 4 artiklassa tarkoitetun yhteystahon roolissa toimivan talouden toimijan velvollisuudet eivät rajoita muiden toimijoiden velvollisuuksia. Asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu taho on viime kädessä tuotteen yhteyshenkilö.

Valmistelun aikana on ollut esillä myös mahdollisuus hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönotosta ekosuunnittelulain soveltamisalalla. Arvioinnin perusteella on valmistelun aikana todettu, ettei uusien hallinnollisten seuraamusten käyttöönotolle tässä sääntelyssä ole mahdollisuuksia tällä hetkellä. Seuraamusjärjestelmää koskeva uudistus vaatisi laajaa tarkastelua eikä sen toteutukselle ole markkinavalvonta-asetuksen kansallisten täytäntöönpanoon liittyvällä aikataululla edellytyksiä.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden tiettyjen velvoitteiden rikkomisesta voisi ehdotuksen mukaan seurata sakkorangaistus, jos muualla laissa ei säädetä teosta ankarampaa rangaistusta.

Lisäksi kumottaisiin markkinavalvontalain ja/tai –asetuksen kanssa päällekkäinen 37 §:n 1 momentin 3 kohdan rangaistussäännös kaksoisrangaistavuuden kiellon noudattamiseksi.

Pykälän *14 kohdan* mukaan rangaistavaa olisi se, että valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja laiminlyö sen varmentamisen, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston saatavilla vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asia-

kirjat voidaan antaa pyynnöstä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston saataville. Säännöksen taustalla on markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohta. Tällaiseksi rangaistavaksi teoksi voitaisiin katsoa esimerkiksi pykälässä mainittu toimija ei huolehdi siitä, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei pyynnöstään saa tarvittavia teknisiä asiakirjoja.

Pykälän *15 kohdassa* säädettäisiin rangaistavaksi se, että valmistaja, maahantuoja, valtuutetun edustaja tai jakelupalvelujen tarjoaja rikkoo velvollisuuttaan toimittaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston perustellusta pyynnöstä tälle tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavat tiedot ja asiakirjat. Säännöksen taustalla on markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohta. Tällaiseksi rangaistavaksi teoksi voitaisiin katsoa esimerkiksi se, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto epäilee, ettei tuote ole joiltakin osin vaatimusten mukainen, mutta tuotteen maahantuojalta ei pyynnöstä huolimatta saada tietoa vaatimusten täyttämisestä.

Pykälän *16 kohdassa* säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan riskin aiheuttavaa tuotetta koskevan ilmoitusvelvollisuuden rikkominen. Tässä yhteydessä riskillä tarkoitetaan ekosuunnittelulain vaatimusten vastaisuuden riskiä, joka käytännössä tarkoittaa riskiä siitä, että tuotteesta aiheutuu epätoivottuja ympäristövaikutuksia. Säännöksen taustalla on markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohta. Tällaiseksi rangaistavaksi teoksi voitaisiin katsoa esimerkiksi se, että tuotteen arvioidaan aiheuttavan mainitun kaltaisen riskin, mutta valmistaja pidättäytyy ilmoittamasta riskistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Pykälän *17 kohdassa* säädettäisiin rangaistavaksi valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä koskevan varmistamisvelvollisuuden rikkominen. Säännöksen taustalla on markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohta. Tällaiseksi rangaistavaksi teoksi voitaisiin katsoa esimerkiksi se, että esimerkiksi valtuutettu edustaja, saatuaan tiedon tuotteen ekosuunnittelulain vaatimusten vastaisuudesta, laiminlyö asiasta ilmoittamisen taholle, jolla on mahdollisuus korjata vaatimustenvastaisuus.

Soveltuva syyksiluettavuuden aste olisi 14 – 17 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa rajoitettu tahallisuuteen tai törkeään huolimattomuuteen samalla tavoin kuin lain muissa rangaistussäännöksissä. Mainituissa kohdissa rikkomusten tai laiminlyöntien ei ole katsottu eroavan vakavuudeltaan jo aiemmin ekosuunnittelulaissa säädetyistä, eikä muutostarpeita ole havaittu myöskään aiemmin säädetyissä rangaistussäännöksissä tältä osin.

Ehdotetussa 2 momentissa olisi toissijaisuuslauseke, jonka mukaan 2 momentissa tarkoitetuista teoista tuomitaan, jollei muualla laissa säädetä teosta ankarampaa rangaistusta. Vastaava toissijaisuuslauseke sisältyy myös pykälän 1 momenttiin. Ehdotetun momentin rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisivat soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antaminen viranomaiselle tai 33 luvun väärennysrikokset.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.10 Laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista

1 §. *Lain tarkoitus.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa olisi informatiivinen viittaus markkinavalvontalakiin. Markkinavalvontalaissa säädettäisiin sen 1 §:ssä lain soveltumisesta tämän lain valvontaan. Muutoksella yhdenmukaistettaisiin markkinavalvontasääntelyä eri sektoreiden välillä.

5 §. *Määritelmät.* Pykälän 15 kohdan (asettaminen saataville markkinoilla) ja 29 kohdan (ilmoitettu laitos) määritelmät sekä 32 kohdan määritelmä markkinavalvonnasta muutettaisiin vastaamaan markkinavalvonnasta annettua lakia. Pykälän 35 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos. Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 36 kohta, joka sisältäisi uuden markkinavalvonta-asetuksen määritelmän.

35 a §. *Markkinavalvonnan soveltamisala.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 35 a §, jossa säädettäisiin lain 5 luvun soveltamisalasta. 1 momentissa huomioitaisiin huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain mukaisen markkinavalvonnan ero markkinavalvontalain mukaiseen yleiseen markkinavalvontaan. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain mukaisessa markkinavalvonnassa olisi tarpeen huomioida lain erityispiirteenä yksityiseen maahantuojaan kohdistuvat erot markkinavalvonnassa. Ehdotuksen 1 momentin mukaan yksityiseen maahantuojaan kohdistuvaan markkinavalvontaan sovellettaisiin huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 5 luvun säännöksiä ja markkinavalvontalain 3 luvun yleisiä säännöksiä markkinavalvonnasta.

2 momentin mukaan markkinavalvontalain tarkoittamana talouden toimijana pidettäisiin tätä lakia sovellettaessa toiminnanharjoittajaa. Toiminnanharjoittajaan sovellettaisiin lähtökohtaisesti mitä markkinavalvontalaissa säädetään talouden toimijasta, huomioiden kuitenkin huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain erityissääntely. Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan lain 5 §:n 1 momentin 23 kohdan mukaan valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa.

36 §. *Markkinavalvontaviranomaiset.* Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana, sillä vastaava säännös lisättäisiin 1 §:n 3 momenttiin.

37 §. *Tiedonsaantioikeus*. Pykälä kumottaisiin, koska asiasta säädetään jo lain 35 a §:ssä.

38 §. *Tarkastusoikeus*. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä sisältö vastaa markkinavalvontalain 9 §:ää.

39 §. *Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi.* Pykälä muutettaisiin kokonaan ja poistettaisiin päällekkäisyydet markkinavalvontalain kanssa. Sen 1 momentin mukaan huvivenelain markkinavalvonnan lähtökohtana olisi edelleen, että Liikenne- ja viestintäviraston olisi korjattava tutkittavaksi ottamansa tuote, mikäli se vahingoittuu tutkimusten yhteydessä. Vasta toissijaisesti, mikäli korjaaminen ei olisi mahdollista, sovellettaisiin markkinavalvontalain 10 §:n 2 momentin mukaista korvausvelvollisuutta sekä toiminnanharjoittajaan että yksityiseen maahantuojaan. Huvivenelain nojalla tutkittavaksi otettavat tuotteet saattavat olla hyvin kalliita, joten ei olisi perusteltua korvata niitä kokonaisuudessaan, elleivät ne vahingoitu siten, että korjaaminen ei ole mahdollista.

40 §. *Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä sisältö vastaa markkinavalvontalain 14 §:ää.

41 §. *Toimenpidemääräys puutteellisuuden korjaamiseksi.* Pykälä annettaisiin uutena, ja siitä kumottaisiin päällekkäisyydet markkinavalvontalain kanssa. Toiminnanharjoittajaa koskeva sääntely sisältyisi markkinavalvontalain 17 §:ään. Pykälään jätettäisiin kuitenkin yksityistä maahantuojaa koskevat säännökset, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi viipymättä ilmoitettava yksityiselle maahantuojalle toimenpiteistä, jotka on toteutettava vesikulkuneuvon saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi, mikäli virasto valvontaa suorittaessaan toteaa, että yksityisen maahantuojan omaan käyttöön maahantuoma vesikulkuneuvo, sitä koskevat asiakirjat tai siitä annettavat tiedot eivät ole vaatimustenmukaisia.

42 §. *Toimenpidemääräykset vaaran torjumiseksi tai vähentämiseksi.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan säännöksen mukaan, jos tuotteeseen liittyvä vaara ihmisten turvallisuudelle tai terveydelle taikka omaisuudelle tai ympäristölle voidaan tehokkaasti torjua taikka vaaran suuruutta voidaan olennaisesti vähentää korjaus-, oikaisu- tai tiedottamistoimenpitein, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että toiminnanharjoittajan tai yksityisen maahantuojan on toteutettava tällaiset toimenpiteet viraston asettamassa määräajassa ja määräämällä tavalla. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä yksityisen maahantuojan ryhtymään toimenpiteisiin tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, jos Liikenne- ja viestintävirasto valvontaa suorittaessaan havaitsee tuotteessa, että yksityisen maahantuojan tuoma tuote saattaa tavanomaisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava yksityiselle maahantuojalle niistä toimenpiteistä, jotka on suoritettava tuotteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Yksityisen maahantuojan olisi suoritettava edellytetyt toimenpiteet Liikenne- ja viestintäviraston määräämässä kohtuullisessa ajassa. Pykälä vastaisi sisällöltään markkinavalvontalain 17 §:n 1 momentin 2 kohtaa, jota sovelletaan talouden toimijaan. Muutoksen tarkoituksena on tarkkarajaisesti kuvata niitä toimenpiteitä, joita Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä yksityisen maahantuojan toteutettavaksi. Näin 56 §:n 1 momentin 4 kohdassa voidaan viitata ehdotettuun säännökseen rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen vaatimusten mukaisesti.

43 §. *Valmistuksen, maahantuonnin, asettamisen saataville markkinoilla, markkinoille saattamisen ja käyttöönottamisen kielto.* Pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan ja siitä poistettaisiin päällekkäisyyksiä markkinavalvontalain kanssa. Pykälän 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi kieltää tuotteen käytön tai käyttöönoton, mikäli yksityinen maahantuoja ei toteuta 41 §:n 1 momentin nojalla määrättyjä toimenpiteitä. Markkinavalvontalaki ei tunnista tällaista mahdollisuutta, joten olisi perusteltua säätää siitä erityislaissa. Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu kielto olisi mahdollista määrätä väliaikaisena asian selvittämisen ajaksi. Säännös vastaisi nykyisen huvivenelain 44 §:ssä säädettyä. Ehdotettu 3 momentti täydentäisi markkinavalvontalain 18 §:ää ja mahdollistaisi, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi kieltää myös toiminnanharjoittajalta tuotteen käyttöönottamisen. Tämä vastaisi olemassa olevaa 43 §:n sääntelyä. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta ilmoittaa myös väliaikaisesta kiellosta Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioille. Vastaavaa velvollisuutta ei aseteta markkinavalvontalaissa ja velvollisuus perustuu huvivenedirektiivin 44 artiklaan. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin olosuhteista, joissa Liikenne- ja viestintävirasto voisi peruuttaa määräämänsä kiellon. Vastaavaa säännöstä ei ole markkinavalvontalaissa ja momentti koskisi sekä toiminnanharjoittajaa että yksityistä maahantuojaa. Säännös vastaa nykyisen lain 43 §:n 5 momenttia. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 43 §:n 4 momenttia vastaavasti, että Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava havaituista vakavista puutteista asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

44 §. *Väliaikainen kielto.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Nykyisen 44 §:n oleelliset säännökset sisältyisivät ehdotettuun 43 §:ään.

45 §. *Määräys tuotteen hävittämiseksi*. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä sisältö vastaa markkinavalvontalain 25 §:ää.

46 §. *Määräys tuotteen korjaamiseksi, vaihtamiseksi tai kaupan purkamiseksi.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä sisältö vastaa markkinavalvontalain 19 §:ää.

47 §. *Määräys tiedottamiseen*. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä sisältö vastaa markkinavalvontalain 22 §:ää.

48 §. *Ilmoitukset Euroopan komissiolle ja jäsenvaltioille.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä sisältö vastaa markkinavalvontalain 27 §:ää.

49 §. *Toimenpiteet muissa jäsenvaltioissa vaatimustenvastaisiksi todettujen tuotteiden osalta.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, koska sisältyy markkinavalvonta-asetuksen 16 artiklan kohtaan 7.

50 §. *Uhkasakko*. Pykälällä täydennettäisiin markkinavalvontalain 28 §:n säännöksiä uhkasakosta. Asiallisesti pykälä vastaisi nykyisen lain säännöksiä uhkasakosta, mutta pykälässä viitattaisiin ehdotettuihin 41–43 §:ään ja markkinavalvontalain 17–25 §:ään, jotka vastaavat sisällöllisesti nykyisiä 41–47 §:ää. Pykälän 1 momentissa velvoitettaisiin Liikenne- ja viestintävirasto tehostamaan määräämänsä markkinavalvontaan liittyvää kieltoa tai määräystä uhkasakolla, jollei se erityisistä syistä olisi tarpeetonta. Markkinavalvontalakia tiukempi sääntely uhkasakon määräämiseksi on perusteltua lain soveltamisalan erityispiirteiden vuoksi. Puutteellisuudet vesikulkuneuvojen vaatimustenmukaisuudessa aiheuttavat kohonneen turvallisuusriskin sekä vesikulkuneuvon käyttäjien itsensä että muiden ihmisten turvallisuudelle ja ympäristölle. Pykälän 2 momentti vastaisi nykyistä 2 momenttia, mutta viittaisi lisäksi markkinavalvontalain 8 §:ään. Pykälän 3 ja 4 momentti kumottaisiin tarpeettomina.

52 §. *Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta ja käyttää toisen ottamia näytteitä.* Pykälässä viitattaisiin ensisijaisena markkinavalvontalain 11 ja 13 §:n sääntelyyn. Näissä pykälissä säädetyn lisäksi myös Liikenne- ja viestintävirasto ja Tulli saisivat luovuttaa Onnettomuustutkintakeskukselle salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä Onnettomuustutkintakeskuksen veneilyyn tai huvivenelain alaan liittyvien tehtävien kuten onnettomuuksien selvittämiseksi. Turvallisuustutkintalain 20 §:n mukaan tutkintaa tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta viranomaisilta ja muilta julkista tehtävää hoitavilta tutkinnan toimittamiseksi muun muassa tarpeelliset tiedot viranomaisten toiminnasta onnettomuuden yhteydessä ja varautumisesta onnettomuuksiin, tarpeelliset tiedot onnettomuuteen liittyvän kulkuneuvon, laitteen ja opastin- ja liikenteenohjausjärjestelmän toimintaa, onnettomuuden olosuhteita sekä puhe- ja viestiliikennettä rekisteröivistä laitteista ja muista vastaavista tallentimista; sekä muut tiedot, jotka ovat tapahtumien kulun, onnettomuuden tai vaaratilanteen syntyyn tai seurauksiin vaikuttaneiden tekijöiden taikka näihin rinnastettavien seikkojen selvittämiseksi välttämättömiä.

56 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 1 momentin 1 kohta ehdotetaan säilytettäväksi nykyisessä muodossaan.

Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin ainoastaan 26 §:ssä säädetyn toiminnanharjoittajan tiedonantovelvollisuuden rikkomisesta. Sen sijaan valmistajan 14 §:n 2 momentin, maahantuojan 19 §:n 2 momentin tai jakelijan 22 §:n 2 momentin tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevan velvollisuuden rikkominen siirrettäisiin rangaistavaksi 1 momentin 8 kohdassa, jossa säädettäisiin myös markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetettujen velvollisuuksien rikkomisesta. Ehdotuksen mukaan toiminnanharjoittajan olisi annettava markkinoinnissaan kuluttajille ja kuluttajiin rinnastettaville henkilöille ne tiedot, joiden perusteella he pystyvät arvioimaan tuotteeseen liittyvät vaarat. Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan lain 5 §:n 1 momentin 23 kohdan mukaan valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Rangaistavaa olisi, jos toiminnanharjoittaja ei tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaisi markkinoinnissaan riittäviä tietoja tai ei antaisi niitä ymmärrettävässä muodossa. Muutoksen tarkoituksena on selkeyttää lainsäädäntöä eikä se muuta vallitsevaa oikeustilaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus nykyisiin 41–47 §:ään korvattaisiin viittauksella markkinavalvontalain 17–22, 23 ja 25 §:ään. Markkinavalvontalain 17–22, 23 ja 25 §:ssä säädetään toimenpiteistä ja kielloista, joita markkinavalvontaviranomainen voi asettaa talouden toimijalle tuotteiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Talouden toimijalla tarkoitettaisiin huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa tarkoitettuja valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Rangaistavaa olisi, jos talouden toimija ei noudattaisi markkinaviranomaisen asettamaa toimenpidemääräystä tai kieltoa.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan rangaistavaa olisi, jos yksityinen maahantuoja ei tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta toteuta niitä toimenpiteitä, jotka Liikenne- ja viestintävirasto on määrännyt 42 §:n nojalla valvontaa suorittaessaan. Edellytyksenä toimenpidemääräyksen antamiselle olisi, että tuote saattaa tavanomaisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle. Liikenne- ja viestintäviraston olisi ilmoitettava yksityiselle maahantuojalle niistä toimenpiteistä, jotka on suoritettava tuotteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Yksityisen maahantuojan olisi suoritettava edellytetyt toimenpiteet Liikenne- ja viestintäviraston määräämässä kohtuullisessa ajassa. Rangaistavaa olisi, jos yksityinen maahantuoja ei toteuttaisi Liikenne- ja viestintäviraston määräämiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa tuotteen vaatimustenmukaisuus.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jonka mukaan rangaistavaa olisi myös, jos yksityinen maahantuoja rikkoo 43 §:n 1 momentin nojalla määrättyä kieltoa, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on määrännyt sen perusteella, ettei yksityinen maahantuoja ole toteuttanut 41 §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä tuotteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Lain 43 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voisi kieltää tuotteen käytön tai käyttöön oton, jos yksityinen maahantuoja ei toteuttaisi 41 §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä. Lain 41 §:n tarkoituksena on varmistaa vesikulkuneuvon tai sitä koskevien asiakirjojen tai siitä annettavien tietojen vaatimustenmukaisuus. Rangaistavaa olisi, jos yksityinen maahantuoja rikkoo Liikenne- ja viestintäviraston määräämää kieltoa ja jatkaa tuotteen käyttöä tai ottaa tuotteen käyttöön kiellosta huolimatta.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kohdat 6–9, jotka koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa asetettuja velvoitteita sovelletaan tuotteen valmistajalle, maahantuojalle, valtuutetulle edustajalle ja jakelupalveluiden tarjoajalle (talouden toimijat). Kansallisesti vastaavista velvoitteista säädetään huviveneiden osalta huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 10 §:n 3 momentissa, 14 §:ssä, 15 §:ssä, 16 §:ssä, 19 §:ssä, 20 §:ssä 21 §:ssä, 22 §:ssä, ja 24 §:ssä. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa edellytetään jäsenvaltioita säätämään seuraamuksista, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia.

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa ei säädetä markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen velvollisuuksien rikkomisen rangaistavuudesta, vaan näistä säädetään sektorilaissa. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annettuun lakiin olisi tarpeen lisätä erilliset rangaistussäännökset näiden velvollisuuksien rikkomisesta markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan johdosta. Talouden toimijalla tarkoitettaisiin markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 13 kohdan nojalla valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jakelijaa, jakelupalvelujen tarjoajaa tai muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tuotteiden valmistamiseen, markkinoilla saataville asettamiseen tai käyttöön ottamiseen

liittyviä asiaa koskevan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön mukaisia velvoitteita. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain mukaisia talouden toimijoita ovat valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja ja jakelija. Markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan ja huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain määritelmät valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan ja jakelijan ovat saman sisältöiset. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa ei kuitenkaan määritellä jakelupalveluiden tarjoajaa. Tästä syystä kohdissa 6–9 viitataan sekä markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan alakohtiin a-b ja huviveneiden turvallisuudesta annettuun lakiin. Lisäksi huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa asetetaan vastaavanlaisia velvoitteita myös yksityiselle maahantuojalle. Yksityisellä maahantuojalla tarkoitetaan lain 5 §:n 1 momentin 21 kohdan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioon tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka muun kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tuo tuotteen unionin ulkopuolisesta maasta unioniin tai Euroopan talousalueelle aikoen ottaa sen omaan käyttöönsä.

Ehdotetun momentin 6 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija, jakelupalveluiden tarjoaja tai yksityinen maahantuoja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tai huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 10 §:n 3 momentissa, 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa, 16 §:n 1 momentissa, 20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa tai 24 §:n 2 momentissa säädettyjä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutukseen ja teknisiin asiakirjoihin liittyviä velvollisuuksiaan. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan talouden toimijan tulee varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa on säädetty säilyttämisajan pituudeksi 10 vuotta siitä, kun tuote on saatettu markkinoille. Lisäksi laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, maahantuojalle, jakelijalle ja yksityiselle maahantuojalle. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos toimija ei pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja Liikenne- ja viestintäviraston saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos toimija ei varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa Liikenne- ja viestintäviraston saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta voisi olla rangaistavaa. Valtuutetun edustajan velvollisuus eroaa muiden toimijoiden velvollisuudesta siten, että valtuutettu edustaja voidaan valtuuttaa ainoastaan säilyttämään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä ja teknisiä asiakirjoja. Valtuutetun edustajan osalta rangaistavaa olisi, jos valtuutettu mukaisesti edustaja olisi valtuutettu lain 15 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti säilyttämään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä ja teknisiä asiakirjoja ja valtuutettu edustaja laiminlöisi tämän säilyttämisvelvollisuuden.

Ehdotetun momentin 7 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija, jakelupalveluiden tarjoaja tai yksityinen maahantuoja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tai huvi-veneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 14 §:n 3 momentissa, 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa, 19 §:n 3 momentissa, 22 §:n 3 momentissa tai 24 §:n 3 momentissa säädettyä velvollisuutta toimittaa markkinavalvontaviranomaisena toimivan Liikenne- ja viestintäviraston perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat

tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet tai muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Tiedot olisi toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle suomeksi tai ruotsiksi tai muulla kielellä, jonka Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy. Kielivaatimuksen täyttäminen muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle, jakelijalle ja yksityiselle maahantuojalle. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei Liikenne- ja viestintäviraston perustellusta pyynnöstä huolimatta toimittaisi tietoja ja asiakirjoja, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kannalta tai toimittaisi ne kielellä, jota Liikenne- ja viestintävirasto ei hyväksy. Valtuutetun edustajan osalta rangaistavaa olisi, jos valtuutettu edustaja olisi valtuutettu 15 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti toimittamaan kaikki vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat Liikenne- ja viestintävirastolle sen perustellusta pyynnöstä eikä valtuutettu edustaja Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä huolimatta toimittaisi tietoja ja asiakirjoja.

Ehdotetun momentin 8 kohdan mukaan rangaistavaa olisi lisäksi, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija tai jakelupalveluiden tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 14 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa, 22 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta markkinavalvontaviranomaisena toimivalle Liikenne- ja viestintävirastolle. Toimijan tulisi ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että talouden toimijan tulisi ammattitaitonsa perusteella pystyä päättelemään, että tuotteesta voi aiheutua vaaraa. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle tulisi tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, maahantuojalle ja jakelijalle. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta valtuutetun edustajan ja jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Valtuutetun edustajan ja jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c ala-kohdassa. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei tekisi ilmoitusta Liikenne- ja viestintävirastolle, vaikka hänellä olisi syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin.

Ehdotetun momentin 9 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija tai jakelupalveluiden tarjoaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 14 §:n 1 momentissa, 19 §:n 1 momentissa tai 22 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään välittömästi tarvittaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille asetettuja vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, ryhdy tarvittaviin toimiin tuotteen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palauttamismenettelyn järjestämiseksi. Markkina-valvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä

tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, maahantuojalle ja jakelijalle. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta valtuutetun edustajan ja jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Valtuutetun edustajan ja jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa.

Valmistelussa on arvioitu, että toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen ei siis olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei ryhtyisi tarvittaviin toimiin, jos tuote ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun Liikenne- ja viestintävirastoniin pyytää tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään se, että toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin, vaan rangaistusvastuuta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös se, että mikäli korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, toimijan tulee vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä. Mikäli toimija esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä vähentäisi tuotteesta aiheutuvia riskejä, vaikka korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa olisi ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa.

Pykälässä olisi toissijaisuuslauseke. Säännöksen mukaan toimija voitaisiin tuomita edellä kuvattujen velvollisuuksien rikkomisen seurauksena, silloin kun velvollisuus talouden toimijaa koskee, huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain rikkomisesta sakkoon, jollei teosta muu-alla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Ankarampana rangaistuksena voitaisiin pitää rikoslain (39/1889) 21 luvun henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia koskevia seuraamuksia. Jos huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain mukaisia velvoitteita ja säännöksiä rikottaisiin tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta, voisi toimija syyllistyä 21 luvun 10 §:n vammantuottamukseen tai 21 luvun 13 §:n vaaran aiheuttamiseen. Ehdotettujen 1 momentin uusien 6–9 kohtien rangaistavien velvoitteiden laiminlyöntiin voisivat soveltua myös rikoslain 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antaminen viranomaiselle tai 33 luvun väärennysrikokset.

Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan tahallisuutta ja törkeää huolimattomuutta. Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa sanktioitujen velvollisuuksien ja kieltojen laiminlyönnit koskevat tuotteiden valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa sekä yksityistä maahantuojaa. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa on asetettu vastaavat velvollisuudet jakelupalveluiden tarjoajalle. Näiltä toimijoilta vaaditaan erityisosaamista ja erityistä asiantuntemusta, joissa edellytetään huolellisuutta. Lain vaatimusten tarkoituksena on varmistaa tuotteiden turvallisuus ja ennaltaehkäistä vaaratilanteita. Laissa asetettujen velvollisuuksien ja kieltojen seuraukset voivat olla vakavia ja tästä syystä talouden toimijalta voidaan vaatia erityistä huolellisuutta tehtävien hoidossa. Tämän vuoksi tuotteiden turvallisuutta koskevien säännösten rikkominen on rangaistavaa paitsi tahallisesti myös törkeän tuottamuksellisesti tehtynä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen viittaus kumottaviin 44–47 §:ään korvattaisiin viittauksella markkinavalvontalain 17–22, 23 ja 25 §:ään.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.11 Laki sähköisen viestinnän palveluista

260 §. *Radiolaitteiden markkinavalvonta ja riskin aiheuttavan radiolaitteen käsittely.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi selkeyttäviä muutoksia. Pykälää muutettaisiin siten, että nykyiset 1–5 momentit kumottaisiin markkinavalvontalain kanssa päällekkäisenä. Pykälän otsikkoa muutettaisiin niin, että se vastaisi nykyistä paremmin pykälän ehdotettavaa sisältöä. Uusi otsikko olisi *Radiolaitteiden markkinavalvonta ja riskin aiheuttavan radiolaitteen käsittely*.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettäisiin markkinavalvontalain ja markkinavalvonta-asetuksen soveltamisesta radiolaitteiden markkinavalvontaan. Voimassa olevassa pykälän 1 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta suorittaa radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden kattava arviointi, jos virasto perustellusta syystä katsoo, että radiolaite aiheuttaa riskin ihmisten turvallisuudelle, terveydelle tai muille yleisen edun vuoksi suojeltaville sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 luvuissa säädetyille vaatimuksille. Pykälästä poistettaisiin tämä maininta, koska samasta asiasta säädetään kattavasti markkinavalvontalain 16 §:ssä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi markkinavalvontalain soveltamisesta radiolaitteiden markkinavalvontaan ja ulkorajavalvontaan siltä osin, kuin sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa ei toisin säädettäisi. Lisäksi 1 momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaussäännös markkinavalvonta-asetuksen soveltumisesta radiolaitteiden markkinavalvontaan.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin markkinavalvontalain 17 ja 19 §:n kanssa päällekkäinen sääntely. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Liikenne- ja viestintäviraston on suoritettava radiolaiteen vaatimustenmukaisuuden kattava arviointi, jos se katsoo perustellusta syystä radiolaitteen aiheuttavan riskin tämän lain mukaisesti asetetuille vaatimuksille. Muutoksen tarkoitus on selkeyttää lainsäädäntöä ja lisätä johdonmukaisuutta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain johdonmukaisuuden sekä radiolaitedirektiivin 40(1) artiklan vuoksi Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta suorittaa radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden kattava arviointi.

Pykälän 3 momentissa säädetään asetettavan määräajan oikeasta suhteesta riskiin nähden. Säännös kumottaisiin markkinavalvontalain 17 §:n kanssa päällekkäisenä.

Pykälän 4 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta tehdä ilmoitus vaatimuksia vastaamattomasta radiolaitteesta asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle. Momentti kumottaisiin, koska samasta asiasta säädetään kattavasti markkinavalvontalain 26 §:ssä.

Pykälän 5 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta ilmoittaa komissiolle ja muille jäsenvaltioille arvioinnin tuloksista ja toimenpiteistä, joita se on vaatinut asianomaisilta talouden toimijoilta, jos virasto katsoo, ettei vaatimustenvastaisuus rajoitu Suomen alueelle. Momentti kumottaisiin, koska samasta asiasta säädetään kattavasti markkinavalvontalain 27 §:ssä.

Pykälän 6 momentti ehdotetaan säilytettäväksi nykyisessä muodossaan.

Pykälän 7 momentti kumottaisiin, koska samasta asiasta säädetään kattavasti markkinavalvontalain 18, 19 ja 21–25 §:ssä.

Pykälän 8 momentti kumottaisiin, koska samasta asiasta säädetään kattavasti markkinavalvontalain 20 §:ssä.

261 §. *Rajoittavia toimenpiteitä koskeva kuuleminen.* Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaustekninen muutos. Voimassa olevassa 4 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta peruuttaa 260 §:n 7 momentissa tarkoitettu toimenpide tai muuttaa sitä, jos komissio ilmoittaa pitävänsä toimenpidettä Euroopan unionin oikeuden vastaisena. Nykyinen viittaus kumottavaan 260 §:n 7 momenttiin korvattaisiin viittauksella markkinavalvontalain 21 §:ään, joka sääntelee samaa asiaa kuin kumottava 260 §:n 7 momentti

262 §. *Riskin aiheuttavia vaatimustenmukaisia radiolaitteita koskeva menettely.* Pykälän 1 ja 2 momentit ehdotetaan kumottavaksi, koska samasta asiasta säädetään kattavasti markkinavalvontalain 17–20 §:ssä. Pykälän 3 momentti säilytettäisiin, koska se on tarpeen radiolaitedirektiivin 42(3) artiklan täytäntöönpanemiseksi. Momentin viittaus kumottavaan 1 momenttiin korvattaisiin viittauksella markkinavalvontalain 3 lukuun, joka koskee valvonnan toimenpiteitä.

263 §. *Muodollisen vaatimustenvastaisuuden korjaaminen*. Pykälään tehtäisiin viittausteknisiä muutoksia. Pykälän 1 momentin 1 kohdan viittaus NLF-asetukseen korvattaisiin viittauksella uuteen markkinavalvonta-asetukseen. Pykälän 2 momentin viittaus kumottavaan 260 §:n 7 momenttiin poistettaisiin.

307 §. *Eräiden muiden viranomaisten tehtävät.* Poliisin ja Rajavartiolaitoksen tehtäviä koskevaa säädösviittausta päivitettäisiin ajantasaiseksi korjaamalla viittaus lain 257 §:ään. Lisäksi termi *telelaite* muutettaisiin *radiolaitteeksi*. Tullin tehtäviin lisättäisiin viittaus vesiliikennelakiin ja sen valvonnan yhteydessä suoritettavaan radiolaitteiden valvontaan.

348 §. *Radiolaiterikkomus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen johdantokappaleeseen lisätään maininta tahallisuudesta syyksiluettavuuden asteena. Rikoslain 3 luvun 5 §:n 3 momentin säännökset huomioon ottaen säännöksen soveltaminen edellyttää jo nykyisin tahallisuutta. Lisäys ei näin muuta vallitsevaa oikeustilaa. Näin esimerkiksi pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaisissa tilanteissa, joissa radiolähetintä käytetään ilman lupaa, tekijän katsotaan toimivan tahallisesti. Myös pykälään lisättäväksi ehdotetut teonkuvaukset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne edellyttävät tekijältä tahallisuutta. Syyksiluettavuuden aste on nyt ehdotettavalla muutoksella tarkoitus tarkentaa säännöksen oikeustilan selkeyttämiseksi.

Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdat ehdotetaan säilytettäväksi nykyisessä muodossaan.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen viittaus kumottavaan 260 §:n 7 momenttiin korjattaisiin viittauksella markkinavalvontalain 18, 19, 21–23 ja 25 §:ään sekä viittaus kumottavaan 262 §:n 1 momenttiin korjattaisiin viittauksella markkinavalvontalain 17–20 §:ään. Kumottavien 260 §:ää ja 262 §:n 1 momenttia vastaavista toimenpiteistä ja kielloista säädetään markkinavalvontalaissa. Markkinavalvontalain 17–22, 23 ja 25 §:ssä säädetään toimenpiteistä ja kielloista, joita markkinavalvontaviranomainen voi asettaa talouden toimijalle tuotteiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Talouden toimijalla tarkoitettaisiin sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tarkoitettuja valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa. Rangaistavaa olisi, jos talouden toimija ei noudattaisi markkinaviranomaisen asettamaa toimenpidemääräystä tai kieltoa.

Pykälän 1 momentin 4 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi selkeyttävä muutos. Lain 263 §:n 2 momenttia sovelletaan talouden toimijaan. Näin on tarkoituksenmukaista sisällyttää talouden toimija myös 1 momentin 4 kohdan rangaistussäännökseen.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän uudet 5–8 kohdat, jotka koskisivat markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a-d alakohdissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnin rangaistavuutta.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa asetettuja velvoitteita sovelletaan radiolaitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvan radiolaitteen valmistajalle, maahantuojalle, valtuutetulle edustajalle ja jakelupalveluiden tarjoajalle (talouden toimijat). Kansallisesti radiolaitedirektiivin johdosta vastaavista velvoitteista säädetään radiolaitteiden osalta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 luvun 253 §:n 4–6 kohdassa, 253 a §:n 2 momentin 1 kohdassa, 253 b §:n 1 ja 8 kohdissa sekä 253 d §:ssä. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa edellytetään jäsenvaltioita säätämään seuraamuksista, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia.

Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa ei säädettäisi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen velvollisuuksien rikkomisesta, minkä johdosta sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin olisi tarpeen lisätä erilliset rangaistussäännökset näiden velvollisuuksien rikkomisesta markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan johdosta. Talouden toimijalla tarkoitettaisiin markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 13 kohdan nojalla valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jakelijaa, jakelupalvelujen tarjoajaa tai muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tuotteiden valmistamiseen, markkinoilla saataville asettamiseen tai käyttöön ottamiseen liittyviä asiaa koskevan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön mukaisia velvoitteita. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 253 d §:n mukaisia talouden toimijoita ovat valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja ja jakelija.

Ehdotetun momentin 5 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos valmistaja, maahantuoja, valtuutettu edustaja, jakelija tai jakelupalveluiden tarjoaja tahallaan rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 253 §:n 4–6 kohdassa, 253 a §:n 2 momentin 1 kohdassa taikka 253 b §:n 1 tai 8 kohdassa säädettyjä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutukseen ja teknisiin asioihin liittyviä velvollisuuksiaan. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan talouden toimijan tulee varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tai suoritustasoilmoitus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus tai suoritustasoilmoitus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville. Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa on säädetty säilyttämisajan pituudeksi kymmenen vuotta siitä, kun radiolaite on saatettu markkinoille.

Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, valtuutetulle edustajalle ja maahantuojalle. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta jakelijan ja jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Jakelijan ja jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei varmista, että radiolaitetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos toimija ei pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja Liikenne- ja viestintäviraston saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos toimija ei varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa Liikenne- ja viestintäviraston saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan voisi olla rangaistavaa.

Ehdotetun momentin 6 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija tai jakelupalveluiden tarjoaja tahallaan rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tai sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 253 d §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä velvollisuutta toimittaa radiolaitteiden markkinavalvontaviranomaisena toimivan Liikenne- ja viestintäviraston perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet tai muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Kielivaatimuksen täyttäminen tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Markkinavalvontaviranomaiselle suomen tai ruotsin kielellä toimitetut asiakirjat ainakin täyttävät kielivaatimuksen. Myös 3 ja 4 kohdissa, jotka koskevat tunnistetietojen esittämistä ja säilyttämistä, säädettyjen velvollisuuksien tahallinen rikkominen ehdotetaan säädettävän rangaistavaksi. Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle ja jakelijalle. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei Liikenne- ja viestintä-viraston perustellusta pyynnöstä huolimatta toimittaisi tietoja ja asiakirjoja, jotka ovat tarpeen tuot-teen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kannalta.

Ehdotetun momentin 7 kohdan mukaan rangaistavaa olisi lisäksi, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija tai jakelupalveluiden tarjoaja tahallaan rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 253 d §:n 4 momentissa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta radiolaitteiden markkinavalvontaviranomaisena toimivalle Liikenne- ja viestintävirastolle. Talouden toimijan tulee ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus markkinavalvontaviranomaisille tulee tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta. Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle ja jakelijalle. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei tekisi ilmoitusta Liikenne- ja viestintävirastolle, vaikka hänellä olisi syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin.

Ehdotetun momentin 8 kohdan mukaan rangaistavaa olisi myös, jos valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja, jakelija tai jakelupalveluiden tarjoaja tahallaan rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 253 d §:n 3 momentissa säädettyä velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään välittömästi korjaaviin toimiin, jos radiolaite ei vastaa sille asetettuja vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä radiolaitteesta aiheutuvia riskejä. Talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Sähköisen viestinnän

palveluista annetussa laissa on säädetty saman sisältöiset velvollisuudet valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle ja jakelijalle. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetään vastaavasta velvollisuudesta jakelupalveluiden tarjoajan osalta. Jakelupalveluiden tarjoajan osalta velvollisuudesta säädetään ainoastaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa.

Valmistelussa on arvioitu, että talouden toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen ei siis olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista. Rangaistavaa olisi, jos toimija ei ryhtyisi tarvittaviin toimiin, jos radiolaite ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun Liikenne- ja viestintävirastoniin pyytää tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että radiolaite aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään se, että toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin, vaan rangaistusvastuuta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös se, että mikäli korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, toimijan tulee vähentää radiolaitteesta aiheutuvia riskejä. Mikäli toimija esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä vähentäisi radiolaitteesta aiheutuvia riskejä, vaikka korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa olisi ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa.

Talouden toimija voitaisiin tuomita edellä kuvattujen velvollisuuksien rikkomisen seurauksena, silloin kun velvollisuus talouden toimijaa koskee, radiolaiterikkomuksesta sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Ankarampana rangaistuksena voitaisiin pitää rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:n väärän todistuksen antamista viranomaiselle tai 33 luvun väärennysrikoksia koskevia seuraamuksia. Kuitenkaan sitä, joka rikkoisi 332 §:n nojalla määrättyä uhkasakolla tai toiminnan keskeyttämisen uhalla tehostettua kieltoa tai velvoitetta ei voitaisi tuomita rangaistukseen samasta teosta. Rangaistusta ei niin ikään tuomittaisi, jos rikkomus olisi vähäinen.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.12 Laivavarustelaki

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 11 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos ja muutettaisiin lopussa oleva piste puolipisteeksi, koska pykälään esitetään uutta määritelmää ja kyseinen kohta ei olisi enää pykälän viimeinen määritelmä. Pykälään lisättäisiin uusi 12 *kohta,* jonka mukaan markkinavalvonnalla tarkoitettaisiin markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi. Määritelmä vastaisi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin esitettävää määritelmää. Määritelmä olisi tarpeen lain soveltamisalaan lisättävän säännöksen selkeyttämiseksi, sillä määritelmää ei ole tällä hetkellä voimassa olevassa laissa.

3 §. *Muu lainsäädäntö.* Pykälän *4 ja 6 momenttiin* tehtäisiin säädösviittausten teknisiä korjauksia. Pykälään lisättäisiin *uusi 7 momentti*, joka sisältäisi informatiiviset viittaukset eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin ja markkinavalvonta-asetukseen.

9 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen*. Pykälän *2 kohdassa* säädetään Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta luovuttaa tietoja syyttäjälle, poliisille ja Tullille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi. Kohta sisältää päällekkäistä sääntelyä markkinavalvontalain 13 §:n kanssa, joten se esitetään kumottavaksi. Pykälä annettaisiin säädösteknisistä syistä kokonaan uudelleen.

21 §. *Puutteellisuuden tai vaatimustenvastaisuuden korjaaminen*. Pykälä esitetään kumottavaksi, koska se vastaa sisällöllisesti markkinavalvontalain sääntelyä. Pykälän 1 momenttiin sisältyvä vaatimus korjata puutteellisuus tai vaatimustenvastaisuus vastaa markkinavalvontalain 17 ja 18 §:n sääntelyä. Pykälän 2 momentin vaatimus ilmoittaa toimenpiteistä ilmoitetulle laitokselle vastaa markkinavalvontalain 26 §:ää ja vaatimus ilmoittaa toimenpiteistä Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille vastaa markkinavalvontalain 27 §:ää.

23 §. *Laivavarusteen korjaaminen, vaihtaminen tai kaupan purkaminen.* Pykälä esitetään kumottavaksi, koska se vastaa sisällöllisesti markkinavalvontalain sääntelyä. Pykälän 1 momentissa säädetyt toimenpiteet vastaavat markkinavalvontalain 17 ja 19 §:ää. Pykälän 2 momentin vaatimus ilmoittaa toimenpiteistä Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille vastaa markkinavalvontalain 27 §:ää.

24 §. *Tiedottamisvelvollisuus kiellosta tai määräyksestä*. Pykälään tehtäisiin lakitekninen korjaus siten, että siitä poistettaisiin viittaus kumottavaksi esitettävään 21 §:ään.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.13 Kemikaalilaki

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentin toista virkettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että virkkeessä korvattaisiin viite NLF-asetukseen informatiivisella viitteellä uuteen EU:n markkinavalvonta-asetukseen. Lisäksi momenttiin ehdotetaan nykyisestä poiketen lisättäväksi informatiivinen viittaus markkinavalvontalakiin siten, että markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Pykälän 2 momentti pysyisi ennallaan.

13 §. *Tulli*. Pykälän 1 momentin mukaan Tulli toimisi EU:n ulkorajavalvonnassa markkinavalvontaviranomaisena tässä laissa tarkoitettujen kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden maahantuonnin, maastaviennin ja kauttakulun osalta noudattaen, mitä EU:n markkinavalvonta-asetuksen 25−28 artiklassa säädetään. Samaa sovellettaisiin tämän lain biosidivalmisteita koskevien säännösten noudattamisen valvonnassa biosidivalmisteiden maahantuonnin, maastaviennin ja kauttakulun yhteydessä.

Tämän lisäksi noudatettaisiin, mitä markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016) sekä mitä markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista EU:n markkinavalvonta-asetuksessa säädetään. Esityksellä varmistettaisiin nykytilan jatkuminen, joka on ollut jo voimassa EU:n markkinavalvonta-asetuksella osittain kumottavan NLF-asetuksen voimassaolon ajan.

Nykykäytännön mukaan Tulli ei ainoastaan tee tarkastuksia ja ota näytteitä, jotka tutkitaan tullilaboratoriossa, vaan tekee myös hallinnolliset päätökset valvontatapauksissa.

Pykälän 2 momentti pysyisi ennallaan.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Tullin toimivan EU:n sisämarkkinoilla eräissä tilanteissa nimenomaan markkinavalvontaviranomaisena. Ehdotetuilla muutoksilla varmistettaisiin nykytilan jatkuminen, jolloin Tulli ei ainoastaan tee tarkastuksia ja ota näytteitä, jotka tutkitaan tullilaboratoriossa, vaan tekee myös hallinnolliset päätökset valvontatapauksissa. Momentti vastaa muutoin sisällöltään nykyistä 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan Tullin noudattavan valvonnassaan markkinavalvontalakia, minkä lisäksi Tulli noudattaisi valvonnassaan tullilakia kuten nykyisinkin. Säädösviittaus tullilakiin päivitettäisiin koskemaan uutta vuonna 2016 uudistettua tullilakia (304/2016) kumotun tullilain (1466/1994) sijasta. Tullin rooli ja toiminta pysyisi lähtökohtaisesti entisellään, vaikka markkinavalvontasääntelyn keinot voisivatkin olla aiempaa laajempina sen käytettävissä. Koska aina ei ole mahdollista selkeästi erottaa onko kyse tullilaissa tarkoitetusta valvonnasta vai markkinavalvonnasta, on tarpeen, että viranomaisilla on tehtäviensä hoitamiseksi toimivaltuudet molempien säädösten mukaan. Joskus sama viranomainen toimii sekä markkinavalvontaviranomaisena että säädöksen muista viranomaisvelvoitteista tai valvonnasta vastaavana viranomaisena. Viranomainen valvontaa tai markkinavalvontaa suorittaessaan soveltaa sitä lainsäädäntöä, joka soveltuu kulloiseenkin tilanteeseen.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle tullilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 153/2015 vp) todetaan seuraavaa jaksossa 1.15 kosmeettisista valmisteista annetun lain yksityiskohtaisissa perusteluissa: ”Tullilakia sovelletaan sen soveltamisalaa koskevien säännösten mukaisesti, vaikka siihen ei viitattaisi. Esimerkiksi kuluttajaturvallisuuslaissa, eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa (621/2005), elintarvikelaissa (23/2006) ja kasvinsuojeluaineista annetussa laissa (1563/2011) säädetään vastaavanlaisista valvontatehtävistä kuin kosmeettisista valmisteista annetussa laissa. Niissä ei ole viittauksia tullilakiin, mutta Tulli noudattaa näiden lakien mukaisessa valvonnassaan myös tullilain säännöksiä. Joissain tapauksissa on taas päädytty siihen ratkaisuun, että informatiiviselle viittaukselle on selkeyden vuoksi tarve. Näin on mm. kemikaalilaissa ja metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa (241/2002).”

45 §. *Luvun soveltamisala.* Pykälä olisi uusi. Sen 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että lain 7 lukua sovellettaisiin muuhun valvontaan kuin kemikaalin markkinavalvontaan. Koska markkinavalvontalakia noudatettaisiin jatkossa nimenomaan markkinavalvonnassa, on tarpeen erikseen säätää, että 7 lukua sovellettaisiin jatkossa muuhun valvontaan kuin kemikaalin markkinavalvontaan. Täten luvun säännökset on edelleen tarpeen säilyttää laissa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeus 1 momentin pääsäännöstä. Momentissa ehdotetaan, että poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, lain 45 a ja 45 b §:n 3 momenttia sovellettaisiin nimenomaan kemikaalien markkinavalvontaan.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kemikaalien, kemikaalia sisältävien esineiden tai käsiteltyjen esineiden markkinavalvonnassa noudatettaisiin, mitä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*, säädetään, ellei tässä laissa toisin säädetä. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on tarkoituksenmukaista siirtyä kemikaalivalvonnassaan käyttämään markkinavalvontalain valvontakeinoja, sillä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on jo tälläkin hetkellä säädetty markkinavalvontalaissa ns. markkinavalvontaviranomaiseksi. Kun kemikaali- ja kosmeettisista valmisteista annettu laki lisätään

esityksellä markkinavalvontalain 2 §:n soveltamisalaan, valvottaisiin jatkossa yhdenmukaisesti viraston eri tuotesektoreita markkinavalvontalain nojalla.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että markkinavalvontalaissa tarkoitettuna tuotteena pidetään tätä lakia sovellettaessa kemikaalia, kemikaalia sisältävää esinettä tai käsiteltyä esinettä ja talouden toimijalla sitä, joka tässä laissa tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä tarkoitetulla tavalla valmistaa, itse tai ainoan edustajan roolissa tuo maahan, saattaa markkinoille, vie maasta, varastoi, pakkaa tai jakelee tuotetta. Markkinavalvonta-asetuksessa ’tuote’ ja ’talouden toimija’ ovat keskeiset käsitteet, joita ei ole määritelty markkinavalvontalaissa, eikä tuotteen osalta määritelmää ole edes markkinavalvonta-asetuksessa, mistä syystä tässä laissa on tarpeen säätää näiden määritelmien suhteesta lain 6 §:ssä määriteltyyn kemikaaliin sekä alan toimijoihin, joihin viranomainen kohdistaa valvontaansa. Lain 6 §:ssä on määritelty toiminnanharjoittajan käsite kansallisesti pohjautuen eri toimijoiden EU:n kemikaalilainsäädännössä tarkoitettuihin rooleihin (esim. REACH-asetuksessa toimitusketjuun kuuluvat eri toimijat kuten valmistaja, maahantuoja, jakelija ja jatkokäyttäjä). Talouden toimijan käsitettä puolestaan käytetään EU:n markkinavalvontalainsäädännössä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että markkinoille saattamisen ja biosidien osalta markkinoille saataville asettamisen määritelmiin sovelletaan, mitä mainituista määritelmistä säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä, kun kemikaalien markkinavalvonnan toimenpiteitä kohdistetaan talouden toimijaan. Määritelmien sisältö poikkeaisi siitä, mitä markkinavalvontalain 2 §:ssä säädetään. Kansallisesti hyväksyttyjen biosidivalmisteiden markkinoille saattamisella tarkoitetaan kuitenkin markkinoille saattamista Suomessa.

REACH- ja CLP-asetuksissa säädetty kemikaalien ”markkinoille saattamista” koskeva määritelmä eroaa merkittävästi markkinavalvontalaissa tarkoitetusta ”tuotteiden markkinoille saattamisesta”. Tästä syystä, jotta talouden toimijoille saataisiin kohdennettua valvontapäätökset oikein, on syytä erikseen säätää ristiriitaisuuksien välttämiseksi, että ”markkinoille saattamisen” sekä ”markkinoille saataville asettamisen” terminologia määräytyy EU:n kemikaalilainsäädännön, ei markkinavalvontalain mukaan. Lain 5 luvussa tarkoitettujen kansallisesti hyväksyttyjen biosidivalmisteiden markkinavalvonnan osalta markkinavalvontalain termillä ”saattaa markkinoille” puolestaan tarkoitettaisiin biosidivalmisteen ’saattamista markkinoille Suomessa’.

45 a §. *Oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että sen lisäksi, mitä markkinavalvontalain 13 §:ssä säädetään, markkinavalvontaviranomainen saa luovuttaa pykälässä tarkoitettuja aineen tai seoksen koostumusta koskevia tai vastaavia salassa pidettäviä tietoja myös terveydensuojelulain 2 luvussa mainituille terveydensuojeluviranomaisille tai asiantuntijavirastoille- ja laitoksille terveyshaitan tai terveydellisen riskin arviointia varten. Terveydensuojelulaissa mainittuja terveydensuojeluviranomaisia ovat sosiaali- ja terveysministeriö, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto ja kunnan terveydensuojeluviranomainen sekä tietyissä tapauksissa puolustusvoimat. Asiantuntijavirastoja ja -laitoksia ovat esim. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Työterveyslaitos. Asiantuntijavirastot ja -laitokset avustavat usein terveydensuojeluviranomaisia terveyshaitan arvioinnissa. Joissain tapauksissa asiantuntijavirastot ja -laitokset saattavat tarvita tietoa itsenäisesti aineen tai seoksen terveydellisen riskin arvioimiseksi. Markkinavalvontalain 13 §:n mukaan voidaan luovuttaa tietoja erinäisille viranomaisille sekä sen lisäksi ”muulle markkinavalvontaviranomaiselle, joka valvoo tuotelainsäädäntöä”, mikä ei kata edellä mainittua, joka ei ole markkinavalvontaviranomainen, mistä syystä asiasta on tarpeen säätää erillissääntelynä tässä laissa.

45 b §. *Vakavaa haittaa tai vaaraa aiheuttavan kemikaalin kieltäminen tai rajoittaminen.* Nykyinen lain 45 § on siirretty uudeksi 45 b §:ksi. Pykälä pysyisi muutoin ennallaan.

46 §. *Valvontaviranomaisen kiellot ja määräykset.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että Suomen ympäristökeskus voisi määrätä kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen kieltämisestä, markkinoilta poistamisesta, palautusmenettelystä, aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta tai määrätä, että kemikaali tehdään asianmukaisesti vaarattomaksi, kun on kysymys PIC-asetuksen tai 23 §:n 1 tai 2 momentin noudattamisen valvonnasta. Aiempi vastaava Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valtuus poistettaisiin päällekkäisenä markkinavalvontalain valtuuden kanssa. Suomen ympäristökeskus ei ole markkinavalvontaviranomainen, mistä syystä olisi tarpeen edelleen säilyttää sille momentissa säädettäväksi ehdotettu toimivaltuus. Pykälän 3 momentti, jossa säädetään Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä sen tarkastajan oikeudesta antaa väliaikainen kielto, ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana ja päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

55 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin valitusoikeus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tai sen tarkastajan antamasta väliaikaisesta kiellosta ottaen huomioon lain 46 §:n 3 momentin kumoamisen esityksellä.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.14 Laki kosmeettisista valmisteista

2 §. *Suhde muihin säädöksiin.* Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*. Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

5 §. *Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät*. Pykälän 1 momentti pysyisi sisällöltään ennallaan.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Tulli toimisi EU:n ulkorajavalvonnassa markkinavalvontaviranomaisena tässä laissa tarkoitettujen valmisteiden osalta sen mukaan, mitä EU:n markkinavalvonta-asetuksen 25−28 artiklassa säädetään. Esityksellä varmistettaisiin nykytilan jatkuminen, joka on ollut jo voimassa EU:n markkinavalvonta-asetuksella osittain kumottavan NLF-asetuksen voimassa olon ajan. Nykykäytännön mukaan Tulli ei ainoastaan tee tarkastuksia ja ota näytteitä, jotka tutkitaan tullilaboratoriossa, vaan tekee myös hallinnolliset päätökset valvontatapauksissa.

Pykälän 3 momentti vastaisi pääosin nykyistä 2 momenttia. Momentissa säädettäisiin Tullin tehtävistä ulkorajavalvojana. Momentissa viitattaisiin Tullin tehtävään valvoa nykyisestä poiketen markkinavalvontalain 23 §:ssä tarkoitettua maastavientikieltoa, koska tämän lain 12 §:n säännös maastavientikiellosta ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Tullin toimivan EU:n sisämarkkinoilla eräissä tilanteissa nimenomaan markkinavalvontaviranomaisena. Ehdotetulla muutoksella varmistettaisiin nykytilan jatkuminen, jolloin Tulli ei ainoastaan tee tarkastuksia ja ota näytteitä, jotka

tutkitaan tullilaboratoriossa, vaan tekee myös hallinnolliset päätökset valvontatapauksissa Momentti pysyisi muutoin ennallaan. Momentti vastaa sisällöltään nykyistä 3 momenttia.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viittaisiin tiedonsaannin ja tietojen luovuttamisen sekä ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisen osalta markkinavalvontalain 12−14 §:ään, koska tämän lain 15 ja 16 §, joissa näistä asioista säädetään, ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa. Muutoin momentti pysyisi ennallaan.

7 §. *Kiellot ja määräykset.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

8 §. *Väliaikainen kielto.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

9 §. *Palautusmenettelystä määrääminen.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

10 §. *Tiedottamisesta määrääminen.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

11 §. *Määräys hävittää valmiste.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

12 §. *Maastaviennin kieltäminen*. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

13 §. *Oikeus tehdä tarkastuksia.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että sen alkuosa tarkastuksen tekooikeudesta poistettaisiin päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa. Muutoin pykälä pysyisi ennallaan.

14 §. *Oikeus saada näytteitä ja tehdä tutkimuksia.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

15 §. *Asiantuntijan käyttäminen.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

16 §. *Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta sekä luovuttaa salassa pidettäviä tietoja.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

17 §. *Virka-apu.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

18 §. *Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

20 §. *Muutoksenhaku.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi päällekkäisenä sääntelynä markkinavalvontalain kanssa.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.15 Tupakkalaki

86 §. *Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus.* Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jonka mukaan pykälän sääntely ei koskisi markkinavalvonnassa tapahtuvia tarkastuksia tai näytteenottoa. Momentti sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalain 9 §:ään, jossa säädetään oikeudesta tehdä tarkastuksia, ja 10 §:ään, jossa säädetään oikeudesta ottaa tuotteita tutkittavaksi. Lisäksi on huomioitava, että uutena valvontakeinona tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvonnassa olisi markkinavalvontalain 11 §:n 2 momentin mukainen oikeus käyttää toisen hankkimia näytteitä tai tuotteita valvonnan kannalta tarpeellisiin tutkimuksiin.

Edellä sanotusta huolimatta tarkastus- ja näytteenotto-oikeutta koskeva sääntely on perusteltua säilyttää tupakkalaissa. Tupakkalain mukaisessa valvonnassa tehtävät tarkastukset ja näytteenotot voivat liittyä muuhunkin kuin markkinavalvontaan, esimerkiksi myynnin valvontaan.

87 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan pykälän sääntely ei koskisi tiedonsaantia markkinavalvonnassa. Momentti sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalain 8 §:ään, jossa säädetään viranomaisen oikeudesta saada tietoja talouden toimijalta, ja 11 §:ään, jossa säädetään oikeudesta saada tietoja toisilta viranomaisilta.

88 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan pykälän 1 momentti ei koskisi oikeutta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa. Momentti sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalain 13 §:ään, jossa säädetään oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja.

96 §. *Kunnan kiellot.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan 1 momentin sääntely ei koskisi markkinavalvonnassa määrättäviä kieltoja. Momentti sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalain 18 §:ään, jossa säädetään kiellosta. Tupakkalain 96 §:n 2 momentissa ehdotetaan kuitenkin, että markkinavalvontalain 18 §:n 2 momentin mukaisesta pääsäännöstä poiketen kunta ei saisi määrätä talouden toimijaa poistamaan tuotetta markkinoilta tai määräämään muista tuotteen markkinoille asettamisen rajoittamiseksi tarvittavista toimenpiteistä mainitun lain 18 §:n 2 momentin nojalla. Näin olisi sen vuoksi, että kunta valvoo tupakkalain säännösten noudattamista alueellaan, eikä ole tarkoituksenmukaista, että kunnalla olisi näiltä osin päällekkäistä toimivaltaa Valviran kanssa.

100 §. *Myyntikielto.* Pykälä koskee Valviran oikeutta kieltää tupakkalaissa tarkoitetun tuotteen myynti tietyissä tilanteissa. Pykälän 1 momentin sisältämää luetteloa muutettaisiin poistamalla siitä sääntely, joka on päällekkäistä markkinavalvontalain sääntelyn kanssa. Tämä koskee voimassa olevan 1 momentin 1–5 ja 10 kohtaa.

Luettelon kohdat, jotka jäisivät voimaan, eivät koske itse tuotteen tai sen vähittäismyyntipakkauksen vaatimuksenmukaisuutta vaan esimerkiksi sitä, onko tuotteen valmistaja tai maahantuoja toimittanut Valviralle tuotteesta vaadittuja ilmoituksia säädetyssä ajassa tai maksanut ilmoitusta koskevan maksun. Lisäksi luettelon kohdat, jotka jäävät voimaan, järjestettäisiin uudestaan niin, että voimassa oleva 6 kohta siirtyisi uudeksi 1 kohdaksi, voimassa oleva 7 kohta uudeksi 2 kohdaksi, voimassa oleva 8 kohta uudeksi 3 kohdaksi ja voimassa oleva 9 kohta uudeksi 4 kohdaksi.

Voimassa olevan 100 §:n 2 momentin mukaan Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätystä myyntikiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen. Kyseinen ilmoitusvelvollisuus perustuu tupakkatuotedirektiivin 7 artiklan 1 kohdan kolmanteen alakohtaan ja saman artiklan 9 kohdan toiseen alakohtaan. Tupakkalain 100 §:n 1 momentin 1 kohta ehdotetaan kumottavaksi, minkä vuoksi pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin tupakkalain 100 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätyn myyntikiellon sijasta markkinavalvontalain 18 §:n nojalla määrättyyn myyntikieltoon.

Markkinavalvontalain 27 §:n 1 momentin mukaan markkinavalvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava saman lain 16–19 §:n nojalla tekemästään päätöksestä Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioille, jos markkinavalvontaviranomainen katsoo, että tuotteen vaatimustenvastaisuus ei rajoitu vain Suomen alueelle. Voimassa olevan tupakkalain 100 §:n 2 momentin nojalla kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen, on puolestaan ilmoitettava komissiolle kaikissa tilanteissa. Tämä velvoite perustuu edellä selostetusti tupakkatuotedirektiiviin. Tupakkalaissa on siis tarpeen säilyttää ilmoitusvelvollisuutta koskeva erityissääntely.

Jos taas kielto olisi määrätty muusta syystä kuin siksi, että tupakkatuote on tupakkalain 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen, komissiolle ja muille jäsenvaltioille ilmoittamiseen sovellettaisiin markkinavalvontalain 27 §:ää. Markkinavalvontalain 27 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus on laajempi kuin voimassa olevan tupakkalain 100 §:n 2 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus siinä suhteessa, että markkinavalvontalain 27 § velvoittaa ilmoittamaan kaikista markkinavalvontalain 16–19 §:n nojalla tehdyistä päätöksistä.

101 §. *Markkinoilta poistaminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan pykälän 1 momentti ei koskisi markkinoilta poistamista markkinavalvonnassa. Momentti sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalain 18 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään markkinoilta poistamisesta. Lisäksi sovellettavaksi voi tulla markkinavalvontalain 19 §, jossa säädetään palautusmenettelystä.

Markkinavalvontalain palautusmenettely antaa markkinavalvontaviranomaiselle laajemman toimivallan kuin voimassa olevan tupakkalain markkinoilta poistamista koskeva menettely. Markkinavalvontalain palautusmenettelyssä valvova viranomainen voi määrätä talouden toimijaa ottamaan tuotteen takaisin paitsi markkinoilta myös kuluttajalta, kun tupakkalaissa markkinoilta poistaminen ei ulotu kuluttajaan asti.

102 §. *Väliaikainen kielto.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin. Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään Valviran toimivallasta kieltää väliaikaisesti sähkösavukkeen tai täyttösäiliön myynti ja muu luovuttaminen kuluttajille huolimatta siitä, että tuote täyttää tupakkalain ja Euroopan unionin lainsäädännön mukaiset vaatimukset. Näin on silloin, jos Valvira toteaa tai sillä on perusteltua syytä uskoa, että tietty tai tietyntyyppinen sähkösavuke tai täyttösäiliö voi muodostaa vakavan riskin ihmisen terveydelle.

Voimassa olevan 2 momentin sääntely on päällekkäistä markkinavalvontalain 16, 21 ja 27 §:n kanssa. Markkinavalvontalain 16 §:ssä säädetään tuotteen vaatimuksenmukaisuudesta sekä markkinavalvontaviranomaisen mahdollisuudesta antaa määräys tai kielto, jos tuote aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle tuotteen vaatimuksenmukaisuudesta huolimatta. Markkinavalvontalain 21 §:ssä säädetään väliaikaisesta kiellosta ja 27 §:ssä päätöksistä ilmoittamista Euroopan komissiolle.

Tupakkalain 102 §:n 2 momenttia muutettaisiin niin, että sen mukaan 1 momentin sääntely ei koskisi markkinavalvontaan liittyvää väliaikaista kieltoa. Momentti sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalain 21 §:ään, joka koskee väliaikaista kieltoa.

105 §. *Uhkasakko ja teettämisuhka.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan momentin sääntely ei koskisi markkinavalvonnassa määrättävää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä. Lisäksi on huomattava, että markkinavalvontalain 24 §:n mukaan markkinavalvontaviranomaisella on oikeus teettää vaaran poistamiseksi välttämättömät toimenpiteet talouden toimijan kustannuksella, jos on ilmeistä, että tuote on vaatimustenvastainen ja aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle eikä riskiä voida muuten poistaa ja toimija ei ryhdy viranomaisen vaatimiin toimenpiteisiin.

117 a §. *Markkinavalvonta.* Lakiin lisättäisiin uusi 117 a §, jonka 1 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen markkinavalvontalakiin ja 2 momentti markkinavalvonta-asetukseen.

Lisäksi pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että markkinavalvontalakia ja markkinavalvonta-asetusta sovellettaisiin myös tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäällysten markkinavalvontaan. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että markkinavalvontalain soveltamisalasäännöksen mukaan markkinavalvontalakia sovellettaisiin tupakkalain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan. On kuitenkin välttämätöntä, että tupakkavalvonnassa markkinavalvontalain ja markkinavalvonta-asetuksen mukaisia valvontakeinoja voitaisiin kohdistaa myös tuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin ja myyntipäällyksiin sekä niiden mahdollisiin kääreisiin. Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.16 Laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa

3 §. *Määritelmät*. Säädöksen 3 §:ssä määritellään tässä laissa käytettävät termit. Kohdan 8 määritelmä elinkeinonharjoittaja muutettaisiin talouden toimijaksi vastaamaan EU-säädösten terminologiaa. Tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/65/EU (jäljempänä *RoHS-direktiivi*) 3 artikla määrittelee talouden toimijan tämän lain elinkeinonharjoittajaa vastaavalla tavalla siten, että sillä tarkoitetaan valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa tai jakelijaa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*) 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitetaan talouden toimijalla valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jakelijaa, jakelupalvelujen tarjoajaa tai muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tuotteiden valmistamiseen, markkinoilla saataville asettamiseen tai käyttöön ottamiseen liittyviä asiaa koskevan unionin yhdenmukaistamislainsäädännön mukaisia velvoitteita. Myös kansallisen markkinavalvontalain 2 §:n 9 kohdassa määritellään talouden toimija, ja säännöksessä viitataan 1 §:ssä mainittuihin lakeihin. Sääntelyn yhdenmukaisuuden ja selkeyden vuoksi tämän lain terminologia muutettaisiin vastaamaan markkinavalvonta-asetuksen talouden toimijan määritelmää. Lisäksi pykälän 2 kohdan liitäntäjohdon määritelmän sanamuotoja tarkennettaisiin.

Lain 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi kohta 16, jossa määriteltäisiin jakelupalvelujen tarjoaja. Edellä kuvatusti markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa talouden toimijalla tarkoitetaan muun ohella jakelupalvelujen tarjoajaa. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artikla sisältää eräitä velvoitteita muun muassa jakelupalvelujen tarjoajille. Artiklan 4 soveltamisalaan kuuluu muiden ohella RoHS-direktiivi. Näistä syistä tässä laissa olisi tarkoituksen-

mukaista määritellä jakelupalvelujen tarjoaja. RoHS-direktiivissä ei aseteta velvoitteita jakelupalvelujen tarjoajalle, vaan tätä toimijaa koskevat velvoitteet tulevat markkinavalvonta-asetuksesta.

Markkinavalvonta-asetuksen mukaan markkinoiden kansainvälistyminen ja toimitusketjujen monimutkaistuminen sekä verkossa suoraan loppukäyttäjälle myytävien tuotteiden lisääntyminen edellyttävät valvonnan tehostamista ja kehittämistä. Toimitusketjuihin voi kuulua talouden toimijoita, joita ei ole helppoa sijoittaa perinteisiin toimitusketjuihin, ja tällaisia ovat erityisesti jakelupalvelujen tarjoajat, jotka hoitavat maahantuojien kanssa samoja toimintoja, mutta jotka eivät välttämättä vastaa perinteistä maahantuojan määritelmää EU-tuotesääntelyssä. Tästä syystä jakelupalvelujen tarjoajat olisi sisällytettävä niiden toimijoiden luetteloon, joihin markkinavalvontaviranomaiset voivat kohdistaa toimenpiteitä. Markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan velvoitteet koskevat jakelupalvelujen tarjoajaa tilanteissa, joissa aikaisemmat toimitusketjun toimijat (valmistaja, maahantuoja, mahdollinen valtuutettu edustaja) eivät ole sijoittautuneet Euroopan unionin alueelle.

4 §. *Vaarallisten aineiden käytön rajoitukset ja poikkeukset niistä*. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin elinkeinonharjoittajan tilalle valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja ja jakelija, sillä säännöksen velvoitteet kohdistuvat näihin talouden toimijoihin. Koska tämän lain 3 §:ssä elinkeinonharjoittajan määritelmä on muutettu talouden toimijaksi ja määritelmä on osin laajentunut, on tämän säännöksen määritelmää myös tarkennettava. Pykälän 2 momentin velvoitteet koskevat valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa, mutta ei jakelupalvelujen tarjoajaa. Tämä 2 momentin säännös perustuu RoHS-direktiiviin, minkä vuoksi se ei koske jakelupalvelujen tarjoajaa.

6, 9–14 §. Pykälissä tehtäisiin sama tekninen täsmennys. Säännöksissä muutettaisiin termi valvontaviranomainen termiksi markkinavalvontaviranomainen, sillä kaiken RoHS-lain mukaisen valvonnan katsotaan olevan markkinavalvontaa.

17 §. *Markkinavalvonta*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi täsmentämällä sen sisältöä ja muuttamalla säännöksen otsikko. Jatkossa pykälän otsikko olisi markkinavalvonta, sillä kaikki tämän lain mukainen valvonta katsotaan olevan tuotteiden markkinavalvontaa, josta säädetään EU:n markkinavalvonta-asetuksessa ja markkinavalvontalaissa.

EU:n markkinavalvonta-asetuksen 10 artiklan 2 alakohdan mukaan jokaisen jäsenvaltion on nimettävä alueelleen yksi tai useampi markkinavalvontaviranomainen. Markkinavalvonta-asetusta sovelletaan sen liitteessä 1 mainittuihin säädöksiin. Lailla vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa on täytäntöönpantu kansallisesti RoHS-direktiivi, ja tämä direktiivi kuuluu markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. Näin olleen tässä laissa on tarpeen säätää markkinavalvontaviranomaisesta sekä markkinavalvontaviranomaisten toimivallasta.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että muutettaisiin maininta valvontaviranomaisesta markkinavalvontaviranomaiseksi. Säännöksen sisältö pysyisi muutoin ennallaan, eli jatkossakin tämän lain mukaisena markkinavalvontaviranomaisena toimisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sekä Terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain soveltamisalaan kuuluvien terveydenhuollon laitteiden osalta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 3 momentit. Pykälän 2 momentissa viitattaisiin markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksien, ulkorajavalvonnan sekä muutoksenhaun markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin osalta kansalliseen markkinavalvontalakiin

(1137/2016), ja pykälän 3 momentissa EU:n markkinavalvonta-asetukseen. EU:n markkinavalvonta-asetuksessa säädetään markkinavalvonnan puitteista, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista. Osa markkinavalvonta-asetuksen velvoitteista on tarkoituksenmukaista toimeenpanna kansallisen markkinavalvontalain muutoksella. Markkinavalvonta-asetusta sovelletaan rinnakkain sen soveltamisalaan kuuluvien säädösten kanssa, mutta markkinavalvontaan liittyvistä periaatteista ja viranomaisen toimivaltuuksista, ulkorajavalvonnasta sekä muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin säädetään markkinavalvonta-asetuksessa sekä markkinavalvontalaissa. Koska markkinavalvontaviranomaisten toimivalta perustuu markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalakiin, on tarkoituksenmukaista, että niihin viitattaisiin ehdotettavissa 2 ja 3 momenteissa. Jatkossa tämän lain mukaisten tuotteiden markkinavalvonnassa sovellettaisiin edellä mainittuja säädöksiä.

19 §. *Tullin toimivaltuudet ennen vapaaseen liikkeeseen luovuttamista*. Säännös kumottaisiin. Jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, joissa on tätä säännöstä vastaavaa sääntelyä Tullin velvoitteista, ulkorajavalvonnasta sekä Tullin menettelyistä.

20 §. *Tietojen luovuttaminen*. Pykälän otsikko muutettaisiin ja siitä poistettaisiin maininta yhteistyöstä viranomaisen kanssa, sillä pykälästä kumottaisiin yhteistyötä koskeva säännös. Pykälässä täsmennettäisiin valvontaviranomainen markkinavalvontaviranomaiseksi. Pykälän 1 momentissa elinkeinonharjoittaja muutettaisiin talouden toimijaksi, ja 1 momentin tietojen luovuttamista koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin markkinavalvontalain 8 §:n, jossa säädetään markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta saada valvontaa varten tiedot talouden toimijalta, joka on päällekkäistä sääntelyä markkinavalvonta-asetuksen 7 artiklassa säädetyn viranomaisten yhteistyötä koskevan velvoitteen kanssa.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että markkinavalvontaviranomaisella olisi kymmenen vuoden ajan sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamisesta oikeus saada pyynnöstä valmistajalta, valtuutetulta edustajalta, maahantuojalta tai jakelijalta tiedot kaikista talouden toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille sähkö- ja elektroniikkalaitteita tai joille tämä on toimittanut sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Säännös perustuu RoHS-direktiivin 12 artiklaan, ja on markkinavalvontalakia tarkempaa sääntelyä. Säännös on erityissääntelyä suhteessa markkinavalvontalakiin ja koskee siten vain RoHS-direktiivin mukaisia talouden toimijoita.

21 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toisille viranomaisille*. Säännös kumottaisiin. Koska jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, ei olisi enää tarvetta tässä laissa säädetyille salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskeville säännöksille. Jatkossa markkinavalvontaviranomaisen oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja toisille viranomaisille perustuisi markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalain 13 §:ään.

22 §. *Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö*. Säännös kumottaisiin. Koska jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, ei olisi enää tarvetta tässä laissa säädetyille ulkopuolisen asiantuntijan käyttöä koskeville säännöksille. Jatkossa markkinavalvontaviranomaisen oikeus käyttää ulkopuolista asiantuntijaa perustuisi markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalain 14 §:ään.

23 §. *Tarkastusoikeus*. Säännös kumottaisiin. Jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, joten tässä laissa

säädetyille tarkastusoikeutta koskeville säännöksille ei olisi enää tarvetta. Jatkossa markkinavalvontaviranomaisen oikeus tehdä tarkastuksia perustuisi markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalain 9 §:ään.

Markkinavalvontalaissa tarkoitetulla tarkastuksella ei tarkoiteta menettelyä, jolla viranomainen ottaa tuotteen tutkittavaksi, esimerkiksi hankkimalla sen myymälästä tai verkkopalvelujen kautta. Viranomaisen oikeudesta tehdä tarkastuksia säädetään markkinavalvontalain 9 §:ssä ja oikeudesta ottaa tuote tutkittavaksi markkinavalvontalain 10 §:ssä. Tuote voidaan siis ottaa myös tarkastuksen yhteydessä tutkittavaksi, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta tarpeellista, jolloin markkinavalvontalain 9 ja 10 §:t soveltuvat. Kun viranomainen ottaa tuotteen tutkittavaksi muuten kuin tarkastuksen yhteydessä, ei sovelleta markkinavalvontalain 9 §:ää.

24 §. *Laitteen tutkittavaksi ja testattavaksi ottaminen*. Säännös kumottaisiin. Jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, eikä olisi enää tarvetta tässä laissa säädetyille laitteen tutkittavaksi ja testattavaksi ottamista koskeville säännöksille. Jatkossa laitteen tutkittavaksi ja testattavaksi ottamista koskevat toimivaltuudet perustuisivat markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalain 10 §:ään.

25 §. *Kustannusten korvaaminen*. Säännös kumottaisiin. Koska jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, ei olisi enää tarvetta tässä laissa säädetyille kustannusten korvaamista koskeville säännöksille. Kustannusten korvaamisen kynnys nousisi nykyisestä. Jatkossa kustannusten korvaaminen perustuisi markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalain 10 §:n 3 momenttiin.

26 §. *Vaatimusten vastaista laitetta koskevat toimenpiteet*. Säännös kumottaisiin. Koska jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, ei olisi enää tarvetta tässä laissa säädetyille vaatimusten vastaista laitetta koskeville toimenpiteille. Näitä toimivaltuuksia vastaavat säännökset löytyvät markkinavalvontalain 17, 18, 19, 20, 22, ja 25 §:istä. Viranomaisen mahdollisuus määrätä tuote toimitettavaksi hävitettäväksi jätteenä sisältyisi jatkossa markkinavalvontalain 25 §:n toimivaltuuksiin.

27 §. *Uhkasakko ja teettämisuhka*. Säännös kumottaisiin. Koska jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, ei olisi enää tarvetta tässä laissa säädetyille uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskeville säännöksille. Jatkossa uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevat toimenpiteet perustuisivat markkinavalvontalain 28 §:ään.

28 §. *Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen*. Säännös kumottaisiin. Koska jatkossa tämän lain mukaiseen markkinavalvontaan sovellettaisiin markkinavalvonta-asetusta sekä markkinavalvontalakia, ei olisi enää tarvetta tässä laissa säädetylle muutoksenhakua koskeville säännöksille. Jatkossa viranomaisen päätökset perustuvat markkinavalvonta-asetukseen sekä markkinavalvontalakiin, ja muutoksenhaku perustuisi markkinavalvontalain 29 §:ään.

28 a §. *Rangaistussäännös*. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös lain rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista. RoHS-direktiivin artiklan 23 mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Tästä syystä tämän lain rikkomisen seuraamuksista säädettäisiin uuden 28 a §:n 1–9 kohdissa.

Markkinavalvonta-asetuksen 4 artikla sisältää eräitä lisävelvoitteita talouden toimijoille. Artiklan 4 soveltamisalaan kuuluu muiden ohella RoHS-direktiivi. On arvioitu, että tämän artiklan seuraamuksista on tarpeen säätää kussakin sen soveltamisalaan kuuluvassa säädöksessä, ja lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää seuraamuksista säätämistä, joiden tulee olla tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Sen vuoksi on tarpeen, että RoHS-lakiin ehdotettavaan uuteen 28 a §:ään lisättäisiin 10–13 kohdat, joissa säädettäisiin markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan rikkomisen seuraamuksista. Eräät 10-13 kohdissa rangaistavaksi säädettävät teot voivat olla osin päällekkäisiä 1-9 kohdissa rangaistavaksi säädettyjen tekojen kanssa. Esimerkiksi ehdotetussa 28 a §:n 6 kohdassa rangaistavaksi säädetty maahantuojan 11 §:n mukaisten velvoitteiden laiminlyönti vastaa pitkälti 10 kohdassa tarkoitettuja markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 alakohdan a –alakohdassa säädettyjen velvoitteiden laiminlyöntiä. Kuitenkin selkeyden vuoksi on tarkoituksenmukaista, että vaikka eräitä päällekkäisyyksiä voi olla 1-9 kohtien sekä 10-13 kohtien rangaistavaksi esitettyjen tekojen kesken, esitetään säädettäväksi 10-13 kohdissa rangaistavat teot kaikille RoHS-laissa tarkoitetuille talouden toimijoille.

RoHS-direktiivin 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, ja niiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. RoHS-laissa ei ole aiemmin ollut rangaistussääntelyä, vaan riittäväksi on katsottu se, että laissa on säädetty hallintopakkokeinoista, jos lain vaatimuksia ei ole noudatettu. Hallintopakkokeinojen tarkoituksena on palauttaa lainmukainen tila. Tässä markkinavalvontalain muuttamisen yhteydessä RoHS-lain sääntely hallintopakkokeinoista kumottaisiin, ja jatkossa sovellettaisiin markkinavalvontalain vastaavia säännöksiä. Tässä yhteydessä on arvioitu, että hallintopakkokeinot eivät ole riittäviä RoHS-lain vastaisten tekojen seuraamuksina. Markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää, että nimenomaan seuraamuksista tulee säätää ja niiden tulee olla tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Rikosoikeudellinen seuraamus voidaan arvioida toimivan oikeasuhtaisena rangaistuksena RoHS-lain vastaisesti toimivalle, kun seurauksena voi olla esimerkiksi merkittäviä haitallisia vaikutuksia sähkölaitetta käyttäville henkilöille ja heidän terveydelleen, laitteen sisältämien vaarallisten aineiden vuoksi. Lisäksi hallintopakkokeinojen ei voida katsoa olevan riittäviä ja tehokkaita RoHS-lain seuraamuksina, sillä myös muissa markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvissa laeissa säädetään rikosoikeudellisista seuraamuksista, ei ainoastaan hallinnollisista seuraamuksista.

Ympäristölainsäädännössä seuraamussääntely on muotoutunut vakiintuneesti sellaiseksi, että valvovilla viranomaisilla on hallinnolliset pakkokeinot käytettävissään asiantilan saattamiseksi lainmukaiseksi. RoHS-lain vastaisten tekojen seurauksena markkinavalvontaviranomainen ei ensimmäisenä tekisi tutkintapyyntöä poliisille, vaan ensimmäiseksi pyrittäisiin saavuttamaan laillinen tila markkinavalvontaviranomaisen käytettävissä olevilla keinoilla markkinavalvontalain 3 luvussa säädetyn mukaisesti. Kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa markkinavalvontalain 28 §:n uhkasakolla tai teettämisuhalla. Näiden lisäksi varsinaisten rikkomusten tai laiminlyöntien seuraamuksina tulevat rikosoikeudelliset seuraamukset sovellettaviksi. Rikkomustyyppiset rangaistussäännökset ovat vakiintuneesti olleet erityislainsäädännössä. Käytännössä RoHS-lain säännösten rikkomisesta tuomittava sakko olisi useissa tapauksissa tarkoituksenmukaisin sanktio, koska esimerkiksi uhkasakolla ei kaikissa tilanteissa enää voida saavuttaa haluttua tarkoitusta.

Ehdotetussa rangaistussäännöksessä säädetään rangaistavaksi sellaisia tekoja, jotka ovat vastoin RoHS-laissa säädettyjä tuotteita koskevia vaatimuksia. Laitteille asetetut merkintävaatimukset sekä laissa nimettyjen talouden toimijoiden velvollisuudet tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, asianmukaisesta merkitsemisestä, toimenpiteistä markkinoille saattamisen yhteydessä tai

vaatimustenvastaisuustilanteissa takaavat, että sähkö- ja elektroniikkalaitteissa ei käytetä vaarallisia aineita vastoin sääntelyä, ja ettei niistä aiheudu haittaa tai vaaraa ympäristölle tai ihmisten terveydelle. Rangaistavaksi säädetyt teot on pyritty kirjoittamaan siten, että ne noudattavat perustuslain 8 §:n rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta, eli säännöksen sanamuodon perusteella olisi ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa (PeVL 17/2006 vp). Rangaistusuhka RoHS-lain vastaisista teoista tulisi olla riittävän tehokas, ennaltaehkäisevä ja oikeassa suhteessa teon vakavuuteen nähden. Ehdotetussa säännöksessä rangaistavaksi säädettyjen tekojen seuraamuksena olisi sakkorangaistus.

Ympäristösääntelyllä ja siihen lukeutuvalla RoHS-lailla pyritään osaltaan turvaamaan perustuslain 20 §:n jokaisen oikeutta terveelliseen ympäristöön. Tähän liittyy myös korostunut huolellisuusvelvollisuus, jota laiminlyövä toimii välinpitämättömästi ympäristöä ja ihmisten terveyttä kohtaan. Tekojen, joilla on vakavampia ympäristövaikutuksia, valvonta ja ennalta ehkäiseminen riippuu osaltaan siitä, miten ympäristövaikutuksiltaan vähäisempiin tekoihin suhtaudutaan. Tekojen sanktiovarmuus lisäisi myös yleistä luottamusta siihen, että ympäristöä, luontoa ja ihmisten terveyttä suojataan, ja tämä edistää myös ympäristöperusoikeuden toteutumista.

Rangaistussäännöksen syyksiluettavuuskynnys, tahallaan tai huolimattomuudesta, vastaa ympäristösääntelyssä vakiintuneesti säädettyä. Ympäristörikollisuus liittyy säännönmukaisesti taloudelliseen toimintaan, ja teon hyötyjä ja haittoja arvioidaan. Sanktiovarmuudella on näissä tapauksissa selkeä yhteys rangaistussäännöksen ennaltaehkäisevään vaikutukseen. Ympäristörikosten osalta on tavanomaista, että usein ilmoitetut rikkomukset jätetään tutkimatta tai vaikka ne tutkittaisiin, niistä ei syytetä. Kun syyksiluettavuuskynnys on matalalla, olisi rangaistussäännöksellä ennaltaehkäisevä vaikutus. Kun syyksiluettavuuden kynnys olisi huolimattomuudessa, vähentäisi se myös näyttöä koskevia ongelmia vähäisten tekojen osalta, mikä lisäisi sanktiovarmuutta.

Rikoslain rikosoikeudellisen vastuun yleisiä edellytyksiä koskevan 3 luvun 7 §:n mukaan tekijän menettely on huolimatonta, jos hän rikkoo olosuhteiden edellyttämää ja häneltä vaadittavaa huolellisuusvelvollisuutta, vaikka hän olisi kyennyt sitä noudattamaan. Se, pidetäänkö huolimattomuutta törkeänä, ratkaistaan kokonaisarvostelun perusteella. Arvostelussa otetaan huomioon rikotun huolellisuusvelvollisuuden merkittävyys, vaarannettujen etujen tärkeys ja loukkauksen todennäköisyys, riskinoton tietoisuus sekä muut tekoon ja tekijään liittyvät olosuhteet.

RoHS-lailla pyritään estämään merkittävän vaaran ja haitan aiheutumista niin ympäristölle kuin ihmisten terveydelle. Lailla osaltaan edistetään perustuslain 20 §:n jokaisen oikeutta terveelliseen ympäristöön. Ympäristösääntelyssä jo vaaran aiheuttaminen on katsottu kielletyksi, joten kynnys RoHS-lain vastaiseen tekoon on matalalla, ja tähän liittyy korostunut huolellisuusvelvollisuus. Ehdotettu syyksiluettavuuden kynnys korostaisi perustuslain oikeushyvän merkitystä ja sen toteuttamista käytännössä.

Syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta. RoHS-laissa sanktioidut teot, eli käytännössä erilaisten velvollisuuksien laiminlyönnit, koskevat laissa säädettyjä talouden toimijoiden, esimerkiksi valmistajan, maahantuojan ja jakelijan velvollisuuksien, kun esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin liitettävät merkinnät ja asiakirjat eivät vastaa niille asetettuja vaatimuksia. Lain rangaistussääntely kohdistuu siis ammattimaisiin toimijoihin, joilta vaaditaan erityisosaamista ja pätevyyttä. Tällaisilta toimijoilta odotetaan korostunutta huolellisuutta lain säännösten noudattamisessa. Toimenpiteillä varmistetaan, etteivät sähkö- ja elektroniikkalaitteet sisällä sellaisia vaarallisia aineita, joista voi pahimmillaan aiheutua vakavia seurauksia ja vaaraa ympäristölle sekä merkittäviä haittoja laitteita käyttävien ihmisten terveydelle. Laissa tarkoitetuilta ammattilaisilta, eli talouden toimijoilta edellytetään erityistä asiantuntemusta ja huolellisuutta lain vaatimusten noudattamiseksi: on tunnettava RoHS-

laissa tarkoitettujen vaarallisten aineiden ominaisuudet sekä niiden vaikutukset laitteen toimintaan sekä niistä mahdollisesti aiheutuvat haitalliset vaikutukset. Jo vaaran aiheuttaminen on ympäristörikossääntelyssä katsottu rangaistavaksi, minkä vuoksi syyksiluettavuuden kynnys myös tämän lain osalta olisi tarkoituksenmukaista asettaa törkeän huolimattomuuden sijasta huolimattomuuteen. Huolimattoman menettelyn seuraukset voivat olla erityisen vakavia. Tuottamukselliset teot ovat tarkoitus säätää rangaistavaksi, ja tästä syystä syyksiluettavuuden asteeksi ehdotetaan säädettäväksi tahallaan tai huolimattomuudesta.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos valmistaja rikkoo 4 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta varmistaa, ettei sähkö- ja elektroniikkalaite sisällä vaarallisia aineita. Sähkö- ja elektroniikkalaite ei siis saisi sisältää sallittua enimmäispitoisuutta suurempia pitoisuuksia RoHS-direktiivillä rajoitettuja vaarallisia aineita. Tässä tarkoitettuja laiminlyöntejä tai tekoja voivat olla esimerkiksi se, jos valmistaja käyttää sähkö- ja elektroniikkalaitteen tai sen komponenttien valmistukseen tässä laissa kiellettyjä aineita, tai jos valmistaja ei huomioi annettujen poikkeusten voimassaoloa tai sen päättymistä, tai että poikkeuksen soveltamista on muutettu.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa rangaistavaa olisi, jos valmistaja rikkoo 5 §:ssä sille säädettyä sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista. Rangaistavaa olisi, mikäli valmistaja 5 §:n 1 momentin vastaisesti ei ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamista varmista, että laite on suunniteltu ja valmistettu tämän lain vaatimusten mukaan. Rangaistavaa olisi lisäksi, jos valmistaja ei 5 §:n 2 momentin vastaisesti huolehdi vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi sisäisen tuotannonvalvontamenettelyn suorittamisesta ja teknisten asiakirjojen laatimisesta tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista ja päätöksen 93/465/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 768/2008/EY liitteen II moduulin A mukaisesti. Rangaistavaa olisi myös se, jos 5 §:n 3 momentin vastaisesti valmistaja ei säilyttäisi teknisiä asiakirjoja kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille. Tällaisia vaatimustenmukaisuuden laiminlyöntejä voi syntyä esimerkiksi tilanteissa, joissa valmistaja saattaa markkinoille sähkölaitteen, jonka tuotannonvalvontaa ei ole suoritettu tai menettelyyn ei ole sovellettu riittäviä arviointimenetelmiä.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos valmistaja rikkoo 6 §:n 1 momentin vaatimuksen laatia EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan valmistajan tulee varmistaa, että sähkö- ja elektroniikkalaite on 4 §:n mukainen, minkä jälkeen valmistajan on laadittava RoHS-direktiivin liitteen VI mukainen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla markkinavalvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä. Valmistajan on säilytettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille. Säännöksen mukaan rangaistavaa olisi esimerkiksi se, ettei EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ole laadittu markkinavalvontaviranomaisen edellyttämällä kielellä, vaan esimerkiksi laitteen EU:n ulkopuolisen valmistajan kielellä, jota markkinavalvontaviranomainen ei hyväksy. Rangaistavaa voisi olla myös se, mikäli EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ei ole säilytetty säännöksessä edellytettyä aikaa.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa rangaistavaksi säädettäisiin, jos valmistaja rikkoo 7 §:n vaatimuksen sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen kiinnitettävistä merkinnöistä ja yhteystiedoista. Laiminlyönti tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että CE-merkintää ei ole kiinnitetty laitteeseen tai sen arvokilpeen, taikka merkintää ei pysty lukemaan, tai se puuttuu laitteen pakkauksesta ja sen mukana olevista asiakirjoista. Vastaavasti rangaistavaa olisi se, että 7 §:n 2 momentin vastaisesti valmistaja ei varmista, että laitteeseen on kiinnitetty tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu tunnistusmerkintä tai että ne ovat pakkauksessa tai sen asiakirjoissa. Lisäksi rangaistavaa olisi, jos

valmistaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa laitteessa rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoite, taikka ne eivät ole mukana pakkauksessa tai asiakirjoissa.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi se, jos valmistaja rikkoo 9 §:ssä säädettyä menettelyvelvollisuutta vaatimustenvastaisuustilanteissa. Rangaistavaa olisi, jos valmistaja ei ryhdy 9 §:n 1 momentin mukaisesti välittömästi toimenpiteisiin sähkö- ja elektroniikkalaitteen saattamiseksi RoHS-lain vaatimusten mukaiseksi, tai laitteen poistamiseksi markkinoilta tai käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin valmistajalle. Rangaistavaa olisi myös se, jos valmistaja ei ole ilmoittanut vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä markkinavalvontaviranomaiselle. Rangaistavaa olisi lisäksi se, jos valmistaja ei ole pitänyt kirjaa 9 §:n 2 momentin mukaisesti vaatimusten vastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista sekä toteutetuista palautuksista ja jakelijoiden tiedottamisesta.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi se, jos maahantuoja rikkoo 11 §:ssä säädettyä velvollisuutta laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä. Rangaistavaksi säädettäisiin, jos maahantuoja laiminlyö 11 §:n 1 momentin velvollisuutensa varmistaa, että valmistaja on täyttänyt säännöksessä mainitut velvoitteet. Laiminlyönniksi katsotaan myös se, jos maahantuoja ei ilmoita välittömästi valmistajalle ja valvontaviranomaiselle epäilevänsä, ettei sähkö- ja elektroniikkalaite ole RoHS-lain vaatimusten mukainen. Rangaistavaa olisi, jos maahantuoja saattaa laitteen markkinoille ennen kuin laite on RoHS-lain vaatimusten mukainen. Rangaistavaa olisi lisäksi 11 §:n 2 momentin vastaisesti se, jos maahantuoja ei ole ilmoittanut sähkö- ja elektroniikkalaitteessa, sen pakkauksessa tai asiakirjassa nimeään, rekisteröityä tuotenimeään tai tavaramerkkiään sekä osoitettaan, josta maahantuoja on tavoitettavissa. Rangaistavaa olisi lisäksi 11 §:n 3 momentin vastaisesti, jos EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä ei pidetä saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite saatettiin markkinoille, tai jos ei ole varmistettu, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä viranomaisen saatavilla.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan rangaistavaksi säädettäisiin se, jos maahantuoja rikkoo 12 §:ssä säädettyä velvollisuutta markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa. Rangaistavaa olisi 12 §:n 1 momentin vastaisesti se, jos maahantuoja ei ryhdy välittömästi toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetettua laitetta ei ole palautettu takaisin maahantuojalle, jos maahantuojalla on syytä epäillä, ettei sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite täytä tämän lain vaatimuksia. Rangaistavaa olisi 12 §:n 2 momentin vastaisesti se, jos maahantuoja ei välittömästi ole ilmoittanut laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja toteuttamistaan toimenpiteistä markkinavalvontaviranomaiselle. Lisäksi rangaistavaa olisi 12 §:n 3 momentin vastaisesti se, jos maahantuoja ei ole pitänyt kirjaa vaatimustenvastaisten laitteiden palautuksista eikä ole tiedottanut niistä jakelijoille.

Pykälän 1 momentin 8 kohdan mukaan rangaistavaa olisi se, jos jakelija rikkoo 13 §:ssä säädettyä velvollisuutta, kun laite asetetaan saataville markkinoilla. Rangaistavaa olisi 13 §:n 1 momentin vastaisesti se, jos jakelija ei tarkista, että laitteessa on 7 §:n ja 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut merkinnät ja tiedot. Rangaistavaa olisi lisäksi se, jos jakelija ei ole ilmoittanut valmistajalle ja maahantuojalle sekä valvontaviranomaiselle, jos laite ei ole RoHS-lain vaatimusten mukainen. Jos jakelija on saattanut laitteen saataville markkinoille ennen kuin laite on RoHS-lain vaatimusten mukainen, olisi myös se rangaistavaa.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan rangaistavaa olisi, jos jakelija rikkoo 14 §:ssä säädettyä velvollisuutta markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa. Rangaistavaa olisi 14 §:n 1 momentin vastaisesti, jos jakelija ei varmista, että valmistaja, maahantuoja tai tarvittaessa jakelija itse on ryhtynyt toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten

mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta, tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetettua laitetta ei ole palautettu takaisin jakelijalle, mikäli jakelijalla on syytä epäillä, että sen markkinoilla saatavaksi asettama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen. Rangaistavaa olisi lisäksi 14 §:n 2 momentin vastaisesti, jos jakelija ei välittömästi ole ilmoittanut laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä markkinavalvontaviranomaiselle.

Pykälän 1 momentin kohdan 10 mukaan olisi rangaistavaa, jos rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta. Säännöksen mukaan talouden toimijan tulee varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus tai suoritustasoilmoitus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus tai suoritustasoilmoitus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kyseisessä lainsäädännössä vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville, jos tuotteeseen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta tai suoritustasoilmoituksesta ja teknisistä asiakirjoista. RoHS-lain mukaisten tuotteiden osalta EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta ja teknisistä asiakirjoista säädetään RoHS-direktiivissä ja RoHS-laissa, joiden mukaan vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat tulee pitää valvovan viranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan sen jälkeen, kun tuote on saatettu markkinoille tai otettu käyttöön. Edellä mainituista syistä RoHS-laissa tarkoitettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta rangaistavaa olisi valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan menettely, jos ne eivät varmista, että tuotetta koskeva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, jos ne eivät pidä vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun kymmenen vuoden ajan tai, jos ne eivät varmista, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville. Edellä mainituista velvollisuuksista minkä tahansa rikkominen tahallaan tai huolimattomuudesta voisi olla rangaistavaa.

Pykälän 1 momentin 11 kohdan mukaan rangaistavaa olisi se, että rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta. Säännöksen mukaan talouden toimijan tulee toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Tällaiset tiedot ja asiakirjat voivat tilanteesta riippuen sisältää esimerkiksi tuotteen vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, tekniset asiakirjat, tuotteen käyttöohjeet tai muut markkinavalvontaviranomaisen pyytämät tarpeelliset lisäselvitykset tuotteen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi. Kielivaatimuksen täyttäminen tulisi arvioitavaksi tapauskohtaisesti. Selvää on, että markkinavalvontaviranomaiselle suomen tai ruotsin kielellä toimitetut asiakirjat täyttävät kielivaatimuksen.

Pykälän 1 momentin 12 kohdan mukaan rangaistavaa olisi se, että rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta. Säännöksen mukaan talouden toimijan tulee ilmoittaa markkinavalvontaviranomaiselle, jos on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Tapauskohtaisesti tulisi arvioitavaksi, milloin täyttyy edellytys siitä, että toimijalla on syytä uskoa tuotteen aiheuttavan riskin. Esimerkiksi toimijalle tehdyt ilmoitukset tuotteessa olevista puutteista johtuneista vaaratilanteista tai onnettomuuksista saattavat täyttää edellytyksen. Ilmoitus markkinavalvontaviranomaisille tulee tehdä jo siinä vaiheessa, kun on syytä uskoa riskin olevan olemassa sen sijaan, että toimija tällaisessa tilanteessa jäisi odottamaan lisätietoja tai vahvistusta riskin olemassaolosta.

Pykälän 1 momentin 13 kohdan mukaan rangaistavaa olisi se, että rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta. Säännöksen mukaan talouden toimijan tulee tehdä markkinavalvontaviranomaisten kanssa yhteistyötä, mukaan lukien perustellun pyynnön seurauksena tehtävä yhteistyö, ja varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos kyseinen tuote ei vastaa siihen sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun talouden toimija katsoo tai tällä on syy uskoa, että kyseinen tuote aiheuttaa riskin. Valmistelussa on arvioitu, että talouden toimijalle asetettu yleinen velvollisuus tehdä yhteistyötä ei ole siinä määrin täsmällinen, että sen rikkomista olisi mahdollista esittää tässä yhteydessä rangaistavaksi. Pelkästään markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa mainitun yhteistyövelvoitteen rikkominen siis ei olisi rangaistavaa, vaan tässä yhteydessä ehdotettaisiin rangaistusvastuun koskevan muiden kyseisessä alakohdassa säädettyjen velvoitteiden rikkomista.

Rangaistavaa olisi se, jos talouden toimija ei ryhdy asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdan säännöksen mukaisesti välittömästi korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia, tai jos se ei ole mahdollista, vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä, kun markkinavalvontaviranomaiset niin pyytävät tai omasta aloitteestaan, kun toimija katsoo tai tällä on syytä uskoa, että tuote aiheuttaa riskin. Rangaistavaa ei siis olisi pelkästään se, että toimija ei ryhdy välittömästi korjaaviin toimiin, vaan rangaistusvastuuta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös se, että mikäli korjaaviin toimiin ryhtyminen ei ole mahdollista, toimijan tulee vähentää tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksessa mainituin ehdoin. Mikäli toimija esimerkiksi markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä vähentäisi tuotteesta aiheutuvia riskejä asetuksen mukaisesti, vaikka korjaaviin toimiin ryhtyminen ei tilanteessa ollut mahdollista, toimija noudattaisi asetuksessa säädettyä velvollisuuttaan, eikä menettely olisi rangaistavaa.

Pykälässä olisi toissijaisuuslauseke. Säännöksen mukaan, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, on 1 momentin mukaiseen laiminlyöntiin syyllistynyt taho tuomittava vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain rikkomisesta sakkoon. Ankarampana rangaistuksena voitaisiin pitää rikoslain (39/1889) 21 luvun henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia koskevia seuraamuksia, jos RoHS-lain mukaisia velvoitteita ja säännöksiä rikottaisiin ja laiminlyötäisiin tahallaan tai huolimattomuudesta, mistä voisi aiheutua esimerkiksi vammantuottamus 21 luvun 10 §:n mukaan tai vaaran aiheuttaminen 21 luvun 13 §:n mukaan. Myös sähköturvallisuuslain hallituksen esityksessä 116/2016 rangaistussäännöksen 117 §:n perustelujen mukaan sähkölaitteita koskevien velvoitteiden vastaisista teoista ankarampana rangaistuksena voisi tulla sovellettavaksi rikoslain 21 luvun säännökset. Koska RoHS-laki koskee vastaavasti sähkö- ja elektroniikkalaitteita, voi niiden sisältämiä vaarallisia aineita koskevien säännösten laiminlyönti johtaa vastaaviin haittoihin ja vaaroihin kuin sähköturvallisuuslaissa on säädetty. Ankarampana rangaistuksena voitaisiin pitää myös rikoslain 48 luvussa säädettyjä ympäristörikoksia koskevia seuraamuksia. Esimerkiksi luvun 1 §:ssä säädetty ympäristön turmeleminen tai 3 §:ssä säädetty ympäristörikkomus voisivat tulla sovellettavaksi, kun RoHS-lain velvoitteita laiminlyödään.

CE-merkintärikkomuksista annetun lain (187/2010) 3 §:ssä säädetään rangaistavaksi NLF-asetuksen, jossa säädetään CE-merkinnästä, 30 artiklan vastaiset teot. Rangaistavaa on esimerkiksi se, että CE-merkinnän kiinnittää muu taho kuin valmistaja, merkintä kiinnitetään tuotteeseen johon sen kiinnittämisestä ei säädetä yhteisön yhdenmukaistamislainsäädännössä tai tuotteeseen, joka ei ole CE-merkinnän kiinnittämisestä koskevassa yhteisön lainsäädännössä säädetty-

jen vaatimusten mukainen. Laki voi tulla sovellettavaksi myös tämän lain 7 §:n vastaisissa tilanteissa. Laissa rangaistavaksi säädetyistä teoista seuraamuksena voi olla, vastaavasti kuin tässä ehdotetun rangaistussäännöksen mukaan, sakkorangaistus.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

7.17 Laki eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle

1 §. *Soveltamisala.* Pykälää ehdotetaan muutettavan ensinnäkin poistamalla 1 momentista viittaus NLF-asetuksen 22 artiklaan, jonka markkinavalvontaa koskevat osat on kumottu markkinavalvonta-asetuksella. Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskevista ilmoituksista niin kutsutun Rapex-järjestelmän kautta säädetään jatkossa markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa niiden tuoteryhmien osalta, jotka kuuluvat markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan sääntely vastaa sisällöltään NLF-asetuksen 22 artiklaa, mutta säännökset poikkeavat toisistaan siinä, kenelle velvollisuus ilmoituksen tekemisestä on säädetty. NLF-asetuksen 22 artiklan mukaiset velvoitteet vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden ilmoituksiin liittyen on säädetty jäsenvaltioille. Sen sijaan markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa vastaava velvoite on asetettu markkinavalvontaviranomaisille. NLF-asetuksen 22 artiklan soveltamisen tueksi on tarvittu kansallista lainsäädäntöä, jotta olisi selvää, kenen velvollisuudesta ilmoituksen tekemisessä on kyse. Markkinavalvonta-asetuksen 20 artikla on tältä osin täsmällisempi ja sen mukainen velvollisuus on säädetty suoraan markkinavalvontaviranomaisille. Tämän vuoksi täydentävä kansallinen sääntely asetuksen kyseisen artiklan soveltamisen tueksi ei ole enää tarpeen ja päällekkäinen kansallinen sääntely on tarpeen kumota. Tämän vuoksi ehdotetaan, ettei lakia sovellettaisi NLF-asetuksen 22 artiklassa tarkoitettua ilmoitusta vastaavaan markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa tarkoitettuun ilmoitukseen Euroopan komissiolle.

Lakia on kuitenkin edelleen tarpeen soveltaa yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/95/EY, jäljempänä *yleinen tuoteturvallisuusdirektiivi*, 12 artiklan mukaiseen ilmoitusvelvollisuuteen. Direktiivissä velvoite on asetettu jäsenvaltiolle, joten kansallinen täydentävä sääntely on tarpeen. Yleinen tuoteturvallisuusdirektiivi ei kuulu markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan.

Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan mukaan yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 12 artiklan 2, 3 ja 4 kohtia sovelletaan soveltuvin osin myös niillä tuotesektoreilla, jotka kuuluvat markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. Direktiivin 12 artiklan 2 kohdan mukaan komissio lähettää jäsenmaiden tekemät ilmoitukset muille jäsenvaltioille, joiden on vuorostaan heti annettava komissiolle tiedoksi toteuttamansa toimenpiteet. Tätä jäsenvaltioille asetettua velvoitetta siis sovelletaan myös markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla tuotesektoreilla. Lakia on aiemmin sovellettu sekä yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin että NLF-asetuksen mukaisiin muiden jäsenvaltioiden ilmoituksiin, jotka komissio lähettää muille jäsenvaltioille Suomi mukaan lukien. Koska velvoite on myös markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta jatkossa jäsenvaltiolla, tarvitaan soveltamisen tueksi kansallista sääntelyä, josta selviää työnjako kansallisten viranomaisten välillä ilmoitusten käsittelyssä. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettävän, että laissa säädetään myös toimenpiteistä, joihin Suomessa on ryhdyttävä yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 12 artiklan sekä markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan nojalla jäsenvaltioille lähettämien ilmoitusten perusteella.

Voimassa olevan lain 1 §:n 1 momenttiin sisältyy myös säännös siitä, että laki koskee myös markkinavalvontaviranomaisten velvollisuutta välittää Euroopan komissiolle eräitä tietoja riskin aiheuttamista tuotteista NLF-asetuksen 23 artiklan nojalla. Tätä koskeva lain 4 § ehdotetaan tässä yhteydessä kumottavan, joten soveltamisalaa koskevasta 1 §:n 1 momentista ehdotetaan myös poistettavan vastaava kirjaus. Markkinavalvonta-asetuksen 34 artiklassa on NLF-asetuksen 23 artiklaa vastaavaa sääntelyä, joka kuitenkin on NLF-asetuksen sääntelyä täsmällisempää erityisesti velvollisuuksien kohdentamisen osalta. NLF-asetuksen 23 artiklassa velvollisuus tietojen välittämisestä oli osoitettu jäsenvaltiolle, kun se markkinavalvonta-asetuksen 34 artiklassa on osoitettu markkinavalvontaviranomaiselle. Tämän vuoksi markkinavalvonta-asetuksen sääntelyn arvioidaan olevan niin täsmällistä, että sen soveltamisen tueksi ei tarvita kansallista täydentävää sääntelyä ja päällekkäinen sääntely ehdotetaan kumottavan.

Soveltamisalaa koskevaan 1 §:ään ehdotetaan lisättävän uusi 2 momentti, joka sisältäisi informatiivisen viittauksen markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan. Ehdotettavan 2 momentin mukaan markkinavalvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvistä toimenpiteistä Euroopan komissiolle säädetään markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa. Informatiivinen viittaus ehdotetaan lisättävän selvyyden vuoksi, sillä laki ei koskisi enää jatkossa markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan mukaista velvoitetta tehdä ilmoituksia Euroopan komissiolle, vaan markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaa sovellettaisiin suoraan asetuksen soveltamisalan sektoreilla. Pykälän aiempi 2 momentti siirrettäisiin tässä yhteydessä 3 momentiksi.

2 §. *Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskevat ilmoitukset Euroopan komissiolle.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan täsmennettävän, että pykälän mukainen velvoite koskisi jatkossa ainoastaan yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 12 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä ja niistä tehtäviä ilmoituksia Euroopan komissiolle. Vastaava säännös markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta sisältyy jatkossa markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan, joka on suoraan sovellettavaa sääntelyä, eikä sen soveltamisen tueksi tarvita enää jatkossa kansallista täydentävää sääntelyä.

3 §. *Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskeva ilmoitusmenettely.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että viittaus NLF-asetuksen 22 artiklaan korvattaisiin viittauksella markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklaan. Pykälän 3 momentti koskee menettelyä tilanteessa, jossa komissio toimittaa tiedon toisen jäsenvaltion tekemästä ilmoituksesta. Markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan 4 kohdan mukaan menettelyyn sovelletaan yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin 12 artiklan 2 kohtaa, jonka mukaan komissio lähettää jäsenmaiden tekemät ilmoitukset muille jäsenvaltioille, joiden on vuorostaan heti annettava komissiolle tiedoksi toteuttamansa toimenpiteet. Koska velvoite on säännöksessä asetettu jäsenvaltioille, tarvitaan sen soveltamisen tueksi kansallista sääntelyä, jossa täsmennetään eri viranomaisten tehtävät velvoitteen noudattamiseksi. Ehdotuksen mukainen menettely markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta vastaisi nykytilaa ja menettelyä myös yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta, eli Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Rapex-yhteyspisteenä vastaanottaisi Euroopan komission ilmoitukset muiden jäsenvaltioiden toteuttamista tuotteiden markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä rajoittavista toimenpiteistä ja lähettäisi ne viipymättä niille kansallisille markkinavalvontaviranomaisille, jotka ovat Suomessa toimivaltaisia valvomaan kysymyksessä olevia tuotteita. Pykälän 4 momenttia sovellettaisiin nykytilaa vastaavasti ilmoituksiin niistä toimenpiteistä, joihin Suomessa on ryhdytty Euroopan komission ilmoitusten johdosta.

Pykälän 1 ja 2 momentteja sovelletaan lain 2 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ja ilmoituksiin, jotka eivät ehdotuksen mukaan koskisi jatkossa markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita. Tämän johdosta myöskään 3 §:n 1 ja 2 momenttia ei sovellettaisi jatkossa

markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskeviin toimenpiteisiin ja ilmoituksiin, vaan näihin soveltuisi suoraan markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan säännökset.

4 §. *Eräät muut markkinavalvontaan liittyvät ilmoitukset Euroopan komissiolle.* Lain 4 § esitetään kumottavan. Pykälä koskee markkinavalvontaviranomaisen velvollisuutta välittää Euroopan komissiolle käytettävissään olevat tiedot riskin aiheuttavista tuotteista siten kuin NLF-asetuksen 23 artiklassa säädetään. Markkinavalvonta-asetuksen 34 artiklassa on NLF-asetuksen 23 artiklaa vastaavaa sääntelyä, joka kuitenkin on NLF-asetuksen sääntelyä täsmällisempää erityisesti velvollisuuksien kohdentamisen osalta. NLF-asetuksen 23 artiklassa velvollisuus tietojen välittämisestä oli osoitettu jäsenvaltiolle, kun se markkinavalvonta-asetuksen 34 artiklassa on osoitettu markkinavalvontaviranomaiselle. Tämän vuoksi markkinavalvonta-asetuksen sääntelyn arvioidaan olevan niin täsmällistä, että sen soveltamisen tueksi ei tarvita kansallista täydentävää sääntelyä ja päällekkäinen sääntely ehdotetaan kumottavan.

5 §. *Salassa pidettävät tiedot.* Pykälästä ehdotetaan poistettavan informatiivinen viittaus markkinavalvonta-asetuksella kumottuun NLF-asetuksen 16 artiklaan.

Laki tulisi voimaan samanaikaisesti markkinavalvontalain muuttamisesta annettavan lain kanssa.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan syksyllä 2021. Lisäksi ehdotetaan, että ennen markkinavalvontalain voimaantuloa vireille tulleet asiat käsitellään noudattaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Voimaantulon tavoiteajankohtaan vaikuttaa se, että markkinavalvonta-asetuksen kaikkia säännöksiä aletaan soveltaa 16.7.2021 alkaen. Hallituksen esityksen antaminen on viivästynyt suunnitellusta. Kansallisen täydentävän sääntelyn olisi tavoitteellista tulla voimaan mahdollisimman pian markkinavalvonta-asetuksen säännösten soveltamisen alkaessa. Lait on tavoitteellista saada voimaan syksyllä myös sen takia, että ehdotettavan seuraamussääntelyn osalta tulee huomioida markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa säädetty määräaika. Mainitun artiklan 3 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava seuraamuksista komissiolle viimeistään 16 päivänä lokakuuta 2021, jos niitä ei ole aiemmin ilmoitettu.

9 Suhde muihin esityksiin

Markkinavalvonta-asetuksesta johtuvaa muuta täydentävää sääntelyä on annettu eri hallinnonalojen sektorikohtaisista tarpeista johtuen osittain jo syyskauden 2020 aikana. Muun muassa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 154/2020 vp) annettiin eduskunnalle 5.10.2020 ja laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta 993/2020 tuli voimaan 1.1.2021. Lisäksi markkinavalvontalain soveltamisesta ajoneuvolaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvontaan säädetään uudessa ajoneuvolaissa (87/2021). Pääasiallisesti asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät hallituksen esitykset on tarkoitus antaa eduskunnalle kevät- ja syysistuntokaudella 2021.

Ministeriöissä on parhaillaan valmistelussa hallituksen esityksiä, joita koskevilla tuotesektoreilla on myös tarkoitus hyödyntää markkinavalvontalakia ja esittää muutosta markkinavalvontalain soveltamisalaa koskevaan 1 §:ään. Lisäksi osassa esityksistä esitettäisiin muutosta markkinavalvontalain 4 §:ään, sillä jatkossa Tukesin ohella olisi myös joukko muita viranomaisia,

jotka toimivat markkinavalvontaviranomaisena tiettyjen tuoteryhmien osalta. Työ- ja elinkeinoministeriössä on parhaillaan valmistelussa hallituksen esitys tekstiili- ja jalkinemerkintöjen vaatimustenmukaisuutta koskevaksi uudeksi laiksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa 2021.

Ympäristöministeriössä on valmistelussa hallituksen esitys ympäristöministeriön hallinnonalan eräiden markkinavalvontaa koskevien säädösten muuttamisesta. Ympäristöministeriöstä valmistellaan erillinen hallituksen esitys ympäristönsuojelulakiin (527/20144) ja jätelakiin (646/2011) liittyvien tuoteryhmien sekä EU-ympäristömerkistä annetussa laissa (832/2014) tarkoitettujen tuotteiden osalta, koska näiden säädösten markkinavalvontaan liittyvillä muutoksilla olisi vaikutuksia julkiseen talouteen. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain, jätelain ja EU-ympäristömerkistä annetun lain sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta on tarkoitus antaa syyskuussa 2021. Esityksessä ehdotettaisiin muutosta markkinavalvontalain 1 ja 4 §:iin, mikä olisi huomioitava tämän esityksen käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmistelussa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta, joka on tarkoitus antaa syyskuussa 2021. Esityksessä esitettäisiin muutosta tupakkalain (549/2016) 96 §:ään, kuten tässä markkinavalvontalain muuttamista ja siihen liittyviksi laeiksi koskevassa hallituksen esityksessäkin, mikä olisi huomioitava esityksen eduskuntakäsittelyssä.

Sisäministeriössä on valmistelussa esitys pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007) uudistamisesta sekä liikenne- ja viestintäministeriössä esitys vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) kokonaisuudistamisesta. Esityksissä muutettaisiin markkinavalvontalakia. Maa- ja metsätalousministeriössä on valmistelussa lannoitevalmistelain (539/2006) uudistus, jonka yhteydessä on tarkoitus lisätä lannoitevalmistelaissa tarkoitetut tuotteet markkinavalvontalain soveltamisalaan.

Lisäksi eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain, eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain sekä tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta (HE 94/2021 vp), jossa tehtäisiin sektorikohtaisesti muutokset markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

Lisäksi eduskunnassa on käsittelyssä hallituksen esitys laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (HE 121/2021 vp), jossa on tarkoitus tehdä rakennustuotteiden markkinavalvontaa koskevat muutokset sektorikohtaisesti markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotettua sääntelyä on ensinnäkin arvioitava perustuslain 2 §:n 3 momentissa turvatun oikeusvaltioperiaatteen ja hallinnon lainalaisuuden kannalta, koska kyseessä on julkisen vallan käyttöä määrittävä laki. Perustuslain mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Näin ollen viranomaisista sekä viranomaisten toimivaltuuksista ja niiden käytöstä ehdotetaan säädettävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti lakitasolla.

Ehdotettuja uusia toimivaltuuksia koskeva sääntely perustuu markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohtaan, joka velvoittaa siirtämään markkinavalvontaviranomaisille vähintään siinä luetellut toimivaltuudet. Muiden 14 artiklan 4 kohdan alakohdissa lueteltujen toimivaltuuksien on katsottu sisältyvän voimassa olevaan markkinavalvontalakiin, mutta j alakohdassa säädetystä

toimivaltuudesta hankkia tuotenäytteitä valehenkilöllisyyden turvin ja k alakohdassa säädetystä toimivaltuudesta rajoittaa verkkorajapinnan sisältöä tai verkkorajapintaan pääsyä ei ole vielä kansallista sääntelyä, joten ne ehdotetaan lisättäväksi markkinavalvontalakiin. Lisäksi i alakohdassa tarkoitetuista seuraamuksista säädetään erikseen sektorilaeissa.

Perusoikeuksien käyttöalaa voivat supistaa toiset perusoikeudet tai painavat yhteiskunnalliset intressit. Ehdotettuja uusia toimivaltuuksia on käytettävä yleisten perusoikeuksien rajoitusedellytysten mukaisesti. Uusista toimivaltuuksista säätäminen on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, jotta tuotteiden aiheuttamiin vakaviin riskitilanteisiin voidaan puuttua tehokkaasti ja korkea kuluttajansuojan taso voidaan turvata myös verkkoympäristössä. Markkinavalvonnalla pyritään varmistamaan markkinoilla olevien tuotteiden turvallisuus ja sitä kautta suojelemaan ihmisten henkeä ja terveyttä, omaisuutta sekä ympäristöä. Näin ollen ehdotetun sääntelyn voidaan katsoa olevan perusteltua myös perustuslain 19 §:n 3 momentin väestön terveyden edistämisvelvollisuuden sekä perustuslain 20 §:n 2 momentin terveellisen elinympäristön turvaamisvelvoitteen näkökulmasta.

Lain soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin ja talouden toimijoihin kohdistuvia ehdotettuja toimivaltuuksia on tarkasteltava perustuslain 12 §:n 1 momentissa turvatun sananvapauden, perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden, sekä jossain määrin myös perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuudensuojan kannalta. Yhtä lailla perustuslain 21 §:ssä edellytetty hyvä hallinto sekä mahdollisuus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on turvattava. Vastaavat oikeudet on turvattu Euroopan unionin perusoikeuskirjan artikloissa 11, 16, 17 ja 47. Ehdotettua sääntelyä ei arvioida ongelmalliseksi perustuslain kannalta.

Viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijalta (8 § ja ehdotettu uusi 2 mom.)

Henkilötietojen suojasta säädetään perustuslain yksityiselämän suojaa koskevan 10 §:n 1 momentin mukaan tarkemmin lailla. Henkilötietojen suojasta säädetään myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklassa. Yksityiselämän suojaan kohdistuvia rajoituksia on arvioitava kulloisessakin sääntely-yhteydessä perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa (esim. PeVL 42/2016 vp, s. 2-3). Tiedonsaantioikeudella on keskeinen merkitys valvontaviranomaisen toiminnassa ja tehokas valvonta edellyttää laissa turvattua oikeutta saada valvontaa varten välttämättömiä tietoja. Tehokkailla valvontatoimilla huolehditaan turvallisuudesta ja ennaltaehkäistään vaatimustenvastaisista tai muuten vaarallisista tuotteista mahdollisesti aiheutuvia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Sillä, että markkinoilla pyritään pitämään ainoastaan vaatimustenmukaisia tuotteita, pyritään myös turvaamaan korkea kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun taso.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdassa säädetään niistä toimivaltuuksista, jotka jäsenvaltioiden on markkinavalvonta-asetuksen mukaisesti vähintään siirrettävä markkinavalvontaviranomaisille. Voimassa olevaan markkinavalvontalain 8 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättävän viittaus markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a ja b alakohtiin, joissa säädetään talouden toimijoilta pyydettävistä tiedoista. Momentissa säädetään jo nykyisin markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin oikeudesta saada valvontaa varten välttämättömiä tietoja talouden toimijoilta. Edellytyksenä 1 momentin mukaan olisi jatkossakin, että tiedot ovat välttämättömiä valvontaa varten. Tällaiset tiedot voivat koskea esimerkiksi talouden toimijan liikesalaisuuksia tai onnettomuustietoja (HE 40/2016 vp). Pykälään lisättäisiin myös uusi 2 momentti, jonka mukaan markkinavalvontaviranomaisella olisi oikeus saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, joita tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen. Säännös on tarpeen markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdan soveltamiseksi.

Silloin kun tiedonsaantioikeutta koskevan toimivaltuuden käytön yhteydessä käsitellään tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä henkilötietoja, käsittelyssä on noudatettava henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita ja rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta tulee huolehtia yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 ja tietosuojalain (1050/2018) mukaisesti. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on tässä tapauksessa joko tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite tai e alakohdassa tarkoitettu tarve yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Markkinavalvontalain 8 §:n 1 momentin toimivaltuuden käytön yhteydessä voi poikkeuksellisesti olla välttämätöntä käsitellä myös erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja. Ehdotettu uusi 8 §:n 2 momentin toimivaltuus ei oikeuttaisi erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn. Valvontaviranomaisen tulee perustella tiedonsaannin välttämättömyys valvontatarkoituksen toteutumiseksi tapauskohtaisesti. Koska valvontatilanteet ja valvonnan kohteet voivat olla luonteeltaan hyvin erilaisia, henkilötietojen käsittely on sidottu valvontatarkoituksen toteutumisen välttämättömyyteen sen sijaan, että lueteltaisiin erikseen ne tilanteet, joissa niiden käsittelyn voidaan katsoa olevan välttämätöntä.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että artiklassa säädettyjä toimivaltuuksia on käytettävä noudattaen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvatun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee näin ollen turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla (PeVL 2/2018 vp., s.5, PeVL 14/2018 vp., s.4-5). Tämä on huomioitu esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa.

Arkaluontoisten tietojen käsittelyn osalta on kiinnitettävä erityistä huomiota perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattuun yksityisyyden suojaan, sillä näihin tietoihin liittyy muun muassa tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä (esim. PeVL 14/2018 vp., s.5, 3/2017 vp, s. 5). Näiden tietojen käsittelyn osalta perusoikeuksien rajoitusedellytysten täyttyminen on arvioitava ja perusteltava tarkasti erityisesti rajoitusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden näkökulmasta (esim. PeVL 29/2016 vp, s. 4–5). Erityisten henkilötietoryhmien käsittelykiellosta voidaan poiketa markkinavalvontalain 8 §:n 1 momentin mukaisesti silloin, jos kyse on valvonnan kannalta välttämättömistä tiedoista, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla. Voidaan arvioida, että 8 §:n 1 momentin muotoilu täyttää täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksen. Perustuslakivaliokunta ei myöskään ole lausunut lain 8 §:stä sen antamisen yhteydessä (PeVL 36/2016 vp). Tällaisten tietojen käsittely on sallittua ainoastaan, jos se on valvontatarkoituksen toteuttamiseksi välttämätöntä ja oikeasuhtainen tavoiteltavissa olevaan yleiseen etuun, erityisesti turvallisuuteen ja ihmisen hengen ja terveyden suojeluun, nähden.

Oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen (ehdotettu uusi 10 a §)

Ehdotetun lain uudessa 10 a §:ssä säädetään markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan j alakohdassa tarkoitetusta markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuudesta käyttää valehenkilöllisyyttä tuotenäytteiden hankkimisen yhteydessä.

EU-tasolla esimerkiksi yhteistyöasetuksessa (EU) 2017/2394 on 9 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetty käytännössä markkinavalvonta-asetusta vastaavalla tavalla viranomaisen toimivaltuudesta tehdä koeostoja valehenkilöllisyyden turvin. Asetus on pantu kansallisesti täytäntöön kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetulla lailla (566/2020). Sen 10 §:ssä on säädetty toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta tehdä koeostoja valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on välttämätöntä koeoston paljastumisen estämiseksi.

Lakia kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020) koskevaa hallituksen esitystä (HE 54/2019 vp) käsiteltiin perustuslakivaliokunnassa, joka ei nostanut lausunnossaan esille valehenkilöllisyyden käytön osalta perusoikeuksiin liittyviä ongelmia (PeVL 12/2019 vp). Lisäksi elintarvikelakiin (23/2006) on lisätty ehdotetun kaltainen valvontaviranomaisen toimivaltuus tilata näytteitä tunnistautumatta etäviestintävälineiden välityksellä, jota koskevaan hallituksen esitykseen (HE 36/2019 vp) perustuslakivaliokunnalla ei myöskään ollut tältä osin huomautettavaa (PeVL 6/2019 vp). Nämä on huomioitu ehdotetun lain uuden 10 a §:n laatimisessa.

Valehenkilöllisyyden käytöllä tuotteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä voidaan arvioida olevan liittymäpintoja sekä elinkeinovapauteen että omaisuudensuojaan. Valehenkilöllisyyden käytön tarkoitus on hankkia tuotteita valvontatarkoituksessa niiden vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi, eikä itse hankinnalla ole suoraa vaikutusta elinkeinoharjoittajien toimintaan, sillä valvontakäytännön mukaisesti valvontaviranomainen hankkii tuotteen normaalia maksua vastaan. Toimivallan käyttö vaikuttaa siten lähinnä niiden talouden toimijoiden toimintaan, joiden tuotteet todetaan tarkastuksessa vaatimustenvastaiseksi, sillä se voi johtaa valvontaviranomaisen edellyttämiin jatkotoimenpiteisiin.

Ennen kaikkea kyse on viranomaistoiminnan avoimuudesta, läpinäkyvyydestä ja luotettavuudesta. Ehdotettua toimivaltuutta tuleekin arvioida perustuslain 2 §:n 3 momentin hallinnon lainalaisuusperiaatteen näkökulmasta, sillä se sallii viranomaisen hoitavan näytteidenhankintaan liittyviä tehtäviä ilman, että se ilmaisee suorittavansa tällaista tehtävää (vastaavasti HE 54/2019 vp, s. 72).

Ehdotetun lain 10 a §:n 1 momentin mukaan markkinavalvontaviranomaisella on oikeus hankkia tuotteita tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä, eli muita keinoja valvonnan tarkoituksen toteuttamiseksi ei ole. Viranomaisvalvonnan tarkoitus ei välttämättä toteudu, jos ostotapahtumassa esiinnytään viranomaisena. Ei myöskään voida pitää mahdollisena, että markkinavalvontaviranomaisena toimivien henkilöiden tulisi käyttää omia henkilötietojaan tuotenäytteitä hankkiessa. Tuotenäytteiden hankinnassa valehenkilöllisyyden turvin olisikin mahdollista käyttää esimerkiksi kyseistä tarkoitusta varten luotua sähköpostitiliä. Sen sijaan tässä yhteydessä ei ehdoteta säädettävän toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta saada käyttöönsä tähän tarkoitukseen valmistettuja vääriä asiakirjoja.

Valehenkilöllisyyden käyttö koskisi ainoastaan tavallisten siviilioikeudellisten oikeustoimien tekemistä, joiden ei ole katsottu olevan lainalaisuusperiaatteen kannalta ongelmallisia ja joille ei ole osoitettavissa valtiosääntöistä tarvetta arvioida niitä epäsovinnaisena toimivaltuutena (PeVL 35/2018 vp ja PeVL 36/2018).

Sen varmistamiseksi, että yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä saisi asianmukaisen kuvan rekisterin tietojen sisällöstä, toimivaltaisella viranomaisella olisi ehdotuksen mukaan velvollisuus ilmoittaa valehenkilöllisyyden käytöstä rekisterinpitäjälle niin pian kuin se on tuotteen hankinnan tarkoitusta vaarantamatta mahdollista. Myös talouden toimijan tiedottaminen toimivaltuuden käytöstä on tärkeää ja asianmukaista hallinnon avoimuuden ja viranomaistoiminnan luotettavuuden näkökulmasta.

Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet (ehdotettu uusi 22 a §)

Verkkorajapintaa koskeva ehdotettu toimivaltuus kohdistuu palveluntarjoajiin, kuten hosting-, internet- ja alustapalveluntarjoajiin, sekä teleyrityksiin tai muuten tiedon julkaisusta, välittämisestä tai sen verkossa esilläolosta vastaaviin toimijoihin. Lähtökohtana on, että markkinavalvontaviranomaisen päätös voi kohdistua siihen tahoon, jolla on tosiasiallinen mahdollisuus säännöksessä mainittujen keinojen käyttöön, minkä vuoksi kyseeseen tulevia palveluntarjoajia ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi määritellä tyhjentävästi (vastaavasti HE 54/2019 vp, s. 52). Päätös tulisi kuitenkin ensi sijassa kohdistaa tietoyhteiskunnan palveluntarjoajaan ja vasta viimesijaisesti teleyritykseen (vastaavasti HE 98/2020, s. 297).

Ehdotettu sääntely on merkityksellistä erityisesti perustuslain 12 §:n 1 momentissa turvatun sananvapauden kannalta, johon sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin, joskaan sitä ei ole pidetty sananvapauden ydinalueelle kuuluvana. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan mainontaan ja markkinointiin voidaan näin ollen kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin muuten olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset (ks. esim. PeVL 6/2019 vp, PeVL 40/2017 vp, PeVL 18/2014 vp). Keskeistä on, että toimivallan käyttö on viimesijaista ja että sille on perusteltu ja painava syy. Tällaiseksi on katsottu esimerkiksi vaara ihmisen terveydelle tai kuluttajien johtaminen olennaisella tavalla harhaan (PeVL 6/2019 vp).

Sääntelyn oikeasuhtaisuus edellyttää, että toimivallan käyttö suhteutetaan vahingon tai riskin vakavuuteen ja että se on oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden (PeVL 5/2009 vp). Määräys voidaan antaa vain, jos verkkorajapinnan sisällön tai sinne pääsyn rajoittamisesta aiheutuvan hyödyn kuluttajien suojaamiseksi voidaan katsoa olevan selkeästi suurempi kuin sananvapauteen tai muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset (vastaavasti HE 98/2020 vp, s. 250). Arvioinnin tulee perustua käsillä olevan riskin vakavuuteen, jonka määrittämisessä on huomioitava mm. tuotteen kohderyhmä ja käyttötarkoitus.

Toimivallan käytöstä palveluntarjoajalle aiheutuvat haitat eivät myöskään saa olla kohtuuttomia tavoiteltuun päämäärään nähden, vaan sillä tulee olla mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia verkkorajapinnan käyttämiseen laillisiin tarkoituksiin ja vaatimusten mukaisten tuotteiden markkinointiin. Määräyksestä on käytävä selkeästi ilmi sen kohde, kesto ja perustelut, ja päätöksen saajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ja ryhtyä korjaaviin toimiin, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii (vastaavasti HE 98/2020, s. 250). Samoin verkkorajapintaan kohdistuvista rajoituksista aiheutuvien kustannusten ja hallinnollisen taakan tulee olla oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden (PeVL 43/2018 vp).

Markkinavalvontalain ehdotetussa 22 a §:ssä toimivallan käyttö sidotaan yhtäältä tuotteen aiheuttamaan vakavaan riskiin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle yleiselle edulle ja toisaalta siihen, että se on välttämätöntä kyseisen riskin poistamiseksi. Perustuslakivaliokunta on todennut, että sananvapauden rajoituksen oikeasuhtaisuuden vuoksi on välttämätöntä, että toimivaltuuden käyttö porrastetaan säännösperusteisesti koko internetsivuston sulkemisen viimesijaiseksi keinoksi osoittavalla tavalla (PeVL 6/2019 vp). Ehdotetussa laissa toimivallan käyttö on porrastettu siten, että vasta jos palveluntarjoaja ei ole ryhtynyt korjaaviin tai lievempiin toimiin markkinavalvontaviranomaisen määräyksestä, markkinavalvontaviranomainen voi antaa verkkorajapintaan kohdistuvia määräyksiä. Viimesijaisia

vaihtoehtoja ovat palveluntarjoajalle osoitettu määräys estää tai rajoittaa pääsyä verkkorajapintaan taikka poistaa verkkorajapinta, tai verkkotunnusrekisterin ylläpitäjälle tai verkkotunnusvälittäjälle osoitettu määräys poistaa verkkotunnus käytöstä tai merkitä verkkotunnus markkinavalvontaviranomaisen nimiin (vastaavasti HE 54/2019, s. 74). Ehdotetun sääntelyn katsotaan täyttävän oikeasuhtaisuuden ja hyväksyttävyyden vaatimukset.

Ehdotetun lain 22 a §:n katsotaan täyttävän myös täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset, sillä säännöksestä käy ilmi, kuka on oikeutettu käyttämään rajoitusvaltuuksia, millä perusteilla ja millä tavoin. Täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimus edellyttää myös, että se verkkorajapinnan sisältö, jota rajoitus koskee, on selkeästi määritelty (vastaavasti PeVL 43/2018 vp). Uusi verkkorajapinnan määritelmä ehdotetaan sisällytettäväksi markkinavalvontalain 2 §:n 12 kohtaan.

Perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvattu elinkeinovapaus edellyttää, että jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla, johon verkkorajapintaa koskevilla määräyksillä jossain määrin puututaan. Erityisesti pelkästään verkossa toimivan elinkeinonharjoittajan rajapinnan sulkeminen voi muodostua elinkeinonharjoittamisen vapauden esteeksi, miksi ehdotettuja toimivaltuuksia tulee käyttää porrastetusti ja viimesijaisesti ainoastaan muiden keinojen osoittautuessa riittämättömiksi. Elinkeinovapaus koskee lainmukaista toimintaa, kun taas markkinavalvontaviranomaisen verkkorajapintaa koskevat määräykset kohdistetaan vakavan riskin aiheuttaviin tuotteisiin, jotka ovat pääsääntöisesti vaatimustenvastaisia, mistä syystä rajoittamisen katsotaan olevan perusteltua. Siinä tapauksessa, että tuotetta koskevista vaatimuksista ei ole säädetty mutta se silti aiheuttaa vakavan riskin, sen voidaan katsoa uhkaavaan ihmisen henkeä ja terveyttä tai muuta yleistä etua siinä määrin, että elinkeinovapauden rajoitus on oikeasuhtainen. Lisäksi toimivallan käyttö on porrastettu ja mikäli verkkorajapintaa koskevia määräyksiä joudutaan viimesijaisesti antamaan, ne koskevat ensisijaisesti yksittäisiä tuotteita tai tuoteryhmiä ja ne on kohdistettava siihen verkkorajapinnan osaan, jonka välityksellä kyseisiä tuotteita markkinoidaan (vastaavasti HE 36/2019 vp., s. 36). Vaikutukset elinkeinovapauden harjoittamiseen on huomioitu myös ehdotetun 22 a §:n pykälän 5 momentissa, jossa kunnat ehdotetaan rajattavan pykälässä tarkoitettujen toimivaltuuksien käytön ulkopuolelle palveluntarjoajien oikeussuojan sekä oikeusvarmuuden varmistamiseksi. Yhteismitallisuuden ja riittävän asiantuntemuksen varmistamiseksi on arvioitu, että tässä yhteydessä toimivaltuuden käyttö on tarkoituksenmukaista rajata keskushallintotasolle.

Perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvattu omaisuudensuoja kattaa paitsi omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vallan hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla, myös vallan määrätä siitä. Verkkorajapintaan kohdistuvat määräykset rajoittavat palveluntarjoajan tai tuotteen markkinoijan valtaa määrätä määräyksen kohteena olevien tuotteiden käytöstä, ja siten puututaan myös omaisuudensuojaan. Voidaan katsoa, että myös omaisuudensuojan rajoittaminen ehdotetun toimivaltuuden käyttämiseksi kuvatun kaltaisesti yleisen edun suojaamiseksi täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset.

Markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan k alakohdassa säädettyihin verkkorajapintaa koskeviin vähimmäistoimivaltuuksiin ei sisälly toimivaltuutta määrätä verkkotunnuksen merkitsemisestä toimivaltaisen viranomaisen nimiin. Tällaista toimivaltuutta kuitenkin ehdotetaan lisättäväksi markkinavalvontalakiin, sillä se ehkäisee tilanteita, joissa verkkotunnuksen käytöstä poistamisen jälkeen sama toimija ottaa sen uudelleen käyttöönsä ja jatkaa aiempaa toimintaansa. Muut tahot eivät voi ottaa verkkotunnusta uudelleen käyttöön, kun se on merkitty markkinavalvontaviranomaisen nimiin. Säännöksen tarkoitus on siten tarvittaessa varmistaa viimesijaisesti annetun määräyksen tehokas toimeenpano ja tosiasiallinen noudattaminen.

Määräyksen kohteena olevan palveluntarjoajan perustuslain 21 §:ssä säädetyn menettelyllisen oikeusturvan takaamiseksi ehdotetun lain 22 a §:n 3 momentissa säädettäisiin, että markkinavalvontaviranomaisen on ratkaistava asia kiireellisesti, mikäli markkinavalvontaviranomainen on antanut määräyksen väliaikaisena. Ehdotetun lain 22 a §:n 4 momentissa säädettäisiin, että markkinavalvontaviranomaisen on varattava päätöksen saajalle sekä palveluntarjoajalle tilaisuus tulla kuulluiksi ennen määräyksen antamista, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii. Muutoksenhaussa noudatetaan mitä markkinavalvontalain 29 §:ssä ja laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

Markkinavalvonta-asetuksen mukaisten velvoitteiden seuraamukset

Uutta seuraamussääntelyä on arvioitava yleisten kriminalisointiperiaatteiden näkökulmasta. Perustuslain 8 §:ssä säädetään rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta. Pykälän mukaan ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Rikoksesta ei saa tuomita ankarampaa rangaistusta kuin tekohetkellä on laissa säädetty. Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate sisältää lain täsmällisyyteen kohdistuvan erityisen vaatimuksen. Sen mukaan kunkin rikoksen tunnusmerkistö on ilmaistava laissa riittävällä täsmällisyydellä siten, että lain sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin teko tai laiminlyönti rangaistavaa (ks. PeVL 20/2018 vp., PeVL 37/2016 vp., PeVL 3/2015 vp., PeVL 56/2014 vp.).

On huomioitava, että sakkorangaistus tarkoittaa kajoamista tuomitun omaisuuteen. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti rangaistussäännösten tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselle asetettavat yleiset edellytykset. Suhteellisuusvaatimus edellyttää sen arvioimista, onko kriminalisointi välttämätön sen taustalla olevan oikeushyvän suojaamiseksi ja onko rangaistusseuraamuksen ankaruus oikeassa suhteessa teon moitittavuuteen nähden (PeVL 56/2014, s.3). Rikosoikeutta tulisi sen perusoikeuksiin puuttuvan luonteen vuoksi käyttää vasta viimeisenä mahdollisena vaihtoehtona (ultima ratio -periaate). On arvioitava, onko vastaava tavoite saavutettavissa muulla perusoikeuteen vähemmän puuttuvalla tavalla kuin kriminalisoinnilla (ks. PeVL 48/2017 vp., s.7, PeVL 23/1997 vp, s. 2/II) ja onko kriminalisoinnille painava yhteiskunnallinen tarve ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste (PeVL 9/2016 vp., s. 2, PeVL 23/1997 vp, s. 2/II). Nämä näkökohdat on huomioitu niiden markkinavalvontalain soveltamisalaan lisättävien lakien perusteluissa, joihin ehdotetaan lisättäväksi rangaistussääntelyä. Rikosoikeudellisten seuraamusten käyttö on arvioitu valmistelun aikana perustelluksi sanktioitavaksi ehdotettavan toiminnan luonteesta johtuvista syistä.

Esityksessä ehdotetaan RoHS-lakiin muutosta, jossa lisättäisiin sektorisääntelyyn tässä yhteydessä uusi 28 a § rangaistussäännös. Ehdotetussa rangaistussäännöksessä säädetään rangaistavaksi sellaisia tekoja, jotka ovat vastoin RoHS-laissa säädettyjä tuotteita koskevia vaatimuksia. Rangaistavaksi säädetyt teot on pyritty kirjoittamaan siten, että ne noudattavat perustuslain 8 §:n rikosoikeudellista laillisuusperiaatetta, eli säännöksen sanamuodon perusteella olisi ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa (PeVL 17/2006 vp). Rangaistusuhka RoHS-lain vastaisista teoista tulisi olla riittävän tehokas, ennaltaehkäisevä ja oikeassa suhteessa teon vakavuuteen nähden. Ehdotetussa säännöksessä rangaistavaksi säädettyjen tekojen seuraamuksena olisi sakkorangaistus.

Ympäristösääntelyllä ja siihen lukeutuvalla RoHS-lailla pyritään osaltaan turvaamaan perustuslain 20 §:n jokaisen oikeutta terveelliseen ympäristöön. Tähän liittyy myös korostunut huolellisuusvelvollisuus, jota laiminlyövä toimii välinpitämättömästi ympäristöä ja ihmisten terveyttä kohtaan. Tekojen, joilla on vakavampia ympäristövaikutuksia, valvonta ja ennalta ehkäiseminen riippuu osaltaan siitä, miten ympäristövaikutuksiltaan vähäisempiin tekoihin suhtaudutaan.

Tekojen sanktiovarmuus lisäisi myös yleistä luottamusta siihen, että ympäristöä, luontoa ja ihmisten terveyttä suojataan, ja tämä edistää myös ympäristöperusoikeuden toteutumista.

Lisäksi ehdotetaan, että markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluviin lakeihin, joihin soveltuu markkinavalvonta-asetuksen 4 artikla, lisättäisiin säännökset markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen talouden toimijoiden velvollisuuksien rikkomisesta, missä viitattaisiin nimenomaisesti asetuksen 4 artiklan 3 kohdan alakohtiin. Säännöksistä kävisi myös ilmi, kenen velvollisuuksien rikkomisesta on kyse sekä luonnehdittaisiin, mistä velvollisuudesta on kyse. Ehdotettavien rangaistussäännösten sanamuodon perusteella on siten ennakoitavissa, mikä teko tai laiminlyönti on rangaistavaa, eikä sääntely olisi tältä osin ongelmallinen perustuslain 8 §:n kannalta.

Seuraamuksia koskeva sääntely markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklassa edellyttää jäsenmaita asettamaan tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia markkinavalvonta-asetuksen velvoitteiden sekä asetuksen liitteessä II luetellun sektorisääntelyn velvoitteiden rikkomisesta. Tämä jäsenmaille asetettu velvoite edellyttää seuraamuksia koskevan sääntelyn sisällyttämistä kansalliseen lainsäädäntöön markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisalaan kuuluvien sektorien osalta kyseisen artiklan rikkomisesta sekä niiden liitteessä II lueteltujen sektorisäädösten velvoitteiden rikkomisesta, joista ei ole vielä säädetty seuraamuksia. Rikosoikeudellisten seuraamusten käyttö on arvioitu valmistelun aikana perustelluksi sanktioitavaksi ehdotettavan toiminnan luonteesta johtuvista syistä. On myös huomioitava, että voimassaolevassa sääntelyssä on säädetty ainoastaan rikosoikeudellisista seuraamuksista.

Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisestä toimivallan jaosta. Vastuu Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanossa jakautuu itsehallintolaissa säädetyn toimivallanjaon mukaisesti. Maakunta vastaa Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin asia itsehallintolain mukaan kuuluu sen toimivaltaan.

Voimassa olevan markkinavalvontalain horisontaalinen luonne on pitkälti tekninen ratkaisu, jolla on yhdenmukaistettu eräiden tuotesektoreiden markkinavalvontaa, ulkorajavalvontaa ja viranomaisia koskevat säännökset ja koottu ne yhteen lakiin. Horisontaalinen laki on vahvasti riippuvainen sen soveltamisalan tuotesääntelystä. Tästä syystä on lähtökohtana ollut, että arvio valtakunnan ja maakunnan toimivallan jaosta tulee tehdä tuotesääntelyn ja sen taustalla olevan EU-sääntelyn mukaisesti. Arvioon vaikuttaa myös se, että maakunnalle kuuluu elinkeinotoiminta tietyin rajoituksin (18 §:n 22 kohta), teon rangaistavaksi säätämistä ja rangaistuksen määrä, kun on kysymys maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta oikeudenalasta (18 §:n 25 kohta) sekä uhkasakon asettamista ja tuomitsemista sekä muiden pakkokeinojen käyttöä, kun on kysymys maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta oikeudenalasta (18 §:n 26 kohta).

Nyt ehdotettavan sääntelyn osalta toimivalta jakautuu maakunnan ja valtakunnan välillä. Ehdotettu sääntely koskee osin asioita, jotka itsehallintolain 18 §:n kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Voimassa olevan markkinavalvontalain soveltamisalassa olevan tuotesääntelyn osalta mittauslaitelaki ja painelaitelaki kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Sen sijaan sähköturvallisuuslaki, hissiturvallisuuslaki, ATEX-laki ja pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki sekä laki aerosolien vaatimusten-

mukaisuudesta on katsottu koskevan asioita, jotka itsehallintolain 18 §:n mukaan kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Kuluttajien käyttöön tarkoitettuja henkilönsuojaimia koskeva sääntely, on katsottu kuuluvan maakunnan toimivaltaan silloin kun kyse on tuoteturvallisuudesta. Kaasulaitteita koskeva sääntely on katsottu kuuluvan maakunnan lainsäädäntötoimivaltaan, kun kyseessä on tuoteturvallisuus ja kuluttajatuote. Siviiliräjähteissä lainsäädäntövalta on katsottu jakautuvan siten, että valtakunnalla on itsehallintolain 27 §:n mukaan lainsäädäntövalta siltä osin kuin asia koskee ampumatarvikkeita (kohta 27) tai räjähdysaineita valtion turvallisuutta koskevilta osin (kohta 35). Muilta osin siviiliräjähteissä lainsäädäntövalta on maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluva.

Markkinavalvontalain soveltamisalaan nyt ehdotettavasta tuotesääntelystä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan on katsottu kuuluvan itsehallintolain 18 §:n mukaan asiat, joita koskee laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asettavista vaatimuksista, kemikaalilaki, kosmeettisista valmisteista annettu laki, vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteista annettu laki sekä tupakkalaki. Valtakunnan lainsäädäntövaltaan puolestaan on katsottu itsehallintolain 27 §:n nojalla kuuluvan asiat, joita koskee laivavarustelaki kauppamerenkulkuun liittyen (13 kohta) sekä teletoimintana radiolaitteita koskeva sääntely sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 luvun osalta (itsehallintolain 27§:n 40 kohta).

Huvivenelain soveltamisalalle kuuluvien asioiden osalta lainsäädäntövalta jakautuu valtakunnan ja maakunnan välillä. Lähtökohtaisesti itsehallintolain 18 §:n 21 kohdan (tieliikenne, veneliikenne) on katsottu tarkoittavan myös liikenteessä käytettävien laitteiden varusteita ja teknisiä määräyksiä ja kuuluisi näin maakunnan lainsäädäntövaltaan. Kauppamerenkulku on puolestaan valtakunnan toimivallassa itsehallintolain 27 §:n 13 kohdan nojalla.

Esitykseen ei siten sisälly sellaisia ehdotuksia, joiden vuoksi esitys olisi tarpeen käsitellä perustuslain säätämisjärjestyksessä. Näin ollen ehdotus laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella ja koska markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020 on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäviksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 3 §,

muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 ja 4–8 §, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 27 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 4 § laissa 88/2021 sekä 1 §:n 2 momentti laissa 503/2008, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 503/2008, 993/2020 ja 88/2021, uusi 5 momentti, lakiin uusi 10 a §, 17 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 22 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018) ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020), ajoneuvolain (82/2021), huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015), sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014), laivavarustelain (1503/2011), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013), kemikaalilain (599/2013), kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) sekä tupakkalain (549/2016) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Lakia sovelletaan lisäksi markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 25–28 artiklassa tarkoitettuihin 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskeviin valvontaviranomaisten toimenpiteisiin, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

— —

Tätä lakia sovelletaan lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen velvoitteiden valvontaan, jollei muualla toisin säädetä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista Euroopan unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;
2) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja;
3) *markkinavalvonnalla* markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi;
4) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;
5) *markkinoille saattamisella* tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;
6) *riskin aiheuttavalla tuotteella* tuotetta, joka voi vaikuttaa kielteisesti henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen yleensä ja yleiseen turvallisuuteen sekä muihin yleisiin etuihin kohtuuden ja hyväksyttävyyden ylittävällä tavalla kyseisen tuotteen tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa käyttöolosuhteissa, mukaan lukien tuotteen käyttöikä ja tarvittaessa tuotteen käyttöönotto, asennus ja huoltotarpeet;
7) *riskinarvioinnilla* vaikutusten tunnistamista sekä riskien suuruuden määrittämistä ja niiden merkityksen arvioimista;
8) *talouden toimijalla* 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa ja markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja talouden toimijoita;
9) *ulkorajatarkastuksella* Tullin tekemää tarkastusta Euroopan unionin markkinoille saatettaville tuotteille markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa;
10) *vaatimustenvastaisella tuotteella* tuotetta, joka ei täytä sille 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tai sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia;
11) *vakavalla riskillä* riskin aiheuttavaa tilannetta, joka edellyttää nopeita toimenpiteitä ja jatkotoimia, myös tapauksissa, joissa vaikutukset eivät ilmene välittömästi;
12) *verkkorajapinnalla* mitä tahansa talouden toimijan käyttämää tai hänen puolestaan käytettyä ohjelmaa, mukaan lukien verkkosivustot tai niiden osa tai sovellus, jonka avulla talouden toimijan tuotteet ovat loppukäyttäjän saatavilla.

4 §

Valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen.

Tulli toimii markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ulkorajatarkastuksista vastaavana viranomaisena sekä valvoo 23 §:ssä tarkoitetun maastavientikiellon ja 25 §:ssä tarkoitetun hävittämismääräyksen noudattamista ulkorajalla.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Säteilyturvakeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ia viestintävirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen ilmailulaissa, ajoneuvolaissa, huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa, sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa ja laivavarustelaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetussa laissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

5 §

Yhteistyömenettely unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa

Markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin yhteistyömenettelystä ja määräajoista unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa säädetään markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa ja jäljempänä tässä laissa.

6 §

Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys

Markkinavalvontaviranomaisen on hoidettava tehtävänsä tehokkaalla ja riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tekijät.

7 §

Valvontasuunnitelma

Markkinavalvontaviranomaisen, lukuun ottamatta kuntaa, on laadittava 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta valvontasuunnitelma, jossa on otettava huomioon, mitä markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa säädetään.

8 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijalta

Markkinavalvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta. Näihin tietoihin voivat kuulua myös markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut tiedot. Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, joita tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen.

9 §

Oikeus tehdä tarkastuksia

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus valvontaa varten päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja, ja tehdä valvonnassa tarvittavia tarkastuksia. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin tarkastuksia ei kuitenkaan saa ulottaa. Tarkastuksissa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— —

10 §

Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta tarpeellista. Mitä tässä pykälässä säädetään tuotteista, sovelletaan myös tuotteista otettaviin näytteisiin ja niiden osiin.

— —

10 a §

Oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus hankkia tuotteita tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä. Mitä 10 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun tuote on hankittu tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen.

Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava valehenkilöllisyyden käytöstä talouden toimijalle ja luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetulle rekisterinpitäjälle niin pian, kuin se on valehenkilöllisyyden käytön tarkoitusta vaarantamatta mahdollista.

17 §

Toimenpidemääräys

— —

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin myös 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa säädettyjen tuotetta koskevien menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi, jos tuotetta koskevat menettelyt eivät ole vaatimusten mukaiset.

22 a §

Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet

Jos tuote aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetulle yleiselle edulle ja jos se on välttämätöntä vakavan riskin poistamiseksi, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä palveluntarjoajan poistamaan tuotteeseen viittaavaa sisältöä verkkorajapinnalta. Markkinavalvontaviranomainen voi samoin edellytyksin määrätä palveluntarjoajaa varoittamaan loppukäyttäjää selkeästi tuotteen aiheuttamasta riskistä verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua määräystä ei ole noudatettu, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä:

1) palveluntarjoajan estämään pääsyn tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan; tai

2) verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen markkinavalvontaviranomaisen nimiin.

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määräyksen myös väliaikaisena. Väliaikainen määräys on voimassa, kunnes markkinavalvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Markkinavalvontaviranomaisen on ratkaistava asia kiireellisesti.

Markkinavalvontaviranomaisen on ennen 1–3 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä talouden toimijalle tilaisuus tulla kuulluiksi. Kuulemisesta voidaan poiketa väliaikaista määräystä annettaessa, jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Mitä tässä pykälässä säädetään markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista, ei koske kuntaa.

27 §

Ilmoittaminen Euroopan komissiolle

— —

Lisäksi on otettava huomioon, mitä viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle säädetään markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään noudattaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016) 4 §:n 22 kohta, 5 ja 23 § sekä 24 §:n 2 ja 3 momentti sekä

lisätään 4 §:ään uusi 23 kohta ja 24 §:n 1 momenttiin uusi 14 ja 15 kohta ja 24 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

22) *CE-merkinnällä* merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

23*) jakelupalvelujen tarjoajalla* markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta ilmoitettujen laitosten päätöksiin säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Sähköturvallisuudesta säädetään sähköturvallisuuslaissa (1135/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa.

Räjähdysten estämisestä ja räjähdyksiltä suojautumisesta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

23 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

24 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— —

14) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä markkinavalvontaviranomaisen saataville,

15) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 ja 2 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

CE-merkintärikkomuksesta säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

sähköturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköturvallisuuslain (1135/2016) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 12 kohta 5 §, 117 §:n 2 momentti sekä 118 ja 119 §, sekä

lisätään 117 §:n 1 momenttiin uusi 31 ja 32 kohta sekä 117 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

— —

Tätä lakia sovelletaan myös radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallisia häiriöitä, joista ei säädetä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

12) *akkreditoinnilla* akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, 2 artiklan 10 kohdassa määriteltyä akkreditointia;

— —

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille ja tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

Hisseistä säädetään hissiturvallisuuslaissa (1134/2016).

Räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta säädetään räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1139/2016).

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

Sähkönsiirron, -jakelun ja -toimituksen keskeytymiseen sekä sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähköntoimituksen virheeseen liittyvistä korvausasioista säädetään sähkömarkkinalaissa.

Radiolaitteiden markkinoille saattamisesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 30 luvussa.

117 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— —

31) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville,

32) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 ja 2 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

— —

118 §

Muutoksenhaku sähköturvallisuusviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Sähköturvallisuusviranomaisen päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisuhan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

119 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

hissiturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hissiturvallisuuslain (1134/2016) 4 §:n 5 kohta sekä 5, 85 ja 86 § seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — —

Muutoksenhaku hissiturvallisuusviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Hissiturvallisuusviranomaisen päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisuhan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

86 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015) 4 §, 46 §:n 3 momentti ja 48 § sellaisina kuin ne ovat, 4 § osaksi laissa 1141/2016, ja 48 § laissa 1141/2016, sekä

lisätään 46 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1141/2016, uusi 15–17 kohta sekä 46 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1141/2016, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille ja tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

Pyroteknisten tuotteiden turvallisesta valmistuksesta ja varastoinnista sekä niiden luvanvaraisuudesta, käytöstä ja luovutukselle asetettavista rajoituksista säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

Kemikaalien ja räjähtävien esineiden luokituksesta, merkinnöistä sekä käyttöturvallisuustiedotteesta säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä ja näitä koskevista kielivaatimuksista kemikaalilaissa (599/2013).

Vaarallisten aineiden vaarallisuusluokituksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994).

Tuotteiden CE-merkinnän käyttöä koskevista rikkomuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

46 §

Rangaistussäännökset

— —

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— —

15) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville,

16) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

17) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan ilmoittamisvelvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 2 ja 3 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

48 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 5 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016) 5 ja 21 § seuraavasti:

5 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille ja tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa 278/2016).

Ampumatarvikkeiden siirrosta säädetään ampuma-aselaissa (1/1998).

Räjähteiden valmistuksesta, varastoinnista, säilytyksestä, maahantuonnista, siirrosta, luovutuksesta, käytöstä ja hävittämisestä säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

21 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

painelaitelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan painelaitelain (1144/2016) 2 §:n 11 kohta ja 3 §, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 797/2020, sekä
lisätään 104 §:n 1 momenttiin uusi 23–27 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
— —
11) *CE-merkinnällä* akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;
— —

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.
Markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).
Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille ja tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa. CE-merkintää koskevien säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).
Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista ja ilmoitettujen laitosten valvonnasta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).
Ilma-alusten painelaitteisiin sovelletaan ilmailulakia (864/2014) ja sen nojalla annettuja määräyksiä, jollei yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2018/1139 tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu.
Aerosoleista säädetään aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (794/2020).

104 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— —

23) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

24) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville,

25) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

26) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

27) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *painelaiterikkomuksesta* sakkoon.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018) 2 ja 6 § sekä
lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 7–11 kohta seuraavasti:

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Henkilönsuojaimia koskevista vaatimuksista ja velvollisuudesta noudattaa näitä vaatimuksia säädetään tämän lain lisäksi henkilönsuojainasetuksessa.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008.

Henkilönsuojainasetuksen V luvussa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisen edellytyksistä, laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetussa laissa (1053/2010).

6 §

Valvonta

Tämän lain noudattamisen valvonnasta säädetään henkilönsuojainasetuksen VI luvussa, markkinavalvonta-asetuksessa ja markkinavalvontalaissa.

9 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— —

7) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

8) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä markkinavalvontaviranomaisen saataville,

9) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää,

10) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta markkinavalvontaviranomaiselle,

11) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että se ryhtyy viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *laiteturvallisuusrikkomuksesta* sakkoon.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) 28, 29, 31 ja 32 § sekä 37 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 28 ja 29 § laissa 1269/2010, 32 § laeissa 1009/2010 ja 1269/2010 sekä 37 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1175/2018,

muutetaan 27 § ja 37 §:n 1 momentin 7 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 27 § laissa 1269/2010 ja 37 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 1175/2018, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a § ja 37 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1175/2018, uusi 14–17 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Markkinavalvontalaissa tarkoitettuna talouden toimijana pidetään tätä lakia sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa sekä tuotteen maahantuojaa, valtuutettua edustajaa ja valmistajaa.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

27 §

Valvontaviranomainen

Energiaan liittyvien tuotteiden tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisuutta valvovasta viranomaisesta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n 1 momentissa.

37 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— —

7) 33 §:ssä säädettyä tarkastuslaitoksen tiedonantovelvollisuutta,

— —

14) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston saataville,

15) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi,

16) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta markkinavalvontaviranomaiselle,

17) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tuotteiden ekologista suunnittelua ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015) 36 §:n 2 momentti, 37 ja 38, 40 ja 44–49 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 963/2018,

muutetaan 5 §:n 15, 29, 32 ja 35 kohta, 39, 41–43, 50 ja 52 § sekä 56 §, sellaisina kuin niistä ovat 39, 41–43, 50 ja 52 § laissa 963/2018, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, 5 §:ään uusi 36 kohta, ja lakiin uusi 35 a § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

— —

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

15) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista Euroopan unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;

— —

29) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja;

— —

32) *markkinavalvonnalla* markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi;

— —

35) *akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008;

36) *markkinavalvonta-asetuksella* markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1020.

35 a §

Markkinavalvonnan soveltamisala

Yksityiseen maahantuojaan kohdistuvaan markkinavalvontaan sovelletaan tämän luvun säännöksiä ja markkinavalvontalain 3 luvun yleisiä säännöksiä.

Markkinavalvontalaissa tarkoitettuna talouden toimijana pidetään tätä lakia sovellettaessa toiminnanharjoittajaa.

39 §

Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi

Jos markkinavalvontalain 10 §:n 1 momentin mukaisesti Liikenne-ja viestintäviraston tutkittavaksi ottama, tämän lain soveltamisalaan kuuluva tuote vahingoittuu, se on korjattava. Jos korjaaminen ei ole mahdollista, sovelletaan markkinavalvontalain 10 §:n 2 momentin mukaista korvausvelvollisuutta sekä toiminnanharjoittajaan että yksityiseen maahantuojaan.

41 §

Toimenpidemääräys puutteellisuuden korjaamiseksi

Jos Liikenne- ja viestintävirasto valvontaa suorittaessaan toteaa, että yksityisen maahantuojan omaan käyttöön maahantuoma vesikulkuneuvo, sitä koskevat asiakirjat tai siitä annettavat tiedot eivät ole vaatimustenmukaisia, viraston on viipymättä ilmoitettava yksityiselle maahantuojalle toimenpiteistä, jotka on toteutettava vesikulkuneuvon saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Virasto voi määrätä yksityisen maahantuojan korjaamaan vaatimustenvastaisuuden ennen tuotteen käyttöönottoa, jos tuote ei vastaa vaatimuksia.

42 §

Toimenpidemääräykset vaaran torjumiseksi tai vähentämiseksi

Jos yksityisen maahantuojan tuoma tuote saattaa tavanomaisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle, Liikenne- ja viestintävirasto voi asettamassaan kohtuullisessa määräajassa määrätä yksityisen maahantuojan ryhtymään toimenpiteisiin tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi.

43 §

Valmistuksen, maahantuonnin, asettamisen saataville markkinoilla, markkinoille saattamisen ja käyttöönottamisen kielto

Jos yksityinen maahantuoja ei toteuta 41 §:n 1 momentin nojalla määrättyjä toimenpiteitä, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää tuotteen käytön tai käyttöönoton.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto voidaan määrätä väliaikaisena asian selvittämisen ajaksi, jos on ilmeistä, että tuote voi olla vaatimustenvastainen taikka tuote saattaa tavanomaisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, tai omaisuudelle. Tällöin kielto on voimassa, kunnes Liikenne- ja viestintävirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava asia kiireellisesti.

Sen lisäksi mitä markkinavalvontalain 18 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää toiminnanharjoittajalta tuotteen käyttöönottamisen.

Liikenne- ja viestintäviraston on viipymättä ilmoitettava tämän pykälän tai markkinavalvontalain 21 §:n nojalla määräämästään väliaikaisesta kiellosta Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioille. Väliaikaisen kiellon katsotaan olevan oikeutettu, jos mikään jäsenvaltioista tai komissio ei esitä vastalausetta kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

Liikenne- ja viestintävirasto peruuttaa toiminnanharjoittajalle tai yksityiselle maahantuojalle määräämänsä kiellon, kun asia on lopullisesti ratkaistu tai kun virasto saa riittävät vakuudet siitä, että kiellon perusteena olleet seikat on saatu korjattua tai ratkaistua.

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava havaituista vakavista puutteista asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

50 §

Uhkasakko

Sen lisäksi mitä markkinavalvontalain 28 §:ssä säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta, Liikenne- ja viestintäviraston on tehostettava tämän lain 41–43 §:n tai markkinavalvontalain 17–25 §:n nojalla määräämäänsä kieltoa tai antamaansa määräystä uhkasakolla, jollei se erityisistä syistä ole tarpeetonta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 26 §:ssä tarkoitetun tietojen antamisvelvollisuuden, 6 §:n 6 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden sekä 37 §:ssä tai markkinavalvontalain 8 §:ssä tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi uhkasakon.

52 §

Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta ja käyttää toisen ottamia näytteitä

Sen lisäksi, mitä markkinavalvontalain 11 ja 13 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto ja Tulli saavat luovuttaa Onnettomuustutkintakeskukselle salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille kuuluvien veneilyyn tai huviveneisiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

56 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) asettaa tuotteen saataville markkinoilla, saattaa sen markkinoille tai ottaa sen käyttöön 6–9 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 30 artiklan vastaisesti,

2) rikkoo 26 §:ssä säädettyä markkinoinnissa annettavia tietoja koskevaa toiminnanharjoittajan tiedonantovelvollisuutta,

3) rikkoo markkinavalvontalain 17–22, 23 tai 25 §:n nojalla tuotteeseen liittyvän vaatimustenvastaisuuden tai riskin vuoksi valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle tai jakelijalle asetettua määräystä tai kieltoa,

4) rikkoo 42 §:n nojalla yksityiselle maahantuojalle asetettua määräystä ryhtyä toimenpiteisiin tuotteen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi,

5) rikkoo 43 §:n 1 momentin nojalla yksityiselle maahantuojalle asetettua tuotteen käyttöä tai käyttöön ottamista koskevaa kieltoa,

6) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tai tämän lain 10 §:n 3 momentissa, 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa, 16 §:n 1 momentissa, 20 §:ssä, 21 §:n 2 momen-

tissa tai 24 §:n 2 momentissa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan, jakelupalveluiden tarjoajan tai yksityisen maahantuojan velvollisuutta,

7) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa, tämän lain 14 §:n 3 momentissa, 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa, 19 §:n 3 momentissa, 22 §:n 3 momentissa tai 24 §:n 3 momentissa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan, jakelupalveluiden tarjoajan tai yksityisen maahantuojan velvollisuutta,

8) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa, tämän lain 14 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa tai 22 §:n 2 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, tai

9) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa, tämän lain 14 §:n 1 momentissa, 19 §:n 1 momentissa, 22 §:n 1 momentissa säädettyä korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain 41 –43 §:n tai markkinavalvontalain 17 –22, 23 tai 25 §:n nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 260 §, 261 §:n 4 momentti, 262, 263 ja 307 § sekä 348 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 260 § laeissa 1003/2018 ja 1207/2020, 261 §:n 4 momentti, 262, 263 ja 307 § laissa 1003/2018 sekä 348 §:n 1 momentti laissa 456/2016, seuraavasti:

260 §

Radiolaitteiden markkinavalvonta ja riskin aiheuttavan radiolaitteen käsittely

Radiolaitteiden markkinavalvonnasta sekä ulkorajavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*.

Liikenne- ja viestintäviraston on suoritettava radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden kattava arviointi, jos se katsoo perustellusta syystä radiolaitteen aiheuttavan riskin tämän lain mukaisesti asetetuille vaatimuksille.

Talouden toimijan on varmistettava, että kaikki yhdessä jäsenvaltiossa edellytetyt asianmukaiset korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikkien niiden radiolaitteiden osalta, jotka talouden toimija on asettanut saataville markkinoilla unionin alueella.

261 §

Rajoittavia toimenpiteitä koskeva kuuleminen

— — — —

263 §

Muodollisen vaatimustenvastaisuuden korjaaminen

Liikenne- ja viestintäviraston on vaadittava asianomaista talouden toimijaa korjaamaan viraston asettamassa kohtuullisessa ajassa ja viraston määräämällä tavalla vaatimustenvastaisuus, joka koskee:

1) CE-merkinnän puuttumista tai kiinnittämistä markkinavalvonta-asetuksen 26 artiklan tai tämän lain vastaisesti;

2) ilmoitetun laitoksen tunnusnumeron puuttumista tai vaatimustenvastaisuutta;

3) EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen puuttumista tai vaatimustenvastaisuutta;

4) teknisten asiakirjojen puuttumista tai puutteellisuutta;

5) radiolaitteen tunnistetietojen tai valmistajan tai maahantuojan yhteystietojen virheellisyyttä tai puutteellisuutta;

6) radiolaitteen mukana toimitettavien ohjeiden ja turvallisuustietojen tai käyttörajoituksia koskevien ohjeiden ja tietojen puutteellisuutta;

7) muita talouden toimijoita koskevien tietojen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle 253 d §:n 2 momentin mukaisesti;

8) erityisiin luokkiin kuuluvien radiolaitteiden rekisteröintiä 252 §:n 2 momentin mukaisesti.

Jos talouden toimija ei korjaa puutteita asetetussa kohtuullisessa määräajassa, Liikenne- ja viestintävirasto voi ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin radiolaitteen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi tai, jos puute on olennainen, sen varmistamiseksi, että radiolaitetta koskeva palautusmenettely järjestetään tai se poistetaan markkinoilta.

307 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevan 39 §:n ja radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista. Tulli valvoo vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä radiolupaa koskevan 39 §:n ja radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista sekä Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

348 §

Radiolaiterikkomus

Joka tahallaan

1) ottaa käyttöön radiolähettimen tai käyttää sitä ilman 39 §:ssä säädettyä radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman 265 §:ssä säädettyä pätevyyttä tai 266 §:ssä säädettyä kelpoisuutta,

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi 329 §:n nojalla asetettua kieltoa tai 330 §:n nojalla annettua valvontapäätöstä,

3) rikkoo markkinavalvontalain 17–22, 23 tai 25 §:n nojalla talouden toimijalle asetettua määräystä tai kieltoa tai laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä tämän lain 327 §:n nojalla annettua kieltoa,

4) rikkoo 263 §:n 2 momentin nojalla radiolaitteiden muodollisen vaatimustenvastaisuuden vuoksi talouden toimijalle asetettua velvoitetta,

5) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, tämän lain 253 §:n 4–6 kohdassa, 253 a §:n 2 momentin 1 kohdassa taikka 253 b §:n 1 tai 8 kohdassa säädettyä

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan velvollisuutta,

6) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan velvollisuutta,

7) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 4 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, tai

8) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 3 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *radiolaiterikkomuksesta* sakkoon.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

laivavarustelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan laivavarustelain (1503/2011) 21 ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 973/2018,

muutetaan 2 §:n 11 kohta, 3 §:n 4 ja 6 momentti sekä 9 ja 24 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 11 kohta ja 3 §:n 4 momentti laissa 914/2016 sekä 9 ja 24 § laissa 973/2018, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 914/2016, uusi 12 kohta ja 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 914/2016 ja 784/2019, uusi 7 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

11) *markkinoille saattamisella* laivavarusteen ensimmäistä saataville asettamista Euroopan unionin markkinoille;

12) *markkinavalvonnalla* markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi.

3 §

Muu lainsäädäntö

— —

Radiolaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei varmisteta laivavarusteena, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja markkinoille saattamisesta säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 30 luvussa.

— —

Alukseen asennettavista painelaitteista ja niille suoritettavista tarkastuksista säädetään painelaitelaissa (1144/2016).

Markkinavalvonnasta ja ulkorajatarkastuksista sekä muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisen päätökseen säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.

9 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, ilmoitetut laitokset ovat velvollisia antamaan ilmoitettujen laitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille ilmoitetuille laitoksille.

24 §

Tiedottamisvelvollisuus kiellosta tai määräyksestä

Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa laivavarusteen valmistajan tai tämän valtuutetun edustajan, tuojan tai jakelijan tiedottamaan 22 §:ssä tarkoitetusta kiellosta tai määräyksestä sekä laivavarusteeseen tai sen käyttämiseen liittyvästä vaarasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tiedottamiselle määräajan ja määrätä muutoinkin tiedottamisessa noudatettavista menettelyistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan kemikaalilain (599/2013) 46 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 711/2020,

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 13 ja 45 §, 46 §:n 2 momentti sekä 55 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 46 §:n 2 momentti laissa 711/2020, ja

lisätään lakiin uusi 45 a ja 45 b § seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanosta sekä eräistä kemikaaleja koskevista kansallisista velvoitteista. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*. Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

— —

13 §

Tulli

Tulli toimii markkinavalvonta-asetuksen 25−28 artiklassa tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena tässä laissa tarkoitettujen kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden maahantuontia, maastavientiä ja kauttakulkua koskevan Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa sekä tämän lain biosidivalmisteita koskevien säännösten noudattamisen valvonnassa biosidivalmisteiden maahantuonnin, maastaviennin ja kauttakulun yhteydessä.

Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa Tullin tehtävänä on erityisesti valvoa, että:

1) REACH-asetuksen II osastossa tarkoitetut rekisteröinnit ja ilmoitukset on tehty tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä seoksia ja esineitä;

2) REACH-asetuksen VII osastossa tarkoitettu lupa on annettu tuotaessa luvanvaraisia aineita ja niitä sisältäviä seoksia;

3) REACH-asetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia noudatetaan tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä seoksia ja esineitä;

4) POP-asetuksessa tarkoitettuja kieltoja ja rajoituksia noudatetaan tuotaessa asetuksen liitteissä I ja II tarkoitettuja aineita;

5) PIC-asetuksen liitteessä I tarkoitettujen kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden tuontia ja vientiä koskevia velvoitteita sekä liitteessä V tarkoitettujen kemikaalien ja esineiden vientikieltoa noudatetaan;

6) elohopea-asetuksen elohopeaa, elohopeayhdisteitä ja elohopeaseoksia koskevia 3 artiklassa säädettyjä vientirajoituksia ja 4 artiklassa säädettyjä tuontirajoituksia sekä 5 artiklassa säädettyä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä ja tuontia koskevaa kieltoa noudatetaan;

7) biosidiasetuksen velvoitteita biosidivalmisteiden hyväksymisestä ja käsiteltyjen esineiden tuonnista noudatetaan.

Kun tavaraerä saapuu Suomeen Euroopan unionin jäsenmaasta, Tulli toimii REACH-asetuksen liitteessä XVII tarkoitettujen rajoitusten sekä biosidiasetuksen ja tämän lain mukaisten biosidivalmisteiden hyväksymistä ja käsiteltyjen esineiden tuontia koskevien velvoitteiden noudattamisen markkinavalvontaviranomaisena Suomessa tapahtuvan tavaraerän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä.

Valvonnassa noudatetaan markkinavalvontalain lisäksi tullilakia (304/2016), jollei tässä laissa toisin säädetä.

45 §

Luvun soveltamisala

Lain 7 lukua sovelletaan muuhun valvontaan kuin kemikaalien markkinavalvontaan. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, 45 a ja 45 b §:n 3 momenttia sovelletaan kemikaalien markkinavalvontaan.

Kemikaalien markkinavalvonnassa noudatetaan, mitä markkinavalvontalaissa säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Markkinavalvontalaissa tarkoitettuna tuotteena pidetään tätä lakia sovellettaessa kemikaalia, kemikaalia sisältävää esinettä tai käsiteltyä esinettä ja talouden toimijana sitä, joka tässä laissa tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä tarkoitetulla tavalla valmistaa, itse tai ainoan edustajan roolissa tuo maahan, saattaa markkinoille, vie maasta, varastoi, pakkaa tai jakelee tuotetta.

Kun kemikaalien markkinavalvonnan toimenpiteitä kohdistetaan talouden toimijaan, sovelletaan, mitä markkinoille saattamisen ja biosidien osalta markkinoille saataville asettamisen määritelmistä säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä. Kansallisesti hyväksyttyjen biosidivalmisteiden markkinoille saattamisella tarkoitetaan kuitenkin markkinoille saattamista Suomessa.

45 a §

Oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa

Sen lisäksi, mitä markkinavalvontalain 13 §:ssä säädetään, markkinavalvontaviranomainen saa luovuttaa pykälässä tarkoitettuja välttämättömiä tietoja myös terveydensuojeluviranomaisille tai asiantuntijavirastoille ja -laitoksille terveyshaitan tai terveydellisen riskin arviointia varten.

45 b §

Vakavaa haittaa tai vaaraa aiheuttavan kemikaalin kieltäminen tai rajoittaminen

Niiltä osin kuin kemikaalia ei rajoiteta REACH-asetuksessa, valtioneuvosto voi päätöksellään rajoittaa tai kieltää määräajaksi tai toistaiseksi kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille saattamisen ja muun luovuttamisen, maastaviennin, käytön tai muun näihin rinnastettavan kemikaalin käsittelyn sekä määrätä toimintaa koskevista rajoituksista ja ehdoista, jos kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen käytön todetaan tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan vakavaa haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan myös tehdä EU:n kemikaalilainsäädännössä olevan suojalausekkeen käyttämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitetun haitan tai vaaran torjuminen edellyttää pikaisia toimenpiteitä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi väliaikaisesti määrätä tarvittavista kielloista ja rajoituksista. Asia on tällöin viivytyksettä saatettava valtioneuvoston päätettäväksi.

46 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja määräykset

— —

Suomen ympäristökeskus voi määrätä kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen kieltämisestä, markkinoilta poistamisesta, palautusmenettelystä, aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta tai määrätä, että kemikaali tehdään asianmukaisesti vaarattomaksi, kun on kysymys PIC-asetuksen tai 23 §:n 1 tai 2 momentin noudattamisen valvonnasta.

— —

55 §

Muutoksenhaku

— —

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämään 45 b §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon tai rajoitukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

kosmeettisista valmisteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) 7−12 ja 14−18 sekä 20 §, sellaisina kuin niistä ovat 16 § sekä osittain muutettuna 20 § lailla 712/2020

muutetaan 2 §:n 2 momentti sekä 5 ja 13 § seuraavasti:

2 §

Suhde muihin säädöksiin

— —

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*. Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa tarkoitetusta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

— —

5 §

Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista, kun on kyse kosmeettisten valmisteiden valmistuksesta, markkinoille saattamisesta ja asettamisesta saataville markkinoilla.

Tulli toimii markkinavalvonta-asetuksen 25−28 artiklassa tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena kosmeettisten valmisteiden osalta.

Tulli valvoo tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista tuotaessa kosmeettisia valmisteita maahan Euroopan unionin ulkopuolelta sekä markkinavalvontalain 23 §:ssä tarkoitetun maastavientikiellon noudattamista.

Lisäksi Tulli valvoo markkinavalvontaviranomaisena EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista toimitettaessa kosmeettisia valmisteita Suomeen Euroopan unionin jäsenmaista Suomessa tapahtuvan tavaraerän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus vastaa EU:n kosmetiikka-asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön valvonnasta. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimivaltuuksiin turvallisuustestejä tekevien laboratorioiden hyväksymisessä ja tarkastamisessa sovelletaan, mitä markkinavalvontalain 12−14 §:ssä säädetään tiedonsaannista ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta sekä ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisestä sekä mitä lääkelaissa säädetään laboratorioiden toiminnassa tapahtuvista muutoksista ilmoittamisesta, laboratorioiden valvonnasta, ehtojen ja rajoitusten asettamisesta hyväksymiselle, hyväksymisen peruuttamisesta, tarkastajan toimivaltuuksista, määräysten antamisesta sekä määräystä koskevasta oikaisuvaatimusmenettelystä.

13 §

Oikeus tehdä tarkastuksia

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa vain, jos tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä tarkoitettu terveysrikos. Ulkopuoliselle asiantuntijalle ei voida antaa tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tupakkalain (549/2016) 100 §:n 1 ja 2 momentti, 102 §:n 2 momentti ja 105 §:n 1 momentti sekä

lisätään 86 §:ään uusi 6 momentti, 87 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 248/2019, uusi 4 momentti, 88 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 701/2018, uusi 2 momentti, 96 §:ään uusi 2 momentti, 101 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 117 a § seuraavasti:

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

— —

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei koske markkinavalvonnassa tapahtuvia tarkastuksia, joista säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki,* 9 §:ssä, eikä markkinavalvonnassa tapahtuvaa näytteenottoa, josta säädetään mainitun lain 10 §:ssä.

87 §

Tiedonsaantioikeus

— —

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei koske tiedonsaantia markkinavalvonnassa, josta säädetään markkinavalvontalain 8 ja 11 §:ssä.

88 §

Tietojen luovuttaminen

— —

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske oikeutta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa, josta säädetään markkinavalvontalain 13 §:ssä.

96 §

Kunnan kiellot

— —

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinavalvonnassa määrättävää kieltoa, josta säädetään markkinavalvontalain 18 §:ssä. Kunta ei kuitenkaan saa määrätä talouden toimijaa poistamaan tuotetta markkinoilta tai määräämään muista tuotteen markkinoille asettamisen rajoittamiseksi tarvittavista toimenpiteistä mainitun lain 18 §:n 2 momentin nojalla.

100 §

Myyntikielto

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

1) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Valviralle;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen;

3) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 14–16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

4) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksun.

Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta markkinavalvontalain 18 §:n nojalla määrätystä kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

— —

101 §

Markkinoilta poistaminen

— —

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinoilta poistamista markkinavalvonnassa, josta säädetään markkinavalvontalain 18 §:n 2 momentissa.

102 §

Väliaikainen kielto

— —

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinavalvontaan liittyvää väliaikaista kieltoa, josta säädetään markkinavalvontalain 21 §:ssä.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvira tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske markkinavalvonnassa määrättävää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä.

— —

117 a §

Markkinavalvonta

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvonnassa ja ulkorajatarkastuksissa noudatetaan, mitä markkinavalvontalaissa säädetään.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja säädöksiä sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin ja myyntipäällyksiin, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013) 19 ja 21–28 §, sellaisina kuin niistä ovat 25 § laissa 245/2019 ja 28 § laissa 1422/2019,

muutetaan 3, 4, 6, 9–14, 17 ja 20 §, sellaisena kuin niistä on 17 § laissa ja 727/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 28 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähkö- ja elektroniikkalaitteella* laitetta, joka tarvitsee sähkövirtaa tai sähkömagneettisia kenttiä voidakseen toimia vähintään yhdessä käyttötarkoituksessaan sekä laitetta, jota käytetään kyseisten virtojen ja kenttien tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen ja joka on suunniteltu käytettäväksi enintään 1 000 voltin vaihtojännitteellä tai enintään 1 500 voltin tasajännitteellä;

2) *liitäntäjohdolla* johtoa, jonka nimellisjännite on alle 250 volttia ja joka liittää sähkö- ja elektroniikkalaitteen pistorasiaan tai kaksi sähkö- ja elektroniikkalaitetta tai useampia sähkö- ja elektroniikkalaitteita toisiinsa;

3) *varaosalla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen tarkoituksenmukaisen toiminnan kannalta tarpeellista erillistä osaa, jolla voidaan korvata sähkö- ja elektroniikkalaitteen osa ja joka palauttaa laitteen toimivuuden tai parantaa sitä;

4) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa, valmistuttaa tai antaa suunniteltavaksi sähkö- ja elektroniikkalaitteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään;

5) *valtuutetulla edustajalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen valtuutus hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

6) *jakelijalla* sellaista muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa sähkö- ja elektroniikkalaitteen saataville markkinoilla;

7) *maahantuojalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan sähkö- ja elektroniikkalaitteen Euroopan talousalueen markkinoille;

8) *talouden toimijalla* markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 3 artiklan 13 kohdassa tarkoitettua valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jakelijaa sekä jakelupalvelujen tarjoajaa;

9) *asettamisella saataville markkinoilla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen toimittamista Euroopan talousalueen markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloituksetta;

10) *markkinoille saattamisella* sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville Euroopan talousalueen markkinoilla;

11) *CE-merkinnällä* akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklassa tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa, että tuote on merkinnän kiinnittämistä koskevassa Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

12) *homogeenisella materiaalilla* kauttaaltaan tasakoosteista materiaalia tai materiaalien yhdistelmästä koostuvaa materiaalia, jota ei voida jakaa tai erottaa eri materiaaleiksi mekaanisin toimin, kuten kiertämällä, leikkaamalla, murskaamalla, jauhamalla tai hankaamalla;

13) *yhdenmukaistetulla standardilla* eurooppalaisesta standardoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1025/2012 tarkoitettua eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

14) *teknisellä asiakirjalla* valmistajan laatimaa asiakirjaa, jonka perusteella arvioidaan, onko sähkö- ja elektroniikkalaite sovellettavien vaatimusten mukainen sisältäen asianmukaisen analyysin ja arvioinnin riskeistä;

15) *teknisellä eritelmällä* asiakirjaa, jossa määrätään tekniset vaatimukset, jotka sähkö- ja elektroniikkalaitteen on täytettävä;

16) *jakelupalvelujen tarjoajalla* markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.

4 §

Vaarallisten aineiden käytön rajoitukset ja poikkeukset niistä

Sähkö- ja elektroniikkalaite taikka sen korjaamiseen, uudelleenkäyttöön, toimintojen päivitykseen tai kapasiteetin lisäämiseen tarkoitettu liitäntäjohto tai varaosa ei saa sisältää vaarallisia aineita RoHS-direktiivissä säädetyt enimmäispitoisuudet ylittävinä pitoisuuksina. Rajoitettavista vaarallisista aineista ja niiden enimmäispitoisuuksista sekä näitä koskevista poikkeuksista annetaan RoHS-direktiivin mukaiset säännökset ympäristöministeriön asetuksella.

Valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja tai jakelija voi tehdä hakemuksen Euroopan komissiolle RoHS-direktiivin 5 artiklassa tarkoitetun poikkeuksen myöntämiseksi, uusimiseksi tai peruuttamiseksi. Hakemuksen teossa ja käsittelyssä noudatetaan RoHS-direktiivin mukaista menettelyä.

6 §

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Kun valmistaja on varmistanut, että sähkö- ja elektroniikkalaite on 4 §:n mukainen, tämän on laadittava RoHS-direktiivin liitteen VI mukainen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla kielellä, jonka markkinavalvontaviranomainen hyväksyy. Valmistajan on säilytettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille.

Muutokset sarjatuotannossa olevan tuotteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai teknisissä eritelmissä, joihin nähden sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan, on otettava EU- vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa asianmukaisesti huomioon.

9 §

Menettely vaatimustenvastaisuustilanteissa

Valmistajan, jonka on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin valmistajalle. Valmistajan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä markkinavalvontaviranomaiselle.

Valmistajan on pidettävä kirjaa vaatimusten vastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja 1 momentin mukaisesti toteutetuista palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

10 §

Valtuutettu edustaja

Valmistaja voi kirjallisesti nimittää itselleen valtuutetun edustajan. Edustaja on tällöin valtuutettava hoitamaan ainakin seuraavat tehtävät:

1) EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen pitäminen markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä lähtien, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille;

2) kaikkien tarpeellisten asiakirjojen toimittaminen markkinavalvontaviranomaiselle sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;

3) muu yhteistyö markkinavalvontaviranomaisen kanssa sen varmistamiseksi, että sähkö- ja elektroniikkalaite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Valmistaja ei voi siirtää 5 §:n 1 ja 2 momenteissa säädettyjä velvollisuuksia valtuutetulle edustajalle.

11 §

Maahantuojan velvollisuudet laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä

Maahantuojan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että valmistaja on täyttänyt 5 §:n 1 ja 2 momentissa, 6 ja 7 §:ssä sekä 9 §:n 2 momentissa säädetyt velvoitteet. Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, maahantuojan on ilmoitettava tästä välittömästi valmistajalle ja markkinavalvontaviranomaiselle. Maahantuoja saa saattaa laitteen markkinoille vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Maahantuojan on ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteessa tai jos se ei ole mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa, nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta maahantuoja on tavoitettavissa.

Maahantuojan on pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite saatetaan markkinoille ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä viranomaisen saatavilla.

12 §

Maahantuojan velvollisuudet markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei täytä tämän lain vaatimuksia, maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin maahantuojalle.

Maahantuojan on välittömästi ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä markkinavalvontaviranomaiselle.

Maahantuojan on pidettävä kirjaa vaatimustenvastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja laitteiden palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

13 §

Jakelijan velvollisuudet kun laite asetetaan saataville markkinoilla

Jakelijan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista saataville markkinoille tarkistettava, että siinä on kaikki 7 §:ssä ja 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut merkinnät ja tiedot. Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on ilmoitettava tästä valmistajalle tai maahantuojalle sekä markkinavalvontaviranomaiselle. Jakelija saa asettaa laitteen saataville markkinoilla vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

14 §

Jakelijan velvollisuudet markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sen markkinoilla saatavaksi asettama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on varmistettava, että valmistaja, maahantuoja tai tarvittaessa jakelija itse ryhtyy toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin jakelijalle.

Jakelijan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä markkinavalvontaviranomaiselle.

4 luku

Ohjaus ja valvonta

17 §

Markkinavalvonta

Tämän lain mukainen markkinavalvontaviranomainen on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista annetun lain, MD-asetuksen, in vitro – diagnostiikkaan tarkoitetuista lääkinnällisistä laitteista sekä direktiivin 98/79/EY ja komission päätöksen 2010/227/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/746 ja lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) soveltamisalaan kuuluvien lääkinnällistenlaitteiden osalta markkinavalvontaviranomainen on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus.

Markkinavalvonnasta, ulkorajavalvonnasta sekä muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

20 §

Tietojen luovuttaminen

Markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta saada valvontaa varten tiedot talouden toimijalta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 8 §:ssä. Tiedot ja asiakirjat on toimitettava suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla markkinavalvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä.

Markkinavalvontaviranomaisella on kymmenen vuoden ajan sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamisesta oikeus saada pyynnöstä valmistajalta, valtuutetulta edustajalta, maahantuojalta tai jakelijalta tiedot kaikista talouden toimijoista, jotka ovat toimittaneet sille sähkö- ja elektroniikkalaitteita tai joille tämä on toimittanut sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

28 a §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

1) 4 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, ettei sähkö- ja elektroniikkalaite sisällä vaarallisia aineita,

2) 5 §:ssä säädettyä valmistajan velvollisuutta sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta,

3) 6 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta laatia EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus,

4) 7 §:ssä säädettyä valmistajan velvollisuutta sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen kiinnitettävistä merkinnöistä ja yhteystiedoista,

5) 9 §:ssä säädettyä valmistajan menettelyvelvollisuutta vaatimustenvastaisuustilanteissa,

6) 11 §:ssä säädettyä maahantuojan velvollisuutta laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä,

7) 12 §:ssä säädettyä maahantuojan velvollisuutta markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa,

8) 13 §:ssä säädettyä jakelijan velvollisuutta, kun laite asetetaan saataville markkinoilla,

9) 14 §:ssä säädettyä jakelijan velvollisuutta markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa,

10) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

11) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

12) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, taikka

13) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain (1197/2009) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 1268/2010, sekä

muutetaan 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 3 momentti ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §, 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 3 momentti laissa 1268/2010 sekä 5 § laissa 697/2018, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/95/EY 12 artiklan mukaisista vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaa koskevista ilmoituksista Euroopan komissiolle. Laissa säädetään myös toimenpiteistä, joihin Suomessa on ryhdyttävä Euroopan komission mainitun säännöksen sekä markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 20 artiklan nojalla jäsenvaltioille lähettämien ilmoitusten perusteella.

Markkinavalvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvistä toimenpiteistä Euroopan komissiolle säädetään markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa.

Tätä lakia ei sovelleta ilmoituksiin sellaisista toimenpiteistä, joita koskevat seuraavat Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ilmoitusjärjestelmät:

1) elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002;

2) ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/82/EY sekä ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 726/2004;

3) aktiivisia implantoitavia lääkinnällisiä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 90/385/ETY sekä lääkinnällisistä laitteista annettu neuvoston direktiivi 93/42/ETY.

2 §

Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskevat ilmoitukset Euroopan komissiolle

Kun markkinavalvontaviranomainen toteuttaa tai aikoo toteuttaa 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 12 artiklassa tarkoitettuja pakottavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää tai rajoittaa tuotteen markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä sen vuoksi, että tuote aiheuttaa vakavan riskin, tästä on ilmoitettava Euroopan komissiolle. Euroopan komissiolle on

ilmoitettava myös silloin, kun vastaavia toimenpiteitä suositellaan toiminnanharjoittajille tai niistä sovitaan heidän kanssaan.

— —

3 §

Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskeva ilmoitusmenettely

— —

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaanottaa 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 12 artiklan ja markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan mukaiset Euroopan komission ilmoitukset muiden jäsenvaltioiden toteuttamista tuotteiden markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä rajoittavista toimenpiteistä ja lähettää ne viipymättä niille kansallisille markkinavalvontaviranomaisille, jotka ovat Suomessa toimivaltaisia valvomaan kysymyksessä olevia tuotteita.

— —

5 §

Salassa pidettävät tiedot

Tässä laissa tarkoitetuissa ilmoituksissa olevia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Salassapitovelvollisuuteen sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, markkinavalvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 23.9.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Työministeri Tuula Haatainen

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 3 §,
muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 ja 4–8 §, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 27 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 4 § laissa 88/2021 sekä 1 §:n 2 momentti laissa 503/2008, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 503/2008, 993/2020 ja 88/2021, uusi 5 momentti, lakiin uusi 10 a §, 17 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 22 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020) ja ajoneuvolain (82/2021) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018) ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020), ajoneuvolain (82/2021*), huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015), sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014), laivavarustelain (1503/2011), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista*

Voimassa oleva laki

Lakia sovelletaan lisäksi tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus,* 27–29 artiklassa tarkoitettuihin 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskeviin valvontaviranomaisten toimenpiteisiin, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

— — — — — — — — — — — — — — —

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;

2) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja;

3) *markkinavalvonnalla* NLF-asetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettua viranomaisten toimintaa tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi;

Ehdotus

vaatimuksista annetun lain (1005/2008), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013), kemikaalilain (599/2013), kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) sekä tupakkalain (549/2016) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Lakia sovelletaan lisäksi *markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020*, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus, 25–28* artiklassa tarkoitettuihin 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskeviin valvontaviranomaisten toimenpiteisiin, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tätä lakia sovelletaan lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen velvoitteiden valvontaan, jollei muualla toisin säädetä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista *Euroopan* unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;

2) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja;

3) *markkinavalvonnalla markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi;*

Voimassa oleva laki

4) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;

5) *markkinoille saattamisella* tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;

6) *palautusmenettelyllä kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada tuote takaisin markkinoilta ja loppukäyttäjiltä tai vaatimusten mukaiseksi*;

7) *riskin aiheuttavalla tuotteella* tuotetta, joka voi vaikuttaa kielteisesti henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen yleensä, ja yleiseen turvallisuuteen sekä muihin yleisiin etuihin kohtuuden ja hyväksyttävyyden ylittävällä tavalla kyseisen tuotteen tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa käyttöolosuhteissa, mukaan lukien tuotteen käyttöikä ja tarvittaessa tuotteen käyttöönotto, asennus ja huoltotarpeet;

8) *riskinarvioinnilla* vaikutusten tunnistamista sekä riskien suuruuden määrittämistä ja niiden merkityksen arvioimista;

9) *talouden toimijalla* 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettuja talouden toimijoita;

10) *ulkorajatarkastuksella* Tullin tekemiä tarkastuksia Euroopan unionin markkinoille saatettaville tuotteille NLF-asetuksen 27–29 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa;

11) *vaatimustenvastaisella tuotteella* tuotetta, joka ei täytä sille 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa säädettyjä vaatimuksia;

12) *vakavalla riskillä* riskin aiheuttavaa tilannetta, joka edellyttää nopeita toimenpiteitä ja jatkotoimia, myös tapauksissa, joissa vaikutukset eivät ilmene välittömästi.

Ehdotus

4) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;

5) *markkinoille saattamisella* tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;

(kumotaan mom 6 kohta)

6) riskin aiheuttavalla tuotteella tuotetta, joka voi vaikuttaa kielteisesti henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen yleensä ja yleiseen turvallisuuteen sekä muihin yleisiin etuihin kohtuuden ja hyväksyttävyyden ylittävällä tavalla kyseisen tuotteen tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa käyttöolosuhteissa, mukaan lukien tuotteen käyttöikä ja tarvittaessa tuotteen käyttöönotto, asennus ja huoltotarpeet;

7) riskinarvioinnilla vaikutusten tunnistamista sekä riskien suuruuden määrittämistä ja niiden merkityksen arvioimista;

8) talouden toimijalla 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa *ja markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa* tarkoitettuja talouden toimijoita;

9) ulkorajatarkastuksella Tullin *tekemää tarkastusta* Euroopan unionin markkinoille saatettaville tuotteille *markkinavalvonta-asetuksen 25–28* artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa;

10) vaatimustenvastaisella tuotteella tuotetta, joka ei täytä sille 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa *tai sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä* säädettyjä vaatimuksia;

11) vakavalla riskillä riskin aiheuttavaa tilannetta, joka edellyttää nopeita toimenpiteitä ja jatkotoimia, myös tapauksissa, joissa vaikutukset eivät ilmene välittömästi;

12) ***verkkorajapinnalla*** *mitä tahansa talouden toimijan käyttämää tai hänen puolestaan käytettyä ohjelmaa, mukaan lukien verkkosivustot tai niiden osa tai sovellus, jonka avulla talouden toimijan tuotteet ovat loppukäyttäjän saatavilla.*

Voimassa oleva laki

2 luku

Valvonnan yleinen ohjaus

3 §

Valvonnan ylin ohjaus

Tämän lain säännösten noudattamista koskevan valvonnan ylin ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

4 §

Valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen.

Tulli toimii NLF-asetuksen 27–29 artiklassa tarkoitettuna ulkorajatarkastuksista vastaavana viranomaisena sekä valvoo 23 §:ssä tarkoitetun maastavientikiellon ja 25 §:ssä tarkoitetun hävittämismääräyksen noudattamista ulkorajalla.

Säteilyturvakeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Liikenne- ja viestintävirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen ilmailulaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Ehdotus

2 luku

Valvonnan yleinen ohjaus

(kumotaan)

4 §

Valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen.

Tulli toimii *markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa* tarkoitettuna ulkorajatarkastuksista vastaavana viranomaisena sekä valvoo 23 §:ssä tarkoitetun maastavientikiellon ja 25 §:ssä tarkoitetun hävittämismääräyksen noudattamista ulkorajalla.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Säteilyturvakeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen ilmailulaissa, *ajoneuvolaissa, huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetussa laissa, sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa ja laivavarustelaissa* tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetussa laissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Yhteistyömenettely unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa	*Yhteistyömenettely unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa*
Markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin yhteistyömenettelystä ja määräajoista unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa säädetään NLF-asetuksen 27–29 artiklassa ja jäljempänä tässä laissa.	Markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin yhteistyömenettelystä ja määräajoista unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa säädetään *markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa* ja jäljempänä tässä laissa.
6 §	6 §
Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys	*Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys*
Markkinavalvontaviranomaisen on hoidettava tehtävänsä tehokkaalla ja riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.	Markkinavalvontaviranomaisen on hoidettava tehtävänsä tehokkaalla ja riskinarviointiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. *Riskinarvioinnissa on otettava huomioon markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tekijät.*
7 §	7 §
Valvontasuunnitelma	*Valvontasuunnitelma*
Markkinavalvontaviranomaisen on laadittava 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta valvontasuunnitelma, jossa on otettava huomioon, mitä NLF-asetuksen 18 artiklan 5 kohdassa säädetään.	Markkinavalvontaviranomaisen*, lukuun ottamatta kuntaa,* on laadittava 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta valvontasuunnitelma, jossa on otettava huomioon, *mitä markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa säädetään.*
3 luku	3 luku
Valvonnan toimenpiteet	**Valvonnan toimenpiteet**
8 §	8 §

Voimassa oleva laki

Viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijalta

Markkinavalvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta. Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

9 §

Oikeus tehdä tarkastuksia

Markkinavalvontaviranomaisella *ja Tullilla* on oikeus valvontaa varten päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja, ja tehdä valvonnassa tarvittavia tarkastuksia. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin tarkastuksia ei kuitenkaan saa ulottaa. Tarkastuksissa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

10 §

Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi

Markkinavalvontaviranomaisella *ja Tullilla* on oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta tarpeellista. Mitä tässä pykälässä säädetään tuotteista, sovelletaan myös tuotteista otettaviin näytteisiin ja niiden osiin.

Ehdotus

Viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijalta

Markkinavalvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta. *Näihin tietoihin voivat kuulua myös markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut tiedot*. Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, joita tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen.

9 §

Oikeus tehdä tarkastuksia

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus valvontaa varten päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja, ja tehdä valvonnassa tarvittavia tarkastuksia. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin tarkastuksia ei kuitenkaan saa ulottaa. Tarkastuksissa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

10 §

Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta tarpeellista. Mitä tässä pykälässä säädetään tuotteista, sovelletaan myös tuotteista otettaviin näytteisiin ja niiden osiin.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	10 a §
	Oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen
	Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus hankkia tuotteita tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä.
	Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava valehenkilöllisyyden käytöstä talouden toimijalle ja luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetulle rekisterinpitäjälle niin pian, kuin se on valehenkilöllisyyden käytön tarkoitusta vaarantamatta mahdollista.
17 §	17 §
Toimenpidemääräys	*Toimenpidemääräys*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin myös 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tuotetta koskevien menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi, jos tuotetta koskevat menettelyt eivät ole vaatimusten mukaiset.
	22 a §
	Verkkorajapintaan pääsyn rajoittaminen
	Jos tuote aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetulle yleiselle

Voimassa oleva laki

Ehdotus

edulle ja jos se on välttämätöntä vakavan riskin poistamiseksi, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä palveluntarjoajan poistamaan tuotteeseen viittaavaa sisältöä verkkorajapinnalta. Markkinavalvontaviranomainen voi samoin edellytyksin määrätä palveluntarjoajaa varoittamaan loppukäyttäjää selkeästi tuotteen aiheuttamasta riskistä verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua määräystä ei ole noudatettu, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä:

1) palveluntarjoajan estämään pääsyn tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan; tai

2) verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen markkinavalvontaviranomaisen nimiin.

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määräyksen myös väliaikaisena. Väliaikainen määräys on voimassa, kunnes markkinavalvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Markkinavalvontaviranomaisen on ratkaistava asia kiireellisesti.

Markkinavalvontaviranomaisen on ennen 1–3 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä talouden toimijalle tilaisuus tulla kuulluiksi. Kuulemisesta voidaan poiketa väliaikaista määräystä annettaessa, jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Mitä tässä pykälässä säädetään markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista, ei koske kuntaa.

27 §

Ilmoittaminen Euroopan komissiolle

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisäksi on otettava huomioon, mitä viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle säädetään eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien

27 §

Ilmoittaminen Euroopan komissiolle

— — — — — — — — — — — — — — —

Lisäksi on otettava huomioon, mitä viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle säädetään *markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa*.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetussa laissa (1197/2009).	
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . *Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään noudattaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*

2.

Laki

räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016) 4 §:n 22 kohta, 5 ja 23 § sekä 24 §:n 2 ja 3 momentti sekä

lisätään 4 §:ään uusi 23 kohta ja 24 §:n 1 momenttiin uusi 14 ja 15 kohta ja 24 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
4 §	4 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
22) *CE-merkinnällä* merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen.	22) *CE-merkinnällä* merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;
	23) ***jakelupalvelujen tarjoajalla*** *markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvontaasetus, 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.*
5 §	5 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, *markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle* sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää	Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään *akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan

Voimassa oleva laki

akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.

Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27–29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta ilmoitettujen laitosten päätöksiin säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Sähköturvallisuudesta säädetään sähköturvallisuuslaissa (1135/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa.

Räjähdysten estämisestä ja räjähdyksiltä suojautumisesta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

23 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Ilmoitetun laitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.

Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta ilmoitettujen laitosten päätöksiin säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Sähköturvallisuudesta säädetään sähköturvallisuuslaissa (1135/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa.

Räjähdysten estämisestä ja räjähdyksiltä suojautumisesta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

23 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).*

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki

24 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — — —

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta*, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Ehdotus

24 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — — —

14) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä markkinavalvontaviranomaisen saataville,

15) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettuja laitteita ja suojausjärjestelmiä koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valtuutetun

Voimassa oleva laki

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

CE-merkintärikkomuksesta säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Ehdotus

edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 *ja 2 momentin* nojalla rangaistukseen samasta teosta.

CE-merkintärikkomuksesta säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

3.

Laki

sähköturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköturvallisuuslain (1135/2016) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 12 kohta 5 §, 117 §:n 2 momentti sekä 118 ja 119 §, sekä

lisätään 117 §:n 1 momenttiin uusi 31 ja 32 kohta sekä 117 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Lain soveltamisala	*Lain soveltamisala*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tätä lakia sovelletaan myös radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallisia häiriöitä, joista ei säädetä tietoyhteiskuntakaaressa (917/2014) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä.	Tätä lakia sovelletaan myös radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voi aiheutua vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle taikka haitallisia häiriöitä, joista ei säädetä *sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa* (917/2014) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä.
4 §	4 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
12) *akkreditoinnilla* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, 2 artiklan 10 kohdassa määriteltyä akkreditointia;	12) *akkreditoinnilla akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, 2 artiklan 10 kohdassa määriteltyä akkreditointia;
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5 §	5 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, *markkinavalvonnalle ja kol-*	Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille *ja* tuotteiden CE-merkinnälle

Voimassa oleva laki

mannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa.

Hisseistä säädetään hissiturvallisuuslaissa (1134/2016).

Räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta säädetään räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1139/2016).

Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27–29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

Sähkönsiirron, -jakelun ja -toimituksen keskeytymiseen sekä sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähköntoimituksen virheeseen liittyvistä korvausasioista säädetään sähkömarkkinalaissa.

Radiolaitteiden markkinoille saattamisesta säädetään tietoyhteiskuntakaaren 30 luvussa.

117 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

Ehdotus

asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus .

Hisseistä säädetään hissiturvallisuuslaissa (1134/2016).

Räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta säädetään räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1139/2016).

Markkinavalvonnasta, *markkinavalvonta-asetuksen 25–28* artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

Sähkönsiirron, -jakelun ja -toimituksen keskeytymiseen sekä sähkönjakelun, muun verkkopalvelun tai sähköntoimituksen virheeseen liittyvistä korvausasioista säädetään sähkömarkkinalaissa.

Radiolaitteiden markkinoille saattamisesta säädetään *sähköisen viestinnän palveluista annetun lain* 30 luvussa.

117 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	31) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville,
	32) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan tai maahantuojan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.	on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta*, sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.
	Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, sähköturvallisuutta koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo
	1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta,
	2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,
	3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,
	4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta.
Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.	Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 *ja 2* momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki

118 §

Muutoksenhaku sähköturvallisuusviranomaisen päätökseen

Tämän lain mukaiseen sähköturvallisuusviranomaisen tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Sähköturvallisuusviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

119 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Ehdotus

118 §

Muutoksenhaku sähköturvallisuusviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Sähköturvallisuusviranomaisen *päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön valituksesta huolimatta.*

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisuhan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen *sovelletaan kuitenkin, mitä* uhkasakkolaissa säädetään.

119 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan päätökseen saa vaatia oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.*

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .* _____

4.

Laki

hissiturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hissiturvallisuuslain (1134/2016) 4 §:n 5 kohta sekä 5, 85 ja 86 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
4 §	4 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
5) *akkreditoinnilla* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, 2 artiklan 10 kohdassa määriteltyä akkreditointia;	5) *akkreditoinnilla akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, 2 artiklan 10 kohdassa määriteltyä akkreditointia;
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
5 §	5 §
Lain suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Jos muussa erityislainsäädännössä on tästä laista poikkeavia säännöksiä hisseihin tai hissien turvakomponentteihin liittyvien vaarojen osalta, niitä sovelletaan tämän lain asemesta. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, *markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle* sekä tuotteiden CE -merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa. Sähkötyöturvallisuudesta ja sähkölaitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta säädetään sähköturvallisuuslaissa (1135/2016).	Jos muussa erityislainsäädännössä on tästä laista poikkeavia säännöksiä hisseihin tai hissien turvakomponentteihin liittyvien vaarojen osalta, niitä sovelletaan tämän lain asemesta. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille *ja* tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa *Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus .*

Voimassa oleva laki

Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27–29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Mainittua lakia ei kuitenkaan sovelleta tämän lain kevythissejä, liukuportaita, liukukäytäviä, henkilöpaternosterhissejä ja nosto-ovia koskevien säännösten noudattamisen valvontaan.

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

Kevythissien, liukuportaiden, liukukäytävien ja nosto-ovien markkinoille saattamisesta säädetään eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004) ja kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011).

Hissin konehuoneeseen ja pyörästötiloihin johtavista kulkuteistä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

85 §

Muutoksenhaku hissiturvallisuusviranomaisen päätökseen

Tämän lain mukaiseen hissiturvallisuusviranomaisen tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Hissiturvallisuusviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Ehdotus

Markkinavalvonnasta, *markkinavalvontaasetuksen 25–28* artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Mainittua lakia ei kuitenkaan sovelleta tämän lain kevythissejä, liukuportaita, liukukäytäviä, henkilöpaternosterhissejä ja nosto-ovia koskevien säännösten noudattamisen valvontaan.

Sähkötyöturvallisuudesta ja sähkölaitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta säädetään sähköturvallisuuslaissa (1135/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

Kevythissien, liukuportaiden, liukukäytävien ja nosto-ovien markkinoille saattamisesta säädetään eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004) ja kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011).

Hissin konehuoneeseen ja pyörästötiloihin johtavista kulkuteistä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

85 §

Muutoksenhaku hissiturvallisuusviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Hissiturvallisuusviranomaisen *päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön valituksesta huolimatta.*

Voimassa oleva laki

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

86 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Ehdotus

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisuhan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen *sovelletaan kuitenkin, mitä* uhkasakkolaissa säädetään.

86 §

Muutoksenhaku ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen tai valtuutetun tarkastajan päätökseen

Ilmoitetun laitoksen, pätevyydenarviointilaitoksen, valtuutetun laitoksen ja valtuutetun tarkastajan *päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.*

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

5.

Laki

pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015) 4 §, 46 §:n 3 momentti ja 48 § sellaisina kuin ne ovat, 4 § osaksi laissa 1141/2016, 46 §:n 3 momentti ja 48 § laissa 1141/2016, sekä

lisätään 46 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1141/2016, uusi 15–17 kohta sekä 46 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1141/2016, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
4 §	4 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, *markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä* tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.	Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille ja tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään *akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.
	Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus.
Pyroteknisten tuotteiden turvallisesta valmistuksesta ja varastoinnista sekä niiden luvanvaraisuudesta, käytöstä ja luovutukselle asetettavista rajoituksista säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).	Pyroteknisten tuotteiden turvallisesta valmistuksesta ja varastoinnista sekä niiden luvanvaraisuudesta, käytöstä ja luovutukselle asetettavista rajoituksista säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

Voimassa oleva laki

Kemikaalien ja räjähtävien esineiden luokituksesta, merkinnöistä sekä käyttöturvallisuustiedotteesta säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä ja näitä koskevista kielivaatimuksista kemikaalilaissa (599/2013).

Vaarallisten aineiden vaarallisuusluokituksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994).

Tuotteiden CE-merkinnän käyttöä koskevista rikkomuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27–29 *artiklan* mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

46 §

Rangaistussäännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

Kemikaalien ja räjähtävien esineiden luokituksesta, merkinnöistä sekä käyttöturvallisuustiedotteesta säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä ja näitä koskevista kielivaatimuksista kemikaalilaissa (599/2013).

Vaarallisten aineiden vaarallisuusluokituksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994).

Tuotteiden CE-merkinnän käyttöä koskevista rikkomuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Markkinavalvonnasta, *markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan* mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

46 §

Rangaistussäännökset

— — — — — — — — — — — — — — —

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — — —

15) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan ja maahantuojan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville,

16) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan ja maahantuojan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

17) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan ilmoittamisvelvollisuutta,

Voimassa oleva laki

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

48 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen *vaatimustenmukaisuustodistusta koskevaan* päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Ehdotus

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa velvollisuutta,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *pyroteknisiä tuotteita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita *2 ja 3* momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

48 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Ilmoitetun laitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.	
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

6.

Laki

räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 5 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016) 5 ja 21 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, *markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä* tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.	Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille *ja* tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään *akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*. *Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus.*
Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27–29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).	Markkinavalvonnasta, *markkinavalvonta-asetuksen 25–28* artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).
Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016). *Pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa.*	Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista, ilmoitettujen laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).
Ampumatarvikkeiden siirrosta säädetään ampuma-aselaissa (1/1998).	Ampumatarvikkeiden siirrosta säädetään ampuma-aselaissa (1/1998).

Voimassa oleva laki

Räjähteiden valmistuksesta, varastoinnista, säilytyksestä, maahantuonnista, siirrosta, luovutuksesta, käytöstä ja hävittämisestä säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

21 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen *vaatimustenmukaisuustodistusta koskevaan* päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Ilmoitetun laitoksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

Räjähteiden valmistuksesta, varastoinnista, säilytyksestä, maahantuonnista, siirrosta, luovutuksesta, käytöstä ja hävittämisestä säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

Työturvallisuutta koskevista vaatimuksista säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002).

21 §

Muutoksenhaku

Ilmoitetun laitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).*

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

7.

Laki

painelaitelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan painelaitelain (1144/2016) 2 §:n 11 kohta ja 3 §, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 797/2020, sekä

lisätään 104 §:n 1 momenttiin uusi 23–27 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
11) CE-*merkinnällä tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;	11) CE-merkinnällä *akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*, tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa tuotteen olevan merkinnän kiinnittämistä koskevassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
3 §	3 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Painelaitteiden markkinavalvontaan sovelletaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1137/2016) ja NLF-asetusta.	*Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus.*
Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista ja ilmoitettujen laitosten valvonnasta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).	*Markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvon-*

Voimassa oleva laki

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille, *markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä* tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista *ja CE-merkinnän yleisistä periaatteista* säädetään NLF-asetuksessa. CE-merkintää koskevien säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Ilma-alusten painelaitteisiin sovelletaan ilmailulakia (864/2014) ja sen nojalla annettuja määräyksiä, jollei yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 216/2008 tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu.

Aerosoleista säädetään aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (794/2020).

104 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

taviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille ja tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään NLF-asetuksessa. CE-merkintää koskevien säännösten rikkomisen seuraamuksista säädetään CE-merkintärikkomuksesta annetussa laissa (187/2010).

Ilmoitetuille laitoksille asetetuista vaatimuksista ja ilmoitettujen laitosten valvonnasta säädetään eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetussa laissa (278/2016).

Ilma-alusten painelaitteisiin sovelletaan ilmailulakia (864/2014) ja sen nojalla annettuja määräyksiä, jollei yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan *unionin* lentoturvallisuusviraston perustamisesta, *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2018/1139* tai sen nojalla annetuista komission asetuksista muuta johdu.

Aerosoleista säädetään aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (794/2020).

104 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — — —

23) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	24) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan pyynnöstä antaa markkinavalvontaviranomaisen saataville,
	25) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuutta,
	26) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan ja jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta,
	27) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,
— — — — — — — — — — — — — —	
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *painelaiterikkomuksesta* sakkoon.	on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *painelaiterikkomuksesta* sakkoon.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

8.

Laki

kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018) 2 ja 6 § sekä
lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 7–11 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Suhde muuhun lainsäädäntöön	*Suhde muuhun lainsäädäntöön*
Henkilönsuojaimia koskevista vaatimuksista ja velvollisuudesta noudattaa näitä vaatimuksia säädetään tämän lain lisäksi henkilönsuojainasetuksessa.	Henkilönsuojaimia koskevista vaatimuksista ja velvollisuudesta noudattaa näitä vaatimuksia säädetään tämän lain lisäksi henkilönsuojainasetuksessa.
Markkinavalvonnalle ja kolmannesta maasta tuotavien tuotteiden ulkorajavalvonnalle sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *NLF-asetus*.	*Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä Euroopan unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä* ***markkinavalvonta-asetus****.*
Markkinavalvonnasta, NLF-asetuksen 27–29 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.	Markkinavalvonnasta, *markkinavalvonta-asetuksen 25*–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta *valvontaviranomaisten päätöksiin* säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.
	Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten akkreditoinnille sekä tuotteiden CE-merkinnälle asetettavista vähimmäisvaatimuksista säädetään akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008.
Henkilönsuojainasetuksen V luvussa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisen edellytyksistä, laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään	Henkilönsuojainasetuksen V luvussa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisen edellytyksistä, laitosten valvonnasta ja muutoksenhausta säädetään

Voimassa oleva laki

työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetussa laissa (1053/2010).

6 §

Valvonta

Tämän lain noudattamisen valvonnasta säädetään henkilönsuojainasetuksen VI luvussa, NLF-asetuksessa ja markkinavalvontalaissa.

9 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annetussa laissa (1053/2010).

6 §

Valvonta

Tämän lain noudattamisen valvonnasta säädetään henkilönsuojainasetuksen VI luvussa, *markkinavalvonta-asetuksessa* ja markkinavalvontalaissa.

9 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

— — — — — — — — — — — — — —

7) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

8) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinavalvontaviranomaisen saatavilla vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä markkinavalvontaviranomaisen saataville,

9) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää,

10) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta markkinavalvontaviranomaiselle,
	11) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että se ryhtyy viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *laiteturvallisuusrikkomuksesta* sakkoon.	*on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, laiteturvallisuusrikkomuksesta sakkoon.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

9.

Laki

tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) 28, 29, 31 ja 32 § sekä 37 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 28 ja 29 § laissa 1269/2010, 32 § laeissa 1009/2010 ja 1269/2010 sekä 37 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1175/2018,

muutetaan 27 § ja 37 §:n 1 momentin 7 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 27 § laissa 1269/2010 ja 37 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 1175/2018, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a § ja 37 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1175/2018, uusi 14–17 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 luku	1 luku
Yleiset säännökset	**Yleiset säännökset**
	3 a §
	Suhde muuhun lainsäädäntöön
	Markkinavalvonnasta, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä ***markkinavalvonta-asetus****, 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Markkinavalvontalaissa tarkoitettuna talouden toimijana pidetään tätä lakia sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa sekä tuotteen maahantuojaa, valtuutettua edustajaa ja valmistajaa.*
	Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
27 §	27 §
Valvontaviranomainen	*Valvontaviranomainen*
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo, että energiaan liittyvät tuotteet ovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia.	*Energiaan liittyvien tuotteiden tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisuutta valvovasta viranomaisesta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n 1 momentissa.*
28 §	
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonsaantioikeus	
Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus saada tämän lain säännösten noudattamisen valvontaa varten välttämättömät tiedot valmistajalta, valtuutetulta edustajalta, maahantuojalta tai muulta elinkeinoharjoittajalta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.	(kumotaan)
29 §	
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tarkastusoikeus	
Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeellista, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Asumiseen tarkoitettuihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan kuitenkin ulottaa vain, jos on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 34 luvun 1, 3, 7–9 tai 10 §:ssä taikka 44 luvun 11 tai 12 §:ssä tarkoitettu rikos.	(kumotaan)
31 §	
Ulkopuoliselle asiantuntijalle asetetut vaatimukset	
Tämän lain mukaista viranomaisvalvontaa varten tutkimuksia, testauksia ja vaatimustenmukaisuuden arviointeja tekevällä asiantuntijalla tulee olla näiden tehtävien edellyttämä	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
asiantuntemus ja pätevyys. Tällaiseen ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan virkamiehen esteellisyyttä koskevia hallintolain säännöksiä.	
32 §	
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen	
Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tämän lain mukaista valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisilta viranomaisilta. *Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saatuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:* *1) syyttäjälle, poliisille ja tulliviranomaiselle rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;* *2) ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojaviranomaiselle, jos luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle tarpeellisia tietoja sille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi;* *3) toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen toteuttamiseksi.*	(kumotaan)
37 §	37 §
Rangaistussäännökset	*Rangaistussäännökset*
Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo — — — — — — — — — — — — — — — —	Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo — — — — — — — — — — — — — — — —
3) 8 §:ssä tai sen nojalla säädettyä velvollisuutta antaa vaatimustenmukaisuusvakuutus, — — — — — — — — — — — — — — — —	(3 kohta kumotaan) — — — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
7) *28 §:ssä säädettyä tiedonantovelvollisuutta tai* 33 §:ssä säädetyn tarkastuslaitoksen tiedonantovelvollisuutta,	7) 33 §:ssä säädettyä tarkastuslaitoksen tiedonantovelvollisuutta,
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	14) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu, pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston saatavilla kymmenen vuoden ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston saataville,
	15) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä sellaisen valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta, jota tässä laissa säädetyt velvoitteet koskevat, toimittaa markkinavalvontaviranomaisen perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi,
	16) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta markkinavalvontaviranomaiselle,
	17) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tuotteiden ekologista suunnittelua ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.	on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *tuotteiden ekologista suunnittelua ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20* .

10.

Laki

huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015) 36 §:n 2 momentti, 37 ja 38, 40 ja 44–49 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 963/2018,

muutetaan 5 §:n 15, 29, 32 ja 35 kohta, 39, 41–43, 50 ja 52 § sekä 56 §, sellaisina kuin niistä ovat 39, 41–43, 50 ja 52 § laissa 963/2018, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti, 5 §:ään uusi 36 kohta, ja lakiin uusi 35 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Lain tarkoitus	*Lain tarkoitus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Tämän lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä markkinavalvontalaki.
5 §	5 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
15) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista liiketoiminnan yhteydessä Euroopan unionin *tai Euroopan talousalueen markkinoille* jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;	15) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista *Euroopan unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä* jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
29) *ilmoitetulla laitoksella* laitosta, joka suorittaa kalibrointia, testausta, sertifiointia ja tarkastuksia tai muita vaatimustenmukaisuuden arviointitoimia;	29) ***ilmoitetulla laitoksella*** *Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja*;
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
32) *markkinavalvonnalla* viranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen	32) ***markkinavalvonnalla*** *markkinavalvontaviranomaisten* toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat *sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
vaatimusten mukaisia eivätkä vaaranna terveyttä, turvallisuutta tai muita yleisten etujen suojeluun liittyviä seikkoja;	*lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi*;
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
35) *akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008.	35) *akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008; *36)* ***markkinavalvonta-asetuksella*** *markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1020.*
	35 a §
	Markkinavalvonnan soveltamisala
	Yksityiseen maahantuojaan kohdistuvaan markkinavalvontaan sovelletaan tämän luvun säännöksiä ja markkinavalvontalain 3 luvun yleisiä säännöksiä. *Markkinavalvontalaissa tarkoitettuna talouden toimijana pidetään tätä lakia sovellettaessa toiminnanharjoittajaa.*
36 §	36 §
Markkinavalvontaviranomaiset	*Markkinavalvontaviranomaiset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tuotteiden markkinavalvonnasta ja ulkorajavalvonnasta säädetään lisäksi akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksessa.	(kumotaan 2 mom.)
37 §	
Tiedonsaantioikeus	
Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot toiminnanharjoittajilta, yksityisiltä maahantuojilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa taikka yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevina muutoin olisivat salassa pidettäviä.	
38 §	
Tarkastusoikeus	
Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus päästä alueelle, huoneistoon ja muuhun sellaiseen tilaan, jonne pääsy on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastusoikeus ei kuitenkaan ulotu pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. Tarkastuksessa noudatetaan hallintolain 39 §:n säännöksiä.	(kumotaan)
39 §	39 §
*Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi **ja testattavaksi***	*Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi*
Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus ottaa tuotteita tutkittavakseen ja testattavakseen, jos se on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnan kannalta tarpeellista.	*Jos markkinavalvontalain 10 §:n 1 momentin mukaisesti Liikenne-ja viestintäviraston tutkittavaksi ottama, tämän lain soveltamisalaan kuuluva tuote vahingoittuu, se on korjattava. Jos korjaaminen ei ole mahdollista, sovelletaan markkinavalvontalain 10 §:n 2 momentin mukaista korvausvelvollisuutta sekä toiminnanharjoittajaan että yksityiseen maahantuojaan.*
40 §	
Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen	
Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää 39 §:n mukaisessa tutkimuksessa ja testauksessa sekä riskinarvioinnissa apunaan ulkopuolista asiantuntijaa. Asiantuntijalla tulee olla näiden tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys. Ulkopuolisen asiantuntijan on tarvittaessa osoitettava pätevyytensä ja käyttämiensä tarkastus- ja tutkimusmenetelmien luotettavuus Liikenne- ja viestintävirastolle.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan, mitä 34 §:ssä säädetään hallinnon yleislakien noudattamisesta sekä rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvausvastuusta.

41 §

Toimenpidemääräys puutteellisuuden korjaamiseksi

Jos Liikenne- ja viestintävirasto valvontaa suorittaessaan toteaa, että *tuote, sitä koskevat asiakirjat tai siitä annettavat tiedot eivät ole tässä laissa tai sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, virasto voi määrätä toiminnanharjoittajan määräajassa ryhtymään toimenpiteisiin markkinoille saatetun tuotteen, tuotetta koskevien asiakirjojen tai siitä annettavien tietojen saattamiseksi vaatimustenmukaisiksi. Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että tarvittavat toimenpiteet toteutetaan kaikille tuotteille, jotka hän on asettanut saataville markkinoilla muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai Euroopan talousalueella.*

Jos kyse on yksityisen maahantuojan omaan käyttöön maahantuomasta vesikulkuneuvosta, Liikenne- ja viestintäviraston on viipymättä ilmoitettava tälle toimenpiteistä, jotka on toteutettava tuotteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Virasto voi määrätä yksityisen maahantuojan korjaamaan vaatimustenvastaisuuden ennen tuotteen käyttöönottoa, jos tuote ei vastaa vaatimuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston tämän pykälän nojalla määräämien toimenpiteiden ja määräaikojen tulee olla oikeassa suhteessa tuotteen aiheuttamaan vaaraan. Viraston on ilmoitettava havaituista vakavista puutteista asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

42 §

Toimenpidemääräykset vaaran torjumiseksi tai vähentämiseksi

Ehdotus

41 §

Toimenpidemääräys puutteellisuuden korjaamiseksi

Jos Liikenne- ja viestintävirasto valvontaa suorittaessaan toteaa, että *yksityisen maahantuojan omaan käyttöön maahantuoma vesikulkuneuvo, sitä koskevat asiakirjat tai siitä annettavat tiedot eivät ole vaatimustenmukaisia, Viraston on viipymättä ilmoitettava yksityiselle maahantuojalle toimenpiteistä, jotka on toteutettava vesikulkuneuvon saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Virasto voi määrätä yksityisen maahantuojan korjaamaan vaatimustenvastaisuuden ennen tuotteen käyttöönottoa, jos tuote ei vastaa vaatimuksia.*

42 §

Toimenpidemääräykset vaaran torjumiseksi tai vähentämiseksi

Voimassa oleva laki

Jos tuotteeseen liittyvä vaara ihmisten turvallisuudelle tai terveydelle taikka omaisuudelle tai ympäristölle voidaan tehokkaasti torjua taikka vaaran suuruutta voidaan olennaisesti vähentää korjaus-, oikaisu- tai tiedottamistoimenpitein, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että toiminnanharjoittajan tai yksityisen maahantuojan on toteutettava tällaiset toimenpiteet viraston asettamassa määräajassa ja määräämällä tavalla.

Liikenne- ja viestintävirasto voi myös määrätä, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

43 §

Valmistuksen, maahantuonnin, asettamisen saataville markkinoilla, markkinoille saattamisen ja käyttöönottamisen kielto

Jos tuote on ihmisten turvallisuudelle tai terveydelle taikka omaisuudelle tai ympäristölle vaarallinen eikä vaaraa voida muilla tavoin estää, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää toiminnanharjoittajalta tuotteen valmistuksen, maahantuonnin, asettamisen saataville markkinoilla, markkinoille saattamisen tai käyttöön ottamisen. Virasto voi samalla määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehokkaasti ja välittömästi poistettava vaaralliset tai säännösten vastaiset tuotteet markkinoilta.

Toiminnanharjoittajan on annettava Liikenne- ja viestintävirastolle tämän määräämässä ajassa selvitys siitä, millä tavoin hän on toimeenpannut tässä pykälässä tarkoitettuun kieltoon liitetyn määräyksen, jonka mukaan tuotteet on poistettava markkinoilta. Toiminnanharjoittajan on lisäksi varmistettava, että tarvittavat toimenpiteet toteutetaan kaikille tuotteille, jotka hän on asettanut saataville markkinoilla muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai Euroopan talousalueella.

Jos yksityinen maahantuoja ei toteuta 41 §:n 2 momentin mukaisia toimenpiteitä, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää tuotteen käytön tai käyttöönoton.

Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava havaituista vakavista puutteista asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

Ehdotus

Jos yksityisen maahantuojan tuoma tuote saattaa tavanomaisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle, Liikenne- ja viestintävirasto voi asettamassaan kohtuullisessa määräajassa määrätä yksityisen maahantuojan ryhtymään toimenpiteisiin tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi.

43 §

Valmistuksen, maahantuonnin, asettamisen saataville markkinoilla, markkinoille saattamisen ja käyttöönottamisen kielto

Jos yksityinen maahantuoja ei toteuta 41 §:n 1 momentin nojalla määrättyjä toimenpiteitä, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää tuotteen käytön tai käyttöönoton.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto voidaan määrätä väliaikaisena asian selvittämisen ajaksi, jos on ilmeistä, että tuote voi olla vaatimustenvastainen taikka tuote saattaa tavanomaisissa ja kohtuudella ennakoitavissa olevissa käyttöolosuhteissa aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, tai omaisuudelle. Tällöin kielto on voimassa, kunnes Liikenne- ja viestintävirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Liikenne- ja viestintäviraston on ratkaistava asia kiireellisesti.

Sen lisäksi mitä markkinavalvontalain 18 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää toiminnanharjoittajalta tuotteen käyttöönottamisen.

Liikenne- ja viestintäviraston on viipymättä ilmoitettava tämän pykälän tai markkinavalvontalain 21 §:n nojalla määräämästään väliaikaisesta kiellosta Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioille. Väliaikaisen kiellon katsotaan olevan oikeutettu, jos mikään jäsenvaltioista tai komissio ei esitä vastalausetta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Liikenne- ja viestintävirasto peruuttaa kiellon, kun asia on lopullisesti ratkaistu tai kun virasto saa riittävät vakuudet siitä, että kiellon perusteena olleet seikat on saatu korjattua tai ratkaistua.	*kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.* *Liikenne- ja viestintävirasto peruuttaa toiminnanharjoittajalle tai yksityiselle maahantuojalle määräämänsä kiellon, kun asia on lopullisesti ratkaistu tai kun virasto saa riittävät vakuudet siitä, että kiellon perusteena olleet seikat on saatu korjattua tai ratkaistua.* *Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava havaituista vakavista puutteista asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.*
44 § *Väliaikainen kielto*	
Jos on ilmeistä, että tuote aiheuttaa vaaraa ihmisten turvallisuudelle tai terveydelle taikka omaisuudelle tai ympäristölle eikä vaaraa voida muilla tavoin estää, taikka jos toiminnanharjoittaja tai yksityinen maahantuoja ei toteuta määräajassa 41 §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä 43 §:ssä tarkoitetun kiellon väliaikaisena asian selvittämisen ajaksi. *Liikenne- ja viestintäviraston on viipymättä ilmoitettava määräämästään väliaikaisesta kiellosta Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin ja talousalueen jäsenvaltioille. Väliaikaisen kiellon katsotaan olevan oikeutettu, jos mikään jäsenvaltioista tai komissio ei esitä vastalausetta kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.* *Liikenne- ja viestintävirasto peruuttaa kiellon, kun asia on lopullisesti ratkaistu tai kun virasto saa riittävät vakuudet siitä, että väliaikaisen kiellon perusteena olleet seikat on saatu korjattua tai ratkaistua. Kun väliaikainen kielto on asetettu, Liikenne- ja viestintäviraston on ensi tilassa ratkaistava kysymys 43 §:ssä tarkoitetun kiellon antamisesta sekä omalta osaltaan huolehdittava, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.*	(kumotaan)
45 § *Määräys tuotteen hävittämiseksi*	
	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Jos 41–44 §:ssä tarkoitettuja kieltoja ja määräyksiä ei voida pitää riittävinä, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä toiminnanharjoittajan hallussa olevan tuotteen taikka 46 §:n nojalla toiminnanharjoittajalle palautetun tuotteen hävitettäväksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä, miten tuotteen suhteen muutoin on meneteltävä.	
46 §	
Määräys tuotteen korjaamiseksi, vaihtamiseksi tai kaupan purkamiseksi	
Kun Liikenne- ja viestintävirasto on 43 §:n nojalla määrännyt tuotetta koskevan kiellon, se voi määrätä toiminnanharjoittajan ryhtymään toimenpiteisiin, jotka koskevat jo markkinoille saatettua tai käyttöön otettua tuotetta, tuotteeseen liittyvän vahingonvaaran torjumiseksi ja tuotteen haltijan oikeudellisen aseman turvaamiseksi. *Edellä 1 momentissa tarkoitetulla määräyksellä toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa:* *1) korjaamaan tuote niin, että sen rakenteessa tai koostumuksessa olevasta viasta tai puutteesta taikka siitä annetuista totuudenvastaisista tai harhaanjohtavista tai puutteellisista tiedoista aiheutuva vaara poistuu;* *2) ottamaan takaisin tuote, joka saattaa vaarantaa ihmisten turvallisuuden tai terveyden taikka omaisuuden tai ympäristön, sekä antamaan sen tilalle samanlainen tai samankaltainen tuote, joka ei ole vaarallinen; taikka* *3) purkamaan kauppa.* *Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen myös, jos 43 §:ssä tarkoitettua kieltoa ei voida määrätä sen vuoksi, että kysymyksessä olevia tuotteita ei ole enää toiminnanharjoittajan hallussa, ja määräyksen antamiseen on painavia syitä.*	(kumotaan)
47 §	
Määräys tiedottamiseen	
Jos Liikenne- ja viestintävirasto on määrännyt 43 tai 44 §:ssä tarkoitetun kiellon taikka	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
antanut 46 §:ssä tarkoitetun määräyksen, virasto voi asettamassaan määräajassa ja määräämällään tavalla määrätä toiminnanharjoittajan tiedottamaan kiellosta tai määräyksestä sekä tuotteeseen taikka sen käyttämiseen liittyvästä vaarasta ja kuluttajien oikeuksista.	
Liikenne- ja viestintävirasto voi toiminnanharjoittajan kustannuksella tiedottaa 1 momentissa tarkoitetuista asioista, jos toiminnanharjoittaja ei ole noudattanut viraston antamaa määräystä tai jos asian kiireellisyyden vuoksi tällaiseen tiedottamiseen on painavia syitä.	
48 §	
Ilmoitukset Euroopan komissiolle ja jäsenvaltioille	
Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen jäsenvaltioille suorittamansa valvonnan tuloksista ja määräämistään toimenpiteistä, jos virasto katsoo, että tuotteen vaatimustenvastaisuus ei rajoitu vain Suomen alueelle.	(kumotaan)
49 §	
Toimenpiteet muissa jäsenvaltioissa vaatimustenvastaisiksi todettujen tuotteiden osalta	
Saatuaan tiedon toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätystä väliaikaisesta toimenpiteestä, joka katsotaan oikeutetuksi, Liikenne- ja viestintäviraston on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin vaatimustenvastaisen tuotteen poistamiseksi Suomen markkinoilta.	(kumotaan)
50 §	50 §
Uhkasakko	*Uhkasakko*
Liikenne- ja viestintäviraston 41–47 §:n nojalla määräämää kieltoa tai antamaa määräystä on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisistä syistä ole tarpeetonta.	*Sen lisäksi mitä markkinavalvontalain 28 §:ssä säädetään uhkasakosta ja teettämisuhasta,* Liikenne- ja viestintäviraston on tehostettava *tämän lain 41–43 §:n tai markkinavalvontalain 17–25 §:n nojalla määrää-*

Voimassa oleva laki

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 26 §:ssä tarkoitettujen tietojen antamisvelvollisuuden, 6 §:n 6 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden sekä 37 §:ssä tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi uhkasakon.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi hallinto-oikeus Liikenne- ja viestintäviraston hakemuksesta.

Uhkasakkoon, teettämiseen ja keskeyttämiseen sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

52 §

Valvontaviranomaisten** oikeus saada tietoja toiselta viranomaiselta ja **salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Liikenne- ja viestintävirastolla ja Tullilla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tämän lain mukaista valvontaa varten tarpeellisia tietoja toisilta viranomaisilta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja luovuttaa:

1) syyttäjälle, poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;

2) ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojaviranomaiselle sekä Onnettomuustutkintakeskukselle silloin, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle tarpeellisia tietoja sille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi; sekä

3) toimivaltaiselle toisen valtion viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen toteuttamiseksi.

Ehdotus

määnsä kieltoa tai antamaansa määräystä uhkasakolla, jollei se erityisistä syistä ole tarpeetonta.

Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa 26 §:ssä *tarkoitetun* tietojen antamisvelvollisuuden, 6 §:n 6 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden sekä 37 §:ssä *tai markkinavalvontalain 8 §:ssä tarkoitetun t*iedonantovelvollisuuden noudattamisen tehosteeksi uhkasakon.

52 §

*Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta ja **käyttää toisen ottamia näytteitä***

Sen lisäksi, mitä markkinavalvontalain 11 ja 13 §:ssä säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto ja Tulli saavat luovuttaa Onnettomuustutkintakeskukselle salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille kuuluvien veneilyyn tai huviveneisiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Voimassa oleva laki

56 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) asettaa tuotteen saataville markkinoilla, saattaa sen markkinoille tai ottaa sen käyttöön 6—9 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 30 artiklan vastaisesti,

2) rikkoo 14 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa tai 22 §:n 2 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta taikka 26 §:ssä säädettyä tiedonantovelvollisuutta *tai*

3) rikkoo 41–47 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai määräystä,

Ehdotus

56 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) asettaa tuotteen saataville markkinoilla, saattaa sen markkinoille tai ottaa sen käyttöön 6–9 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 30 artiklan vastaisesti,

2) rikkoo *26 §:ssä* säädettyä *markkinoinnissa annettavia tietoja koskevaa toiminnanharjoittajan* tiedonantovelvollisuutta,

3) *rikkoo markkinavalvontalain 17–22, 23 tai 25 §:n nojalla tuotteeseen liittyvän vaatimusten-vastaisuuden tai riskin vuoksi valmistajalle, valtuutetulle edustajalle, maahantuojalle tai jakelijalle asetettua määräystä tai kieltoa,*

4) rikkoo 42 §:n nojalla yksityiselle maahantuojalle asetettua määräystä ryhtyä toimenpiteisiin tuotteen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi,

5) rikkoo 43 §:n 1 momentin nojalla yksityiselle maahantuojalle asetettua tuotteen käyttöä tai käyttöön ottamista koskevaa kieltoa,

6) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tai tämän lain 10 §:n 3 momentissa, 15 §:n 2 momentin 1 kohdassa, 16 §:n 1 momentissa, 20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa tai 24 §:n 2 momentissa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan, jakelupalveluiden tarjoajan tai yksityisen maahantuojan velvollisuutta,

7) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa, tämän lain 14 §:n 3 momentissa, 15 §:n 2 momentin 2 kohdassa, 19 §:n 3 momentissa, 22 §:n 3 momen-

Voimassa oleva laki

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo 41—47 §:n nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Ehdotus

tissa tai 24 §:n 3 momentissa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan, jakelupalveluiden tarjoajan tai yksityisen maahantuojan velvollisuutta,

8) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa, tämän lain 14 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa tai 22 §:n 2 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, tai

9) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa, tämän lain 14 §:n 1 momentissa, 19 §:n 1 momentissa, 22 §:n 1 momentissa säädettyä korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain *41 –43 §:n tai markkinavalvontalain 17 –22, 23 tai 25 §:n* nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

11.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 260 §, 261 §:n 4 momentti, 262,263 ja 307 § sekä 348 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 260 § laeissa 1003/2018 ja 1207/2020, 261 §:n 4 momentti, 262, 263 ja 307 § laissa 1003/2018 sekä 348 §:n 1 momentti laissa 456/2016,

seuraavasti:

Voimassa oleva laki

260 §

Riskin aiheuttavan radiolaitteen käsittely

Jos Liikenne- ja viestintävirasto perustellusta syystä katsoo, että radiolaite aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai muille yleisen edun vuoksi suojeltaville tässä luvussa säädetyille vaatimuksille, sen on suoritettava radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden kattava arviointi.

Jos Liikenne- ja viestintävirasto arvioinnin yhteydessä havaitsee, että radiolaite ei täytä sille tämän lain mukaisesti asetettuja vaatimuksia eikä muita toimenpiteitä ei pidetä riittävinä, virasto voi vaatia asianomaista talouden toimijaa ryhtymään viipymättä kaikkiin tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin radiolaitteen saattamiseksi vastaamaan vaatimuksia tai radiolaitteen poistamiseksi markkinoilta taikka sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi viraston asettamassa kohtuullisessa ajassa. Markkinoilta poistamisella tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan radiolaitteen asettaminen saataville markkinoilla. Palautusmenettelyllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ottaa radiolaitteen käyttäjillä jo olevat tuotteet takaisin sekä antamaan tilalle vaatimustenmukainen tuote tai purkamaan kauppa.

Asetettavan määräajan tulee olla oikeassa suhteessa vaatimustenvastaisuudesta aiheutuvaan riskiin.

Ehdotus

260 §

***Radiolaitteiden markkinavalvonta ja** riskin aiheuttavan radiolaitteen käsittely*

*Radiolaitteiden markkinavalvonnasta sekä ulkorajavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä **markkinavalvontalaki**. Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä **markkinavalvonta-asetus**.*

Liikenne- ja viestintäviraston on suoritettava radiolaitteen vaatimustenmukaisuuden kattava arviointi, jos se katsoo perustellusta syystä radiolaitteen aiheuttavan riskin tämän lain mukaisesti asetetuille vaatimuksille.

Talouden toimijan on varmistettava, että kaikki yhdessä jäsenvaltiossa edellytetyt asianmukaiset korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikkien niiden radiolaitteiden osalta, jotka talouden toimija on asettanut saataville markkinoilla unionin alueella.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä ilmoitus vaatimuksia vastaamattomasta radiolaitteesta asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.	
Jos Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että vaatimustenvastaisuus ei rajoitu Suomen alueelle, sen on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille arvioinnin tuloksista ja toimenpiteistä, joita se on vaatinut asianomaisilta talouden toimijoilta.	
Talouden toimijan on varmistettava, että kaikki yhdessä jäsenvaltiossa edellytetyt asianmukaiset korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikkien niiden radiolaitteiden osalta, jotka talouden toimija on asettanut saataville markkinoilla unionin alueella.	
Jos talouden toimija ei toteuta riittäviä korjaavia toimenpiteitä 2 momentin mukaisesti asetetussa määräajassa, Liikenne- ja viestintävirasto voi ryhtyä tarvittaviin väliaikaisiin toimenpiteisiin, joilla kielletään talouden toimijaa saattamasta markkinoille, asettamasta saataville kansallisilla markkinoilla tai luovuttamasta vaatimustenvastaiseksi todettua radiolaitetta, taikka vaatimustenvastaisen radiolaitteen poistamiseksi markkinoilta. Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä muista tuotteen markkinoille saataville asettamisen rajoittamiseksi tarvittavista liitännäisistä toimenpiteistä. Lisäksi talouden toimija voidaan velvoittaa järjestämään radiolaitetta koskeva palautusmenettely ottamalla radiolaitteen käyttäjiltä takaisin radiolaite, joka aiheuttaa riskin, ja antamaan tilalle vaatimustenmukainen tuote tai purkamaan kauppa, jos toimenpiteet markkinoilta poistamiseksi eivät ole riittäviä. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes asia lopullisesti ratkaistaan 261 §:ssä tarkoitetun menettelyn jälkeen.	
Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä talouden toimijan antamaan virastolle tämän määräämässä kohtuullisessa ajassa selvityksen siitä, miten 2 momentin mukainen viranomaisen määräys ja 7 momentin mukainen kielto on pantu täytäntöön.	
261 §	261 §

Voimassa oleva laki

Rajoittavia toimenpiteitä koskeva kuuleminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on peruutettava 260 §:n 7 momentissa tarkoitettu toimenpide tai muutettava sitä, jos komissio ilmoittaa pitävänsä toimenpidettä Euroopan unionin oikeuden vastaisena.

— — — — — — — — — — — — — — —

262 §

Riskin aiheuttavia vaatimuksenmukaisia radiolaitteita koskeva menettely

Jos Liikenne- ja viestintävirasto havaitsee 260 §:ssä tarkoitetun arvioinnin jälkeen, että vaatimustenmukaisuudesta huolimatta radiolaite aiheuttaa riskin tämän lain nojalla yleisen edun vuoksi suojelluille vaatimuksille, virasto voi vaatia asianomaista talouden toimijaa ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että radiolaite ei aiheuta riskiä. Vaihtoehtoisesti virasto voi vaatia talouden toimijalta riskin aiheuttavan radiolaitteen poistamista markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämistä viraston asettamassa kohtuullisessa ajassa. Määräajan tulee olla oikeassa suhteessa riskiin.

Talouden toimijan on varmistettava, että korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikkien niiden radiolaitteiden osalta, jotka talouden toimija on asettanut saataville markkinoilla unionin alueella.

Liikenne- ja viestintäviraston on välittömästi ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Ilmoituksessa on oltava yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen radiolaitteen tunnistamista varten, radiolaitteen alkuperä ja toimitusketju, siihen liittyvän riskin luonne, toteutetut kansalliset toimenpiteet ja niiden kesto sekä kaikki muut saatavilla olevat asiaa koskevat yksityiskohtaiset tiedot.

Ehdotus

Rajoittavia toimenpiteitä koskeva kuuleminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Liikenne- ja viestintäviraston on peruutettava *markkinavalvontalain 21 §:ssä* tarkoitettu toimenpide tai muutettava sitä, jos komissio ilmoittaa pitävänsä toimenpidettä Euroopan unionin oikeuden vastaisena.

— — — — — — — — — — — — — — —

262 §

Riskin aiheuttavia vaatimuksenmukaisia radiolaitteita koskeva menettely

Liikenne- ja viestintäviraston on välittömästi ilmoitettava *komissiolle ja muille jäsenvaltioille myös toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt markkinavalvontalain 3 luvun nojalla sen johdosta, että radiolaite vaatimustenmukaisuudestaan huolimatta aiheuttaa riskin tämän lain nojalla yleisen edun vuoksi suojelluille vaatimuksille.* Ilmoituksessa on oltava yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen radiolaitteen tunnistamista varten, radiolaitteen alkuperä ja toimitusketju, siihen liittyvän riskin luonne, toteutetut kansalliset toimenpiteet ja niiden kesto sekä kaikki muut

Voimassa oleva laki

263 §

Muodollisen vaatimustenvastaisuuden korjaaminen

Liikenne- ja viestintäviraston on vaadittava asianomaista talouden toimijaa korjaamaan viraston asettamassa kohtuullisessa ajassa ja viraston määräämällä tavalla vaatimustenvastaisuus, joka koskee:

1) CE-merkinnän puuttumista tai kiinnittämistä tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklan tai tämän lain määräysten vastaisesti;

2) ilmoitetun laitoksen tunnusnumeron puuttumista tai vaatimustenvastaisuutta;

3) EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen puuttumista tai vaatimustenvastaisuutta;

4) teknisten asiakirjojen puuttumista tai puutteellisuutta;

5) radiolaitteen tunnistetietojen tai valmistajan tai maahantuojan yhteystietojen virheellisyyttä tai puutteellisuutta;

6) radiolaitteen mukana toimitettavien ohjeiden ja turvallisuustietojen tai käyttörajoituksia koskevien ohjeiden ja tietojen puutteellisuutta;

7) muita talouden toimijoita koskevien tietojen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle 253 d §:n 2 momentin mukaisesti;

8) erityisiin luokkiin kuuluvien radiolaitteiden rekisteröintiä 252 §:n 2 momentin mukaisesti.

Jos talouden toimija ei korjaa puutteita asetetussa kohtuullisessa määräajassa, Liikenne- ja viestintävirasto voi ryhtyä kaikkiin tarvittaviin *260 §:n 7 momentin mukaisiin* toimenpiteisiin radiolaitteen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi tai, jos puute on

Ehdotus

saatavilla olevat asiaa koskevat yksityiskohtaiset tiedot.

263 §

Muodollisen vaatimustenvastaisuuden korjaaminen

Liikenne- ja viestintäviraston on vaadittava asianomaista talouden toimijaa korjaamaan viraston asettamassa kohtuullisessa ajassa ja viraston määräämällä tavalla vaatimustenvastaisuus, joka koskee:

1) CE-merkinnän puuttumista tai kiinnittämistä *markkinavalvonta-asetuksen 26 artiklan tai tämän lain vastaisesti*;

2) ilmoitetun laitoksen tunnusnumeron puuttumista tai vaatimustenvastaisuutta;

3) EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen puuttumista tai vaatimustenvastaisuutta;

4) teknisten asiakirjojen puuttumista tai puutteellisuutta;

5) radiolaitteen tunnistetietojen tai valmistajan tai maahantuojan yhteystietojen virheellisyyttä tai puutteellisuutta;

6) radiolaitteen mukana toimitettavien ohjeiden ja turvallisuustietojen tai käyttörajoituksia koskevien ohjeiden ja tietojen puutteellisuutta;

7) muita talouden toimijoita koskevien tietojen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle 253 d §:n 2 momentin mukaisesti;

8) erityisiin luokkiin kuuluvien radiolaitteiden rekisteröintiä 252 §:n 2 momentin mukaisesti.

Jos talouden toimija ei korjaa puutteita asetetussa kohtuullisessa määräajassa, Liikenne- ja viestintävirasto voi ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin radiolaitteen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi tai, jos puute on olennainen, sen varmistamiseksi, että radiolaitetta koskeva palautusmenettely järjestetään tai se poistetaan markkinoilta.

Voimassa oleva laki

olennainen, sen varmistamiseksi, että radiolaitetta koskeva palautusmenettely järjestetään tai se poistetaan markkinoilta.

307 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevan 39 §:n ja telelaitteen merkitsemistä koskevan 262 §:n 1 momentin noudattamista. Tulli valvoo Liikenne- ja viestintäviraston ohella telelaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

348 §

Radiolaiterikkomus

Joka oikeudettomasti

1) ottaa käyttöön radiolähettimen tai käyttää sitä ilman 39 §:ssä säädettyä radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman 265 §:ssä säädettyä pätevyyttä tai 266 §:ssä säädettyä kelpoisuutta,

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi 329 §:n nojalla asetettua kieltoa tai 330 §:n nojalla annettua valvontapäätöstä,

3) rikkoo 260 §:n 7 momentin tai 262 §:n 1 momentin nojalla *radiolaitteisiin liittyvän riskin vuoksi asetettua velvoitetta* tai laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä 327 §:n nojalla annettua kieltoa, *tai*

4) rikkoo 263 §:n 2 momentin nojalla radiolaitteiden muodollisen vaatimustenvastaisuuden vuoksi asetettua velvoitetta,

Ehdotus

307 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja Rajavartiolaitos valvovat Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolupaa koskevan 39 §:n ja *radiolaitteen* merkitsemistä koskevan *257 §:n* noudattamista. *Tulli valvoo vesiliikennelain (782/2019) valvonnan yhteydessä radiolupaa koskevan 39 §:n ja radiolaitteen merkitsemistä koskevan 257 §:n noudattamista sekä* Liikenne- ja viestintäviraston ohella radiolaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

348 §

Radiolaiterikkomus

Joka *tahallaan*

1) ottaa käyttöön radiolähettimen tai käyttää sitä ilman 39 §:ssä säädettyä radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman 265 §:ssä säädettyä pätevyyttä tai 266 §:ssä säädettyä kelpoisuutta,

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi 329 §:n nojalla asetettua kieltoa tai 330 §:n nojalla annettua valvontapäätöstä,

3) rikkoo *markkinavalvontalain 17–22, 23 tai 25 §:n* nojalla *talouden toimijalle asetettua määräystä tai kieltoa* tai laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä tämän lain 327 §:n nojalla annettua kieltoa,

4) rikkoo 263 §:n 2 momentin nojalla radiolaitteiden muodollisen vaatimustenvastaisuuden vuoksi *talouden toimijalle* asetettua velvoitetta,

5) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, tämän lain 253 §:n 4–6 kohdassa, 253 a §:n 2 momentin 1 kohdassa taikka 253 b §:n 1 tai 8 kohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta tai teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan,

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan velvollisuutta, *6) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan velvollisuutta,* *7) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 4 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, tai* *8) rikkoo markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tai tämän lain 253 d §:n 3 momentissa säädettyä valmistajan, valtuutetun edustajan, maahantuojan, jakelijan tai jakelupalveluiden tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,*
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *radiolaiterikkomuksesta* sakkoon	on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *radiolaiterikkomuksesta* sakkoon.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

12.

Laki

laivavarustelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan laivavarustelain (1503/2011) 21 ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 973/2018,

muutetaan 2 §:n 11 kohta, 3 §:n 4 ja 6 momentti sekä 9 ja 24 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 11 kohta ja 3 §:n 4 momentti laissa 914/2016 sekä 9 ja 24 § laissa 973/2018, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 914/2016, uusi 12 kohta ja 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 914/2016 ja 784/2019, uusi 7 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
11) *markkinoille saattamisella* laivavarusteen ensimmäistä saataville asettamista Euroopan unionin markkinoilla;	11) *markkinoille saattamisella* laivavarusteen ensimmäistä saataville asettamista Euroopan unionin *markkinoille*;
	12) ***markkinavalvonnalla*** *markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi.*
3 §	3 §
Muu lainsäädäntö	*Muu lainsäädäntö*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Radiolaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei varmisteta laivavarusteena, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja markkinoille saattamisesta säädetään tietoyhteiskuntakaaressa (917/2014).	Radiolaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei varmisteta laivavarusteena, vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja markkinoille saattamisesta säädetään *sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 30 luvussa.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Alukseen asennettavista painelaitteista ja niille suoritettavista tarkastuksista säädetään painelaitelaissa (869/1999).	Alukseen asennettavista painelaitteista ja niille suoritettavista tarkastuksista säädetään painelaitelaissa *(1144/2016).*
	Markkinavalvonnasta ja ulkorajatarkastuksista sekä muutoksenhausta markkinavalvon-

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	taviranomaisen päätökseen säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.
9 §	9 §
Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen	*Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen*
Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään: 1) ilmoitetut laitokset ovat velvollisia antamaan ilmoitettujen laitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille ilmoitetuille laitoksille; *2) Liikenne- ja viestintävirasto saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja syyttäjälle, poliisille ja Tullille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.*	Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, ilmoitetut laitokset ovat velvollisia antamaan ilmoitettujen laitosten yhteistoiminnan kannalta tarpeellisia tietoja toisille tässä laissa tarkoitetuille ilmoitetuille laitoksille.
21 §	
Puutteellisuuden tai vaatimustenvastaisuuden korjaaminen	
Jos ruorimerkillä varustettu laivavaruste, sitä koskevat asiakirjat tai siitä annettavat tiedot eivät ole tämän lain mukaisia tai ruorimerkki on kiinnitetty tämän lain vastaisesti, Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä laivavarusteen valmistajan tai tämän valtuutetun edustajan, tuojan tai jakelijan korjaamaan puutteellisuuden tai vaatimustenvastaisuuden viraston asettamassa määräajassa. Jos puutteellisuutta tai vaatimustenmukaissuutta ei korjata asetetussa määräajassa, Liikenne- ja viestintäviraston on kiellettävä asettamasta laivavarustetta saataville markkinoilla tai	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
saattamasta sitä markkinoille taikka määrättävä se poistettavaksi markkinoilta tai palautettavaksi. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava välittömästi toimenpiteistään ja niiden perusteista Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille sekä asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.	
23 §	
Laivavarusteen korjaaminen, vaihtaminen tai kaupan purkaminen	
Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä 22 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen saaneen laivavarusteen valmistajan, tämän valtuutetun edustajan, tuojan tai jakelijan: *1) korjaamaan laivavarusteen niin, että se ei ole vaarallinen tai haitallinen;* *2) ottamaan laivavarusteen takaisin ja korvaamaan sen vaarattomalla ja haitattomalla tuotteella; taikka* *3) purkamaan kaupan.* *Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava välittömästi toimenpiteistään ja niiden perusteista Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin jäsenvaltioille.*	(kumotaan)
24 §	24 §
Tiedottamisvelvollisuus kiellosta tai määräyksestä	*Tiedottamisvelvollisuus kiellosta tai määräyksestä*
Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa laivavarusteen valmistajan tai tämän valtuutetun edustajan, tuojan tai jakelijan tiedottamaan *21 tai* 22 §:ssä tarkoitetusta kiellosta tai määräyksestä sekä laivavarusteeseen tai sen käyttämiseen liittyvästä vaarasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tiedottamiselle määräajan ja määrätä muutoinkin tiedottamisessa noudatettavista menettelyistä.	Liikenne- ja viestintävirasto voi velvoittaa laivavarusteen valmistajan tai tämän valtuutetun edustajan, tuojan tai jakelijan tiedottamaan 22 §:ssä tarkoitetusta kiellosta tai määräyksestä sekä laivavarusteeseen tai sen käyttämiseen liittyvästä vaarasta. Liikenne- ja viestintävirasto voi asettaa tiedottamiselle määräajan ja määrätä muutoinkin tiedottamisessa noudatettavista menettelyistä.
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

13.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan kemikaalilain (599/2013) 46 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 711/2020,

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 13 ja 45 §, 46 §:n 2 momentti sekä 55 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 46 §:n 2 momentti laissa 711/2020, ja

lisätään lakiin uusi 45 a ja 45 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Lain soveltamisala	*Lain soveltamisala*
Tässä laissa säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanosta sekä eräistä kemikaaleja koskevista kansallisista velvoitteista. *Lailla pannaan osaltaan täytäntöön myös tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008.*	Tässä laissa säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanosta sekä eräistä kemikaaleja koskevista kansallisista velvoitteista. *Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020, jäljempänä* ***markkinavalvonta-asetus****. Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklan mukaisesta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä* ***markkinavalvonta-laki****.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
13 §	13 §
Tulli	*Tulli*
Tulli valvoo kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden maahantuontia, maastavientiä ja	Tulli *toimii markkinavalvonta-asetuksen 25−28 artiklassa tarkoitettuna markkinaval-*

Voimassa oleva laki

kauttakulkua koskevan Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön sekä tämän lain biosidivalmisteita koskevien säännösten noudattamista biosidivalmisteiden maahantuonnin, maastaviennin ja kauttakulun yhteydessä.

Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa Tullin tehtävänä on erityisesti valvoa, että:

1) REACH-asetuksen II osastossa tarkoitetut rekisteröinnit ja ilmoitukset on tehty tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä seoksia ja esineitä;

2) REACH-asetuksen VII osastossa tarkoitettu lupa on annettu tuotaessa luvanvaraisia aineita ja niitä sisältäviä seoksia;

3) REACH-asetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia noudatetaan tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä seoksia ja esineitä;

4) POP-asetuksessa tarkoitettuja kieltoja ja rajoituksia noudatetaan tuotaessa asetuksen liitteissä I ja II tarkoitettuja aineita;

5) PIC-asetuksen liitteessä I tarkoitettujen kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden tuontia ja vientiä koskevia velvoitteita sekä liitteessä V tarkoitettujen kemikaalien ja esineiden vientikieltoa noudatetaan;

6) elohopea-asetuksen elohopeaa, elohopeayhdisteitä ja elohopeaseoksia koskevia 3 artiklassa säädettyjä vientirajoituksia ja 4 artiklassa säädettyjä tuontirajoituksia sekä 5 artiklassa säädettyä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä ja tuontia koskevaa kieltoa noudatetaan;

7) biosidiasetuksen velvoitteita biosidivalmisteiden hyväksymisestä ja käsiteltyjen esineiden tuonnista noudatetaan.

Kun tavaraerä saapuu Suomeen Euroopan unionin jäsenmaasta, Tulli valvoo REACH-asetuksen liitteen XVII mukaisten rajoitusten sekä biosidiasetuksen ja tämän lain mukaisten biosidivalmisteiden hyväksymistä ja käsiteltyjen esineiden tuontia koskevien velvoitteiden noudattamista.

Ehdotus

vontaviranomaisena tässä laissa tarkoitettujen kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden maahantuontia, maastavientiä ja kauttakulkua koskevan Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön *noudattamisen valvonnassa* sekä tämän lain biosidivalmisteita koskevien säännösten noudattamisen valvonnassa biosidivalmisteiden maahantuonnin, maastaviennin ja kauttakulun yhteydessä.

Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa Tullin tehtävänä on erityisesti valvoa, että:

1) REACH-asetuksen II osastossa tarkoitetut rekisteröinnit ja ilmoitukset on tehty tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä seoksia ja esineitä;

2) REACH-asetuksen VII osastossa tarkoitettu lupa on annettu tuotaessa luvanvaraisia aineita ja niitä sisältäviä seoksia;

3) REACH-asetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia noudatetaan tuotaessa aineita ja niitä sisältäviä seoksia ja esineitä;

4) POP-asetuksessa tarkoitettuja kieltoja ja rajoituksia noudatetaan tuotaessa asetuksen liitteissä I ja II tarkoitettuja aineita;

5) PIC-asetuksen liitteessä I tarkoitettujen kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden tuontia ja vientiä koskevia velvoitteita sekä liitteessä V tarkoitettujen kemikaalien ja esineiden vientikieltoa noudatetaan;

6) elohopea-asetuksen elohopeaa, elohopeayhdisteitä ja elohopeaseoksia koskevia 3 artiklassa säädettyjä vientirajoituksia ja 4 artiklassa säädettyjä tuontirajoituksia sekä 5 artiklassa säädettyä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä ja tuontia koskevaa kieltoa noudatetaan;

7) biosidiasetuksen velvoitteita biosidivalmisteiden hyväksymisestä ja käsiteltyjen esineiden tuonnista noudatetaan.

Kun tavaraerä saapuu Suomeen Euroopan unionin jäsenmaasta, Tulli *toimii* REACH-asetuksen *liitteessä* XVII *tarkoitettujen* rajoitusten sekä biosidiasetuksen ja tämän lain mukaisten biosidivalmisteiden hyväksymistä ja käsiteltyjen esineiden tuontia koskevien velvoitteiden *noudattamisen markkinavalvonta-*

Voimassa oleva laki

Valvonnassa noudatetaan markkinavalvontalain lisäksi *myös* tullilakia (1466/1994), jollei tässä laissa toisin säädetä.

7 luku

Valvonta

45 §

Vakavaa haittaa tai vaaraa aiheuttavan kemikaalin kieltäminen tai rajoittaminen

Niiltä osin kuin kemikaalia ei rajoiteta REACH-asetuksessa, valtioneuvosto voi päätöksellään rajoittaa tai kieltää määräajaksi tai toistaiseksi kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille saattamisen ja muun luovuttamisen, maastaviennin, käytön tai muun näihin rinnastettavan kemikaalin käsittelyn sekä määrätä toimintaa koskevista rajoituksista ja ehdoista, jos kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen käytön todetaan tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan vakavaa haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan myös tehdä EU:n kemikaalilainsäädännössä olevan suojalausekkeen käyttämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitetun haitan tai vaaran torjuminen edellyttää pikaisia toimenpiteitä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi väliaikaisesti määrätä tarvittavista kielloista ja rajoituksista. Asia on tällöin viivytyksettä saatettava valtioneuvoston päätettäväksi.

Ehdotus

viranomaisena Suomessa tapahtuvan tavaraerän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä.

Valvonnassa noudatetaan markkinavalvontalain lisäksi tullilakia *(304/2016),* jollei tässä laissa toisin säädetä.

7 luku

Valvonta

45 §

Luvun soveltamisala

Lain 7 lukua sovelletaan muuhun valvontaan kuin kemikaalien markkinavalvontaan.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, 45 a ja 45 b §:n 3 momenttia sovelletaan kemikaalien markkinavalvontaan.

Kemikaalien markkinavalvonnassa noudatetaan, mitä markkinavalvontalaissa säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Markkinavalvontalaissa tarkoitettuna tuotteena pidetään tätä lakia sovellettaessa kemikaalia, kemikaalia sisältävää esinettä tai käsiteltyä esinettä ja talouden toimijalla sitä, joka tässä laissa tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännössä tarkoitetulla tavalla valmistaa, itse tai ainoan edustajan roolissa tuo maahan, saattaa markkinoille, vie maasta, varastoi, pakkaa tai jakelee tuotetta.

Kun kemikaalien markkinavalvonnan toimenpiteitä kohdistetaan talouden toimijaan, sovelletaan, mitä markkinoille saattamisen ja biosidien osalta markkinoille saataville asettamisen määritelmistä säädetään Euroopan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

unionin kemikaalilainsäädännössä. Kansallisesti hyväksyttyjen biosidivalmisteiden markkinoille saattamisella tarkoitetaan kuitenkin markkinoille saattamista Suomessa.

45 a §

Oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa

Sen lisäksi, mitä markkinavalvontalain 13 §:ssä säädetään, markkinavalvontaviranomainen saa luovuttaa pykälässä tarkoitettuja tietoja myös terveydensuojeluviranomaisille terveyshaitan arviointia varten.

45 b §

Vakavaa haittaa tai vaaraa aiheuttavan kemikaalin kieltäminen tai rajoittaminen

Niiltä osin kuin kemikaalia ei rajoiteta REACH-asetuksessa, valtioneuvosto voi päätöksellään rajoittaa tai kieltää määräajaksi tai toistaiseksi kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille saattamisen ja muun luovuttamisen, maastaviennin, käytön tai muun näihin rinnastettavan kemikaalin käsittelyn sekä määrätä toimintaa koskevista rajoituksista ja ehdoista, jos kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen käytön todetaan tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan vakavaa haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan myös tehdä EU:n kemikaalilainsäädännössä olevan suojalausekkeen käyttämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitetun haitan tai vaaran torjuminen edellyttää pikaisia toimenpiteitä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi väliaikaisesti määrätä tarvittavista kielloista ja rajoituksista. Asia on tällöin viivytyksettä saatettava valtioneuvoston päätettäväksi.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
46 §	46 §
Valvontaviranomaisen kiellot ja määräykset	*Valvontaviranomaisen kiellot ja määräykset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen taikka käsitellyn esineen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen kieltämisestä, markkinoilta poistamisesta, palautusmenettelystä tai aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta taikka määrätä, että kemikaali tai kemikaalia sisältävä esine taikka käsitelty esine tehdään asianmukaisesti vaarattomaksi. *Määräyksen tai kiellon antaa kuitenkin Suomen ympäristökeskus,* kun on kysymys PIC-asetuksen tai 23 §:n 1 tai 2 momentin noudattamisen valvonnasta.	*Suomen ympäristökeskus* voi määrätä kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen kieltämisestä, markkinoilta poistamisesta, palautusmenettelystä, aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta tai määrätä, että kemikaali tehdään asianmukaisesti vaarattomaksi, kun on kysymys PIC-asetuksen tai 23 §:n 1 tai 2 momentin noudattamisen valvonnasta.
Jos lainsäädännön vastaisesta kemikaalista tai kemikaalia sisältävästä esineestä taikka käsitellystä esineestä voi aiheutua vakavaa vaaraa terveydelle tai ympäristölle, eikä vaaraa muilla tavoin voida estää, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla tai sen tarkastajalla on oikeus määrätä kemikaalia koskevasta väliaikaisesta kiellosta. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes asia lopullisesti ratkaistaan. Jos kiellon antaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tarkastaja, tarkastajan on siirrettävä asia viipymättä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on ratkaistava asia kiireellisesti.	(kumotaan)
55 §	55 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämään 45 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon tai rajoitukseen *taikka 46 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon* ei saa hakea muutosta valittamalla.	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston määräämään *45 b §:n* 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon tai rajoitukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20* . .

14.

Laki

kosmeettisista valmisteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) 7−12 ja 14−18 sekä 20 §, sellaisina kuin niistä ovat 16 § sekä osittain muutettuna 20 § lailla 712/2020

muutetaan 2 §:n 2 momentti sekä 5 ja 13 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Suhde muihin säädöksiin	*Suhde muihin säädöksiin*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Lakia sovelletaan tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 toimeenpanoon tässä laissa tarkoitetun kosmetiikkavalvonnan osalta.	*Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus. Markkinavalvonnasta, markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa tarkoitetusta ulkorajavalvonnasta, valvontaviranomaisista ja muutoksenhausta valvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä markkinavalvontalaki.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
5 §	5 §
Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät	*Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät*
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista, kun on kyse kosmeettisten valmisteiden valmistuksesta, markkinoille saattamisesta ja asettamisesta saataville markkinoilla.	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista, kun on kyse kosmeettisten valmisteiden valmistuksesta, markkinoille saattamisesta ja asettamisesta saataville markkinoilla. *Tulli toimii markkinavalvonta-asetuksen 25−28 artiklassa tarkoitettuna markkinavalvontaviranomaisena kosmeettisten valmisteiden osalta.*

Voimassa oleva laki

Tulli valvoo tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista tuotaessa kosmeettisia valmisteita maahan Euroopan unionin ulkopuolelta sekä 12 §:ssä tarkoitetun maastavientikiellon noudattamista.

Lisäksi Tulli valvoo EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista toimitettaessa kosmeettisia valmisteita Suomeen Euroopan unionin jäsenmaista Suomessa tapahtuvan tavaraerän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus vastaa EU:n kosmetiikka-asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön valvonnasta. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimivaltuuksiin turvallisuustestejä tekevien laboratorioiden hyväksymisessä ja tarkastamisessa sovelletaan, mitä 15 ja 16 §:ssä säädetään asiantuntijan käyttämisestä sekä tiedonsaannista ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta sekä mitä lääkelaissa säädetään laboratorioiden toiminnassa tapahtuvista muutoksista ilmoittamisesta, laboratorioiden valvonnasta, ehtojen ja rajoitusten asettamisesta hyväksymiselle, hyväksymisen peruuttamisesta, tarkastajan toimivaltuuksista, määräysten antamisesta sekä määräystä koskevasta oikaisuvaatimusmenettelystä.

7 §

Kiellot ja määräykset

Jollei EU:n kosmetiikka-asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu maahantuoja, valmistaja, jakelija tai 4 artiklassa tarkoitettu vastuuhenkilö (toiminnanharjoittaja) noudata tämän lain tai EU:n kosmetiikka-asetuksen säännöksiä, valvontaviranomainen voi:

1) kieltää toiminnanharjoittajaa jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä;

Ehdotus

Tulli valvoo tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista tuotaessa kosmeettisia valmisteita maahan Euroopan unionin ulkopuolelta sekä *markkinavalvontalain 23 §:ssä* tarkoitetun maastavientikiellon noudattamista.

Lisäksi Tulli valvoo *markkinavalvontaviranomaisena* EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista toimitettaessa kosmeettisia valmisteita Suomeen Euroopan unionin jäsenmaista Suomessa tapahtuvan tavaraerän purkamisen ja siihen liittyvän varastoinnin yhteydessä.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus vastaa EU:n kosmetiikka-asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön valvonnasta. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimivaltuuksiin turvallisuustestejä tekevien laboratorioiden hyväksymisessä ja tarkastamisessa sovelletaan, mitä *markkinavalvontalain 12−14 §:ssä* säädetään tiedonsaannista ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta sekä *ulkopuolisen* asiantuntijan käyttämisestä sekä mitä lääkelaissa säädetään laboratorioiden toiminnassa tapahtuvista muutoksista ilmoittamisesta, laboratorioiden valvonnasta, ehtojen ja rajoitusten asettamisesta hyväksymiselle, hyväksymisen peruuttamisesta, tarkastajan toimivaltuuksista, määräysten antamisesta sekä määräystä koskevasta oikaisuvaatimusmenettelystä.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2) määrätä toiminnanharjoittaja tekemään riskin poistamiseksi välttämättömät toimenpiteet tai toiminnanharjoittajan kustannuksella itse toteuttaa tällaiset toimenpiteet;	
3) määrätä toiminnanharjoittajan muutoin täyttämään tässä laissa tai EU:n kosmetiikka-asetuksessa säädetyt velvoitteet.	
Lisäksi valvontaviranomainen voi kieltää toiminnanharjoittajaa saattamasta lainsäädännön vastaisen kosmeettisen valmisteen markkinoille tai asettamasta valmisteen saataville markkinoilla tai kieltää muutoin luovuttamasta sitä sekä määrätä, että toiminnanharjoittajan on tehokkaasti ja välittömästi poistettava lainsäädännön vastaiset kosmeettiset valmisteet markkinoilta.	
Lisäksi valvontaviranomainen voi keskeyttää valmistuksen tai tuotannon siltä osin kuin se on välttämätöntä riskin torjumiseksi. Valvontaviranomaisen on toimittava asiassa kiireellisesti.	
8 §	
Väliaikainen kielto	
Valvontaviranomainen voi määrätä 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos sillä on syytä epäillä, että kosmeettinen valmiste voi olla lainsäädännön vastainen ja että se aiheuttaa tai voi aiheuttaa vakavaa riskiä ihmisen terveydelle. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes asia lopullisesti ratkaistaan mainitun pykälän nojalla. Valvontaviranomaisen on toimittava asiassa kiireellisesti.	(kumotaan)
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston velvollisuudesta toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä säädetään EU:n kosmetiikka-asetuksen 27 artiklassa.	
9 §	
Palautusmenettelystä määrääminen	
Turvallisuus- ja kemikaaliviraston velvollisuudesta määrätä toiminnanharjoittaja ottamaan takaisin loppukäyttäjältä kosmeettinen valmiste, joka aiheuttaa riskin terveydelle,	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
säädetään EU:n kosmetiikka-asetuksen 25 ja 26 artiklassa.	
10 §	
Tiedottamisesta määrääminen	
Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on antanut 7–9 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen taikka kosmeettiseen valmisteeseen tai sen käyttämiseen liittyy terveysriski, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi velvoittaa toiminnanharjoittajan tiedottamaan asiasta määräajassa julkisesti ja määräämällään tavalla. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi velvoittaa toiminnanharjoittajan toimittamaan loppukäyttäjille turvallisuuden varmistamiseksi tarpeelliset tiedot ja ohjeet.	(kumotaan)
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi toiminnanharjoittajan kustannuksella tiedottaa 1 momentissa tarkoitetuista asioista, jos toiminnanharjoittaja ei ole noudattanut viranomaisen antamaa tiedottamismääräystä tai jos asian kiireellisyyden vuoksi tiedottaminen on tarpeen ihmisen terveyteen kohdistuvan riskin johdosta.	
11 §	
Määräys hävittää valmiste	
Jos 7, 9 ja 10 §:ssä tarkoitettuja kieltoja ja määräyksiä ei voida pitää terveysriskin torjumiseksi riittävinä, valvontaviranomainen voi määrätä toiminnanharjoittajan hallussa olevan kosmeettisen valmisteen ja 9 §:n nojalla loppukäyttäjän toiminnanharjoittajalle palauttaman kosmeettisen valmisteen hävitettäväksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä, miten valmisteen suhteen muutoin on meneteltävä.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
12 §	
Maastaviennin kieltäminen	
Jos kosmeettinen valmiste on terveydelle vaarallinen ja riski on vakava, valvontaviranomainen voi kieltää sen maastaviennin tai kuljettamisen Suomen kautta.	(kumotaan)
Valvontaviranomainen voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon myös väliaikaisena, jos on syytä epäillä, että kosmeettisesta valmisteesta voi aiheutua riskiä terveydelle. Väliaikainen kielto on voimassa, kunnes asia lopullisesti ratkaistaan mainitun momentin nojalla.	
13 §	13 §
*Oikeus **saada tietoja ja** tehdä tarkastuksia*	*Oikeus tehdä tarkastuksia*
Valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada nähtäväkseen tämän lain sekä EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalta ja muulta henkilöltä, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä Euroopan unionin kosmetiikkasäädännön velvoitteet koskevat.	
Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tämän lain sekä EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan kuitenkin ulottaa vain, jos tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä tarkoitettu terveysrikos. *Jäljempänä 15 §:ssä tarkoitetulle* ulkopuoliselle asiantuntijalle ei tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin voida antaa.	Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin valvontatoimenpiteet voidaan ulottaa vain, jos tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on syytä epäillä, että on tehty rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä tarkoitettu terveysrikos. Ulkopuoliselle asiantuntijalle ei voida antaa tarkastusoikeutta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin.
14 §	
Oikeus saada näytteitä ja tehdä tutkimuksia	
Valvontaviranomaisella on oikeus ottaa kosmeettisesta valmisteesta näytteitä, jos se	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
on tämän lain tai EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamisen valvonnan kannalta tarpeellista.	
Edellä 1 momentissa tarkoitettu näyte on, jos toiminnanharjoittaja sitä vaatii, korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että kosmeettinen valmiste on tämän lain tai EU:n kosmetiikka-asetuksen säännösten vastainen. Jos näytteestä tai sen tutkimisesta peritään maksu sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, näytteestä ei kuitenkaan tarvitse suorittaa korvausta.	
Jos kosmeettinen valmiste ei täytä tässä laissa tai EU:n kosmetiikka-asetuksessa säädettyjä vaatimuksia, valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan korvaamaan valmisteen hankinnasta, testauksesta ja tutkimisesta aiheutuneet kustannukset.	
15 §	
Asiantuntijan käyttäminen	
Valvontaviranomainen voi valvontatoiminnassaan käyttää apunaan pätevää ulkopuolista asiantuntijaa, jolla on tarvittava asiantuntemus tarkastusten, tutkimusten ja selvitysten tekemiseen valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä.	(kumotaan)
Edellä 1 momentissa tarkoitettuun asiantuntijaan sovelletaan hänen suorittaessaan valvontatoimintaan liittyviä avustavia tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).	
16 §	
Oikeus saada tietoja toisilta viranomaisilta sekä salassapidettävien tietojen luovuttaminen	
Tämän lain ja EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamista valvovilla viranomaisilla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitus-	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
ten estämättä saada valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja toiselta valvontaviranomaiselta ja käyttää toisen hankkimia näytteitä valvonnan kannalta tarpeellisiin tutkimuksiin. Henkilötietoja on myös oikeus saada vain, jos ne ovat valvonnan kannalta välttämättömiä. *Sen mukaan, mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa valvontaa varten saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista toisille valvontaviranomaisille, muulle viranomaiselle tai asiantuntijavirastolle, joka tarvitsee tietoa kosmeettisten valmisteiden turvallisuuteen kuuluvan viranomaistehtävän suorittamista varten, sekä muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille EU:n kosmetiikka-asetuksen 29 ja 30 artiklassa säädetyn mukaisesti.* *Salassapitosäännösten estämättä saa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja luovuttaa syyttäjälle ja poliisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.*	
17 § *Virka-apu*	
Poliisi on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten sekä EU:n kosmetiikka-asetuksen noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilaissa (493/1995).	(kumotaan)
18 § *Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka*	
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi hallinto-oikeus. Muutoin uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa	
20 §	20 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
Muutoksenhausta viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). *Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomaisen määräämään 8 §:ssä tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon ja 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen maastaviennin kieltoon ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.* Edellä 7 *ja 9–11* §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.	(kumotaan)
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .

15.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tupakkalain (549/2016) 100 §:n 1 ja 2 momentti, 102 §:n 2 momentti ja 105 §:n 1 momentti sekä

lisätään 86 §:ään uusi 6 momentti, 87 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 248/2019, uusi 4 momentti, 88 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 701/2018, uusi 2 momentti, 96 §:ään uusi 2 momentti, 101 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 117 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
86 §	86 §
Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus	*Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei koske markkinavalvonnassa tapahtuvia tarkastuksia, joista säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016), jäljempänä ***markkinavalvontalaki****, 9 §:ssä, eikä markkinavalvonnassa tapahtuvaa näytteenottoa, josta säädetään mainitun lain 10 §:ssä.*
87 §	87 §
Tiedonsaantioikeus	*Tiedonsaantioikeus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei koske tiedonsaantia markkinavalvonnassa, josta säädetään markkinavalvontalain 8 ja 11 §:ssä.
88 §	88 §
Tietojen luovuttaminen	*Tietojen luovuttaminen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske oikeutta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja markkinavalvonnassa, josta säädetään markkinavalvontalain 13 §:ssä.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
96 §	96 §
Kunnan kiellot	*Kunnan kiellot*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinavalvonnassa määrättävää kieltoa, josta säädetään markkinavalvontalain 18 §:ssä. Kunta ei kuitenkaan saa määrätä talouden toimijaa poistamaan tuotetta markkinoilta tai määräämään muista tuotteen markkinoille asettamisen rajoittamiseksi tarvittavista toimenpiteistä mainitun lain 18 §:n 2 momentin nojalla.
100 §	100 §
Myyntikielto	*Myyntikielto*
Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:	Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:
1) tupakkatuotteessa on 11 §:ssä kiellettyjä lisäaineita tai ominaisuuksia;	
2) tupakkatuotteen päästöjä ei ole mitattu 12 §:ssä edellytetyllä tavalla tai varmistettu 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa taikka jos päästöt ylittävät 12 §:ssä tai sen nojalla säädetyt enimmäismäärät;	
3) savukkeen palamisominaisuudet eivät täytä 13 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka jos palamisominaisuuksia ei ole testattu ja osoitettu 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa;	
4) sähkösavuke tai täyttösäiliö ei täytä 23 §:ssä tai sen nojalla taikka 24 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia;	
5) nikotiinineste ei täytä 24 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste ei täytä 25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia;	
6) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä	*1)* sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Valviralle;	taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Valviralle;
7) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen;	*2)* sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen;
8) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 14–16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;	*3)* valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 14–16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;
9) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksun;	*4)* valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksun.
10) tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaus on 32–35 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten vastainen, sähkösavuke tai täyttösäiliö taikka sen vähittäismyyntipakkaus on 36 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen vähittäismyyntipakkaus on 38 §:n vastainen taikka poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 39 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen.	
Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätystä *myynti*kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.	Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta *markkinavalvontalain 18 §:n* nojalla määrätystä kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on *tämän lain* 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
101 §	101 §
Markkinoilta poistaminen	*Markkinoilta poistaminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinoilta poistamista markkinavalvonnassa, josta säädetään markkinavalvontalain 18 §:n 2 momentissa.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
102 §	102 §
Väliaikainen kielto	*Väliaikainen kielto*
Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Valvira voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kielto tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista. *Jos Valvira toteaa tai sillä on perusteltua syytä uskoa, että tietty tai tietyntyyppinen sähkösavuke tai täyttösäiliö voi muodostaa vakavan riskin ihmisen terveydelle huolimatta siitä, että tuote täyttää tämän lain ja EU:n lainsäädännön mukaiset vaatimukset, Valvira voi väliaikaisesti kieltää tuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille. Valviran on heti ilmoitettava komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille väliaikaisesta kiellosta ja sen perusteista. Asia ratkaistaan lopullisesti, kun komissio on ilmoittanut, pitääkö se kieltoa perusteltuna.*	— — — — — — — — — — — — — — — *Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinavalvontaan liittyvää väliaikaista kieltoa, josta säädetään markkinavalvontalain 21 §:ssä.*
105 §	105 §
Uhkasakko ja teettämisuhka	*Uhkasakko ja teettämisuhka*
Valvira tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.	Valvira tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. *Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske markkinavalvonnassa määrättävää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	117 a §
	Markkinavalvonta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Jollei tässä laissa toisin säädetä, tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinavalvonnassa ja ulkorajatarkastuksissa noudatetaan, mitä markkinavalvontalaissa säädetään. *Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.* *Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja säädöksiä sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin ja myyntipäällyksiin, jollei tässä laissa toisin säädetä.*
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

16.

Laki

vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013) 19 ja 21–28 §, sellaisina kuin niistä ovat 25 § laissa 245/2019 ja 28 § laissa 1422/2019,

muutetaan 3, 4, 6, 9–14, 17 ja 20 §, sellaisena kuin niistä on 17 § laissa 727/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 28 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähkö- ja elektroniikkalaitteella* laitetta, joka tarvitsee sähkövirtaa tai sähkömagneettisia kenttiä voidakseen toimia vähintään yhdessä käyttötarkoituksessaan sekä laitetta, jota käytetään kyseisten virtojen ja kenttien tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen ja joka on suunniteltu käytettäväksi enintään 1 000 voltin vaihtojännitteellä tai enintään 1 500 voltin tasajännitteellä;

2) *liitäntäjohdolla* johtoa, jonka nimellisjännite on alle 250 volttia ja joka liittää sähkö- ja elektroniikkalaitteen pistorasiaan tai kaksi tai useampia sähkö- ja elektroniikkalaitteita toisiinsa;

3) *varaosalla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen tarkoituksenmukaisen toiminnan kannalta tarpeellista erillistä osaa, jolla voidaan korvata sähkö- ja elektroniikkalaitteen osa ja joka palauttaa laitteen toimivuuden tai parantaa sitä;

4) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa, valmistuttaa tai antaa suunniteltavaksi sähkö- ja elektroniikkalaitteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään;

5) *valtuutetulla edustajalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen valtuutus hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähkö- ja elektroniikkalaitteella* laitetta, joka tarvitsee sähkövirtaa tai sähkömagneettisia kenttiä voidakseen toimia vähintään yhdessä käyttötarkoituksessaan sekä laitetta, jota käytetään kyseisten virtojen ja kenttien tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen ja joka on suunniteltu käytettäväksi enintään 1 000 voltin vaihtojännitteellä tai enintään 1 500 voltin tasajännitteellä;

2) *liitäntäjohdolla* johtoa, jonka nimellisjännite on alle 250 volttia ja joka liittää sähkö- ja elektroniikkalaitteen pistorasiaan tai kaksi *sähkö- ja elektroniikkalaitetta* tai useampia sähkö- ja elektroniikkalaitteita toisiinsa;

3) *varaosalla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen tarkoituksenmukaisen toiminnan kannalta tarpeellista erillistä osaa, jolla voidaan korvata sähkö- ja elektroniikkalaitteen osa ja joka palauttaa laitteen toimivuuden tai parantaa sitä;

4) *valmistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa, valmistuttaa tai antaa suunniteltavaksi sähkö- ja elektroniikkalaitteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään;

5) *valtuutetulla edustajalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen valtuutus hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;

Voimassa oleva laki

6) *jakelijalla* sellaista muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa sähkö- ja elektroniikkalaitteen saataville markkinoilla;

7) *maahantuojalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan sähkö- ja elektroniikkalaitteen Euroopan talousalueen markkinoille;

8) *elinkeinonharjoittajalla* valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa ja jakelijaa;

9) *asettamisella saataville markkinoilla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen toimittamista Euroopan talousalueen markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloituksetta;

10) *markkinoille saattamisella* sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville Euroopan talousalueen markkinoilla;

11) *CE-merkinnällä* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklassa tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa, että tuote on merkinnän kiinnittämistä koskevassa Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

12) *homogeenisella materiaalilla* kauttaaltaan tasakoosteista materiaalia tai materiaalien yhdistelmästä koostuvaa materiaalia, jota ei voida jakaa tai erottaa eri materiaaleiksi mekaanisin toimin, kuten kiertämällä, leikkaamalla, murskaamalla, jauhamalla tai hankaamalla;

Ehdotus

6) *jakelijalla* sellaista muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai maahantuojaa, joka asettaa sähkö- ja elektroniikkalaitteen saataville markkinoilla;

7) *maahantuojalla* Euroopan talousalueelle sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan sähkö- ja elektroniikkalaitteen Euroopan talousalueen markkinoille;

8) ***talouden toimijalla*** *markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä* ***markkinavalvonta-asetus****, 3 artiklan 13 kohdassa tarkoitettua* valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jakelijaa *sekä jakelupalvelujen tarjoajaa;*

9) *asettamisella saataville markkinoilla* sähkö- ja elektroniikkalaitteen toimittamista Euroopan talousalueen markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloituksetta;

10) *markkinoille saattamisella* sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville Euroopan talousalueen markkinoilla;

11) *CE-merkinnällä akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta* ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklassa tarkoitettua merkintää, jolla valmistaja osoittaa, että tuote on merkinnän kiinnittämistä koskevassa Euroopan unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä asetettujen sovellettavien vaatimusten mukainen;

12) *homogeenisella materiaalilla* kauttaaltaan tasakoosteista materiaalia tai materiaalien yhdistelmästä koostuvaa materiaalia, jota ei voida jakaa tai erottaa eri materiaaleiksi mekaanisin toimin, kuten kiertämällä, leikkaamalla, murskaamalla, jauhamalla tai hankaamalla;

Voimassa oleva laki

13) *yhdenmukaistetulla standardilla* eurooppalaisesta standardisoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1025/2012 tarkoitettua eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

14) *teknisellä asiakirjalla* valmistajan laatimaa asiakirjaa, jonka perusteella arvioidaan, onko sähkö- ja elektroniikkalaite sovellettavien vaatimusten mukainen sisältäen asianmukaisen analyysin ja arvioinnin riskeistä;

15) *teknisellä eritelmällä* asiakirjaa, jossa määrätään tekniset vaatimukset, jotka sähkö- ja elektroniikkalaitteen on täytettävä.

4 §

Vaarallisten aineiden käytön rajoitukset ja poikkeukset niistä

Sähkö- ja elektroniikkalaite taikka sen korjaamiseen, uudelleenkäyttöön, toimintojen päivitykseen tai kapasiteetin lisäämiseen tarkoitettu liitäntäjohto tai varaosa ei saa sisältää vaarallisia aineita RoHS-direktiivissä säädetyt enimmäispitoisuudet ylittävinä pitoisuuksina. Rajoitettavista vaarallisista aineista ja niiden enimmäispitoisuuksista sekä näitä koskevista poikkeuksista annetaan RoHS-direktiivin mukaiset säännökset ympäristöministeriön asetuksella.

Elinkeinonharjoittaja voi tehdä hakemuksen Euroopan komissiolle RoHS-direktiivin 5 artiklassa tarkoitetun poikkeuksen myöntä-

Ehdotus

13) *yhdenmukaistetulla standardilla* eurooppalaisesta *standardoinnista*, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1025/2012 tarkoitettua eurooppalaista standardia, joka on vahvistettu Euroopan komission esittämän pyynnön perusteella unionin yhdenmukaistamislainsäädännön soveltamiseksi;

14) *teknisellä asiakirjalla* valmistajan laatimaa asiakirjaa, jonka perusteella arvioidaan, onko sähkö- ja elektroniikkalaite sovellettavien vaatimusten mukainen sisältäen asianmukaisen analyysin ja arvioinnin riskeistä;

15) *teknisellä eritelmällä* asiakirjaa, jossa määrätään tekniset vaatimukset, jotka sähkö- ja elektroniikkalaitteen on täytettävä;

16) ***jakelupalvelujen tarjoajalla*** *markkinavalvonta-asetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.*

4 §

Vaarallisten aineiden käytön rajoitukset ja poikkeukset niistä

Sähkö- ja elektroniikkalaite taikka sen korjaamiseen, uudelleenkäyttöön, toimintojen päivitykseen tai kapasiteetin lisäämiseen tarkoitettu liitäntäjohto tai varaosa ei saa sisältää vaarallisia aineita RoHS-direktiivissä säädetyt enimmäispitoisuudet ylittävinä pitoisuuksina. Rajoitettavista vaarallisista aineista ja niiden enimmäispitoisuuksista sekä näitä koskevista poikkeuksista annetaan RoHS-direktiivin mukaiset säännökset ympäristöministeriön asetuksella.

Valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuoja tai jakelija voi tehdä hakemuksen Euroopan komissiolle RoHS-direktiivin 5 artiklassa tarkoitetun poikkeuksen myöntämiseksi,

Voimassa oleva laki

miseksi, uusimiseksi tai peruuttamiseksi. Hakemuksen teossa ja käsittelyssä noudatetaan RoHS-direktiivin mukaista menettelyä.

6 §

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Kun valmistaja on varmistanut, että sähkö- ja elektroniikkalaite on 4 §:n mukainen, tämän on laadittava RoHS-direktiivin liitteen VI mukainen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla kielellä, jonka valvontaviranomainen hyväksyy. Valmistajan on säilytettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille.

Muutokset sarjatuotannossa olevan tuotteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai teknisissä eritelmissä, joihin nähden sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan, on otettava EU- vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa asianmukaisesti huomioon.

9 §

Menettely vaatimustenvastaisuustilanteissa

Valmistajan, jonka on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin valmistajalle. Valmistajan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä valvontaviranomaiselle.

Valmistajan on pidettävä kirjaa vaatimusten vastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja 1 momentin mukaisesti toteutetuista palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

10 §

Ehdotus

uusimiseksi tai peruuttamiseksi. Hakemuksen teossa ja käsittelyssä noudatetaan RoHS-direktiivin mukaista menettelyä.

6 §

EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

Kun valmistaja on varmistanut, että sähkö- ja elektroniikkalaite on 4 §:n mukainen, tämän on laadittava RoHS-direktiivin liitteen VI mukainen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla kielellä, jonka *markkinavalvontaviranomainen* hyväksyy. Valmistajan on säilytettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille.

Muutokset sarjatuotannossa olevan tuotteen suunnittelussa tai ominaisuuksissa ja muutokset yhdenmukaistetuissa standardeissa tai teknisissä eritelmissä, joihin nähden sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan, on otettava EU- vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa asianmukaisesti huomioon.

9 §

Menettely vaatimustenvastaisuustilanteissa

Valmistajan, jonka on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin valmistajalle. Valmistajan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä *markkinavalvontaviranomaiselle*.

Valmistajan on pidettävä kirjaa vaatimusten vastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja 1 momentin mukaisesti toteutetuista palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

10 §

Voimassa oleva laki

Valtuutettu edustaja

Valmistaja voi kirjallisesti nimittää itselleen valtuutetun edustajan. Edustaja on tällöin valtuutettava hoitamaan ainakin seuraavat tehtävät:

1) EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen pitäminen valvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä lähtien, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille;

2) kaikkien tarpeellisten asiakirjojen toimittaminen valvontaviranomaiselle sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;

3) muu yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa sen varmistamiseksi, että sähkö- ja elektroniikkalaite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Valmistaja ei voi siirtää 5 §:n 1 ja 2 momenteissa säädettyjä velvollisuuksia valtuutetulle edustajalle.

11 §

Maahantuojan velvollisuudet laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä

Maahantuojan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että valmistaja on täyttänyt 5 §:n 1 ja 2 momentissa, 6 ja 7 §:ssä sekä 9 §:n 2 momentissa säädetyt velvoitteet. Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, maahantuojan on ilmoitettava tästä välittömästi valmistajalle ja valvontaviranomaiselle. Maahantuoja saa saattaa laitteen markkinoille vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Maahantuojan on ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteessa tai jos se ei ole mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa, nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta maahantuoja on tavoitettavissa.

Ehdotus

Valtuutettu edustaja

Valmistaja voi kirjallisesti nimittää itselleen valtuutetun edustajan. Edustaja on tällöin valtuutettava hoitamaan ainakin seuraavat tehtävät:

1) EU-vaatimuksenmukaisuusvakuutuksen ja teknisten asiakirjojen pitäminen *markkinavalvontaviranomaisen* saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä lähtien, kun sähkö- ja elektroniikkalaite on saatettu markkinoille;

2) kaikkien tarpeellisten asiakirjojen toimittaminen *markkinavalvontaviranomaiselle* sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;

3) muu yhteistyö *markkinavalvontaviranomaisen* kanssa sen varmistamiseksi, että sähkö- ja elektroniikkalaite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Valmistaja ei voi siirtää 5 §:n 1 ja 2 momenteissa säädettyjä velvollisuuksia valtuutetulle edustajalle.

11 §

Maahantuojan velvollisuudet laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä

Maahantuojan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamista varmistettava, että valmistaja on täyttänyt 5 §:n 1 ja 2 momentissa, 6 ja 7 §:ssä sekä 9 §:n 2 momentissa säädetyt velvoitteet. Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, maahantuojan on ilmoitettava tästä välittömästi valmistajalle ja *markkinavalvontaviranomaiselle*. Maahantuoja saa saattaa laitteen markkinoille vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Maahantuojan on ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteessa tai jos se ei ole mahdollista, laitteen pakkauksessa tai laitteen mukana seuraavassa asiakirjassa, nimensä, rekisteröity tuotenimensä tai tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta maahantuoja on tavoitettavissa.

Voimassa oleva laki

Maahantuojan on pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä valvontaviranomaisen saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite saatetaan markkinoille ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä viranomaisen saatavilla.

12 §

Maahantuojan velvollisuudet markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei täytä tämän lain vaatimuksia, maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin maahantuojalle.

Maahantuojan on välittömästi ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä valvontaviranomaiselle.

Maahantuojan on pidettävä kirjaa vaatimustenvastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja laitteiden palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

13 §

Jakelijan velvollisuudet kun laite asetetaan saataville markkinoilla

Jakelijan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista saataville markkinoille tarkistettava, että siinä on kaikki 7 §:ssä ja 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut merkinnät ja tiedot. Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on ilmoitettava tästä valmistajalle tai maahantuojalle sekä valvontaviranomaiselle. Jakelija saa asettaa laitteen saataville markkinoilla vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Ehdotus

Maahantuojan on pidettävä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennöstä *markkinavalvontaviranomaisen* saatavilla kymmenen vuoden ajan siitä, kun sähkö- ja elektroniikkalaite saatetaan markkinoille ja varmistettava, että tekniset asiakirjat ovat pyynnöstä viranomaisen saatavilla.

12 §

Maahantuojan velvollisuudet markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos maahantuojalla on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama sähkö- ja elektroniikkalaite ei täytä tämän lain vaatimuksia, maahantuojan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin maahantuojalle.

Maahantuojan on välittömästi ilmoitettava sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä *markkinavalvontaviranomaiselle*.

Maahantuojan on pidettävä kirjaa vaatimustenvastaisista sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja laitteiden palautuksista sekä tiedotettava niistä jakelijoille.

13 §

Jakelijan velvollisuudet kun laite asetetaan saataville markkinoilla

Jakelijan on ennen sähkö- ja elektroniikkalaitteen asettamista saataville markkinoille tarkistettava, että siinä on kaikki 7 §:ssä ja 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut merkinnät ja tiedot. Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on ilmoitettava tästä valmistajalle tai maahantuojalle sekä *markkinavalvontaviranomaiselle*. Jakelija saa asettaa laitteen saataville markkinoilla vasta, kun laite on tämän lain vaatimusten mukainen.

Voimassa oleva laki

14 §

Jakelijan velvollisuudet markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sen markkinoilla saatavaksi asettama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on varmistettava, että valmistaja, maahantuoja tai tarvittaessa jakelija itse ryhtyy toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin jakelijalle.

Jakelijan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä valvontaviranomaiselle.

4 luku

Ohjaus ja valvonta

17 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain mukainen valvontaviranomainen on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista annetun lain, MD-asetuksen, in vitro – diagnostiikkaan tarkoitetuista lääkinnällisistä laitteista sekä direktiivin 98/79/EY ja komission päätöksen 2010/227/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/746 ja lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) soveltamisalaan kuuluvien lääkinnällisten laitteiden osalta valvontaviranomainen on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus.

Ehdotus

14 §

Jakelijan velvollisuudet markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa

Jos jakelijalla on syytä epäillä, että sen markkinoilla saatavaksi asettama sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen, jakelijan on varmistettava, että valmistaja, maahantuoja tai tarvittaessa jakelija itse ryhtyy toimenpiteisiin laitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai tarvittaessa käyttäjien saataville asetetun laitteen palauttamiseksi takaisin jakelijalle.

Jakelijan on välittömästi ilmoitettava laitteen vaatimustenvastaisuudesta ja kaikista toteuttamistaan toimenpiteistä *markkinavalvontaviranomaiselle*.

4 luku

Ohjaus ja valvonta

17 §

Markkinavalvonta

Tämän lain mukainen *markkinavalvontaviranomainen* on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista annetun lain, MD-asetuksen, in vitro – diagnostiikkaan tarkoitetuista lääkinnällisistä laitteista sekä direktiivin 98/79/EY ja komission päätöksen 2010/227/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/746 ja lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) soveltamisalaan kuuluvien lääkinnällistenlaitteiden osalta *markkinavalvontaviranomainen* on Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus.

Markkinavalvonnasta, ulkorajavalvonnasta sekä muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

19 §

Tullin toimivaltuudet ennen vapaaseen liikkeeseen luovuttamista

Tulli voi keskeyttää sähkö- ja elektroniikkalaitteen luovuttamisen vapaaseen liikkeeseen Euroopan unionin markkinoille, jos:

1) laitteella on ominaisuuksia, joiden perusteella sen voidaan olettaa aiheuttavan vakavan riskin terveydelle tai ympäristölle;

2) laitetta ei ole merkitty tämän lain vaatimusten mukaisesti; tai

3) laitteen CE-merkintä on virheellinen tai harhaanjohtava.

Tullin on ilmoitettava keskeyttämisestä välittömästi valvontaviranomaiselle.

(kumotaan)

20 §

Tietojen luovuttaminen ***ja yhteistyö viranomaisen kanssa***

Elinkeinonharjoittajan on pyynnöstä luovutettava valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla valvontaviranomaisen hyväksymällä kielellä sekä muutoinkin tehtävä valvontaviranomaisen kanssa yhteistyötä sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

Valvontaviranomaisella on kymmenen vuoden ajan sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamisesta oikeus saada pyynnöstä elinkeinonharjoittajalta tiedot kaikista elinkeinonharjoittajista, jotka ovat toimittaneet sille sähkö- ja elektroniikkalaitteita tai joille tämä on toimittanut sähkö- ja elektroniikkalaitteita

20 §

Tietojen luovuttaminen

Markkinavalvontaviranomaisen oikeudesta saada valvontaa varten *tiedot talouden toimijalta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 8 §:ssä. T*iedot ja asiakirjat *on toimitettava* suomeksi tai ruotsiksi taikka muulla *markkinavalvontaviranomaisen* hyväksymällä kielellä.

Markkinavalvontaviranomaisella on kymmenen vuoden ajan sähkö- ja elektroniikkalaitteen markkinoille saattamisesta oikeus saada pyynnöstä *valmistajalta, valtuutetulta edustajalta, maahantuojalta tai jakelijalta* tiedot kaikista *talouden toimijoista*, jotka ovat toimittaneet sille sähkö- ja elektroniikkalaitteita tai joille tämä on toimittanut sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

21 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toisille viranomaisille	(kumotaan)
Valvontaviranomaisella on laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada tämän lain mukaista valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisilta viranomaisilta.	
Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, valvontaviranomainen saa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan saatuja salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:	
1) syyttäjälle, poliisille ja Tullille rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi;	
2) Tullille sekä ympäristönsuojelu- ja kuluttajansuojaviranomaiselle, jos tiedon luovuttaminen on viranomaisen tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä;	
3) toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle Euroopan unionin säädökseen tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan velvoitteen toteuttamiseksi.	
22 §	
Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö	
Valvontaviranomaisella on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita tutkimaan, testaamaan tai arvioimaan sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat valvontaviranomaisen tai sen määräämän viranhaltijan apuna osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata sähkö- ja elektroniikkalaitteita.	(kumotaan)
Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.	
Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, kun hän hoitaa tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
23 §	
Tarkastusoikeus	
Valvontaviranomaisella on tämän lain noudattamisen valvontaa sekä täytäntöönpanoa varten oikeus muualla kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä sekä ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksissa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.	(kumotaan)
Elinkeinonharjoittajan on pyydettäessä esitettävä tarkastusta suorittavalle valvontaviranomaiselle tarkastusta varten asiakirjat, joilla voi olla merkitystä tämän lain noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta suorittavalla valvontaviranomaisella on oikeus saada jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.	
24 §	
Laitteen tutkittavaksi ja testattavaksi ottaminen	
Valvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus ottaa elinkeinonharjoittajalta sähkö- ja elektroniikkalaite tutkittavakseen ja testattavakseen, jos se on tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta tarpeellista.	(kumotaan)
25 §	
Kustannusten korvaaminen	
Valvontaviranomainen ja Tulli voivat periä elinkeinonharjoittajalta kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vaatimusten vastaisen sähkö- ja elektroniikkalaitteen tutkimuksesta ja testauksesta sekä tätä varten suoritetusta laitteen hankinnasta tai varastoinnista. Kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
26 §	
Vaatimusten vastaista laitetta koskevat toimenpiteet	
Jos sähkö- ja elektroniikkalaite ei ole tämän lain vaatimusten mukainen taikka laitteen merkinnät tai laitetta koskevat asiakirjat ja tiedot eivät ole tämän lain vaatimusten mukaisia tai niitä ei pyynnöstä toimiteta valvontaviranomaiselle, valvontaviranomainen voi: *1) kieltää elinkeinonharjoittajaa tilapäisesti tai pysyvästi valmistamasta, markkinoille saattamasta, asettamasta saataville markkinoilla tai muuten luovuttamasta laitetta sekä määrätä poistamaan laite markkinoilta;* *2) määrätä elinkeinonharjoittajan ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin markkinoille saatetun laitteen, laitteen merkintöjen ja laitetta koskevien asiakirjojen ja tietojen saattamiseksi tämän lain vaatimusten mukaisiksi;* *3) määrätä elinkeinonharjoittajan ottamaan takaisin käyttäjältä laite, joka aiheuttaa vakavan riskin terveydelle tai ympäristölle sekä antamaan sen tilalle samanlainen tai samankaltainen laite, joka ei ole vaarallinen, taikka purkamaan kauppa, jos 1 kohdassa tarkoitettu kielto tai 2 kohdassa tarkoitettu määräys ei ole riittävä;* *4) määrätä elinkeinonharjoittajan toimittamaan laite käsiteltäväksi jätteenä, jos 1–3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta ei voida pitää riittävänä tai, jos laitteen käsittelyä jätteenä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä, miten laitteen kanssa on muutoin meneteltävä;* *5) määrätä elinkeinonharjoittajan julkisesti ilmoittamaan laitteeseen liittyvästä vaarasta tai antaa elinkeinonharjoittajan kustannuksella itse tällainen ilmoitus;* *6) kieltää sellaisen laitteen käytön, joka aiheuttaa vakavan riskin terveydelle tai ympäristölle.* *Elinkeinonharjoittajan on annettava valvontaviranomaiselle tämän määräämässä kohtuullisessa ajassa selvitys siitä, millä tavoin 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettu määräys tai kielto on pantu toimeen.*	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
27 §	
Uhkasakko ja teettämisuhka	
Valvontaviranomainen voi asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.	(kumotaan)
28 §	
Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen	
Tämän lain nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valvontaviranomaisen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.	(kumotaan)
	28 a §
	Rangaistussäännös
	Joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo *1) 4 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta varmistaa, ettei sähkö- ja elektroniikkalaite sisällä vaarallisia aineita,* *2) 5 §:ssä säädettyä valmistajan velvollisuutta sähkö- ja elektroniikkalaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta,* *3) 6 §:n 1 momentissa säädettyä valmistajan velvollisuutta laatia EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus,* *4) 7 §:ssä säädettyä valmistajan velvollisuutta sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen kiinnitettävistä merkinnöistä ja yhteystiedoista,* *5) 9 §:ssä säädettyä valmistajan menettelyvelvollisuutta vaatimustenvastaisuustilanteissa,* *6) 11 §:ssä säädettyä maahantuojan velvollisuutta laitteen markkinoille saattamisen yhteydessä,* *7) 12 §:ssä säädettyä maahantuojan velvollisuutta markkinoille saatetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa,*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8) 13 §:ssä säädettyä jakelijan velvollisuutta, kun laite asetetaan saataville markkinoilla,

9) 14 §:ssä säädettyä jakelijan velvollisuutta markkinoilla saataville asetetun laitteen vaatimustenvastaisuustilanteessa,

10) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ja teknisiä asiakirjoja koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

11) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä tietojen ja asiakirjojen toimittamista koskevaa valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta,

12) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan ilmoittamisvelvollisuutta, taikka

13) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan korjaaviin toimiin ryhtymistä ja riskien vähentämistä koskevaa velvollisuutta,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, ***vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain rikkomisesta*** *sakkoon.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annetun lain (1197/2009) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 1268/2010, sekä

muutetaan 1 §, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 3 momentti ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §, 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 3 momentti laissa 1268/2010 sekä 5 § laissa 697/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/95/EY 12 artiklan *sekä tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 22 artiklan* mukaisista vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaa koskevista ilmoituksista Euroopan komissiolle. Laissa säädetään myös toimenpiteistä, joihin Suomessa on ryhdyttävä Euroopan komission mainittujen säännösten nojalla jäsenvaltioille lähettämien ilmoitusten perusteella. *Lisäksi laki koskee myös markkinavalvontaviranomaisten velvollisuutta välittää Euroopan komissiolle eräitä tietoja riskin aiheuttamista tuotteista mainitun asetuksen 23 artiklan nojalla.*

Tätä lakia ei sovelleta ilmoituksiin sellaisista toimenpiteistä, joita koskevat seuraavat Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ilmoitusjärjestelmät:

1) elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/95/EY 12 artiklan mukaisista vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaa koskevista ilmoituksista Euroopan komissiolle. Laissa säädetään myös toimenpiteistä, joihin Suomessa on ryhdyttävä Euroopan komission *mainitun säännöksen sekä markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä markkinavalvonta-asetus, 20 artiklan* nojalla jäsenvaltioille lähettämien ilmoitusten perusteella.

Markkinavalvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa vakavan riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvistä toimenpiteistä Euroopan komissiolle säädetään markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa.

Tätä lakia ei sovelleta ilmoituksiin sellaisista toimenpiteistä, joita koskevat seuraavat Euroopan unionin säädöksissä tarkoitetut ilmoitusjärjestelmät:

1) elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan

Voimassa oleva laki

elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002;

2) ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/82/EY sekä ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 726/2004;

3) aktiivisia implantoitavia lääkinnällisiä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 90/385/ETY sekä lääkinnällisistä laitteista annettu neuvoston direktiivi 93/42/ETY.

2 §

Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskevat ilmoitukset Euroopan komissiolle

Kun markkinavalvontaviranomainen toteuttaa tai aikoo toteuttaa pakottavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää tai rajoittaa tuotteen markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä sen vuoksi, että tuote aiheuttaa vakavan riskin, tästä on ilmoitettava Euroopan komissiolle. Euroopan komissiolle on ilmoitettava myös silloin, kun vastaavia toimenpiteitä suositellaan toiminnanharjoittajille tai niistä sovitaan heidän kanssaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

3 §

Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskeva ilmoitusmenettely

Markkinavalvontaviranomaisen, joka toteuttaa 2 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen, on

Ehdotus

elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002;

2) ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/82/EY sekä ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 726/2004;

3) aktiivisia implantoitavia lääkinnällisiä laitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 90/385/ETY sekä lääkinnällisistä laitteista annettu neuvoston direktiivi 93/42/ETY.

2 §

Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskevat ilmoitukset Euroopan komissiolle

Kun markkinavalvontaviranomainen toteuttaa tai aikoo toteuttaa *1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 12 artiklassa tarkoitettuja* pakottavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää tai rajoittaa tuotteen markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä sen vuoksi, että tuote aiheuttaa vakavan riskin, tästä on ilmoitettava Euroopan komissiolle. Euroopan komissiolle on ilmoitettava myös silloin, kun vastaavia toimenpiteitä suositellaan toiminnanharjoittajille tai niistä sovitaan heidän kanssaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

3 §

Vakavan riskin aiheuttavia tuotteita koskeva ilmoitusmenettely

Markkinavalvontaviranomaisen, joka toteuttaa 2 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen, on

Voimassa oleva laki

annettava siitä välittömästi tieto Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto lähettää 2 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen Euroopan komissiolle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaanottaa 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 12 artiklan ja asetuksen 22 artiklan mukaiset Euroopan komission ilmoitukset muiden jäsenvaltioiden toteuttamista tuotteiden markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä rajoittavista toimenpiteistä ja lähettää ne viipymättä niille kansallisille markkinavalvontaviranomaisille, jotka ovat Suomessa toimivaltaisia valvomaan kysymyksessä olevia tuotteita.

Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava viipymättä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, onko Suomessa ryhdytty toimenpiteisiin 3 momentissa tarkoitetun Euroopan komissiosta saadun muussa jäsenvaltiossa toteutettua toimenpidettä koskevan ilmoituksen takia ja mitä nämä toimenpiteet ovat. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto lähettää tiedot ilmoituksesta edelleen Euroopan komissiolle.

4 §

Eräät muut markkinavalvontaan liittyvät ilmoitukset Euroopan komissiolle

Markkinavalvontaviranomaisten on 2 ja 3 §:ssä tarkoitettujen vakavan riskin aiheuttavaa tuotetta koskevien ilmoitusten lisäksi välitettävä Euroopan komissiolle käytettävissään olevat tiedot riskin aiheuttavista tuotteista siten kuin 1 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 23 artiklassa säädetään.

5 §

Salassa pidettävät tiedot

Tässä laissa tarkoitetuissa ilmoituksissa olevia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) *ja tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun asetuksen 19 artiklassa*. Salassapitovelvollisuuteen

Ehdotus

annettava siitä välittömästi tieto Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto lähettää 2 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen Euroopan komissiolle.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaanottaa 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 12 artiklan ja *markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan* mukaiset Euroopan komission ilmoitukset muiden jäsenvaltioiden toteuttamista tuotteiden markkinoille saattamista, kaupan pitämistä tai käyttöä rajoittavista toimenpiteistä ja lähettää ne viipymättä niille kansallisille markkinavalvontaviranomaisille, jotka ovat Suomessa toimivaltaisia valvomaan kysymyksessä olevia tuotteita.

Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava viipymättä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, onko Suomessa ryhdytty toimenpiteisiin 3 momentissa tarkoitetun Euroopan komissiosta saadun muussa jäsenvaltiossa toteutettua toimenpidettä koskevan ilmoituksen takia ja mitä nämä toimenpiteet ovat. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto lähettää tiedot ilmoituksesta edelleen Euroopan komissiolle.

(kumotaan)

5 §

Salassa pidettävät tiedot

Tässä laissa tarkoitetuissa ilmoituksissa olevia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Salassapitovelvollisuuteen sovelletaan lisäksi, mitä

Voimassa oleva laki

sovelletaan lisäksi, mitä tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, markkinavalvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Ehdotus

tämän lain 1 §:n 1 momentissa mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään. Salassapitovelvollisuuden estämättä voidaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, markkinavalvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

.